

Svet

1/97

KOMPUTERA

CENA 10 DINARA

Microsoft i Netscape

Bitka za Internet

Francuska

Kako protiv piratstva

Novo Amige

Cenzura Interneta

GeDeTNA

Grolier Encyclopedia 1997

Interactive Skeleton

Svet Ekslibrise

100 BBN, 100 SIT, 8,00 NBN
5,00 NBN, 100 SIT,
8,00 CEN, 100 SIT

Svim čitaocima Sveta kompjutera i
poslovnim saradnicima želimo
ostvarenje svih želja, planova i snova
u nastupajućoj godini!
Srećni Novogodišnji praznici!

Photo: Inspira/Adria

Computer / Dream

SHOP: Nemanjina 4, Beograd,
OFFICE: Đorđa Jovanovića 9/III
Tel/Fax: 011/3224-221, 3226-303,
3226-323

Uređuje TIHOMIR STANČEVIĆ

samo četin kilograma. Uz projektor se dobija konverter sa video ulazom (PAL i NTSC) i VGA izlazom, kao i softver za prezentacije sa par lepih efekata. (ns)

Sony CPI-PC200E

LCD projektor za multimedijalnu prezentaciju na terenu priključuje se na prenosivi PC. Sliku sa komputera prikazuje na LCD projekcijskom ekranu, koja se sistemom sočiva i filtera projektuje na udaljenosti od jedan do dva metra. Sliku projektuje halogena lampna snage 55 W. Dimenzije ovog LCD projektor sa manjaturama: 13 x 16 x 17 cm a težina

Računari „unazadili“ muziku 400 godina

Profesionalni kompozitor Tomas Dolbi napravio je zanimljivo poređenje načina pravljenja i distribucije muzike od XVI veka do danas. „Pre četrin veka“, kaže on, „muzičari bi svoje pesme izvodili javno, na trgovima, pa bi svako izvođenje zavisilo od raspoloženja publike. Ako bi ga zasipali ružama i zlatnom, verovatno bi uvek

pevao istu pesmu; ako bi pak koristili paradajz ili jaja, na licu mesta bi izmenio reči ili melodiju u nastojanju da im se dopadne. Ovo se ne može nazvati probojem na globalno muzičko tržište, ali postoji

moću specijalnog softvera donekle prilagođavaju muziku sopstvenom ukusu, a bice moguće organizovati i virtualne koncerte bez potrebe da se muzičari i slušaoci nalaze na istom mestu. (sp)

Sony PCV-90 i Toshiba Infinia 7200

Pokušajte da se PC učini delom normalne kućne aparature postali su intenzivni u poslednje vreme. Sony PCV-90 je „normalna“ P5/200 mašina sa osembrzišnim CD-ROM diskom, brzim 28 800 DSVSD modermom koji omogućava prenos podataka i razgovor u isto vreme i rodičnim 15-inčnim CPD-100VS monitorom koji koristi Trinitron katodnu cev ravniog ekrana. Tu je i ATI Mech 64 grafički procesor pojačan ATI 3D Rage akceleratom, kao i softver koji dekoduje MPEG video sekvence brzinom hardverskih dekodera. Korisnički interfejs nazvan WAO Space smuotra prostoriju u 3D, a sve što je korisniku potrebno nalazi se na njenim zidovima. Naročita pažnja posvećena je tehničkoj podršci, pa se uz PCV-90 dobija i specijalni softver kojim

službenici „Sonyja“ mogu, uz korisničku dozvolu, da skinu konfiguracione fajlove za određeni računari i samo više neophodna izmena ne bi ih sve prerađivalo kako valja.

Fantastično dizajnirane Toshiba Infinia 7200 je takođe P5/200 računari, sličnih karakteristika kao i PCV-90, ali u sebi sadrži i TV karticu, FM radio prijemnik i telefonsku sekretaricu, a svim ovim dodacima može se upravljati i specijalnim InTouch daljinskim upravljačem, kao i preko malog LCD ekrana na monitoru. Zvučnici se, kao kod PCV-a, nalaze ugrađeni u monitor (dva srednjončna i jedan bas), a kvalitet TV slike je mnogo bolji od

većine TV kartica koje se mogu naći na tržištu.

Detalji, kao i obično, na Internetu: www.sony.com i www.toshiba.com. (sp)

Oil Change

Kad vaš PC „pređe 10 000 km“ potreban mu je tehnički pregled: treba instalirati nove drajvere, dodatke za spravljanje begova u programima, nove verzije softvera itd. Da ne biste sami morali da pratite kada se šta pojavljuje, Oil Change je softver koji to radi za vas. Čim utvrdi da je vaš softver zastareo, sam predlaže promenu i, ukoliko imate pristup na Internet, dovlači i instalira nove verzije. U slučaju da nešto ne pođe kako treba, postoji i opcija Undo koja vraća situaciju pre izmena. Više informacija naći ćete na www.cybermedia.com. (sp)

Napravi svoju antenu

Ovaj CD daje odgovor na svako vaše pitanje o antenama. Tu se nalaze tehničke specifikacije i opisi bilo koje antene koju možete da zamislite. Preko 2000 fajlova o 50 različitih tipova antena uključujući sve uobičajene dipolne, vertikalne, „jag“, varijacije četvorougolnih, kao i neke ređe poput parabola.

Mnogi od tekstova i programa su originalni tj. mogu se naći

samo na ovom CD-u. Uz pomoć Antennas CD-ROM-a možete postati stručnjak za antene, jer se na disku nalaze programi koji Vam pomažu da svojim antenom postignete željene performanse na željenim frekvencijama. Za analizu antena postoje tri programa: NEC (Numerical Electromagnetic Code), MiniNEC i ThinWire.

Takođe na ovom disku dobijate i preko sto ilustracija o dizajniranju i korišćenju antena, ali i veliku kolekciju public domain programa vezanih za antene sa izvorom kodovima na Bejkuju i Fortranu.

Ako vam ovaj CD na pomoćna da nanesite sliku na svom televizoru onda vam svakako nema pomoći. Cena diska je 30 dolara, a više detalja može se naći na Internet adresi <http://www.cdr.com>. (dd)

Broj 148, januar 1997
Cena 10 dinara

Glasnik odgojnih uređnik
Zoran Matorić
Generalni direktor „Politika“ A.D.
Hrudić Dragica Anđić
Izdavač i štampa „Politika“ A.D.
11000 Beograd, Makedonska 29
Urednik redakcijski kolektiv
Tihomir Stanićević
Nenad Vasićević
Erin Smajić

Redakcija
Gradimir Joksimović
Goran Kizmanović
Slobodan Maccodonić
Vojislav Mihailović
Slobodan Popović
Nikola Stojanović

Upravni odbor
Rina Marjanović
Branislav Radoić

Marketing sekretar redakcije
Natalia Uskoković

Autografje
Predrag Mikićević

Dopisnici
Branislav Anđelić (SAD)

Miomir Beserabac (Svajcarska)

Aleksandar Petrović (Kanada)

Saradnici:

Branislav Beković, Aleksandar Veljković,
Branko Vučić, Ilić Giga, Dušan Dingrać,
Branko Jelković, Ristić Jovica, Dragica
Kosovac, Božo Krstić, Milić Krstić,
Dalibor Lank, Marko Miklović, Josip
Modić Ivan Obrovčić, Nenad Orić,
Vladimir Orlov, Vladimir Pešadorov,
Vojislav Radoić, Sime Radoić, Duško Sekić,
Aleksandar Sviranić, Dejan
Stjepanović, Dušan Stoković, Viktor
Todorović, Branislav Tomić, Nikola
Čolak, Damić Čolak

Terminski saradnici
Srđan Bulvić, Dejan Filipović

Telefoni redakcije
011/ 392 0552 (direktan)

392 4191, lokal 369
fax: 392 0552

e-mail: editors@sk.co.yu
http://www.beograd.com.rs

ISSN: 392 9148 (1+4 + Kopije, V43bit)
(Svjetlo, Vojislav Mihailović)

Preplaćati za našu zemlju: tromesečno
97,00 din., šestomesečno 54,00 din.
Uplatiti se više na žiro-račun broj
40801-603-9-47280, uz obaveznu
naznaku „Politika“ A.D. preplata na list
„Svet kompjutera“ Poslati uplatnicu i
svoju adresu

Preplaćati za inostranstvo:
poligodišnje uzorak 90 DEM
protivvrednost ostalih valuta

polugodišnje - evanom
I grupa - Evropa 36 DEM

II grupa - Bliski istok 37 DEM

III grupa - Afrika-Asija 39 DEM

IV grupa - Amerika-Kanada 41 DEM

V grupa - Daleki istok 42 DEM

VI grupa - Južna Amerika 45 DEM

VII grupa - Australija 46 DEM

I protivvrednost ostalih valuta

Uplatiti se više preko Deuzche Bank AG
Frankfurt na račun Komercijalne banke
AD Beograd broj 9359662, u pro-
tivvrednosti valuta USD ili DEM u korist
„Politika“ A.D. Beograd, devizni račun
broj 70400-01091747 koji se vodi
kod Komercijalne banke AD Beograd
Kod uplate obavezno navesti: Svrha
plaćanja - Preplata na list „Svet kom-
pjutera“ Kopiju uplate obavezno po-
slati na list ili preplatiti službu +381

11 392 8776 i na adresu „Politika“
A.D. preplata 59. novembra 244,
11000 Beograd

Reklame, cizirje i fotografije ne
vraćamo

Alpine Navigator

Od poznatog proizvođača hi-fi siste-
ma za automobile dolazi nam nova-
tarija koju smo nekada davno mogli da
vidimo u seriji „Posle 2000-te“ i u nau-
čno-fantastičnim filmovima starije gene-
racije. Reč je o sistemu navigacije za au-
tomobile koji koristi usluge GPS (Ground
Positioning System) mreže satelitskih
predajnika. Sistem čine GPS antena,
LCD prikaz u boji, dajirski upravljač,
CD-ROM drajev, žiroskop i mini-kompu-
ter. Uređaj se povezuje i na pokazivač brzine
u automobilu, te tako čini jedan pa-
metan sistem sa auto-mapom i interakti-
vnim vođačem. Kompjuter prima podate-
ke o konfiguraciji terena i globalnoj po-
ziciji vozila preko GPS-a, podatke o kre-
tanju vozila preko žiroskopa i brzinu kre-
tanja preko signala brzomera. Sve rele-

vantne podatke o konfiguraciji terena crpi iz baze po-
dataka na CD-u.

Prikaz map terena sa ucrtanim vozilom, koje se interaktivno menja sa kretanjem, može sa pregleda i u željenoj razmeni, a da ušak bude boji, glasovna ponuka će vas blagovremeno upozoravati na skretanja koja treba izvršiti u skladu sa programiranim šemom kretanja. Među prvim programima je tura kroz centar Londona, ali se slični programi spremaju i za druge evropske gradove. Kompatina baza podataka za Navigator očekuje se do oktobra 1998. godine. (na)

Polaroid PhotoPad

Portabilni skener za kancelarijsku i kućnu upotrebu dolazi iz firme „Polaroid“. Na stolu zauzima manje prostora od podloge za meša, a sposoban je da skenira fotografije u boji standardne veličine 10 x 15 cm (4 x 6 inča). Priključuje se na paralelni port kroz jedan prolazni konektor. Fotografije se učitavaju sa prednje strane, skeniraju i izlaze kroz prozor na zadnjoj strani. Cena uređaja je 250 dolara. (na)

nameste tri nuke), e i slova na ekranu su dosta nečitke ako je prostora jako osetljiva. „Casio“ tvrdi da će ispraviti nedostatke, a dokle je stigao pogledajte na www.casio.com. (sp)

Jeftiniji Amiga proizvodi

Beogradska firma „Mendiant“ u svom prodajnom asortimanu, pored ostalog, raspolaže priličnim zborom Amiga računera i dodataka. U toku je novogodišnja akcija (koja, dakle, zahvata i dobar deo ove godine) u kojoj se kupcima odobrava specijalni popust, inače, pored saradnje sa „Phase 5“ i drugim firmama se Amiga tržišta, list „Mendianta“ najavljuju i početak distribucije proizvoda firme „miro“, koja je poznatija po svojim PC računera. (na)

Informacije za rubriku „Hard/Soft scena“ dostiže smo od proizvođača i njihovih zastupnika ili su preuzete iz strane štampa. Objavljeni podaci neophodni nisu pod našeg skeniranja. Ukoliko nisu navedeni adresa i telefon za dodatne informacije znači da njima ne raspolažemo. Spremi nam da objavimo informacije i o vašim proizvodima. Pošaljite nam kompletne podatke (tehničke informacije, cene i uslovi prodaje) i adresu, fax i telefon na kojem se može dobiti više informacija. Naša adresa: Svet kompjutera, Hard/Soft scena, Makedonska 21, Beograd

Main Actor

Nemačka kompanija „MainConcept“ koja proizvodi softver za OS/2, Windows i Amigu, predstavlja je svoje programe za Amigu koji se bave animacijom.

Pri od njih je MainActor i omogućava učitavanje, editovanje, kreiranje i prikazivanje preko dvanaest formata animacija. Program je shranjiv i moguće ga je skinuti sa URL-a <http://www.mainconcept.de/products/mashare.htm>. Cena za Light verziju je 40 DEM, dok kompletna verzija uz koju se, za nisku uz Light verziju, dobija knjiga i dva diskete košta 65 DEM.

Drugi program je MainActor Pro koji ima podršku i za nekoliko specijalnih formata koji omogućavaju brzo prikazivanje animacija na Merlin, Picasso, Retina ZIII i EGS grafičkim karticama. Cena je 99 DEM.

Treći program je MainActor Broadcast namenjen za profesionalnu upotrebu. On prepoznaje preko dvadeset različitih formata uključujući AVI, Quicktime i JPEG dok se MPEG obekuje u sledećoj verziji. Broadcast verzija poseduje i module za pravljenje efekata poput teksta na odjavnim špicama. Takođe podržano je preko dvadeset specijalnih zvučnih i zvučnih zapisa. Moguće je kreirati gotovo bilo koji zvučni format sa svakim trećom animacije. Diferenc algoritmi omogućuju najbolji mo-

gući kvalitet u bilo kojem grafičkom modu. Uz potpunu podršku za AVI i Quicktime B/16/24 bita ugrađen je i sound npper za AVI animacije. Posebno je urađena podrška za razne grafičke kartice preko specijalnih animacionih formata koji obezbeđuju maksimalnu brzinu prikazivanja na datoj kartici. Podržane kartice su CyberVision, Merlin, Picasso, Piccolo, Retina ZIII, Spectrum. Takođe postoji podrška za CyberGraphics i multipc.library. Sa URL-a <http://www.mainconcept.de/products/mactr.htm> moguće je skinuti demo verziju ovog programa. MainActor Broadcast košta 249 DEM, dok prelaz sa MainActor (Pro) košta 199 DEM.

Četvrti program je MainView Broadcast koji je public domain, a predstavlja oslabljenu verziju starijeg programa z MainActor Broadcast paketa. PD verzija nema podršku za AVI i Quicktime format animacija i prepoznaje samo nekoliko zvučnih formata. I ovaj program je moguće skinuti sa prethodno navedenog URL-a.

MainActor programi predstavljaju neophodan alat svima koji se bave animacijama i TV elektima, dok MainView može poslužiti kao sjajan dodatni vešerni Internet pretraživač. (dd)

Internet sake

U poslednjih godinu dana sa eksplozijom Interneta došlo je do otvaranja velikog broja Internet kafea širom sveta. Već smo čuli za veći broj kafea u Londonu, Njujorku, pa i za SezamPro, kafe u Skadaryi. Međutim jedan je otvoren u dalekom Tokiju.

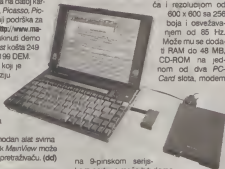

Zanimjive su cene u ovom Inter-Net-Cafeu. Za trideset minuta surfovanja, uz jedno besplatno piće, treba izdvojiti 500 jena (što je oko 5 dolara), za dodatnih petnaest minuta treba dodati 250 jena, pića prnde košta 300 jena. Ako nameravate da putujete u Tokiju, a želite da posetite ovaj kafe (i znate japanski), onda adresu i mapu sa ucrtanom pozicijom kafea pogledajte sa slike. (dd)

HP OmniBook 800CT

Ne odustajući od svog idealnog koncepta i malog (28 x 18,4 x 4 cm), ali funkcionalnog prenosivog računara, „Hewlett-Packard“ je predstavio novi Pentium notebook sa kolornim prikazom, mišem i eksternim fopljem. U malici se nalazi Pentium na 133 MHz, 16 MB RAM-a, EIDE disk od 1,44 GB.

TFT ekran u boji dijagonalne 10,4 inča i rezolucijom od 600 x 600 sa 256 boja i osvežavanjem od 85 Hz. Može mu se dodati RAM do 48 MB, CD-ROM na jednom od dva PC-Card slot-a, modem

na 9-pinskom serijskom portu, a može biti domaćin VGA monitoru i štampaču. Ne za boravimo, sada već nezostavni, iRDA port sa propusnom moći od četiri Mbit/s. Cena je 3600 dolara. (ns)

Kodak DC20

Ovaj digitalni fotoaparati socijalno je prilagodan Internetu. Sa njim se dobija softver za kreiranje specijalnih On-line razglednica od snimaka koje korisnik napravi, kao i Netscape Navigator Gold za lako i brzo kreiranje sopstvenih WWW stranica. Detalje vidite na www.kodak.com (sp)

U OVOM BROJU

PRST NA ČELO	9
Letajući paketi	9
AKTUELNOSTI	
Bilka za Internet	14
Phase 5: nova Amiga?	15
FRANGIJSKA	
Kako protiv piratstva	19
PRIMENA	
CIBF Medicinskog fakulteta	21
MUZIKA	
TS Electronics	23
CeDeTeKA	
1997 Grolier Multimedia	
Encyclopedia	10
Castle Explorer	10
Corel World's Greatest Classic Book	11
Interactive Skeleton	11
Svet eXalbrisa	11
WWW/VOOC	12
TEST DRIVE	
ADPen AP5K	94
Amiga M1764 LR	95
Teac CD-51R E	95
ZyXEL Omni288S	96
Spea V7 Mercury P64 V	96
ACER CD-910 E	97
HD Rack	97
PROMI Interface	98
Držaci za tastaturu i monitor	98
Agiler Auto Switch	98
Panasonic KX-P6100 GDI	99
TEST RUN	
Recognita Plus 3.2	30
Gold Disk VideoDirector Suite	31
World Construction Set	32
WinStar	33
NetTerm 3.2.3a	34
Print Master Gold for Windows	35
MSP Publisher '97	36
Listen for Windows V3.0v	37
ZLOG	
„Yu Info vodič“	37
INTERNET	
Cenzura Interneta	38
Telefoniranje preko mreže	39
VO PORT	40
PO KLJUK	
Web Image	42
GIF Toltit	42
FilePack Informer	42
Fetchit	42
SVET IGARA	67

SC4133pci

RAM 8Mb - 60ns
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.3 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

486DX5
 133 MHz. **1290**

SC5133pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 133 MHz **1890**

SC5166pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 1.6 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI SVGA 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium
 166 MHz **2140**

SC6200pci

RAM 16Mb - 60ns EDO
 FD 1.44 Mb, HARD DISK 2.1 Gb
 KONTROLER PCI IDE
 VIDEO PCI S3 V + 1Mb
 14" SVGA KOLOR LOW RAD.
 MINI TOWER, TASTATURA, MIŠ

Pentium Pro
 200 MHz **3470**

SPECIJALNA PONUDA
 za čitaoca "Sveta kompjutera"

5% POPUSTA

za donosioca kupona u broju 1/9/
 (ili čitavog primerka časopisa)

GENIUS SUTLIC & Mikrodizajn

DISKOV	HARD DISK IDE 1.3 Gb / 1.6 Gb / 2.1 Gb	370 / 420 / 480
	HARD DISK SCSI 2.1Gb / 2.1 Gb WIDE SCSI	740 / 860
	CD 6x SPEED / 8x SPEED IDE	170 / 200
	FD 1.44Mb	50

PLOČE	PCI 486 DX5-133MHz, 256Kb, EIDE + I/O	250
	PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 133MHz, 256Kb, EIDE + I/O	650
	PCI 586 PENTIUM TRITON, INTEL 166MHz, 256Kb, EIDE + I/O	910
	PCI 586P PENTIUM PRO, INTEL 200MHz, 512Kb, EIDE + I/O	2140

Distributer **Genius** proizvoda

PCI SCSI	adaptec 2940 / 2940 ULTRA WIDE SCSI	390 / 590
ETHERNET	NE2000 / PCI NE2000 / PRINT SERVER	50 / 60 / 270
Robotics	Sportster Vi 144 / 336 EXTERN	180 / 400
Robotics	Sportster Win 336 / DSV2 336	286 / 350
	INT. FAX MODEM 14400 / 28800 MNP5	90 / 180
	SOUND BLASTER 16bit / 44kHz stereo	75
	AKTIVNI ZVUČNICI 60W / 100W	65 / 85

CENE SU U STALNOM PADU. PROVERITE!

SVGA	VIDEO PCI TRIDENT 9440 / S3 TRIO 64+ (1Mb)	60 / 70
	DIAMOND STEALTH 2001 / 3D (2Mb)	220 / 250
	DIAMOND VIPER (2Mb) / VIRGE (4Mb)	280 / 300

Garancija dve godine

KOLOR MONITORI	14" PHILIPS 14C	440
	14" PHILIPS 14S	480
	15" DAEWOO	690
	15" PHILIPS 15B	740
	15" PHILIPS 15A	790
	17" DAEWOO	1220
	17" PHILIPS 17B	1490
	17" PHILIPS 17A	1790
	21" DAEWOO	3150
	21" PHILIPS 21B	3800
21" PHILIPS 21A	5400	

ŠTAMPAČI	HEWLETT PACKARD	
	LaserJet 5L / 5 / 5M	910 / 2870 / 3990
	LaserJet 6P / 6MP	1690 / 1950
	LaserJet 4V / 4MV (A3)	4170 / 5990
	EPSON	
	Stylus 820 / Color Pro A4	380 / 750
	LX-300 / LQ-100	280 / 320
	LQ-300 / LQ-570	390 / 690
	FX-1170 / 2170 (9p A3)	830 / 1050
	LQ-2070 / 2170 (24p A3)	1010 / 1380

Deset godina iskustva

RAZNO	MEMORIJE SIMM 8Mb / 16Mb EDO	80 / 190
	MINI TOWER 200W / TASTATURA YU,US	70 / 30
	GRAFIČKI TABLET 12x12 / 12x18	440 / 640
	MIŠEVI (modeli: šareni, optički, bežični, scroll)	20 do 100
	SKENER ScanMate Color / Mono256	290 / 170
	SKENER ColorPage SP-2 2400 / HR 4800	1090 / 1390
	HEWLETT PACKARD SKENER HP 4p / 4c	990 / 1690

Kosovska 32/1, 11000 Beograd
 Tel: 011/3232-607, fax: 011/3245-126
 Radno vreme: od 9 do 17h

Page Stream 3.2 za Macintosh

Kompanija „SoftLogik“ objavila je 17. decembra da počinje isporuku nove verzije Page Streama za Macintosh sa oznakom 3.2. Svi koji su kupili verziju 3.1 imaju pravo na besplatan aggrej, a na „SoftLogikovom“ sajtu (<http://www.softlogik.com>) mogu i sami da nabave patch.

Narne verzija 3.1 je prodavana po veoma popularnoj ceni od 50 USD, ali bez pratećih knjiga, pa i nova verzija ima istu cenu. Ovakvo niska cena za ovaj DTP paket je i deo reklamne kampanje, jer „SoftLogik“ je davne 1996. godine započeo izradu DTP programa na Atariju pod nazivom Publishing Partner, 1989. godine nastavio sa Page Streamom na Amigi. Tek 1996. godine krenuo je na Macintosh tržište. Zbog toga je i cena ove pre-released verzije oveko popularna iako je program funkcionalan u potpunosti. „SoftLogik“ planira za 1997. godinu i verziju ovog paketa za Windows, a kompletna verzija sa priručnicima će imati preporučenu cenu od 595 USD. Za vlasnika Macintosha koji nabave pre-released verziju, aggrej na kompletnu će koštati 125 USD, a za vlasnike Amiga 40 USD, dok će vlasnici starijih Amiga i Atari verzija trebati da doplate 50 USD.

Sam paket je u klasi QuarkXPress i Adobe PageMaker i na sajtu smo imali priliku da vidimo dugačku tabelu sa uporednim karakteristikama. Naravno ni u jednoj kategoriji Page Stream nije zaostajao za konkurentima. Ljudi iz „SoftLogika“ priznaju da njihov program nema

neke mogućnosti koje konkurencija poseduje, ali takođe kažu da je ista situacija kada se konkurentski programi porede sa njihovim DTP favoritom. Uz to „SoftLogik“ ima dužu tradiciju u pravljenju DTP paketa od drugih kompanija, a svi koji su ranije koristili Page Stream na drugim platformama se vrlo lepo snalaze i na Macintosha.

Što se tiče verzije 3.2 za Amigu ona je najavljena u najskorije vreme. Time „SoftLogik“ demantuje glasine da ja sa verzijom 3.1 završio sa Amiga tržištem. Deron Kazmaier iz „SoftLogika“ se zahvaljuje svima koji su u vreme najtežeg perioda za Amigu bili uz ovu kompaniju. Zbog svih njih Page Stream će se i dalje praviti za Amigu.

Za detalje je vezi novteta koje donosi verzija 3.2 bilo bi najbolje da se informišete na „SoftLogikovom“ sajtu. Page Stream 3.2 za Macintosh zahteva bar Motorola 68030 procesor ili bilo koji iz PowerPC serije, MacOS 7.1 ili noviji, 8 MB memorije, najmanje 640 x 480 displej i 6 MB prostora na disku. Preporučuje se PowerMac se MacOs 7.5 i 8 MB memorije. Minimalna Amiga konfiguracija je bazirana na procesoru Motorola 68000, AmigaOS 2.04 ili noviji, 4 MB memorije i 16 MB prostora na disku. Preporučuje se procesor 68080 (I) sa AmigaOS 3.1 i 8 MB memorije. (dd)

Sony DSC-P1

V već smo pisali o digitalnim foto-kamerama kao ezoteričnim i skupim uređajima. Bilo je samo pitanje vremena kada će giganti dovoljno spustiti cenu ovim uređajima i učiniti ih dostupnim širem krugu korisnika. DSC-P1 (Digital Still Camera) pruža najveću rezoluciju od 640 x 480 piksela, digitalne fotografije kompresuje na tri načina i time omogućava skladištenje

ne 30, 58 ili 108 slika u flash memoriju od 4 MB. Pored pojedinačnih snimaka, omogućava i brzo fotografiranje serije do 6 slika, što je zgodno za fotografisanje dinamičnih kadrova. Slike se mogu pregledati na malom LCD ekranu u boji, smeštenom na zadnjoj strani kamere, te prebaciti na PC preko ugrađenog infra-crvenog ili serijskog interfejsa. Prodaja se očekuje na proleće, po ceni od oko 800 USD. (ne)

Diktator

Za sve koji ne vole da kucaju, nemaju sekretaricu i trebaju da pišu tekstove na engleskom sada postoji rešenje. IBM-ov program Voice Type Simply Speaking „razume“ 30 000 reči i može da se proširi do 64000. Program služi za diktiranje tekstova i može da prima čak 70 do 100 reči u minutu. Košta 200 DM i zahteva Windows 95, Pentium na 100 MHz, 16 MB RAM-a i naravno, mikrofoni (dk)

TV kviz na PC-u

Program „On the Air“ je kviz u stilu američkih TV kvizova iz 60-ih godina u kome se takmiče sa još pet igrača. Komputar postavlja pitanja iz 1500 prirodnih rešenja, a teža pitanja prate video isječci iz muzički odlomci. Kviz radi na 486-kamra pod Windows 3.x i 95, a košta 110 DEM. (dk)

Compaq Fortune 500

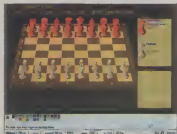
Ovaj računar neobičnog izgleda, poznat i kao Presario 6000, u sebi ima 33 600 b/s modem sposoban da u isto vreme šalje podatke i dozvoljava razgovor dva korisnika. Tu je i skener ugrađen u tastaturu, odličan „ušati“ monitor sa ugrađenim zvučnicima firme „JBL“, kao i video karta sa MPEG dekompresijom. Ako vas zanima više o ovoj seriji, konsultujte www.compaq.com (sp)

Kontrola E-maila

U „Siemensu“ je razvijen sistem TEKJUS koji je sposoban da sortira e-mail ili taksovo po stepenu važnosti. TEKJUS radi na principu traženja konstrukcija sa većim prioritetom u rečenicama i baziran je na Fuzzy Logic tehnologiji. TEKJUS je sposoban da uč, tako da sa vremenom postaja sve specijalizovaniji za potrebe korisnika. „Siemens“ još ne pominje cenu i datum izlaska na tržište. (dk)

Chessmaster 5000

Prošlo je više godina od pojave poslednje verzije, iako ne najbolje, onda bar najukusnijeg šahovskog programa današnjeg, „Mindscapeovog“ Chessmasters 4000. Upravo se pojavila nova verzija koja nosi oznaku 5000. Reč je o CD izdanju koja se može naći i na našim prostorima. Sem dobre intera-

ktivne škole šaha, na njemu ćete naći izuzetno detaljnu biblioteku otvaranja, kao i bazu od 27000 partija sa vrhunskih turnira održanih tokom protaklih decenija. Još uvek postoje igrački profili pravljeni po uzoru na velike igrače iz istorije, a da li je došlo do nekih poboljšanja u njihovom konfigurisanju, kao i do generalnog poboljšanja u logičkom algoritmu programa, moraćemo tek da proverimo. Jedan od noviteta je i mogućnost igranja preko mreža. U svakom slučaju, ovo je grafički najatraktivniji šahovski program. (av)

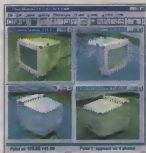
Nomai 540

Utrci za brži, kapacitetniji i jeftiniji uređaj za masovno skladištenje podataka sada se uključuju i novi igrači, „Nomai USA“ nastupa sa atraktivnom ponudom - Nomai 540 je in tri puta brži: kako po vremenu pristupa tako i po transferu, jeftiniji (11 centi po megabajtu) i fleksibilniji jer koristi 3,5-inčne diskete od 270 MB (SyQuest kompatibilne) i od 540 MB. Dolazi u dve varijante - jeftinijoj internom SCSI i eksternoj verziji za paralelni port. Uređaj je, naravno, kompatibilan sa Windowsom i Mac OS-om. Interni varijanta uređaja sa jednim praznim diskom košta 300 USD. (na)

PhotoModeler LX 3.0

Program firme „Eos Systems“ služi za izradu trodimenzionalnih objekata na osnovu fotografija realnog objekta snimljenih iz nekoliko različitih uglova. PhotoModeler dolazi na samo dve disketa i radi pod Windowsom 3.11, 95 i NT 3.5. Na osnovu dve fotografije objekta (bolji rezultati se postižu sa četiri ili više fotografija), program izrađuje model koji se može snimiti u DXP formatu (što je dovoljno za većinu primena) ili kao VRML fajl za trodimenzionalna Internet prezentacije. Jedina mana čitavog postupka je što fotografije moraju biti zaista kvalitetne, a posebno je uneti i podatke o kamen i objektu koji su korišćeni prilikom snimanja. (ts)

HP LaserJet 5Si Mopier

Kopir-aparat uskoro će zameniti mopir-aparat. Zaposleni u korporaciji velikim kancelarijama shvatili su da je mnogo jednostavnije štampati dokument na štampaču u potrebnom broju primeraka, nego konstitui aparat za fotokopiranje. Odatle i naziv „mopier“ - multiple original printing. Kada se uzme u obzir da je niza cena odštampanog nego fotokopiranog primerka, može sa reči da je stariji „Xerox“ tehnologiji i definitivno otvoren put ka otpadu. Ali zato se zaigavaju kancelarijske mreže, a štampaču dovode do usvajanja.

Jedna grosija od štampača iz „Hewlett-Packarda“ mogla bi da reši ovaj problem. Sa brzinom od 24 stranice u minutu, rezolucijom od 600 tpi i memorijom od 12 MB (maks. 75 MB) LaserJet 5Si Mopier je, zapravo, model 5Si, ali dodatno osposobljen za „udarnički“ rad.

Pre svega, štampač ima svoj hard disk od 420 MB na koji smešta kompletan materijal koji dolazi na štampanje i time oslobađa mrežu za prenos drugih podataka. Mopier prima ogromnu količinu papira jer poseduje glavni spremište za 2000 listova, dve kasete za po 500 lista i višenamensko ležište za još 100 papira, koverata ili čega već. Pored toga, tu je i duplikus uređaj za okretanje papira, tj. obostrano štampanje. Uz odgovarajuće programe omogućena je potpuna softverska kontrola svih funkcija ovog zaista moćnog i skupog (8900 USD) štampača. (ts)

Belgrade Webcity

Ne Internet adresi webcity.yu.net od nedavno se nalazi probna verzija zajedničkog projekta firme „BK MR Systems“ („EUNet Jugoslavija“) i advertizing agencije „Ultima“. U pitanju je WWW server preko kojeg će korisnici Interneta sa ove i one strane granice moći da se upoznaju sa Beogradom - počev od podataka iz prošlosti i sadašnjosti našeg gra-

vnog grada, mape ulica i značajnih objekata, do raznih znamenitosti, kao i kulturnih, sportskih, poslovnih i drugih sadržaja. Suđebno po brojnoj verziji, ovaj ambiciozni za-mišljeni projekat mo-

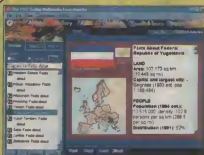
gao bi da nas (uz postojeće Internet lokacije koje sadrže podatke sa ovih prostora), dostojno predstavi i poveže sa svetom. (ts)

Peter Gabriel: „Eve“

Novi CD-ROM Pitera Gejbrijela (Petersa Gabrela), „Eve“ bavi se međuljudskim odnosima. Piterovom omijenom temom. Uvod prikazuje izgon Adama i Eve iz raja. Nakon što ste odvojeni od Eva, krećete u potragu koja vas vodi kroz svetove „Mud“, „The Garden“, „Proff“, „Ruin“ i „Paradise“ u kojima sakupljate predmete koji sviraju delove pesama Pitera Gejbrijela: „Come Talk to Me“, „Shaking the Tree“, „In Your Eyes“ i „Passion“. Delove pesama možete da slušate u IMX sobama (Interactive Music Xperience) i svoje varijacije možete da razmenjujete sa drugim ljudima na www.evcd.com stranici. Brojne tajne sobe, gegovi i dizajn karakterističan za brojne Gejbrijelove spotove obećavaju da je Pitar Gejbrijel stavio svoje ima na dober CD-ROM. (dk)

Pripremio
GRADIMIR
JOKSIMOVIĆ

1997 GROLIER MULTIMEDIA ENCYCLOPEDIA

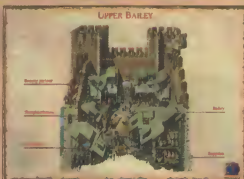

Kako su se otprilike u isto vreme na tržištu zatekle revizija *Grolier Multimedia Encyclopedia* i *Encarta 97*, „Grolierovo“ izdanje se silom prilika našlo u debeloj hladovini

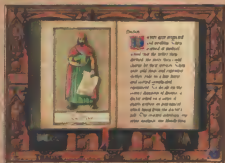
„Microsoftovog“ remek-dela. No, kvaliteta ove enciklopedije, o kome svedoči solidan uspeh prethodnog izdanja, nije za zanemarivanje. Slobodno se može reći da je estetski naprednija, vizuelno privlačnija, ali, nažalost, tehnički znatno slabija od *Encarte* u odnosu na koju površ svega ima nestrastveno velike hardverske apetite (što se pre svega odnosi na memoriju - drastična je sporost sa manje od 16 MB). *Multimedia Encyclopedia* sadrži nešto više od 34.000 članaka u hyper-text obliku, 15 sati MIDI audio zapisa, 10.000 slika, desetine video klipova, satone tabele. Tu su i 1200 prilično tačnih i detaljnih mapa različitog tipa (geopolitičke, istorijske i tematske karte), i nekolicih interaktivno-edukativnih prezentacija (interaktiv-

es) i par tematskih vodiča (guided tours). Preko pull-down menija moguće je promeniti fontove i izgled desktopa. Krajnji utisak je da, i pored sveg šarenila, *1997 Grolier Multimedia Encyclopedia* ne može ozbiljiti da parira *Encarti*, čija brzina i hardverska fleksibilnost i dalje ostaju neprevaziđeni.

CASTLE EXPLORER

Firma „Dorling Kindersley“ spada među najrespektabilnije izdavače multimedijalnih izdanja za PC računare. Njihovi produkti po pravilu dobijaju najviše ocene kako na estetskom, tako i na funkcionalnom planu. Naročito uspeh postiže sa edukativnim softverom za mlade narastaje, kategorijom u koju spada i *Castle Explorer*. Program je zamišljen kao jednostavna srednjovekovna avantura koja za cilj ima upoznavanje sa životom ljudi u 14. veku. Šetnjom kroz jedan karakterističan zamak iz tog doba upoznaje se sa ljudima, njihovim zanimanjima, navikama, međusobnim odnosima, oružju, ratovanju, religijom, sudstvom, jednom rečju, životom srednjovekovnom kulturom. U zapletu igre stoji tajna misija u okviru zidina zamka izvesnog Barona Mortimera, gde ćete se sretati sa „živim“ glumcima, tumačiti predivnog renderovanog lavinšom, a sve sa ciljem da pobegnute iz tamnice. Ukratko, CD omogućava učenje konkretnih istorijskih činjenica na najlepši mogući način, a vizuelno je atraktivan i zaslužuje naše preporuke

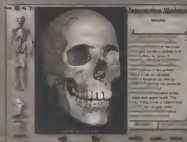

COREL WORLD'S GREATEST CLASSIC BOOK

INTERACTIVE SKELETON

Programi u edukaciji studenata na praktičnoj, ali i teoretskoj nastavi anatomije i nisu vezani samo za naše univerzitete. Danju ljude, tome, svjedoci smo izraze kvalitetnijih anatomskih i fizioloških publikacija. Jedan od njih je program za olakšavanje savladavanja zaista problematiziranih puteva, samo pregledali iz oblasti osteologije, anatomske subdiscipline koja se bavi kostima. Program je proizvela kompanija "Multimedia" u saradnji sa Medicinskim fakultetom u Kembriđu. Prvo što čita u ovoj pristupačnoj, i orijentisan pristup u prezenat, materijal, a koje se može koristiti i na redovnim i su trodimenzionalnim objektima dobijenim softverskom rekonstrukcijom brojnih CT snimaka. Komputerska tomografija usavršen način rendgenskog snimanja. On je, sem neomnogo atraktivnog izgleda, doprineo i u otkrivanju mnogih anatomskih detalja. On su u klasičnom 2D prikazu teško uočljivi, ali se naravno, oni nosi na neke "zabačene" elemente, na kabanu, poput kompozalne i preispod.

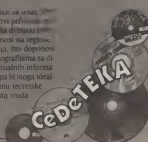
U bolji do kosti in i ze se razupina u belu koju od osnove. Nakon toga, Region tel se bio kaktanje, ali je ni deo kostura u disne strane, dok je prvo i levi se. Elementi predstavljaju na skenirani prirodni (natural) prikaza postoje još dva. Prvi pri poje mišići, a drugi se ktkljanem na osvećena polja di bjaaju i mace. mčau koji se tu pripaja. Drugi se odnosi na reglone elemente od topografikog - praktičnog značaja, što doprinosi sagledavanju celine. Neke kosti su prarone fotografijama sa di sekcije. Kao manu moramo istaći škrtost tekstualnih informacija i u (osobitak oznaka na samom modelu, pa bi stoga idealno primena bila ika bila u samom programu teoretske nastave, gde i profesorima može uštedeti dosta truda oko crtanja.

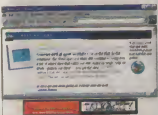
Sva CD-ROM izdanja za realizaciju rubrike ustupio „Espro“

SVET EKSLIBRISA

domaćim CD-ROM izdanjima na ovim stranicama jedva da je napisana po koja reč, te smo se potrudili da nepravdu ispravimo. Za ovu priliku vam skraćeno pažnju na Svet Ekslibrisa, zanimljivu publikaciju o likovnim minijaturama, popularnim ekslibrisima (grafike malog formata) u periodu od 15. veka do danas. CD sadrži materijal sa pet izložbi ekslibrisa održanih u Beogradu oktobra 1995. godine, pod pokroviteljstvom Švajcarske ambasade. Tekst je izložen paralelno na srpskom i engleskom jeziku, broji preko 1200 strana, a ilustrovano je pristojnom cifrom od oko 1500 slička, kao i sa neko-liko video inserata zadovoljavajućeg kvaliteta. Fajl u klasičnom .pdf formatu koga čitate iz Adobe Acrobat Readera (instalacija se nalazi na disku). Ovu iscrpnu enciklopediju ekslibrisa možete pokrenuti na Windows, Mac, DOS i Unix platformama.

Za ljubitelje statistike

Ako ste od onih koji za filmove i pesme saznaju preko top-lista, onda vas verovatno zanima i 5% najposećenijih prezentacija na Webu. Ništa lakše, pogledajte point.lycos.com/categories - stranice koje posređuju ogroman broj ljudi verovatno će biti zanimljive i vama. Ako vas zanima na koje stranice postoji najveći broj linkova, tu je Top25.MostLinkedtoSites.com webrawr.com/WebCrawler/Top25.html. Ako pak želite da znate koliko često se pristupa određenoj stranici (što je posebno zanimljivo ljudima koji imaju sopstvene prezentacije), pomoći će vam Internet.Audit.Bureau.com.

Još jedan dobar pokazatelj kvaliteta stranica je i [Magellan \(www.mckinley.com\)](http://Magellan.mckinley.com), a tu su i legendarne „Netscapeove“ *What's New i What's Coolest (home.netscape.com/home/whats-new.html* odnosno *whats-cool.html*). Zajedljivo i ljubitelji *Internet Explorera* reći bi da su populame samo zato što u *Navigatorsu* postoje tasteri koji vode direktno na njih, ali ne dozvolite da vas to zavarava - zaista su sjajan vodič za one koji se interesuju šta je novo a šta „kui“ na Mreži.

Kada biste WWW-u posvetili deset sati dnevno i kada biste svaku stranicu gledali tačno po minutu, trebalo bi vam četrnaest i po godina da pogledate milion stranica, a za čitav Internet ne bi bio dovoljan ni jedan prosečan ljudski vek.

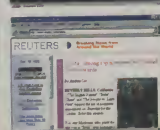
Ako smatrate da autor ove izjave preteruje, probajte random.yahoo.com/bin/ryrl ili altavista.digital.com/cgi-bin/query?pq=s&i i uverite se da niste u pravu. (sp)

Najnovije vesti

Ako vas zanima šta se dešava u svetu, ima smisla konsultovati prezentacije velikih novinskih i drugih medijskih kuća. Seriju zaista profesionalno urađenih stranica atraktivnog izg-

da i aktuelnog sadržaja počecemo od famoznog *CNN-a (Central News Network, www.cnn.com)*. Jedan od razloga što nam je on zanimljiv je činjenica da, u okviru vesti iz sveta, njihovi novinari redovno donose i vesti vezane za našu zemlju, ali posmatrane iz ugla koji je objektivniji nego

što smo navikli. *Reuters (www.reuters.com)*, jedina od elitnih svetskih novinskih kuća, takođe donosi sveže vesti praćane dobrim, jasnim fotografijama, a ponekad i zvučnim zapisom ili video selvcemama.

Od većih svetskih TV kompanije takako ne smemo preeokiti britanskog medijskog giganta *BBC (British Broadcasting Corporation)* čija je prezentacija uredna, ali pomalo prazna na prvi pogled, na adresi www.bbc.co.uk. Interesantnu mogućnost našli smo na serveru popularne američke TV stanice *NBC (National Broadcasting Company, www.nbc.com)*; možete se igrati detetiva istražujući slučajeve iz njihove popularne emisije *Homicide*. (sp)

Popularni časopisi

Hiljade ljudi širom sveta do sada je prokstarilo zemaljsku kuglu uzduž i popreko, posetilo prašume Amazonije, ledene predele Sibira, pustine severne Afrike i ko zna šta sve ne, a sve uz pomoć čuvenog časopisa *National Geographic*, vodeće svetske publikacije koja se bavi putopisima. Kao ko ristnik Interneta, ovaj časopis možete

razgledati i preko www.nationalgeographic.com, gde ćete naći sadržaj novijih izdanja, kao i simpatične igre u *Shockwave* formatu.

Ako vas više interesuje svet nauke, tu je *Nature (www.nature.com)*, gde ćete pronaći vesti o najnovijim naučnim dostignućima, projektima od svetskog značaja, naučnim skupovima i sli-

čnim stvarima. Časopis se bavi većinom nauka, tako da profesionalnim naučnim istraživačima možda neće pružiti onoliko informacija koliko tražaju usko specijalizovane publikacije, ali će široj javnosti svakako biti veoma interesantna.

Ukoliko ste meko i nešto na ovom svetu, svakako ćete biti zastupljeni u *Time (www.time.com)*, čuvenom časopisu koji se bavi događajima u našem društvu. Komentaristi dešavanja, poznate ličnosti i važni skupovi nalaze mesto na stranicama ovog magazina.

Svakako treba pomenuti i jedinstveni *Reader's Digest* (www.readersdigest.com), mesečnik neobičajno malog formata koji donosi probrane tekstove iz svetske štampe, kao i razne anegdote i šale koje čitaoci šalju. Po koncepciji je donekle sličan „Politikonom zabavnici“, ali čitaocu nudi daleko više materijala. (cp)

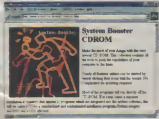
CD-ROM

Kod domaćih CD-ROM klubova možete primiti i razne naslove. Međutim, rezan CD je znatno skuplji od od štampanih CD-ova, posebno ako su u pitanju veći tiraži. Tako se delava da je za cenu jednog rezanog CD-a moguće dobiti i do pet štampanih, koji uz to imaju i odštampan sadržaj

na površini kao i omot različit od drugih diskova. Jedini je problem što štampane diskove kod nas ne možete naći. Ako zanemarimo piratska izdanja (u kojima prednjače Kinezi, mada su nama nekako bliža ruska izdanja, na pijaci u Sofiji komad košta dva dolara), onda možete opise i cene većine njih naći na Internetu.

Jedan od najpoznatijih URL-ova za CD-ove je <http://www.cdrom.com>. Ovaj server drži kompanija „Walnut Creek“ koja nudi mnoštvo CD-ova iz sledećih oblasti: operativni sistemi, shareware, igre i zabava, edukacija, programiranje i dizajn. Na ovom serveru moguće je naći sliku i opis svakog CD-a koji ova kompanija prodaje. Ima vrlo zanimljivih naslova sa shareware i PD softve-

rom za različite platforme, kolekcija raznih fontova i slika, dodatka za popularne igre i raznih drugih sadržaja. CD-ove možete naručiti preko WWW-a ili e-maila (orders@cdrom.com).

I dok je gornji server jedan od mnogih koji podržava Unix, Windows i Macintosh, <http://www.schatzruhe.de> koji drži Stefan Osovski jedan je od retkih koji nudi CD-ove za Amigu. U ponudi ćete naći sve *Aminet* arhive, razne diskove sa demoiima, modulima i animacijama, ali i neke komercijalne diskove koji se distribuiraju ovim putem. (ds)

Još malo Amige...

Čim instalira *IBrowse* (prema preporuci) ili neki drugi WWW klijent, svaki korisnik Amiga računara odmah poželji da malo pretraži sve što ga

može zanimati. Za početak, to je svakako *AmiNet*, najveća baza Public Domain i Shareware softvera za Amigu na Internetu, na koju svakodnevno stiču kilobajdi i kilobajdi korisnog softvera iz čitavog sveta. Organizovana je po „mirror“ principu, o čemu smo pisali u prehodnim brojevima, pa tako svaki od nekoliko servera poseduje je odabrani deo fajlova koji se nalazi na *AmiNetu*. Naravno, za preporuku je glavni od svih mirror sistema na adresi <http://ftp.wustl.edu/~aminet>.

Tu se možete opskrbiti svime što se nalazi na *AmiNetu*, a možete i pristupiti nekom od ostalih mirror sistema, kao i vrlo korisnom pretraživaču.

Uz to, odlično mesto za početak surfovanja po internetu je i *Amiga Web Directory*, prezentacija koja se nalazi na adresi <http://www.cucug.org> i na kojoj možete naći stotine i stotine linkova ka drugim prezentacijama koje se tiču Amige. Među njima ćete naći i prezentacije stvaralaca većine TCP/IP softvera, softvera za Off-Line čitanje ponuka sa BBS-ova, grupa programera koje razvijaju najkvalitetnije igre, pa možete direktno kontaktirati sa njima i upoznati se sa razvojem programa koji vas zanimaju. Preporučujemo i *Cronus* prezentaciju na adresi <http://www.ninemoons.com> gde se takođe nalaze neki zanimljivi linkovi.

Kada vam zatreba nešto od Amiginog hardvera, adresa na koju bi trebalo da se obratite je <http://www.phase5.de> na kojoj se nalazi verovatno najveći evropski diler Amiginje opreme. Uz detaljne spiskove distributera, tu je i kompletan spisak opreme koja „Phase-5“ nudi

Ako ste ljubitelj časopisa i magazina koji se bave računarima, <http://www.futurenet.co.uk> je pravo mesto za vas. Tu ćete naći *Future Net*, evropski najpopularniji elektronski magazin. Registracija je besplatna, a bice vam dostupne informacije iz svih oblasti vezane bilo za Amigu, PC ja ili Mac. Uz sve to, na toj adresi možete naći i prezentacije nekih od najpopularnijih časopisa kao što su *Amiga Format* i *PC Plus*. (msm)

Dva puta do slave

Na vrhu ima mesta samo za jednog. I „Microsoft“ i „Netscape“ misle da su oni na tom putu. Jedan od rivala dobio je milijarde komercijalizacijom softvera, drugi deleći ga besplatno. Hoće li pobediti Iskustvo ili sveže ideje?

Internet je okončao anarhični i kreativni zlatni period. Mreža je postala bojno polje na kome je sve dozvoljeno - baš kao u svakom ratu. Odbranu organizuju ratnici oficiri Džim Klark (Jim Clark) i Mark Andresen (Marc Andreessen), autori Netscape Navigator, najpoznatijeg programa za pretraživanje Interneta. Na drugoj strani je dobro poznati protivnik - Bil Gejts (Bill Gates) i „Microsoft“ sa vojskom od dve milijarde dolara. U pozadini, u stanju pripravnosti su svi giganti informacije, telekomunikacija i medija. Protiv „Microsofta“ su, između ostalih, „Sun“ - lider među proizvođačima velikih kompjuterskih sistema koji su na čvorovima Mreže; „Oracle“ - pronalazač novog *Network Computer*, laganog i ekonomičnog, Gejtsovi saveznici su „Intel“ - lider mikroprocesora, ali i TV mreža NBC i „Wall Street Journal“.

„To je glupi rat“, komentariše Skot MekNili (Scott McNealy), lider „Sun Microsystemsa“. Da li je to rat koga nema? U svakom slučaju po značaju protagonista i enormnih cifara koje se ulažu, Mreža više nije šala. Danas je Internet teritorija na kojoj se odvija sudbina sutrašnjice informatike, a po mnogima i telekomunikacija i medija. To je nova komunikacija, življa od kompjutera, bogatija od telefona,

popudamlja od televizije, ekonomičnija od faksa i pošte. To je novo sredstvo, koje staje uz televiziju i novine i stvara novu dimenziju informacija, koje se preporučuju i u novim oblicima prodaje, obrazovanja, finansija.

Zašto je izbio rat na Internetu? Kako će se okončati? Kako će se Mreža transformisati? Kakvu će korist imati mediji?

Bum elektronske mreže

Sve je počelo suludom „zlatnom groznicom“ koja je poremetila mir naučnicke grupacije. Prvo su istraživači iz Silikonske doline uzburkali tržište: izmišljali su nova softverska rešenja i poklanjali ih Mreži. Neki su se uzdali u buduću profit, dok je drugima to bila samo zabava, na primer Džeriju Jangu (Jerry Yang) i Dejvidu Fajlu (David Filo), kalifornijskim studentima koji su izmislili YAHOO!, sistem za pretraživanje WEB stranica, najpopularniji na svetu. Postali su milioeneri ponudivši berzi svoj izum. Isto važi i za Marka Andresena, tvorca *Atosica*, klastije i *Netscapea*, pretraživača koji koristi bar 75 posto Internet-latalica. Među entuzijastima je i Džim Klark, koji je okrio Andresena i u njegovu ideju investirao 12 miliona dolara; doneo ih je u torbi i tako postao prvi milijarder Mreže.

U prvju polovinu 1995. godine Bil Gejts je u propagandu *Windowsa*

95, angažovao multimilijarderski budžet. Nije da nije video ono što se dešavalo na Internetu, već je nastojao da se potabavi time: kakav profit može doneti „Microsoftu“ jedina kompjuterska mreža koja je svetu poklanjala softver? Jednom saradniku koji ga je savetovao da ne gubi vreme stavljajući na mrežu gratis programe, Gejts odgovorao: „Jesi li komunist?“ Šta više, Gejts drži na oku sistem „America Online“, jedan od najpopularnijih američkih provajdera. Kao pandan ovom sistemu smislilo je „Microsoft Network“. Ko je kupio *Windows 95*, mogao je lako da se priključi na mrežu Bila Gejtsa.

Ali njegov plan bio je gotovo perfektni. I sam je to uočio. Dok je on napredovao u svetu PC-a, svet je napredovao u univerzumu Mreže. „Wall Street“ je lansirao sve jasnije signale u tom smislu, i „America Online“ se transformisala, otvarajući vrata Internetu: odluka koju je za nekoliko meseci odobrilo preko šest miliona korisnika - nedostizno za „Microsoft Network“. Za svega nekoliko nedelja Gejts menja strategiju: ne više PC, već Internet.

Okupljaju se medijski giganti

Tokom 1996. godine „zlatna groznica“ zahvatila je sve. „Wall Street“ nasavlja da tipuje na Internet. U to veruju veliki izdavači, najveće kinematografske kuće, propagandne agencije, giganti telekomunikacija: „Universal“, AT&T, „British Telecom“, „Deutsche Telekom“, „Telecom Italia“ i drugi. Iz „Motorole“ i „Nokia“ suzu telefoni koji šalju i primaju elektronsku poštu. „Sanyo“, „Toshiba“, „Philips“, „Sony“, „Sega“, „Sharp“ proizvode televizore i konzole za video igre pomoću kojih se može puovati Internetom.

Fenomen je nezaustavljiv. Internetovci su već nacljali od barem pedeset miliona osoba - ima ih onoliko koliko i gleda-

Mark Andreessen, autor programa Netscape Navigator

ca satelitske televizije u svetu. „Internetovci“ imaju u proseku 32 godine i godišnji prihod od 59.000 dolara. Po „Nilensu“, 64 posto ljudi-seva ima barem srednjoskolsko obrazovanje. Uglavnom govore engleski, mada raste broj Nemaca, Italijana, Kineza... Viroglava demografska progresija: prema „Cyber Atlasu“ svake godine broj se povećava za barem 10 miliona. U poslednjoj godini u Americi su poruke poslate elektronskom poštom (e-mail) nadmašile one poslate tradicionalnom poštom (popularno „snail-mail“).

Revolucija: pretraživači i Internet

Internetu suk započeo je sa dolaskom takozvanih *browsersa*, programa koji omogućavaju lakše nalazjenje podataka na Mreži. Korisćenje je tako lako kao i gledanje kroz prozor. Omogućavaju čitanje teksta, prijem fotografija, zvuka, video seljenci, slika.

Najupadljivija strana aktuelnog rata na Internetu je ona koja se tiče upravo *browsersa*. *Netscape Navigator* uspeo je da osvoji gotovo sve kompjutere povezane na Mrežu, postajući pretnja za Gejtsa, čiji se uticaj bazira na monopolu, koji se sastoji u programima kojima čovek upravlja mašinom - operativnim sistemima. Gejtsove operativne sisteme koristi 80 odsto PC-ja. I aplik-

Džim Klark, „Netscape“

cije za proračune, video, baze podataka u najvećem delu bazirane su na „Microsoftovim“ proizvodima.

Do dolaska browsera činilo se da je to nedodirljiva firma. Međutim, ovi programi su smišljeni za mreže, a ne za pojedinačne mikroprocesore, stoga se mogu prilagoditi svakom tipu komputera i usoliko mogu menjati pravila igre: ako postanu standard za interakciju sa Internetom, sa mrežama preduzeća i pojedinačnim kompjuterima, mogu okmiti strateško mesto koje zauzimaju Gejtsovi operativni sistemi. Pored toga, „Sun“ je direktno ugrozio „Microsoft“ svojim Java jezikom (na koji „Microsoft“ već ima odgovor), „Microsoft Office“ upravo je napadnut od softvera koji iste stvari (proračune, pisanje, baze podataka) radi na bilo kojem operativnom sistemu: pišu ga, ili su već završili „Corel“ i „Oracle“. Čitava Gejtsova konstrukcija je u opasnosti zbog same logike Interneta i zato što je tržište mreža preduzeća bogatije,

brže se kreće, primenom logike Interneta - ponovo se pišu informativni sistemi i interne komunikacije da bi se stvorile takozvane Intranet mreže. *„Bez elektronske pošte ne bih više mogao da vodim preduzeće“*, tvrdi MekNill. Gotovo sva vođea preduzeća u svetu prihvataju su Intranet princip.

Od decembra prošle godine Gejts se odlučno bacio na novo tržište. Poklanjajući programe, osnivajući novine, osvaja preduzeća: izgleda da se tridesetogodišnjak vratio. Novi *Microsoft Internet Explorer 3.0*, osvaja tržište i dostiže kvotu od 18 odsto, udvostručivši je za nekoliko nedelja. To je utakmica između „Microsofta“ i „Netscapea“, koja u svetu informatike izaziva navijanje, poput onog od pre dvanaest godina između „Applea“ i IBM-a.

Prema mnogim posmatračima, ishod je očekivan: dve milijarde dolara koje je Gejts investirao za osvajanje Interneta, vrede šest pu-

ta više od onoga što je fakturisao Netscape. Sem toga, „Microsoft“ besplatno distribuira svoj proizvod na mreži i kompjutere svih konstruktora koji koriste njegove operativne sisteme Windows 95 i Windows NT. Njegova logika je: apsohvati u svoje proizvode sve inovacije realizovane na tržištu i proširiti ih inoviranim softverom u sopstvenom vlasništvu.

U „Netscapeu“ kažu: *„Predložili smo Antitrustu (organizaciji za borbu protiv monopola - prim. prev.) ono što pričaju naši klijenti. ‘Microsoft’ nametne to da se naš softver ne koristi i koristi svoju dominantnu poziciju na polju operativnih sistema da bi favorizovao sopstveni browser. Vlada je pokrenula istragu“*.

U „Microsoftu“ odgovaraju kao što su odgovorili svojevremeno na optužbe „Applea“, koji je čak pokušao da stvar reši sudskim putem: *„Imamo dobar proizvod, a tržište je to koje će odlučiti ko će da pobedi“*.

Prema rečima bivšeg lidera „Applea“, Stiva Džobsa (Stive Jobs), „Microsoftov“ marš može zaustaviti samo sudstvo. Ali to ne znači da će za „Netscape“ igra biti završena. *„Može ostati na stazi, ako bude tražio brže“* - kaže Džobs.

Klark se sa tim slaže: *„Nećemo čekati odluku vlade, koja je spora“*. U stvari, nisu svi ubeđenja da je Internet samo ekspanzija kompjutera. *„Internet je kao telefon“*, kaže Klark. *„Naš bitnis nije ograničen na bresere. Prodajemo softver za 35 svetkih telefonskih kompanija kao i preduzećima koja stvaraju sopstvene Intranet mreže“*, saglasan je Skot MekNill, lider „Suna“.

Tržište Interneta nije ekstenzija PC-a. 80 odsto „Netscapeovih“ poslova vezano je za softver za servere, kompjutere koji su na čvorovima mreže i pružanje usluga preduzećima koja modernizuju svoje informacione sisteme. To je ogromno potencijalno tržište, na kome se neki odlučujući protagonisti, poput

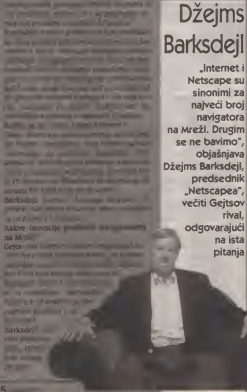
Bil Gejts

„Mi se kladimo na Internet jer će postajati sve popularniji. U budućnosti biće rasprostranjen poput telefona“, kaže Bil Gejts. Tačku po tačku, ovako objašnjava svoju tvrdnju

Džejms Barksdejl

„Internet i Netscape su sinonimi za najveći broj navigatora na mreži. Drugim se ne bavimo“, objašnjava Džejms Barksdejl, predsednik „Netscapea“, veći Gejtsov rival, odgovarajući na ista pitanja

Novi HP LaserJet 6P. Sa 8 strana u minutu, stvarno je brz.

 **HEWLETT
PACKARD**

Da postoji ograničenje brzine za štampače, HP LaserJet 6P bi sigurno već bio pritvoren. Sa brzinom štampanja od 8 strana u minutu, zaista je brz. Prva strana se pojavljuje za manje od 20 sekundi. Ima ne jedan već dva paralelna

IEEE priključka i jedan LocalTalk priključak. Infracrveni (IR) priključak je...uzmite vazduh...10 puta brži od svog prethodnika. pa je bežično „naciľaj i pucaj“ štampanje još brže. Što je štampač brži, to je njegov korisnik produktivniji. Povećana produktivnost rezultat je i nove HP tehnologije. HP LaserJet 6P, na primer, koristi naš novi PCL6 jezik. To mu omogućava da i složenu grafiku obradi i odštampa brzo, obezbeđujući time i brži povratak na aplikaciju.

HP LaserJet 6P zna za još tri ključne reči: kvalitet, svestranost i proširivost. *Resolution Enhancement Technology* omogućava vrhunski kvalitet štampe. Svestranost potiče od veštine rukovanja papirom i ukupnog kapaciteta od 350 listova. Donja kasetna sa 250 listova i

ulazna višenamenska kasetna sa 100 listova omogućavaju da pri štampanju jednostavno pređete sa običnog papira na druge materijale: memorandume, puniji papir i folije. Standardni konektori za SIMM module omogućavaju proširivanje radne memorije. Za otiske koji oduzimaju dah, predlažemo naš potrošni materijal - papir, folije, filmove i tonere. Zato, šta čekate? Reagujte brzo kao mačka i odmah kupite jedan HP LaserJet 6P.

Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane HP distributere:

CHS,
Vladimira Popovića 6,
Genex Apartmani, Novi Beograd,
tel./fax 2222 060.

OnLine Computers,
Bulevar Nikole Tesle 42a,
Novi Beograd,
tel./fax: 692 493, 694 498, 696 417.

HP servisni centar:
S&T Yugo,
Knez Mihallova 30/V, Beograd,
tel: 181-636, fax: 633 060

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

telefonskih kompanija, sigurno neće prepasti prihvatanju logike „Microsofta“. Sem toga, pored „Netscapea“, postoji i „Oracle“ koji je lansirao ideju o *Network Computer*: aparatu koji se jednostavno koristi, snažnom i pre svega jeftinom (500 dolara). Funkcioniraju pomoću softvera koji preuzima sa mreže. „Mreža je kompjuter“, tvrde oni koji veruju u ovu postavku.

„Rat browsera nije mnogo važan. Nikada neće biti samo jedan browser“, kaže MekNil. *„Prava polarizacija je između onih koji se koncentrišu na PC i onih koji se koncentrišu na mrežu: između onoga ko hoće u svojstvu informarika i onoga ko hoće slobodu izbora“.* Modernizacija po MekNiliju je na dohvata ruke. *„Držati sve podatke u PC-u na svom pisaćem stolu, isto je što i držati novac u siamurici. Danas je bolje nositi ih u banku“.* Odnosno, bolje je koristiti mrežu. Sve to predimenzionisao moć „Microsofta“. *„U svetu mreža mnogi računaju ne samo informaričari već i giganti telekomunikacija i proizvođači satelitske“.* Vlasnici kablova (Intels) su ti koji navedu koliko je brza komunikacija. Autori su ti koji određuju koliko je ona interesantna.

Ove procene su piod scenarija zasnovanih na današnjoj situaciji. Ali brzina inovacija za par meseci učinila zasarelo svaku tvrdnju. Internet nije Eldorado kraja milenijuma. On je nužnost. Kako za informatičare tako i za izdavače, proizvođače elektronike i njene korisnike, za telekomunikacije. Danas je biznis koncentrisan na isporuku putem pristupa mreži i taj sektor već vredi dve milijarde dolara. Za preduzeća koja se time bave cilj je jasan: cene adekvatne uslugi. Prema svim prognozama, za nekoliko godina sadržaj će dostići bar 40 odsto vrednosti tržišta.

„Problem je ući u biznis bez bogaćstva novca kroz prozor i bez propisatstva tehnologije voza“, kaže Debra Vilijamson iz „Advertising Age Interactive“. Internet ogranak američkog periodičnog časopisa, takozvane bi-bije propagandista i zaposlenih u marketingu širom sveta. *„Ima onih koji ostaju u uštedbenju da će pre ili kasnije na njih doći red, ne opazajući da je već došlo. Ima i onih koji ulazu mnogo i mnogo unapred, rizikujući da izgube bez mogućnosti da povrata uloženo“.*

U mnoštvu novista koji svakodnevno pristizu na tržište, za sve je važno

da pravilno odrede svoju ulogu. U ovom sektoru svi veliki teže da prevaziđu granicu sopstvenog biznisa. „Time Warner“ proširuje sadržaje prenosima sa TV mreže putem kablova, koje se velikom brzinom transformišu za Internet.

Bitka telefona i TV

„Microsoft“ proširuje bazilni softver i ulazi u sadržaje, na primer, uzimajući novinara kakav je Majkl Kinzi za „Slejt“, njegov on-line nedeljnik i udružujući se sa NBC-om u realizaciji jednog od najbogatijih servisa vesti na internetu Evropske satelitske TV kompanije, italijanski „TELEPIU“ pre svih, najavljuju ulazak u biznis pristupačijem internetu Sve ove grupacije smatraju da je ono što se danas može raditi sa Internetom previše ograničeno, ali ne mogu zameniti strategiju: potreba za uslugama interneta danas je presudna za svaku digitalnu službu jer se ru definiše baza tehnološka arhitektura, kao i ekonomski modeli.

Kako ubediti one koji plaćaju propagandne oglase? „Oglasišta“ moraju u Internetu razmišljati kao o telefonu, objašnjava

Klark. *„Mehanizam koji se nudi sličan je prodaji putem dogovora za koju se koriste telefoni za kontakte sa javnošću“.* Investicije mogu biti više ili manje isplative. Može se koristiti relativno malo - kratke on-line WEB prezentacije, ili se može napraviti veoma uspešna propaganda, kao što su je napravili „Feran“ i „Pheel“.

„Nikada nisam video velike uspehe u pokušajima tradicionalnih medija da se predstavljaju na Internetu“, podseća guru Endi Grou, lider „Intela“. Najbolje rezultate postizu časopisi osmišljeni za mrežu. Primer za sve je „Hot Wired“ (digitalna verzija mesečnika „Wired“) koji izdaje nedeljiti „newsletter“, sa vestima i zanimljivostima.

Na kraju usudije i konkretno eseje. Nakon ugovora koje su sklopile „Visa“ i „MasterCard“. On-line plaćanje ubrzo će postati stvarnost. Za kraj, pogledajte mini-intervju sa ljudima iz rivalskih tabora. Bila Gejsa („Microsoft“) i Džejms Barksdeja („Nesscape“), koji će vam, možda, pomoći da predvidite šta se u budućnosti može očekivati na mreži, ili da odaberete svoj klub za koji ćete vatro na vijati.

Priredio Momir RADIĆ

Nova Amiga ili nešto drugo?

Ne čekajući na spore poteze „ViScorpa“, poznata firma „Phase 5“ uzima stvari u svoje ruke

Problemi s kojima se susreću Amiga entuzijasti proteklih nekoliko godina umnogome su zavisili od raznih menjanja proizvođača Amiga računara. Famosni „ViScorp“ očigledno namerava da od računara koji je napravio revoluciju početkom devedesetih godina napravi konzolu kojom će američke domaćice bolje kupovati proizvode preko Interneta. Većina ozbiljnih svetskih časopisa je budno pratila razne odluke menadžera „ViScorpa“ očekujući nastavak proizvodnje računara i povratak Amiga računara, ali...

Za razliku od pomenute firme, najveći proizvođač Amiginih periferija „Phase 5“ u saradnji sa „Motorolom“ će sredinom ove godine na tržište lansirati novu „AmigaOS“ kompatibilni računar. Generalni direktor Wolf Dirtrh (Wolf Dietrich) i tehnički direktor Džerald Karda (Gerald Cardat) tvrde da će koncept računarske arhitekture novog računara biti dosta izmenjen. Novi kompjuter imaće procesor baziran na PowerPC procesoru i zadržavajući njemu hardversku podršku za multimediju (MPEG) i 3D funkcije - gde će čak i osnovni sistem pružati rezoluciju od 1600 x 1200 piksela u 24-bitnom modu i stopom osvetljavanja od 72 Hz. Samim tim biće ugrađene i specijalne funkcije za obradu slika i videa. Ulaz i izlaz CD kvaliteta, video i 24-bitni dnevnik video izlaz i kompozitni SVHS video ulaz su implementirani u mašini. Sa regularnim interfejsima sistem je opremljen i Fasi SCSI-II kontrolerom, mrežnim i ISDN interfejsom. Najveće iznenađenje „Phase 5“ priprema po pitanju cene. Prvi računar, koji će se krajem juna pojaviti na tržištu, nosiće u sebi 120 MHz PowerPC 603e procesor, 16 MB memorije, SCSI hard-disk kapaciteta 1 GB i 4x CD-ROM i cena će mu biti oko 3000 DM. Do kraja godine planira se ponuda sa procesorima na 150 i 166 MHz i drugim nadgradnjama za oko 4000 DM.

Novi računar će biti snabdeven potpuno novim operativnim sistemom napisanim u *Native PowerPC* kodu, ali sa binarnom kompatibilnošću sa Amiga-OSom 3.x. Time se pruža mogućnost korisniku da nastavi upotrebu postojećeg softvera koji podržava *CyberGraphX* standard, dok se softverskim kućama omogućava razvijanje i objavlivanje na tržištu novih softverskih paketa. U budućnosti „Phase 5“ planira poboljšanja u internoj strukturi i još jaču nadgradnju. Pored 24-bitne kompatibilnosti koja je postala standard zahvaljujući *CyberGraphX*, Džerald Karda najavljuje i *CyberGraph 3D i Multimedia* interfejs. Reprogramiranje Amiginog OS-a će rezultovati modernim i snažnim operativnim sistemom koji je jednako primenljiv u domenu umetnosti i biznisa, zabave i profesionalne opređenosti. Naravno, sistem će biti otvoren i prema drugim operativnim sistemima ili emulacijama kao *nap. AlacOS ili X-Windows*.

Realizacija kompletnog projekta podržana je od strane „Motorola“: Evropski direktor za marketing, Džon Littem (Letham) tvrdi da je „Motorola“ od početka uz viziju koja je baza budućeg računarskog sistema. Burni pregovori koji su vođeni sa nekadašnjim rukovodilcima „Amiga Technologies“ prekinuti su kupovinom firme od strane „ViScorpa“. Većina zaposlenih nastupila je „Amiga Technologies“, a dekanje na odluku „ViScorpa“ kako će i zašto proizvoditi Amiga računare, koštalo bi „Phase 5“ i „Motorolu“ previše vremena i novca.

Branislav BABOVIĆ

Slavko MekNil, „Sun Microsystems“

Nova serija HP profesionalnih štampača daje vašem poslovanju otmen izgled

hp HEWLETT
PACKARD

Da ste lisac, prednjačili biste u biznisu, obdareni inteligencijom, hitrinom i stilom, kvalitetima koji privlače pažnju stručne javnosti. Upravo te kvalitete poseduje i nova HP serija profesionalnih štampača.

HP DeskJet 820Cxi i HP DeskJet 870Cxi raspoložu tehnologijom za dobijanje savršeno vernih slika i besprekorno jasnog teksta. Boje su sjajne i živopisne i podešavaju se automatski. Uz to, oba štampača su brža od lisca na usijanom limenom krovu.

HP DeskJet 820Cxi, prilagođen sistemu Windows 95, štampa 6,5 crno-belih ili 4 kolor strane u minutu.

HP DeskJet 870Cxi, namenjen radu u mreži, štampa 8 crno-belih ili

4 strane u boji za jedan minut. Oba pružaju maksimum kada se koristi HP potrošni materijal: papir, folije i mastila.

Dakle, da bi vaše prezentacije, ponude i dokumenti izgledali inteligentno i šik, koristite novu HP profesionalnu seriju štampača koji na papiru prave otisak koji ostavlja utisak.

Za detaljnija obaveštenja pozovite autorizovane distributere HP:

OnLine Computers.

Bulevar Nikole Tesle 42a, Novi Beograd,
tel/fax: 692 493, 694 498, 696 417.

CHS, Vladimira Popovića 6,
Genex Apartmani,
Novi Beograd,
tel/fax: 2222 060.

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

Kako protiv piratstva

Udruženje proizvođača poslovnog softvera je u nekoliko razvijenih zemalja pokrenulo kampanje protiv piratovanja softvera njihovih članica - pokušaj sa Francuskim tržištem ne donosi naročite rezultate

Specijalno za „Svet kompjutera“
Pariz, decembra 1996.

Mnoge firme u Francuskoj sve do polovine oktobra 1996. nisu čule za BSA (Business Software Association). Tada je ova organizacija, sačinjena od firmi „Apple“, „Microsoft“, „Adobe“, „Autodesk“, „Lotus Development“, „Symantec“ i mnogih drugih, krenula u napad protiv piratstva softvera. Oko 50.000 kompanija je pismom obavješteno o predstojećoj kontroli legalno i nelegalno instaliranih programa, o novim zakonima protiv piratstva i o mogućim načinima legalizacije (iskak i zakasnele) kopiranih programa.

Akciju organizacije BSA podstakao je podatak da softverske kompanije svake godine izgube oko 800 miliona dolara zbog krađe programa. Procenat krađenog softvera u okviru malih i velikih firmi dostigao je čak 64 posto. BSA kampanja se nije završila samo na pismima. U kompjuterskim časopisima su se pojavili oglasi koji navode zaposlene da prijave krađu softvera u okviru svoje (ili tuđe) firme. „Tužibaba“ nije bilo previše: najveći broj prijavi (1764) je iz Francuske, zatim iz Španije i Belgije. Procenat krađenog softvera u Evropi je 58,6 posto (BSA se ne izjašnjava o ko-

jim se državama radi). Naglasak u borbi protiv piratstva trenutno je na sprečavanju kopiranja na CD-ROM i krađe preko Interneta. Policija je nedavno u Lihu zaplenila nekoliko hiljada diskova sa ilegalno kopiranim programima kompanija „Microsoft“, „Symantec“ i „Lotus“ u uhapšeno je oko dvadeset osoba.

Sve informacije o piratstvu i borbi protiv njega, kao i program za proveru legalnosti instaliranog softvera, mogu se naći naravno i na Internetu. BSA sajt je www.pictime.fr/BSA

Kontranapad

Ova „prijateljska“ pisma izazvala su vrlo brze reakcije koje idu od osporavanja prava organizacije BSA da preli policijom, preko sumnji u njenu legalnost, sve do nužbe sadit. Laurent Santoni, advokat udruženja CLUSIF (Club de la Securite Informatique Francaise) tvrdi da BSA pravno ne postoji u Francuskoj i da portparol po zakonu nije legalni predstavnik firme (pisma je potpisao Philippe Maros, portparol BSA). Isti advokat tvrdi još i da zakon ne daje pravo organizacijama tipa BSA da kontrolišu ilegalno kopiranje. To pravo ima samo proizvođač. Zanimljivo je da niko nijednog trenutka ne negira postojanje ilegalnog kopiranog softvera.

Pecanje čipova

Pored softvera, sve češće se falsifikuju i čipovi. U novembru je izvedena operacija „Crvena riba“ (naziv kao da je potekao od Našćića) čiji je cilj bio razbijanje međunarodne mreže za rasturanje falsifikovanih „Intelovih“ čipova (kupljeni u Aziji, preprodavani širom Evrope). Dve hiljade policajaca pretražuje je preko četrdeset kompanija, od toga trideset bilo francuskih. Lov je bio uspešan: dvadeset direktora je privučeno, a nekoliko miliona čipova u vrednosti od pet miliona franaka konfiskovano. Trgovina čipovima postala je toliko unosna da po nekim mišljenjima uskoro može zameniti trgovinu drogom. Zapravo je velika, a opasnost minimalna.

M Zorica JELIC

Elektronska trgovina konačno u Francuskoj

P prvi elektronski tržišni centar u Francuskoj, „Globe Online“ upravo je otvoren ovih dana (adresa: <http://www.globonline.fr>). Organizovala ga je firma „Globe Online“ u saradnji sa kompanijama „GC Tech“ i „Kleline“. Sponzori su, između ostalih, kompanije LVMH i „Paribus“. Vrednost prodane robe može biti do nekoliko hiljada franaka. Glavni problem sigurnosti plaćanja rešen je asimetričnim sistemom kodiranja koji zahteva poseban program instaliran na kompjuterima i klijenta i servera.

Očekuje se da će se elektronskom trgovinom do 2000. godine obrnuti oko sto milijardi dolara, od toga svega tri milijarde u Francuskoj. „Globe Online“ već ima trideset „radnji“, a do januara će ih biti oko sto. Za otvaranje „radnje“ potrebno je odmah uplatiti između dvadeset i pedeset hiljada franaka, a potom godišnje još između deset i trideset hiljada franaka. „Globe Online“ dobija i proizvodnju od svake transakcije. U zamenu, „Globe Online“ radi marketing, reklame, pomaže pri organizaciji sajta svake „radnje“, pruža tehničku pomoć kupcima (hotline), vodi celokupno računovodstvo i brine oko isporuke kupljene robe.

Bezbednost plaćanja

Sigurnost podataka „Globe Online“ obezbeđuje program *Globe ID* koji je razvila firma „GC Tech“ Sastoji se od dva programska modula: *Klebar*, plug-in za web navigator, instalira se na kompjuteru klijenta, i *Kli-Commerce* (instalira se na serveru). *Klebar* uspostavlja vezu sa serverom (identifikuje kupca i njegovo sredstvo plaćanja) a *Kli-Commerce* kontroliše celu proceduru oko kupovine, menja devize, pregovara sa bankarskim svetom.

Konkurencija

Glavni konkurenti „Globe Online“ su „IBM World Avenue“, „NetPathFinder“, „MCI Commerce“, „ATT SecureBy“ i „New-Bury“. Kupovina preko Interneta nije samo vezana za „tržne centre“ ovog tipa. Svako ko ima svoj web sajt, a želi da izlazi i prodaje svoje proizvode, može to da uradi zahvaljujući programima koji „uređuju“ izlog. Među njima su „Open Market“, „Microsoft Merchant Server“, „IBM Net Commerce“, „Netscape Commerce“ i „Lotus Domino Merchant“.

 **HEWLETT
PACKARD**

Nova serija štampača HP DeskJet 690 sa PhotoRet tehnologijom. To će biti pravi doživljaj za čitavu porodicu.

Postoji mit o tome da se štampačem ne može dobiti potpuno verna slika. Zahvaljujući spoju novih tehnologija, HP DeskJet 690 zauvek ruši taj mit. HP PhotoRet - Photo Resolution Enhancement Technology, omogućava štampu na nivou fotografije. RealLife Imaging System obezbeđuje najživlje boje i najoštrije crne otiske u svetu inkjet štampača. ColorSmart tehnika automatski podešava odnose boja. Najvernije boje dobijate jednostavno ubacivanjem našeg foto-kertridža sa tri komore. Foto-kertridž, koji radi u sprezi sa standardnim kolor kertridžom, sadrži crno mastilo na bazi boje, svetlu nijansu magenta i cijan mastila. Rezultat su štampane slike sjajnih preliva, na nivou fotografije. Ali to nije sve! Serija HP DeskJet 690 može se pohvaliti listom dodatnih pogodnosti dužom od *brontocefaloitiosaurusa* od glave do

pete. Možete štampati na različitim materijalima, od običnog i recikliranog papira do razglednica i koverata, a mogućnost štampanja banera je jedinstvena u ovoj klasi. Sa 5 crno-belih i 2 kolor strane u minutu, brži je od udarca zmajevog repa. Da bi slike bile oštrije od zmajevih zuba, najbolje je koristiti HP potrošni materijal: papir, foto-papir, folije i mastila.

Zato, zaboravimo mitove. HP DeskJet 690 ce zaista papiru udahnuti nov život.

Za detaljnija obavestjenja pozovite autorizovane distributere HP:

CHS.

Vladimira Popovića 6,
Genex Apartmani,
Novi Beograd,
tel/fax 2222 060.

OnLine Computers.

Bulevar Nikole Tesle 42a,

Novi Beograd, tel/fax: 692 493, 694 498,
696 417.

HP ŠTAMPAČI. DA PAPIR RADI ZA VAS.

Sve za zdravlje

Povezivanje CIBIF-a Medicinskog fakulteta na Internet omogućuje hiljadama studenata, postdiplomaca, specijalizanata i profesora kvalitetno uključenje u svetske tokove

Ukoliko niste osoba koja se kreće u krugu ljudi koji se bave kompjuterima i nije vam se desilo da prisustvujete debati među prepađnicima takvih „klanova“ o tome koja profesija najmanje voli kompjutere, onda sigurno ne znate da se „kompjuterši“ najčešće „okomljaju“ na medicinare kao primer profesije koja se najmanje zanima za računare. Koliko se istine u takvim tvrdnjama moglo naći, svjar je rasprava koje nisu predmet ovog članka, ali je sigurno da od sada takvim opaskama nema mesta.

Gospodin Dragan Pantelić, direktor Centra za bibliotečku, izdavačku i fotofilmsku delatnost (CIBIF) Medicinskog fakulteta Univerziteta u Beogradu upoznao nas je sa ambicioznim projektom priključenja Medicinskog fakulteta na Internet, ali i sa svim delatnostima koje se obavljaju u toj ustanovi.

CIBIF, koji pri Medicinskom fakultetu postoji već pet godina, pruža veliku podršku svim studentima, postdiplomicima, specijalizantima i nastavnicima ovog fakulteta. Pored standardne stručne biblioteke koja poseduje preko 4.000 naslova i preko 100 stručnih časopisa čiji novi brojevi redovno stižu, ovaj centar omogućuje svojim korisnicima praćenje elektronskih medija - CD-ROM izdanja udžbenika, knjiga i časopisa; Interneta i drugih magnetnih optičkih medija.

Uz to korisnicima je na raspolaganju *MedLine* baza podataka, koja prati 3600 stručnih časopisa. Podaci su pohranjeni na CD-ROM-ove. Korisniku je dovoljno da operateru da zahtev u obliku par ključnih reči. I pretraživanje unazad četrnaest godina može da otpočne. Rezultati pretra-

ge dobijaju se ili u papirnom obliku ili u vidu fajla. U CIBIF-u od januara 1997. godine planiraju da na deset terminala koji će biti priključeni na CD-server, omoguću svojim klijentima da sami pretražuju ovu bazu. Uz ovu opciju, u terminal-sali, korisnicima će na raspolaganju biti i druga CD izdanja poznatih medicinskih udžbenika i časopisa.

U centru se vrši kompletna priprema za štampu i štampanje knjiga, časopisa i slajdova vrhunskog kvaliteta za potrebe Medicinskog fakulteta. Za ovu svrhu CIBIF je opremljen sa osam Pentium PC računara sa 17-inčnim monitorima. Prateću opremu čine kvalitetni kolos skener i nekoliko laserskih štampača.

Ono što nam je zapalo za oko je „Polaroidov“ slajd-mejker izuzetno visoke rezolucije - 4000 linija koji omogućuje izradu veoma „oštrih“ slajdova. Slajd-mejker je uređaj koji se priključuje na računar i koji omogućuje „štampanje“ slajdova. U CIBIF-u se pokazalo da se najbolji kvalitet slajdova dobija korišćenjem *PowerPoint*, međutim nikakve zamerke se ne nalaze ni na slajdovima rađenim u *Photoshop*, *CorelDRAW*-u i ostalim Windows aplikacijama. Interesantno je da uslugu izrade slajdova ova ustanova radi i za građanstvo po izuzetno povoljnim cenama.

Uvođenju Interneta na Medicinski fakultet posvećuje se izuzetna pažnja. Server mreže biće baziran na „Silicon Graphics“ *Q2 WebFORCE* računaru koji predstavlja moćnu UNIX stanicu. Računar poseduje 85000 MIPS RISC procesor na 180 MHz. Opremljen je sa 4 GB *Ultra SCSI* disko-va čiji je transfer 40 MB u sekundi. Sa 64 MB RAM memorije ovaj računar predstavlja izuzetno kvalitetnu podlogu Internet mreži. Veza sa provajderom biće osigurana putem radio-linka čiji je kapacitet do 2 MBta, ali u početnoj fazi link će raditi na 64 KB u sekundi.

Internet „*citronica*“ smešta se u izuzetno moderno opremljen prostor. U početnoj fazi rada ova sala biće opremljena sa deset jakih multimedijalnih konfiguracija na kojima će studenti, postdiplomci, specijalizanti, saradnici fakulteta i nastavnici, dvadeset četiri časa dnevno moći da se upoznaju sa „mrežom svih mreža“. Korišćenje svih resursa u početku će biti potpuno besplatno. Vremenom, planirano je i povećanje broja radnih stanica.

Uz to, planira se postavljanje VR kacige na neku od stanica čime će se omogućiti da se korisnici još detaljnije upoznaju sa problematikom koju proučavaju. VR tehnologija je izuzetno primenljiva u edukaciji lekara jer im omogućuje da, na primer, iz svih aspekata posmatraju neki deo ljudskog tela, i da u tri dimenzije sagledaju patološke promene, koje u klasičnim uslovima veoma teško mogu uočiti u toj meri.

SPECTRUM

Niš, ul. 7. Juli br. 3

tel. 018/ 24-027

fax 018/ 46-520

PC RAČUNARI INTEL PENTIUM 133/150/166/200 MHz

PC RAČUNARI CYRIX PENTIUM 133/150/166/200

PC RAČUNARI AMD PENTIUM 100/133MHz

PC RAČUNARI AMD 486DX5 / 133 MHz

COLOR MONITORI SAMSUNG 14"/15"/17"/20"

COLOR MONITORI DAEWOO 14"/15"/17"

COLOR MONITORI PHILIPS 14"/15"/17"

MATRIČNI PRINTERI A4 EPSON LX300/LQ300/LQ570

MATRIČNI PRINTERI A3 EPSON FX1170/2170/LQ1070/2170

INK JET PRINTERI EPSON COLOR 500/PRO/1000/XL PRO

LASER PRINTERI HP 5L/5P/5MP/5/4V

RUČNI SKENERI GENIUS 256GRAY/COLOR

A4 SKENERI GENIUS SP2-2400DPI/HR2-4800DPI

GRAFIČKE TABLE GENIUS HR1212/1812/1812D

KUČIŠTA MINI/MIDI/BIG TOWER

TASTATURE KLIK/WINDOWS95

MIŠEVI GENIUS EASY/3/COLOR/OPTICAL

CPU PENTIUM INTEL/CYRIX/AMD

MB PENTIUM INTEL TRITON FX/VX/HX

RAM SIMM 4MB/8MB/16MB/32MB EDO

HDD 1.3/1.7/2.1/2.5 GB

CD ROM 8X/10X/12X

SVGA S3 TRIO 64/V+ / D. STEALTH VIDEO 2001/3D

SOUND BLASTER 16/VIBRA+FM/AWE32

FAXMODEM 14400/28800/33600/UMC/TI/US ROBOTICS

ZVUČNICI 2X5/2X10/2X30/2X100W

DŽOJSTICI QUICKJOY

NEPREKIDNA NAPA JANJA UPS 400/800/1250VA

CD CLUB **tel. 018/46-520**

NAJNOVIJI PROGRAMI I IGRE

SNIMANJE NA CD I DISKETAMA

IZNAJMLJIVANJE I PRODAJA CD-a

KONFIGURISANJE RAČUNARA

EPSON

RADNO VREME: PONEDELJAK-PETAK: 09-14, SUBOTA: 09-14

Muzičarski raj

Suviše dugo su naši muzičari trpeli od nedostatka informacija vezanih za svetska dešavanja - došlo je vreme da se to promeni

Telekonferencije će takođe funkcionisati iz ove prostorije, pošto će se instalirati i kamera potrebna za ove svrhe. Za manje upućene, telekonferencije predstavljaju poseban vid direktne komunikacije, jer čemu se pored glasa prenosi i slika sagovornika sa kojine razgovara. U svetu su veoma česti mini-seminari organizovani na ovom principu.

Očekivani promet kroz ovakvu „3-taoncu“ je izuzetno veliki pošto na Medicinskom fakultetu trenutno ima oko 3.500 redovnih studenata, 1.000 postdiplomaca, 1.500 specijalizanata i 700 nastavnika i saradnika.

Sledeći korak u razvoju Interneta biće povezivanje svih ustanova na centralni server. Medicinski fakultet je izuzetno razvijen - pored Kliničkog centra, studenat vežba na Bežanijskoj Kosi, Banjici i na još nekoliko punktova u gradu. Ilustracije radi, u krugu Kliničkog centra postoji oko 500 zasebnih PC računara koji rade ili individualno ili u malim lokalnim mrežama, a cilj je njihova integracija u centralni informacioni sistem.

Ni u neće biti kraj. Posoji ideja da se u sve amfiteatre na Medicinskom fakultetu postavi video-beam (video projektor) povezan na PC računar koji će opet biti priključen na centralnu mrežu i sa koga će nastavnici moći da poziva slajdove, iz neke aplikacije kao što je PowerPoint, izvede multimedijalnu prezentaciju sa nekog CD-a i konačno „konsultuje“ Internet za najnovije podatke iz te oblasti. Ovakvim potezom bi se, pored podizanja vizuelnog kvaliteta nastave, napravila i novačana ušteda. Primera radi, godišnje se u CIBF-u izradi od 20.000 do 30.000 slajdova za potrebe nastave što, ako se ima u vidu da je cena slajda oko 15 dinara, nije mala svota novca. Upotrebom sredstava koja se samo u toku jedne godine utroše na slajdove, moglo bi se izvršiti opremanje nekoliko amfiteatara modernom opremom.

Globalni projekat centralnog uvođenja Interneta na Medicinski fakultet, pored prevestenog priključivanja na jedan neiscrpan fond znanja, ima za cilj i upoznavanje medicinskog kadra sa savremenom upotrebom računara u njihovoj struci. Sigurno je da ovakav potez bitno zavređuje veliku pažnju i podršku nadležnih ustanova.

Tekst i fotografije
Rajka JOVIĆ
rjovic@airodica.rsob.bg.ac.yu

Obaveštenje

Seriju tekstova o računaru i aplikacijama nastavljamo od sledećeg broja.

Svake subote, tačno u podne, u prijatnoj atmosferi prvog sprata tržnog centra u Skadarskoj 40, ionski studio „Gevrović“ i „TS Electronics“ održavaju besplatnu prezentaciju najnovijih muzičkih instrumenata i uređaja, kao i kataloga velikih firmi koje se bave muzikom. Posetili smo jednu od prezentacija i razgovorali sa vlasnikom oba firme, g. Miroslavom Gevrovićem, koji nam je objasnio svrhu i cilj događaja.

Na dan naše posete prvo su prikazane odlične G&H, Eon zvučne kutije (prikazane na fotografiji). Zvučnici su aktivni, odnosno sami se napajaju, i tako se ostvaravaju od preopterećenja i eventualnih kvazova usled upotrebe neodgovarajućeg pojačala. Par ovakvih zvučnika daje oko 500 W zvučne snage (autostav otkaz u prvi demontirajući nepravno opterećenje u ritmu bas-bubnjača), a mogu se i slagati jedina na drugu dok se ne dobije odgovarajuće zvučenje.

Pored ovoga čuli smo i testni CD sa redovnog godišnjeg sajma u Frankfurtu koji naš sagovornik poseduje svake godine, pa smo se upoznali i sa zvukom nove Ibanez 5470 električne gitare, kao i sa Q56 Akst i Korg I31+ klavijaturama.

Po rečima našeg sagovornika, njegov cilj je da informiše naše muzičare o svetskim dostignućima i ponudi im besplatne informacije, svid u kataloge i mogućnost kupovine opreme koja bi zadovoljila njihove profesionalne potrebe. Potrudile se, kaže, da na sastanke subotom dovede i poznate muzičare, pevače i kompozitore koji bi demontirali instrumente i opremu i odgovarali na pitulja prisutnih. Cilj je, kako ističe, da poznati muzičari pomognu svojim mlađim kolegama u usavršavanju kako bi se stvorila kvalitetnija muzička scena i podigao kvalitet svirke.

Na kraju je g. Vedran Vučić predstavio *SampInade*, profesionalni

softver za obradu zvuka koji je za klasu bolji od bilo čega što smo do sada imali prilike da vidimo na PC računaru. Demonstrirana verzija podržava do 16 kanala, 24-bitni zvuk i sempiove frekvencije do 48 kHz, što je kvalitet bolji od CD zvuka, ravan profesionalnim digitalnim audio trakama (DAT). Osnovna karakteristika programa su odlični algoritmi za zvučne transformacije, tako da efekti generišu dobar zvuk, a ne uništavaju polaznu informaciju. Od osnovnih efekata poput ehoa, reverba i ekvilajzera, pa do pomeranja fraza i „šifovanja“ zvuka za željeni broj polutonova, sve radi odlično, brzo i mahom u realnom vremenu. Pritom, program ne zahteva enormne količine memorije jer sempiove ne učitava bez potrebe: ako korisnik koristi samo dve sekunde sempla koji traje dvadeset sekundi, samo te dve sekunde će biti prisutne u memoriji, a *SampInade* će po potrebi učitivati i ostatak.

Jedna od praktičnih primena programa je slušati kada je pesma snimana u jednom tonalitetu, a pevač otpjeva svoj deo u drugom. *SampInade* će bez problema „pomeriti“ glas pevača u željeni tonalitet bez gu-

bitaika na kvalitetu koje nabe nio moke da oseti i time znatno olakšati posao i muzičarima i producenta. Preciznost je još jedna bitna osobina ovog programa. Zvučni zapis moguće je razložiti na delove duže samo 1/48000 sekunde i njima manipulirati.

Korisnički interfej je moderan i objektivno orijentisan. Svaki sempi se tretira kao nezavistan objekat, pa se sve promene više pomeranjem miša i „povlačenjem“ (*Drag & Drop*) delova zvučnih zapisa. Dve su dobre strane ovog pristupa: korisnici ne moraju da uče komplikovane procedure i vrlo brzo postaju kreativni u programu, a ne delava im se da rade nešto što ne razumeju i time postignu neželjene efekte.

SampInade je pisalo nekoliko softverskih kuća, ali se zvančno podvodi pod firmu „Evolution“. Naravno, kod nas ga nude „TS Electronics“ koji planira da uspostavi saradnju i sa drugim softverskim firmama.

Dakle, ako se zanimete za muziku ili posebno volite da čujete i vidite sveže instrumente i pogledate kataloge najnovijih dostignuća, dođite subotom u Skadarsku.

Slobodan POPOVIĆ

AOpen AP5K

Ima li uopšte velikih i malih na tržištu hardvera?

Konačno nam se pružila prilika da probamo jednu od matičnih ploča proizvođača za koga se bez dvoumljenja može reći da je veliki, kako po ugledu koji uživa u svetu, tako i po meteorskom usponu koji firma doživljava od osnivanja 1992. godine.

Njihove ploče su u više navrata od strane svetskih časopisa proglašavane za najbolje u svojoj klasi, tako da smo s razlogom bili jako radni da vidimo kako radi to „čudo“.

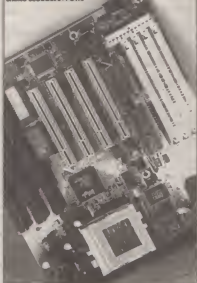
Ploča koju smo dobili na test nosi oznaku AP5K i predstavlja klasičnu Pentium ploču sa Intelovim najskupijim (a neki smatraju i najkvalitetnijim), HDX čipsetom. Na prvi pogled, jedina razlika koju primećujemo u odnosu na ploče manje poznatih konkurenata bila je u izuzetno opremljenoj kutijici, prepunoj teksta, tabela i ilustracija za što lakše podešavanje. Prvi put u istoriji smo imali prilike da vidimo da je neko u kutijici barem pokušao da objasni funkcije pojedinih parametara BIOS-a, a ne samo da ispiše rečenicu tipa: „Gate A20 Option služi za podešavanje parametra Gate A20, i ima dve moguće vrednosti“. Morfološki gledano, ploča je prilično kompaktnih dimenzija i ni po čemu se ne razlikuje od sličnih. Čak ni veliki „Acer“ nije našao za shodno da IDE konektore opremi plastičnim vodičima za lakše ubađanje kablova, a i sistem držanjanja za željeni procesor je prilično komplikovan, gotovo arhaičan, nimalo u skladu sa opštim trendom pojednostavljenja Pentium ploča. Još jedan detalj koji nas je iznenadio jeste nedostatak podnožja za dodatni keč, tako da se pri kapovini morate odlučiti da li želite ploču sa 256 ili 512 k keša zalemljenog na ploču. Zbog toga integrirane komponente, sve je prilično ličilo i na ostale HDX ploče, sem jednog neobičnog detalja: umesto danas najpopularnijih UMC i Winbond kontrolera, na ploči smo našli izvesni Hoteik, koji prvi put vidimo. Logično je bilo pretpostaviti da čuveni Acer zna šta radi, i da je to verovatno pokušaj da se iz hard diska izvuče vi-

še nego kod konfekcijskih ploča. Ali, ono što deluje logično, često je u kontradikciji sa stvarnošću, pa se tako pokazalo i ovde.

Ploču smo testirali sa procesorima Intel Pentium 133 MHz i Cyrix 6x86 150+, sa 2 x 8 MB NEC memorije od 60 ns (ista memorija koju smo koristili i za prethodnu seriju ploča na testu). Pitanje memorije naglašavamo iz vrlo konkretnog razloga: vrli Acer po pravilu nakon nekih 60-90 minuta radi sa ovom memorijom pri bootovanju počnje da izbacuje poruku „Memory test fail“, koja se može pritiskom na F1 zanemariti, pri čemu se ublažavanje sistema normalno nastavlja. Ne znamo koliko je ovo imalo uticaja na ostala diskretna nesmatrajućih koja je ova ploča pokazala, ali memorija je sigurno ispravna i dobrog kvaliteta, što je normalan rad sa brojnim pločama dokazano. Pri testiranju, sistem je normalno radio, ali su se u više navrata dogodila neobjašnjiva pucanja pojedinih programa - jednom baš u trenutku kada je rezultate Winbena trebalo snimiti, pa je čitav postupak od nekih sat vremena morao da bude ponovljen. Pošto su ova merenja, ne samo iz ovog razloga, više puta ponavljena, ustanovili smo da postoje značajne varijacije u performansama ploče u zavisnosti od zagrevanja (a nismo pogrešili u podešavanju voltaze procesora), odnosno što duže radi, to joj performanse više opadaju (najviše za 2-3%). Da ne bi sve u vezi kvalitete ploče velikog Acera izgledalo tako crno, moramo priznati jednu notornu istinu: sa grafičkim podsisistemom je zaista pokazala odličan rezultat, i nadmažuje ploče u istoj klasi za par procenta.

I tako, stigosmo mi do posla koji obavlja misteriozni Hoteik. Nažalost, ne samo da nije brži

Snelmo SLOBODAN POTIC

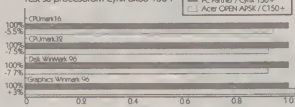
od UMC a ili Winbonda, već je nekih 7% sporiji. I to ako imate sreće da niste „pogrešili“ u izboru hard diska. Pomeniti rezultat odnosi se na testiranje sa Quantum Fireballom 1.7 GB, koji umesto očekivanog Winbena koeficijenta od oko 1080 pod Windows-om 95 v1111 (24-08-96), je dva da dostiže 1000. Pomenuta „greška“ odnosi se na izbor trenutno najboljeg hard diska na našem tržištu, WD 32500 (2.5 GB), koji Hoteik nikaako ne podnosi. Mislili smo da je opet neki od problema koji su WD-i imali običaj da prave sa starijim verzijama W95, uradili smo kompletnu reinstalaciju sistema od nule, a simptom je ostao: umesto normalnog rezultata od 1090 za ovaj disk, Hoteik ga je non-stop tako radikalno glavio, da mu je „dodelio“ rezultat od 305!

Ukupan skor ove ploče, koji je na nivou prosečnih VX ploča sa Intelovim procesorima, a bitno ispod toga sa Cyrtom, ostavlja brojne znake pitanja. I čuđenje koje osmogućava svakoj zaključak. Da li je ovo samo crna ova u tako hvaljenom Acer asortimanu? Možda odgovor treba tražiti i u činjenici da Intel u prvom kvartalu naredne godine neopravdano skupi HDX namerava da zameni LX čipsetom, dok će proizvodnja jeftinog, ali fenomenalno pouzdanog VX čipseta biti nastavljena punom parom? Da li je slučajno što se po domaćim firmama VX ploče razgrabe islog časa kada stignu, a zalih HDX ploča čeka u kuce, koji ih zaobilaze u širokom luku? Najdajmo se da će neki novi Acer, možda neki projekat po ATX konceptu, sačuvati renome Acera u nekom od narednih brojeva. Dole možemo samo da konstatujemo da na tržištu matičnih ploča nema velikih i malih proizvođača, već samo dobro i loše projektovane.

Aleksander VELJKOVIĆ

Proizvod usputo „BM“

Test sa procesorom Cyrix 6x86 150+

U rubrici TEST DRIVE predstavljam opremu koja je dostupna na domaćem računarskom tržištu. Ako, smatrate da i Vi u svojoj ponudi imate zanimljiv proizvod, javite se (telefon/fax: 011/399-0552, T. Stančević, E. Smajk). Opremu ćemo uzeti na nekoliko dana i to je sve što se tiče ulova.

Rešavane komponente koje prikazujemo u rubrici TEST DRIVE instaliramo i testiramo na osnovnoj konfiguraciji firme „ŠUTUK GENIUS“ (Pentium, 133 MHz, 16 MB RAM, Philips 14-inčni kolor monitor...). Zahvaljujemo se firmi „ŠUTUK GENIUS“ na sponzorstvu ove rubrike.

Pošto smo videli i isprobali sedamnaestoinčni monitor koji sa ponosnom nosi Amiger logo i oznaku M1764, možemo sa otklanjanjem konstatovati da jaz između mogućnosti monitora i Amig-e nestao.

Ovaj savremeni monitor sa digitalnim OSD (On Screen Display) komandama, sposoban je da prikazuje sve Amigine i većinu PC rezolucija do 1600 x 1200 u neprepletenom režimu sa vertikalnom frekvencijom odsežavanja slike od 60 Hz. U naćoj omiljenoj rezoluciji 1024 x 768 daje optimalnu sliku sa aspekta kvaliteta slike (jasnoća i kontrastnost) i fizičkih karakteristika ekrana. U ovoj ergonomskoj rezoluciji (80 Hz bez preplitanja) slika je prilićno čista, apsolutno ravna po hricama i preko celog ekrana. Prikaz ne pati od izoblićenja karakterističnih za jeftinije monitore, koji se preko mere trude da postignu veću rezoluciju od one koju fizički poseduju (kao npr. Emax 14"). U višim rezolucijama (1152 x 864 i 1280 x 1024) slika gubi na preciznosti, ali se deo toga može popraviti smanjivanjem kontrasta i povećavanjem osvetljenosti slike. Čak je slika u najvišoj rezoluciji (1280 x 1024, 60Hz) bolja ili

Amiga M1764 LR

Autoscan monitor dijagonale 17 inća

barem jednako dobra onoj koja se može videti na standardnim 14-inćnim monitorima koji rade u srednjoj rezoluciji (800 x 600, 60 Hz).

Monitor je DPMS kompatibilan, a opcije vezane za štednju energije se mogu podešavati iz je-

dnog podmenija u okviru Special OSD menija koji se aktivira jednim dugmetom na prednjoj maski. S leve strane tog dugmeta nalaze se dva para dugmića koji služe za podešavanje nivoa kontrasta i osvetljenja, ali i za navigaciju kroz OSD menije. Desno od OSD tastera nalazi se statusna lampica koja, ako je sve u redu, daje narandžastu svetlost. Dalje se na desnoj strani monitora nalaze taster za razmrdnisanje ekrana i Stand-by taster sa LED indikatorom. Na zadnjoj strani se nalaze kablovi sa standardnim konektorima za PC monitore - muškim tropinčnim „D“ konektorom za napajanje i petnaestoinćnim VGA konektorom. Uz monitor stiže i originalni adapter koji prilagođava VGA Amigijom RGB konektoru, dok se za napajanje morate snaći ukoliko ne posedujete Amigu u tower kućištu ili PC svićer napajanje. Zato od prodavca tražite i dodatni kabl za napajanje koji se koristi za kućičke PC-a i poseduje standardni utikač. Na kraju, možete izaći na kraj sa tim tako što ćete isaći kabl i ugraditi običan „domaći“ utikač za napajanje.

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Meridijan“

Kada neko tako dosledno održava tradiciju kvaliteta kao Teac, teško je o novom modelu napisati nešto što vam već nismo rekli o prethodnom. Teac je jedino veliko ime u industriji CD ROM-ova koje nije imalo padova. Čiji uređaji iz serije u seriju održavaju jednu konstantu vrhunске izrade (za razliku od, recimo, Sony-ja, čiji je svaki model iznervedan samo u prvih mesec. dva, nakon izlaska na tržište) i beleže vanserijske rezultate na brzinskim testovima.

Utrkivanju u brzinama CD ROM-ova izgleda da se ne vidi kraj tek što su počeli da stižu 12-brzinice, već čujemo najavu čak 16-brzinaca. Zapravo, sve ostaje isto, samo se stavljaju brži elektromotori i na tome vam se uzme više para. Međutim, već kod 12-brzinaca postavlja se pitanje svršivosti. U čemu je stvar? Sa postojecom tehnologijom CD ROM-ova teško da se može učiniti još nešto u poboljšanju vremena pristupa, koje je dostiglo maksimum efikasnosti kod 8-brzinaca približavajući se cifri od 100 ms. Kod 12-brzinaca, iako je brzina transfera nesumnjivo povećana, može se primetiti blagi pad u vremenu pristupa. To konkretno znači da u realnom radu nećete primetiti nikakvu razliku između 8 i 12-brzinca, sem kada kopirate velike fajlove, na primer, veće od 1 MB - bržem CD ROM-u treba vremena i da dostigne svoju maksimalnu brzinu. Stiče se utisak da su CD ROM-ovi sa 8 brzina dostigli optimum, a da je svakako dalje ubrzanje silovanje koje malo koristi.

Sve načelno izrečeno odnosi se i na Teacov model CD-512 E, koji nije ništa

Teac CD-512 E

I dalje bez zamerki

slabiji od prethodnog, CD-58 E, ali se ne može uočiti ni značajniji pomak napred. U kućičke koje je identično sa prethodna dva modela istog proizvođača smeljen je brži elektromotor, čime je brzina transfera povećana od nekih 1790 KB/s, što već dostiže brzine hard diskova u realnom radu. Međutim, srednje vreme pristupa od oko 140 ms je nešto slabije nego kod modela 58 E, što taman anulira efekat brzog transfera. Pomenutih 1790 pada na jednu oko 400 KB/s kada manipuliše gomilom sitnih fajlova, i taj podatak teško da će se popraviti sa daljim povećavanjem brzina. Što se mogućnosti čitanja izgrebanih diskova, tolerisanja zapisa različitih snimaka, kao i multiseasion sni-

maika tiče, Teac još uvek ostaje jedan od najfleksibilnijih čitača.

Postoji, međutim, jedna prednost modela 512 koja će obradovati audiofile i vrhunske CD snimake, ne samo u odnosu na prethodni Teac, nego i u odnosu na većinu modela drugih firmi - to je izuzetna brzina digitalne ekstrakcije audio zapisa. Dok većina osmobrznaca ovaj posao obavlja jedna dvostrakom brzinom, uključujući i Teac 58 koji daje jednu nekih 250 KB/s, Teac 512 ovo radi brzinom koja je otprilike ravna polovini svoje maksimalne brzine transfera, što znači gotovo 1 MB u sekundi, iz toga sledi da ćete, recimo, pesmu od 5 minuta skimitati u WAV za manje od minut! Sem ovog podatka, treba ponovo naglasiti da Teac ima najvitalniji zvučni izlaz koji smo do sada čuli na nekom CD ROM-u, što ostaje karakterističika i modela 512. Sem toga poseduje i digitalni izlaz zvuka, što većina proizvođača CD ROM-ova „zaboravlja“ da monitora na svoje protovode. Ukoliko imate Sound Blaster 32 ili neku drugu profesionalnu muzičku karticu sa digitalnim ulazom, ovo će za vas biti jedna od bitnijih stavki.

Šta drugo reći za Teac CD-512 E nego - toplo preporučujemo. Ovakav uređaj vrhunске pedantne izrade i performansi koje nadmašuju samo Flextorov SCSI čitač koji su u nekoj sopstvenoj, kosmičkoj kategoriji (naravno, i po ceni), nešto je što svaka konfiguracija poželebi može. Koliko ima rezona da za njega odvojite više novca nego za CD-58 E koji smo jednako ocenili, zaključite sami.

Aleksandar VELJKOVIĆ

Proizvod ustupio „Nebel Soft“.

ZyXEL Omni288S

Čudan model poznate marke

Ziv. Omni288S je na našem BBS-u, koji intenzivno koristi upravo ATA komandu, radio bez

problema. Izgleda da ATA komanda radi ukoliko modem detektuje da neko zove ali i dalje stoji naš savet da nikako ne kupujete modeme prilagođene nemačkim propisima. Jer oni kod nas ne važe i samo smetaju.

Najveće zaračeanje modem nam je priradio upravo u onom segmentu za koji smo očekivali najbolje rezultate: rad na BBS-u. Ne samo da je u vremena na vreme zaglavljivao čitav sistem, nego je i odbijao da primi korisnike koji zovu 2400 b/s modemima, iako je inicijalno bio podelen da sam prepoznaje brzinu s druge strane. Zvanično i razmnu pošte je korektno vršio.

Ono što vredi pomenuti u prilog ovom modemu su neke zaista napredne komande poput zaštite modema od neovlašćene konfiguracije lištom, konfigurisanje preko veze i gomila registara kojima se njegovo ponašanje može definisati do tačnica. Nažalost, čak ni takvo obilje nije nam pomoglo da odkinemo neke od pomenutih anomalija, pa moramo konstatovati da nas je ZyXEL, za koga smo smatrali da može stajati rame uz rame sa USRoboticsom, ovim modelom prilično zaračao. Nadamo se da će nedavno izasla Elite serija popraviti utisak.

Slobodan POPOVIĆ

Proizvod uštopio „Tehnicom“

Ekstremni Omni288S je 28 800 b/s (v.34) vokalno/modem nenametljivog dizajna koji dolazi u paketu sa obimnim uputstvom i odličnim referentnim priručnikom u kome je spisak AT komandi. Sa modemom se dobija i ZyXEL-ov program za korišćenje voice i fax mogućnosti ali se, začudo, ne dobija disketa sa drajverima za Windows 95, iako se u uputstvu pominje. Njen nedostatak čini posvojeću Plug'n'Play karakteristiku modema beskorisnom, jer ga Windows odmah prepoznaje ali nema odgovarajućih drajvera, pa se naknadno moraju izabrati generički.

Korisnicima koji bi ovakav modem upotrebljavali kod kuće najbitnije su njegove karakteristike pri zvanju i uspostavljanju veze. Na taj segment nemamo većih zamerki, sem što nismo uspjeli da nateramo modeme da trajno zapamti ATX3 komandu, nego smo morali da je ugrađujemo u inicijalizacioni string. Uspostavljanje smo dobili vezu sa drugim V.34 modemima i, ukoliko su centrale to dozvoljavale, prenos je tekao odlično.

Primerak koji smo dobili je namenjen nemačkom tržištu, pošto komande ATH1 i ATA ne rade, kao ni pritisak tastera na gornjoj strani kada bi modemu trebalo da digne statuslike i odgovori na po-

Spea V7 Mercury P64 V

Jaka grafička karta za vrhunske monitore i puno para

Proizvod nemačke firme Spea važe za najjače izdanke Diamondove korporacije na polju grafičkih karata, i spadaju, barem po ceni, u klasu iznad Diamondove serije 200k. Modeli iz serije Mirage bili su bazirani na grafičkom procesoru Trio 64, dok su se izdženjeri u Spei za seriju Mercury opredelili za čip koji još uvek zvanično važi za najjači S3 čip, 968. Kažem „zvanično“, s obzirom da je Virge doneo jedan potpuno novi koncept po značajno nižoj ceni, a dalji razvoj Virge porodice koji se najavljuje, preti da prevaziđe performanse 968-ice u svakom pogledu.

968 je „mladi brat“ čipa 868, jedno vreme vrlo popularnog pre aktuelne poplave jeftinih kartica baziranih na Trio 64 V+, a onda, zbog više cene i performansi koje su tek za njansu iznad Trio serije, napušten od strane proizvođača kartica. 968 je još uvek ostao prisutan (i to znači da je i on već čip sa jako dugim stažom), ali rezervisan strogo za vrhunske kartice i baš takve cene. Spea Mercury P64 V sem njega na

sebi ima IBM-ov DAC, 2 MB osnovnog EDO VRAM-a, i podnožja za još 2 MB na specijalnim pločicama (iako se kod nas teško mogu naći).

Softver, iako što već postaje običaj kod kartica visoke klase, stiže na CD-u. Na istom disku nalaze se drajveri za sve modele Spea i Diamond proizvoda, čak i za arhaične Viper karte o kojima smo nedavno pisali, u varijantama za DOS,

Slikao SLOBODAN POTIC

Windows 3.1x i Windows 95, kao i za AutoCAD, 3D Studio i još par aplikacija. Tu su i pomoćni programi za podešavanje rezolucija i frekvencija osvežavanja. Njima će se verovatno mnogo više obradovati korisnici Windows 3.11, s obzirom da dobijaju mogućnosti koje su u 95-ici standardne za sve kartice, tj. promenu parametara ekrana „u letu“, bez restartovanja sistema. U Windows-u 3.11 dobijate još jednu mogućnost, rektu na PC-u, a poznatu odranije sa Amigae, tzv. virtualni desktop - radnu površinu veću od rezolucije ekrana, koja se glatko skrolova i svim smerovima kako pomerate miša.

Instalacija drajvera za 95-icu (a pogotovu njihova eventualna deinstalacija) nije tako glatka kako bi se očekivalo, i bolje funkcioniše ukoliko P&P nije aktivan. Naime, kartica će uvek biti prepoznavana kao S3 Vision 968 i automatski instaliran dotični drajver, što naknadno morate ručno menjati ulaskom u Display properties i traženjem željenog drajvera na instalacionom CD-u. Ako niste uspjeli korektno da ga instalirate iz prve, može se desiti da dobijete aktivan neki „hibridni“ drajver, koji će vam ukinuti miša. Jednom korektno instaliran drajver za Spea Mercury biće vrlo neprizajeljski raspoložen prema bilo kojoj drugoj kartici nabodenoj umesto nje, tako da u procesu deinstalacije nema ništa od P&P-a - ukoliko ručno iz DOS-a ne obristete glavni fajl drajvera, nećete uspeti ni da podignete sistem, i ništa vam Safe Mode neće pomoći. Naravno, pretpostavljamo da ovih problema nećete imati, pošto ćete biti zadovoljni karticom, i nećete je skoro menjati.

Kada su brzinski testovi u pitanju, prava snaga kartice vidi se tek u hi i true color modovima. Poredili smo je sa S3 Vision 868 (čiji su rezulta-

ti za nijansu bolji od Trio 64 V+ anonimnih proizvođača), koja je u modu sa 256 boja pokazala identične rezultate. Međutim, već u hi coloru Spea Mercury se pokazala 20% brža, a u true coloru (32-bitnom) čak duplo brža. Cifre u Win-tach-u od 361 za prosek, a 683 za CAD trebalo bi dovoljno da govore (mereno na Pentium ploči sa Cxrx8 6x86 166+ procesorom) o izvanrednim performansama kartice u true color modu (mereno u 800x600). Ovi rezultati potvrđeni su i u Ziff Davis Graphics Winmarku, kao i ostalim testovima. Subjektivni utisak o ponašanju pod Windowom je odličan, najbolji upravo u CAD i grafičkim aplikacijama, što je tradicionalno jača strana S3 čipova. Kada su 3D igre u pitanju,

takođe se uočava brzinski dobitak u odnosu na jeftinije kartice, mada nam se čini da se u tom domenu više dobija sa nekom od modernijih kartica baziranih na čipovima sa 3D akceleratorima funkcijama.

Jednu stvar u vezi Spea Mercury definitivno moramo naglasiti: zahteva vrhunske monitore. Raspon frekvencija osvežavanja monitora je impresivan, dostižući čak i vrednosti od 160 Hz, što teško da neki monitor danas može da izdrži. S druge strane, apolutno ne postoji nijedan Inter-ferencijal mod, tako da ova kartica definitivno nije namenjena vlasnicima Interlaced monitora, kao ni onima čiji monitori ne mogu da podnesu barem 75 Hz u bilo kojoj rezoluciji (mada je teo-

retski minimum 60). Kao optimum za većinu modova test softver priložen sa karticom određuje nekih 90-100 Hz, a to je opseg koji najbolje pokrivaju tek 17 inčni monitori.

Opšti utisak je da je u pitanju odlična kartica opšte namene, prilično ujednačenih performansi u svim oblastima primene, ali brzinski testovi ipak ne opravdavaju sasvim njenu cenu. Možda se za čip 968 u ovom trenutku već može reći da polako zastareva, i da neće još dugo moći da se smatra najjačim S3 čipom. Ipak, u pitanju je dobra kupovina za renderera, a igrači bi možda trebalo da razmisle o nekoj Diamond 3D kartici.

Aleksandar VELJKOVIĆ
Proizvod ustupio „Rebel Soft“.

Ovaj proleđni svetakl renomirane firme „Acer“, obećavao je mnogo a obzirom na ime koje nosi, prijatan spoljašnji izgled i 10x otisnaka na kutiji. Na (svegovu) žalost, testovi su pokazali da je ovaj uređaj verovatno „akr-pljen“ u žurbi da se na tržište 10x pre izbacit desetobrzinski model.

Prvi problemi su iskrsli već pri instalaciji. Naime, priključen kao slave na primary IDE kontroleru dolazi u konflikt sa hard diskom, pa se mora prebaciti na secondary IDE. Ostatak instalacije se svodi na kopiranje potrebnih drajvera za DOS dok za 95-ticu to nije potrebno. Prvo smo isprobali par muzičkih diskova i kvalitet reprodukovano zvuka je bio na sasvim zadovoljavajućem nivou, a i posedovanje PLAY/SKIP dugmeta je svakako dodatni plus. No, kako će se kasnije pokazati, ovo je bilo jedno mesto na kojem je ovaj CD-Rom ispunio očekivanja. Naime, pri testiranju CD-Bench-om pokazao je katastrofno loše rezultate što se tiče vremena pristupa (videti tabelu).

ACER CD-910E

Što je brzo to je kasno

Ovo je kasnije potvrđeno i u realnom radu (pri čitanju velikih direktorijuma i kopiranje ma-

lih fajlova), što se čisto transfera tiče, daleko je od deklariranih 1500KB/s i u realnom radu ne prelazi 1000KB/s. Praktično, testiranje je pokazalo da je pravo mesto ovom modelu negde između šestobrzinskih i osmoberzinskih uređaja. Na žalost, bilo je problema i sa čitanjem diskova slabijeg kvaliteta. Na neki način, stiče se utisak da trenutno najpovoljniju kupovinu predstavljaju provereno dobri osmoberzinski uređaji (kakvi su npr. „Teac“ ili „GoldStar“) jer i dalje najveći problem kod CD-Rom drajvera ostaje relativno veliko vreme pristupa koje se značajnije ne smanjuje i kod najbržih modela (12x, 14x). Ovo nema velikog značaja pri puštanju animacija i MPEG filmova (zbog čega je malo ko kod nas kupio CD) ali ima pri kopiranju recimo arhiva od 1.44 MB (zbog čega je većina naših ljudi kupila CD). Osmoberzinci tu predstavljaju najpovoljniji izbor za one kojima se ne čeka popularizacija novog DVD standarda.

Vladimir PRELOVAC
Proizvod ustupio „BM“

HD Rack

Floke za IDE i SCSI hard diskove

Često smo u prilici da sa nekim razmisljemo velike količine podataka, pri čemu se u nedostatku savremenih foptičkih diskova (ZipDrive i sl.), stri-mera (SyQuest i sl.) ili CD-ROM-ova, ali i iz praktičnih razloga, koristimo hard diskove. Jednostavno povećamo hard disk na prvi slobodni IDE port i rešimo problem. Elegantrije rešenje postoji u vidu fioke za hard disk, koja eliminiše sve probleme oko povećavanja i fizičkog smeštaja diska unutar kompjutera.

Princip ugrađivanja je isti kod svih modela. Plastično ležište za foku ugrađuje se u slobodni 5,25-inčni preoz na kompjuteru. Ležište se spolja standardnim kablovima povezuje sa IDE ili SCSI kontrolerom (zavisno od modela) i napajanjem. Sa unutrašnje strane ležišta na bokovima nalaze se dve fi-ne-vodice koje služe da foku dovedu u pravi lan položaj za spajanje. Hard disk se na konzervativan način montira unutar fioke.

Kada se sve montira, ostaje da se uz pomoć ključa foka zaključa i tako

uključa napajanje hard diska. Korisniku ostaje da kompjuter uključiti, priključi disk iz CMOS-a ili omogući BIOS-u automatsku detekciju.

Pomenuti ključ pruža dodatne mere sigurnosti - sprečava neovlašćeno vađenje fioke, zamenu i pristup kompjuteru, kao i nesilno otvaranje fioke u toku rada koje bi se završilo resetovanjem sa mogućim gubitkom podataka.

U dosadašnjoj praksi susretali smo se sa nekoliko modela različitih fioka i utvrdili da su međusobno nekompatibilne. Razlike u spoljnjem izgledu i dizajnu vratanaca ne bi predstavljale problem da su jedine. Ali nekompatibilnost ležišta, različite dužine fioke i dr., sprečavaju korisnike da razmenju fioke. Ostaje jedino rešenje da se korisnici zainteresovani za intenzivniju razmenu podataka opreme istim tipom fioka ili da sve zaborave i sačekaju da se jednog dana pojavi standard.

Nikola STOJANOVIĆ
Proizvod ustupio „Computer Dream“

ProMIDI Interface

MIDI rešenje za Amigu

Podružnica kuće „HiSoft“ za proizvodnju hardverskih dodataka za Amigu, engleski „Microdesi“, proizvođač je *ProMIDI Interfacea* za Amigu. Uređaj predstavlja rešenje za priključivanje svih MIDI uređaja na Amigu, na elegantan i funkcionalan način.

Mala kutija se dugačkim trakastim kablom priključuje na serijski port na Amigi. Na kutiji se nalaze četiri okrugla „DIN 5“ konektora za priključivanje MIDI ulaza, prolaza i dva izlaza. Ako posedujete neki MIDI kompatibilni instru-

ment onda imate i odgovarajuće MIDI kablove za povezivanje sa Amigom koja igra ulogu sekvencera. Povezivanje ide po sledećoj šemi: MIDI klavijatura ulazi u MIDI kutiju, Amiga sa odgovarajućim programom snima odsvirana dionica, izlaz iz Amigine MIDI kutije ide na sinte-

zajzer a drugi izlaz na drugi uređaj (ritam mašinu npr.). Kroz prolaz se može izvesti dalje ulančavanje sa drugim MIDI uređajima. Da biste testirali uređaj, bio nam je potreban i odgovarajući MIDI set kablova za PC pomoću kojeg smo povezali PC i Amigu. U toj kombinaciji koristili smo sintesajzer sa PC zvučne kartice a umesto klavijature smo koristili tastaturu sa PC-a. U ovoj kombinaciji MIDI sa Octavef Sound Studioom radi kako treba. Međutim, iole produktivnija konfiguracija bi podrazumevala Amigu, sintesajzer koji bi poslužio i kao klavijatura i kao sintesajzer zvučica i kao ritam mašina.

Softver koji se dobija na disketama ne zavrđuje da bude instaliran, a uputstvo je krajnje neinformativno. Ako imate nameru da se za svoje potrebe bavite muziciranjem na Amigi, a od-šikora su se stekli svi uslovi za to (kvalitetan softver prvenstveno), onda će vam *ProMIDI* poslužiti da to činite nažberbojke.

NILKOLAJ STOLJANOVIC

Proizvod ustupio „Amiga Center“

Držači za tastaturu i monitor

Komfor, ergonomija i estetika

Stalna želja korisnika je da što komfornije rade za računarem. U tu svrhu napravljeni su npr. razni „komputerski“ stolovi i stolice, ergonomiske tastature i miševi (čak i ergonomiske podloge za miševne) a od firme „Aldata“ stize i niz sitnih dodataka čiji je jedini zadatak da vaš boravak za računarem učini što prijatnijim.

Imena ovih proizvođača je prilično nezahvalno prevoditi te ćemo ih dati u originalu. „Adjustable Keyboard Station“ je komplet koji će vašoj tastaturi dodati podlogu za dlanove i deo predviđen za držanje disketa, olovska i ostalih sitnica koje svakodnevno koristite u radu. Podloga za dlanove je meka, udobna a jedino joj se može zameriti što je, kad se postavi kod nekih tastatura, malo previsoka u odnosu na samu tastaturu. Drugi proizvod vezan za tastaturu je „Keyboard Underdesk Drawer“. Vrlo je koristan u dva slučaja - ako osecate da vam je sto previsok dok kućate ili ako želite da oslobodite malo mesta na njemu. Naime, reč je podloga za tastaturu koje se pričvrsti za sto odozdo i na nju onda možete staviti svoju tastaturu (ili možda kašu i sendvič). Posle popriličnog truda da sve sastavite i pričvrstite, ovaj proizvod će vam se ipak sviđati. Kad već pomenismo dva proizvoda vezana za tastaturu ređe da i predstavimo jednog. Reč je proizvodu nama dobro poznate firme „Chicony“ a model nosi oznaku KB-5911. Prilično je „mekana“ na dodir i onima koji vole klik koji imaju npr. FOCUSove ili IBM-ove tastature ova se neće sviđati. Moderna je, u smislu posedovanja Win95 tastatura pomoću kojih ćete moći lakše i brže obavljati neke jednostavne stvari. Pored pozivanja „Start“ menija, sa Win+F možete pozvati dijalog za traženje datoteke na disku, Win+R poziva Run dija-

log dok će Win+E startovati Windows Explorer. Dodatak ovih tastera je prilično smanjio razmaknicu što će nekima smeetati. Lepo je što ćete sa tastaturom dobiti i foliju kojom je možete prekriti dok je ne koristite.

„Copy Desktop Holder“ je stvarčica koja vam omogućava da dokumenti koji prekrucavate držite na podesnom mestu (npr. odmah do monitora) kako biste smanjili tritiranje očija prilikom čitanja. O korisnosti ovoga (i za zdravlje očiju i na produktivnost pri kucanju) je već pisano i tu nema mnogo da se doda.

„Ergo Lift Monitor Arm“ je interesantan proizvod. Teško ga je opisati (vidite sliku) i primarna funkcija mu je oslobađanje prostora na stolu. Uglavnom, na pokretu ruku sa držačem možete postaviti monitor, a zatim i tastaturu na dve šipke koje se izvode ispod monitora. Tako postavljeno, sve deluje prilično nestabilno, ali se drži (dokle?). Na kutiji piše da će izdržati monitor težine do 18 kg no mi se nismo usudili da to isprobavamo, sa većim monitorima od prosečnih 14" modela koji ih je puna redakcija. Pošto će ova mala platforma podignuti tastaturu za nekih petnaestak centimetara iznad razine stola, dolazimo do zaključka da je ceo sistem upotrebljiv ako je vaš sto niži od prosečnih, odnosno ako se radi o privremenom smeštaju tastature, zbog haosa (kreativnog - naravno) na stolu. Prilikom malo žustrijeg kucanja, sve počne da vibrira. Na vama je da odlučite da li vam je ovakvo nešto potrebno.

Vladimir PRELOVAC

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Agiler Auto Switch

Više štampača na jednom računaru i obrnutu

Raznovrsni uređaji za raspodelu printerskih resursa u osnovi mogu imati dvojak ulogu - da na jednom primeru ponu obezbede koegzistenciju dva štampača, ili da jednom štampaču obezbede komunikaciju sa dva ili više printer portova. U suštini, radi se o inteligentnim prekidničkim kutijama koje uz pomoć malo elektronske logike rešavaju problem raspodele printerskih resursa. Kao takvi, ovi uređaji mogu

Panasonic KX-P6100 GDI

Jeftin štampač, pravi laser, a za male pare

Za razliku od nekih drugih jeftinih štampača koji su se pojavili u poslednje vreme, „Panasonicov“ model zaista koristi normalnu lasersku tehnologiju štampaanja kakvu znamo iz, na primer, modela *HP LaserJet* serije, ali po znatno nižoj ceni. Razliku objašnjava činjenica da je *KX-P6100* prilično „gip“, utoliko što nema svoj procesor, memoriju i ostalu elektroniku klasičnih laserskih štampača, već kreiranje stranice obavlja program (tj. drajver) u računaru, a štampač se, red po red tačka, šalje gotova slika stranice.

U vreme kada se pojavio, pre oko godinu ipo, *KX-P6100* se predstavio i prilično revolucionarnim vertikalnim dizajnom. Time je postignuo da štampač konako malih dimenzija (13 x 28 x 38 cm) zauzima vrlo malo prostora na stolu. U pogledu se razmahare nešto više, kada se sa desne strane otvori ležište za papir i otvori sa gornje strane gde odštampani papiri izlaze. Kabelovi za napajanje i vezu sa računarem se priključuju sa desne strane, ispod ležišta za papir. Na prednjoj strani nalaze se samo signalne diode „Error“ i „Ready“ (na nalok slici štampač je sa reklamnom naplaticnom).

Uz *KX-P6100* se dobija potreban softver za Windows 3.1x i Windows 95. Koristeći prednost dvosmerne komunikacije sa štampačem, drajver u svakom trenutku zna njegov status. Nakon instalacije softvera, glavna stavka je printer drajver koji se pojavljuje kada iz bilo kojeg programa startujete komandu *Print*. Drajver postoji u dve verzije - jedna sa sufiksom GDI koja funkcioniše u svim Windows programima, a druga sa sufiksom PCL koja obavlja emulaciju ovog jezika za opto stranice, a neophodna je za štampaanje iz programa koji rade pod DOS-om.

Štampaње teksta iz Windows programa teče vrlo glatko i brzo. Kod štampaanja više stranica, vreme koje je potrebno sačekati da se pojavi

va od njih je vrlo kratko. Zahvaljujući brzini mehanike štampača od 6 str/min, ni na sledeće stranice nećete dugo čekati. Kod štampaanja grafike stvari stoje neko nepovoljnije za *KX-P6100*, ali nije strašno. Kod običnih štampača je, kada se sabere vreme koje je potrebno da program pošalje dokument i vreme koje je štampaču potrebno da ga procesira, nešto kraće nego što je to slučaj kod GDI štampača, kao što je ovaj.

Realna brzina kod ovakvog štampača vama zavisi od brzine procesora i količine memorije. Formiranje stranice, iako ponekad, obavlja procesor računara smeštajući je u RAM kojim raspolazete. To donosi dve posledice. Prvo, nije moguće poslati gomilu stranica štampaču i za to vreme raditi nešto drugo (jer za to drugo ostaje malo procesorskog vremena, pa je bolje sačekati nego se paralelnim radom mučiti). Druga posledica je potreba za memorijom: iako će print drajveri raditi i na mašini sa 4 MB, čini se da je duplo više memorije donja granica, a da je 16 MB realna potreba. Sa današnjim programima (i operativnim sistemima) i ne treba imati manje RAM-a, ali ne treba zaboraviti da je print drajver program koji funkcioniše zajedno sa programom iz kojeg štampate.

Panasonic KX-P6100 ima mehaniku koja je sposobna da štampa u rezoluciji od 300 tpi i koristi se tehnika slična HP-ovoj *RET* (*Resolution Enhancement Technology*) koja, „peglanjem tivača“ poboljšava kvalitet odštampanog materijala. Upoređujući oisak *KX-P6100* sa rezultatima rada redakcijskog *HP LaserJet III*, mogli bismo reći da je ovaj prikazani model u određenoj prednosti. Dodate to nije ono što možete dobiti sa nekog štampača rezolucije 600 tpi, ali zato i košta mnogo manje. Uostalom, zavisi šta sa odštampanim primerkom nameravate da učinite.

Slikom SLOBODAN POTIĆ

U dosta dugom periodu koliko je ovaj štampač dostupan na svetskom tržištu, *KX-P6100* gotovo da nije prodavan na našim prostorima, što je zaista šteta. Standardan problem domaćih prodavaca je sigurno i to što se za većinu kupaca matricni štampač zove samo „Epson“, a laserski samo „Hewlett-Packard“. Pored ove zablude, ono što zaista stoji kao činjenica jeste da nabavka tonera i rezervnih delova za modele koji su manje zastupljeni na tržištu može predstavljati problem. Verujemo da je uvoznik ovih štampača (ili neka od firmi koje se generalno bave laserskim štampačima) vodio računa o tome. U takvom slučaju, *KX-P6100* zaista može da se smatra dobrim izborom štampača za kućnu upotrebu, „porodične biznisne“ i manje kancelarije.

Tihomir STANČEVIĆ

Proizvod je iz firme „Computer Dream“

poslužiti u kačnim uslovima kada se ne želi ili se ne može koristiti drugi printerski port poznat kao LPT2. Mogu se koristiti i u kancelarijama sa čestim samostalnim kompjuterima koji treba da dele jedan štampač kada deljenje drugih resursa (modema, diskova, strimerica i sl.) nije potrebno.

Prvi od tri modela koja smo testirali nosi oznaku *AGX-211P*. Omogućava deljenje štampača između dva računara, po logici „ko pre deviči“. Ovakvo jednostavan protokol može biti efikasan samo kada se dva korisnika naizmenično štampaju i ne upućuju u avanturu istovremenog štampaanja. U tom slučaju drugi korisnik mora da sačekaja da prvi završi sa korišćenjem štampača. Postoji i dugine kojim se može izmeniti stanje na prekidačkoj kutiji, dati prednost jednom kori-

Slikom SLOBODAN POTIĆ

snihu (A ili B) ili ostaviti prekidačku kutiju u automatskom režimu koji ravnopravno tretira oba korisnika. Drugi uređaj nosi oznaku *AGX-221B* i može se povezati tako da se pomoću jednog printerskog porta na kompjuteru koristi dva štampača.

Treći uređaj je nešto složeniji. Je omogućava povezivanje četiri kompjutera na jedan štampač i

kao takav je u stanju da zameni LAN mrežu, barem kada je deljenje štampača u pitanju. Opet se prilikom istovremenog štampaanja uređaj ponaša neinteligentno. Nedostaje komfor koji pruža LAN mreža sa posvećenim print serverom i mogućnostima raspodeljenog štampaanja sa korisničkim nivoima.

Ako vate potrebe zadovoljava najjednostavniji od testiranih modela, onda nema svrhe trošiti ni dinar više za nešto bolje. Ako pak mislite da biste umrežavanjem uz minimalna ulaganja dobili mnogo više, onda bismo vas i mi u tome podržali. Ako ni zbog čega drugog, onda zbog mrežnih aplikacija (igara?).

Nikola STOJANOVIĆ

Proizvod ustupio „Computer Dream“

Programi za OCR (Optical Character Recognition), kao što im ime kaže, služe za prepoznavanje teksta sa skeniranog materijala i prebacivanje istog u elektronski oblik (fajl). U davna pradavna vremena ovi programi su mamili smehak na licima skeptika, a entuzijastima otvarali nesuđene mogućnosti, ali u dosta muke i dovijanja. OCR programi novije generacije svoj posao obavljaju odlično i brzo. Svetao primer je paket *Recognita* istolteme mađarske firme.

Verzija paketa *Recognita Plus 3.0* smo testirali u broju 596. Međutim momci (i devojke) iz firme „*Recognita Corp.*“ ne sede skrštenih ruku i čim su završili novu verziju bili su ljubazni da nam jave i pošalju test kopiju. A mi ćemo sa vama podeliti utiske koje je na nas ostavila *Recognita Plus 3.2*.

Verzija 3.2 namenjena je za rad pod *Windowsom 95 i NT 4.0*. To je potpuna tridesetivodna aplikacija i na papiru i u realnom radu. Instalacija je kod verzije 3.2 unapređena u odnosu na verziju 3.0 i prošla je glatko, a ukoliko niste sigurni da li vam ovaj program treba, postoji i opcija *uninstall*. Po instalaciji dobijete u grupi *Programs* podgrupu *Recognita Plus 3.2*, a u njoj program, *Setup*, *Help* i *Uninstall* program.

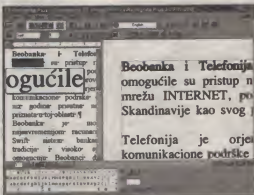
Recognita Plus 3.2 podržava 107 jezika među kojima se nalaze i poljski, češki, slovački, litvanski, latvanski, mađarski, slovenački, hrvatski, rumunski, turski, malteški i grčki. Primetno je da je pokrivena centralna, istočna i južna Evropa, ali isto tako je primetno da je podrška našem jeziku izostavljena. Nudamo se da će to u narednim verzijama biti ispravljeno. Za petnaest od 107 podržanih jezika postoje i rečnici, koji obezbeđuju *on-line* proveru teksta, a za ostale (ne baš sve) jezike, rečnici će se pojaviti naknadno. Podržano je i više kodnih strana među kojima i *Unicode*. To omogućava kombinovanje kodnih rasporeda i fontova.

U osnovnoj verziji uvršćena je podrška za 15 jezika. Podrška dodatnim jezicima, uglavnom onima koji se koriste u zemljama centralne i istočne Evrope, nalazi se u *Language Enhancement Package (LEP)*. *LEP* omogućuje korišćenje dodatnih 32 jezika i standardno se isporučuje uz osnovni paket u tim zemljama.

Pošto do materijala za prepoznavanje dolazimo putem skenera, podrška ovim uređajima je više nego dovoljna. Na listi podržanih skenera nalazi se 140 imena. Ali ako imate vašeg skenera nije na listi, nema brige - podržan je *TWAIN* standard za komunikaciju sa skenerom.

Recognita Plus 3.2

Odličan OCR program za *Windows95/NT 4.0*

Sam potpune povezanosti sa programima na nivou *Windowsa (OLE)*, u program je uvršćen i veći broj izlaznih filtera, tako da vam nije potrebno da imate instaliran program da bi rezultate snimili u željenom formatu za kasniju upotrebu.

Za razliku od tradicionalnih OCR programa, *Recognita Plus 3.2* prepoznaje i rukom pisane brojeve, bar-kodove, štriklirana polja, faksove i

nje teksta je izuzetno brzo i precizno. Tekst sa finog papira prepoznaje bez i jedne greške. Dok je na prepoznavanju teksta sa lošijeg papira (i štampe) bilo par grešaka. Na našoj test konfiguraciji (486 DX4, 133 MHz, 16 MB RAM) utisak o brzini je više nego odličan.

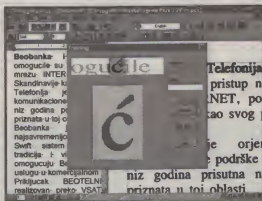
Recognita Plus 3.2 nudi mnoge opcije prilikom prepoznavanja i uređivanja teksta. Moguće je odrediti pravac prepoznavanja teksta što je zgodno ukoliko vam treba tekst iz novina koji je po pravilu razbacan po celoj strani zbirka zdoia.

Kada završite sa prepoznavanjem teksta, na levoj strani ekrana biće prikazan prepoznati tekst. U njemu se može videti da li je prepoznavanje prošlo bez greške ili je tu i tamo ostalo nešto nejasno. Eventualna problematična mesta obeležena su drugim bojom i lako su uočljiva. Kada uoče takvo mesto dvostrukim na njega i pojavije vam se zumiran deo sa skeniranog materijala pozicioniran na pokazano mesto. Na vama je da vidite šta tu, u stvari, piše da to unesete i program će to zamisliti za drugi put. Učenje na greškama je jedna od jačih strana *Recognite* - sve što program sam ne zna, možete ga naučiti. Takođe možete oformiti svoj rečnik i koristiti fontove po želji.

U izgled i funkcionisanje programa su potpuno u duhu *Windowsa 95/NT 4.0*. To otkrivate možete slobodno razmatrati po ekranu. Dokumente možete deliti sa svim programima. Moguće je iz određenih programa direktno pozvati *Recognita*, klikom na njemu ikonu u okviru statusnog polja *taskbar*. *Recognita Plus 3.2* uvukla se pod kožu operativnog sistema i programa koji tu obitavaju i svakog trenutka spremna je da ispuni vaše zahteve.

Generalno, *Recognita Plus 3.2* je odličan OCR program kome se nema šta zameriti, jer uključuje sve u vezi OCR-a. Sa naše tačke gledišta, postoji i vrlo opravdana zamerka, je pored jezika plemena *Sijuxka* moglo je da se nađe mesta i za naš jezik.

Emin SMAJLIĆ

tekst štampan na matricnom štampaču u drugu modu.

Od svega navedenog najinteresantija je mogućnost prepoznavanja obeleženih polja što nalazi primenu u unošenju podataka sa anketnim listića i raznih formulara, na brz i efikasan način.

Po startovanju *Recognite* možete početi sa radom. Stranicu preuzimate direktno sa skenera ili iz fajla. Procedura je laka. Tekst može biti prepoznavan paralelno sa učitavanjem (skeniranjem) ili po učitavanju u program. Prepoznavanje

RECOGNITA

Originalni softver dobili smo od proizvođača *Recognita Corp.* iz Mađarske

Tip: Osnovni prepoznavanje teksta - OCR

Platforma: PC, Windows 95/NT 4.0

Medu: 7 dinara

Brzina, preciznost, može da radi i protivno, je valja broj jezika.

Nema podrške za naš jezik.

Gold Disk VideoDirector Suite

Jednostavan hardverski dodatak, uz pomoć pravog softvera, može pojednostaviti izradu i sređivanje porodičnih video snimaka

U ovom broju predstavljamo jedan ne tako nov proizvod, ali i pored toga veoma interesantan, pre svega zbog svoje odlične klike. Radi se o jednostavnom hardverskom dodatku koji vam uz pomoć pravog softvera može pojednostaviti izradu i sređivanje porodičnih video snimaka.

Ako ste ikada pokušali da nekoliko snimaka sa različitih video kasete smestite na jednu, onda znate koliko je to maltretiranje. A da li vam je ikada zatrebalo da jedan snimak ponovite nekoliko puta zaredom na istoj kaseti?!

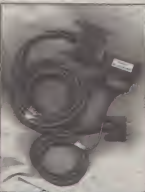
Za one čitače koji nisu imali slična iskustva, pokušaću da u kratkim crtama opišem taj problem. Pre svega cela priča, kao i sam proizvod koji vam predstavljamo dolaze iz kućnih, amaterskih voda. Dakle, bili ste na odmoru ili putu po inostranstvu, snimili ste sedam, osam video kasetna na raznim mestima i sada ih pregledate. Među stvarno interesantnim mestima i događajima koje ste snimili na kasetama nalazi se barem polovina potpuno nepotrebnog materijala. Njega biste se najradije rešili, jer je prilično zamorno premotavati i tražiti po kasetama ona lepa mesta koja biste toliko želeli da pokažete prijateljima.

Ovaj posao je poprilično naporan i dosadan. Pre svega morate popisati sva mesta, koja želite da snimite na novu kasetu. Zatim, kada ste našli prvi takav momenat, pritisnete *Record* na vašem video rekorderu sa pauzom, zarolate (najčešće) kamikorder, a onda u zgodnom trenutku ponovo pritisnete pauzu na rekorderu da započnete sa snimanjem. Kada interesantni materijal prođe, trebalo bi pritisnuti pauzu na pravom mestu, kako bi se izbeglo vraćanje unazad i ponovno štelovanje frejm po frejm (ako ga vaš rekorder poseduje). Ako još pri tome vaš kamikorder ne poseduje timer ili counter, ceo ovaj posao može biti gotovo nemoguć. Tome treba dodati još nekoliko problema koji će vas snaci pre ili kasnije bez obzira koliko vam je kvalitetna mašina za snimanje.

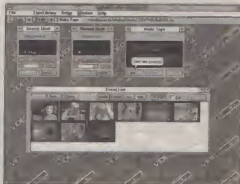
Prvenstveno, rezovi će biti neprecizni i ružni, jer ako dugo držite pauzu sa snimanjem na je-

dnom mestu, to mesto na kaseti će biti oštećeno. Još ako je video kasetna sumnjivo kvaliteta ili je više puta presnimavana, rezovi će bezuslovno biti stokoviti, bez boje i sa dosta snega, što priznaće nije ono što smo želeli da postignemo. Na stranu to što će vam to potpuno uništiti snimke u kojima nameravate da uživate.

Sve vaše probleme rešice ovaj mali uređaj i softver koji uz njega dolaze. U stvari, pitanje je koliko se taj mali uređaj može nazvati tako. To je pre kabl, ali ne sa svim običan, već kako mu i zvanično ime kaže, *SmartCable*. Na jednom kraju kabla nalazi se neobičan konektor futurističkog dizajna (da li je baš to?!), a na drugom kraju (odnosno trećem jer se račva na dva dela) su dva nova, običnija ko-

nikektora. Prvi od njih je konektor za LANC kontrolu, koji veoma liči na stereo čine slušalica za voikmen, dok se na drugom kraju nalaze dva serijska konektora. Hardversko-sofverska instalacija je relativno komplikovana, jer zahteva od korisnika prilično poznavanje video tehnike i odgovarajućih termina. Dakle instalacija počinje tako što kamikorder vezujete preko video ulaza na video rekorder.

der. Prepostavljate već da se *SmartCable* za računar vezuje preko serijskog porta (bez obzira kakav je). Konektor za LANC kontrolu se priključuje na kamikorder, dok se pomenuti futuristički konektor samo okreće prema video rekorderu. Tada shvatate da je reč o veoma posebnom da jlnskom upravljaču. Zašto je toliko poseban? Jednostavno zato što sa njim možete kontrolisati sve vrste video rekordera koji imaju daljinske upravljače. U kalibraciji ovog uređaja, postoji opcija *Trim*, sa kojom možete naučiti vaš računar kakav signal treba da pošalje vašem rekorderu za koju funkciju i to je sve. LANC kontrola je „Soryjeva“ „izmišljotina“ koja je sasvim standardizovana pa na tom polju nismo očekivali probleme. Međutim, sasvim kontroverzno, sa ureniravanjem *SmartCable* i računara nismo imali nikakve probleme, dok se LANC kontrola na „Soryjevom“ (??) kamikorderu prestano joganjila. *VideoDirector* nudi i opciju da *SmartCable* bude kontrolise oba uređaja (i *Source* i *Destination*) preko infracrvene kontrole, ali je ovakva kontrola *Source* uređaja donekle otežana, jer za nju, ko zna iz kog razloga, ne postoji opcija za treniravanje. Ovo je stvarno neshvatljivo, ali je činjenica. Da stvar bude neverovatnija, u uputstvu se tvrdi hvale kako je ta opcija od ove verzije izbađena (zasto zaboga??). Umesto nje sada postoji opcija da odaberete svoj uređaj sa liste od petnaestak ponuđenih uređaja. I mada pleše da se dražveri za sve uređaje mogu naći, zar nije jednostavnije koristiti već postojeću tehnologiju i softver. No bilo, kako bilo, kada dozerate uređaje možete krenuti u interesantniji deo posta.

Procedura izrade novih kaseti je sasvim automatizovana. Praktično jedina stvar koju morate sami da uradite, a to računari neće moći da rade još dosta dugo, jeste da identifikujete željena mesta na kasetama i da ih poredate u željeni redosled. Sve ostalo, sem utabčavanja i izbacivanja kasete radi vaš PC. Uz sasvim standardan Windows korisnički interfejs, vaš deo posta je sasvim

pojednostavljen. Shodno pomenutoj proceduri i korisnički interfejs je podeljen u tri sekcije. Prva je takozvani *Log* u kome se identifikuju željeni kadrovi pritisikom na *Start* i *End* dugmad u *Log* prozoru. *VideoDirector* pamti njihovu poziciju u odnosu na početak kasete i trajanje. Napominjemo da svaku novu kasetu kada ubacujete morate i kalibrirati, tj. postaviti je na početak i resetovati *Counter*. Druga sekcija je editovanje. U njoj birate i raspoređujete svoje omiljene video snimke za konačnu treću fazu. Ova faza je vrlo jednostavna. Dovoljno je pritisnuti na dugme *Go* u *Make* prozoru, a onada samo menjati kasete.

Dačemo vam i nekoliko saveta, koji vam mogu značajno olakšati život u ovom poslu. Pre svega, bilo bi dobro da vaše kasete imaju jasna optisna imena, tako da ne možete da pogrešite. Sem toga, lažje je bežična kontrola vrlo zgodna, ona ima i svoje mane. Tako recimo, računarski mikad neće tačno znati šta radi rekorder, jer nema povratne veze. Računari može samo da preposlati da se sve odvija kako treba i da njegove odaslase komande sitbu na željeno odredite. Zato je jako važno da *SmartGable* konstantno bude okrenut ka rekorderu i da između njih nema nikakvih drugih objekata.

Poznata je stvar da pauze na video rekorderima kao i vreme odziva na komandu nisu trenutni i da imaju određena kašnjenja. Ovo zna da bude vrlo neprijatno naročito ako se bavite preciznom montažom snimljenih kadrova. I ovde je *VideoDirector* iskazao svoj kvalitet, time što vam

je omogućio da unesete ta zakašnjenja. Naravno u uputstvu se predlaže i najbolji način za merenje ovih zakašnjenja. Uopšte kada smo već kod uputstva, ono je jako dobro, jako štampano, tako i uputstvo u elektronskom obliku iz koga možete dosta saznati.

Šta reći na kraju? U današnje vreme kada se uglavnom priča o nelinearnoj video montaži i sličnim stvarima, *VideoDirector* nije baš u vrhu popularnosti. Međutim, veoma je interesantan za ljude koji se video montažom bave amaterski kod svojih kuća. Jednostavnost upotrebe i cena samog uređaja, te hardverski zahtevi, koji su smešni, mogu lako da opredele porodične videofile, kao i umetnike amaterne.

U ovom paketu postoji još jedan softverski deo o kome nismo ništa rekli. To je deo sa kojim možete na jednostavan način dodavati uvodne animacione špice, zvučne efekte i tekste. Naravno, preduslov za ovo je da imate video *overlay* karticu ili bar karticu sa video izlazom, a za zvuk, naravno, zvučnu karticu. Ovaj softver je

VideoDirector linije „Gold Disk“ u dvepi čitavihloze:
Pinnacle Systems Ltd.
Pinnacle Systems House,
The Grand Union Office Park,
Pecklet Boat Lane, Uxbridge,
Middlesex, UB8 3QH,
United Kingdom (V. Britanija)
Tel: 9944 1189 614930, fax 614933.

daleko od atraktivnosti, pogotovo ako se ima u vidu na kakve snagaore iz ove oblasti je naše tržište naviknuto. Zato na njih nismo otilili reči, misleći da su sam *VideoDirector* i *SmartGable* daleko interesantniji od nekog treće-rzazrednog softvera. Ruku na srce, na CD-u na kome se nalazi ovaj softver, postoji i gomila jako lepih slika, ali to svakako ne može uticati na stav o kvalitetu softvera.

Uz glavnu zamerku za nedoradenost LANC kontrole i nemogućnosti utreniravanja *source* uređaja za *remote* kontrolu, te relativno komplikovane hardversko-sofverske instalacije, sve ostalo ima svoju svrhu i vredno je pažnje. Vrlo pohtvalno je i to da *VideoDirector* ne „zaboravlja“ gde je šta snimio, tako da veoma jednostavno, iz minijaturne baze snimaka možete pronaći onaj koji vam treba. Sve u svemu, *VideoDirector* je vrlo interesantan proizvod koji treba imati u vidu za kućnu upotrebu. Sem toga, ovaj proizvod može da bude motiv da porodica sa kamkorderom kupe 386 računarsku sa 4

MB RAM memorije i na mnogostakno jednostavniji način održava svoju biblioteku video snimaka.

Štampa JOSIMOVIC

Originalni proizvod dobili smo od proizvođača „Gold Disk Inc.“

World Construction Set v2.04

Najbolji program za generisanje terena

Kada su se pojavili *Viste*, *Scenery Animator* i još nekoliko sličnih programa, predstavljali su malu revoluciju, a slike dobijene pomoću njih izazivale divljenje na svakom koraku. No, po svemu sudeći, vreme *Viste* je prošlo pojavom nove generacije programa za generisanje pejzaža, među kojima prednjači *HCS*. Program je daleko moćniji, ali i zahtevniji od svih dosadašnjih programa te vrste.

Za instalaciju je potrebno minimalno 8 MB FAST RAM-a, desetak MB prostora na disku i što brži procesor (dovoljan je 68030, ali praktično, tek sa 68040 i matematičkim koprocesorom, se može očekivati neki rezultat).

Instalacija je krajnje jednostavna. Potrebno je samo slediti uputstva u standardnom „Commodoreovom“ instaleru i odgovoriti na pitanja koja vam postavlja (koji direktorijum, verzija programa itd.). Matematički koprocesor je poželjan, ali nije neophodan tako da pri instalaciji možete izabrati odgovarajuću verziju programa. Za rad je neophodan i MUL interfejs, pa ukoliko ga nemate, instaliraće i njega (doduše malo stariju verziju od trenutno aktuelne).

Upravljanje programom se vrši preko navigacionih gredeta i kontrolnih prozora koji dalje otvaraju panele sa mnoštvom opcija. Program je modularan tako da se učitava samo modul koji trenutno koristite, čime se šteti memorija. Shodno MUL standardu, konfiguracija i položaji svih prozora se automatski pamte.

S obzirom na važnost, posebna pažnja posvećena je učitavanju i kreiranju mapa. Za to postoje dva modula DEM konvertor i DEM dizajner. Program učitava i konvertuje sledeće formate terena: *Viste* DEM, DLG (*U.S. Geological Survey Digital Line Graphs*), *AutoCAD DXF*, *LightWave*, NATO i CIA DTED (*Digital Elevation Data*). Samo iz formata koje podržava vidi se koliko je program ozbiljan. Možete, dakle učitati vaše omiljene mape iz *Viste*, neki od navedenih formata koji se mogu naći u izobilju (skoro cela zemljina kugla) ili pak, napraviti sopstvenu kreaciju (iz neke bitmap slike ili obične spreadsheet tabele).

Program se zasniva na fraktalnom generisanju terena, oblaka i vegetacije. Posедуje opcije dosad neviđene u programima te vrste, kao što su talasi sa refleksijom, fraktalni oblaci koji predstavljaju puni 3D prostor, generisanje magle ili teren koji se može prostrati u nedogled. Mogućnost generisanja vegetacije zaista je impresivna i ide do takvih detalja da se i u krupnom planu mogu razaznati latice na cveću ili kora na drvetu.

Fraktalni oblaci predstavljaju novinu u ovakvim programima. Moguće je izabrati više tipova oblaka, od kumu-

hasa, preko cirusa do nimbusa. Glavna odlika ovih oblaka je što više nisu samo statična pozadina, već realni objekti na sceni koji su u interakciji sa ostalim objektima (bacaju senke i sl.). Sem toga, oni mogu da evoluiraju tokom vremena i u zavisnosti od zadatih parametara.

Stene su uz pomoć tekstura dobile novu dimenziju, pa je sad moguće istači višegodišnje slojeve i neravnine na kamenu. Ivice su veoma otre i u piksel precizne, a takođe i sneg na planinama.

Voda koja je do sada u najboljem slučaju imala neku teksturu, konačno zaista liči na vodu. Može da se reflektuje u mirnim jutarnjim časovima i da ima beličaste talase na izburbanom moru. Na vama je za to odlučite. Talasima se mogu odrediti svi važni parametri uključujući veličinu, oblik, pravac i smer. Ako želite, sam će se pobrinuti za plaže i uvala vodeći računa o plimi i oseki zavrsno od zadatog doba dana.

Vegetacija za razliku od dosadašnjeg programa, nudi mogućnost generisanja ne samo drveća, već i ostalih biljki (čak i cveća) koje i izblzi za imaju veliku preciznost. Uz sve to, moguće je definisati i sopstveno drveće koje ne postoji u samom programu.

Terenu se može „prilepit“ tekstura po izboru što može biti korisno kod izrade neke vrste reljefne karte sa oznakama ili neke prezentacije.

Pored pravog koordinatnog sistema, sa geografskom širinom i dužinom i tačnim orbitama planeta, Sunca i Meseca, poseduje i simulaciju vremena, čime se sa odgovarajućim reljefom može postići realna simulacija nekog terena u prirodi. Na taj način, lako možemo videti kako teren izgleda u proleće ili zimu, u nekom prošlom, sadašnjem ili budućem trenutku. Takođe, WCS uzima u obzir i zakrivljenost Zemlje, pa se daleke planine realno pojavljuju kako se kreće prema vama.

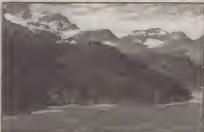
Teren može biti beskonačan, što daje utisak stvarnog prostora, ali prilično povećava vreme renderinga. Poseduje inteligentnu metodu iscravavanja kojom prepoznaje gde je potrebno da slika bude detaljnija, što donekle skraćuje vreme potrebno za sliku.

znaviran lošim astrološkim programima, autor teksta došao je na očajničku ideju da, iako je za obo život uspeo da isprogramira samo tri ili četiri linije na Spektromu, napiše upotrebljiv program. Od čitanja debele knjizurne pod nazivom „C++ za početnike“ i daljeg guljenja vremena i nerava odvratila ga je poseta komšiji kod koga je video program kakav je oduvek želeo.

Svi oni čije interesovanje za astrologiju prevazilazi izračunavanje podznaka za prijatelje brzo će zaboraviti druge programe. Nažalost, sve lepe stvari dosta traže pa ni WinStar nije izuzetak. Naviknuti na male DOS programčice biće se vrlo iznenadili kad vidite kako ova Windows aplikacija guta resurse vašeg ljubimca. Program dolazi na devet plus tri diskete koje na disku uzima

Kada je scena postavljena, položaj kamere i objekata se može lako promeniti. Interaktivno, uz preview prikaz u oszoru (žičani model terena ili oszorenčen) se brzo dobija željeni rezultat.

Pored svega opisano, WCS ide i korak dalje, pa je svaki od ovih elemenata moguće i animirati. Tako se postižu sjajni efekti, kao što su talasanje vode pri čemu talasi mogu da menjaju pravac, svitanje i

prelaz boja ili neka slika, a nije izostao ni već standardni *antialiasing*, kao ni *motion blur* pri animaciji.

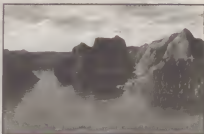
Program predstavlja revolucionarni korak među programima te vrste, sa zaista fantastičnim slikama. Imajući u vidu njegove mogućnosti i zaista fotorealistične slike koje pravi, uije ni čudo što se na sliku može čekati i satima, pa čak i na Amigi sa 68060 procesorom. Ali kad konačno slika od koje zastaje dah bude gotova, uverite se da se čekanje isplatilo.

Dejan STEPANOVIĆ
dsear@ufrodna.rob.bg.ac.yu

sumrak, pomeranje oblaka i njihovih senki preko planina i sl. Moguće je menjati preko 100 parametara uključujući boju, kretanje, animirati čitav eko sistem i tako simulirati nedelju ili čak godinu u jednoj animaciji (sa promenama godišnjeg doba). Kontrola animacije i putanje objekata se vrši preko tzv. spajnovna, što je veoma korisno i olakšava posao.

Takođe, u scenu je moguće ubaciti i bilo kakav vektorski objekat (na primer iz *Light Waves*), tako da on postaje deo scene (na njega utiču senke, reflekcija i sl.). Tako putevi, mostovi, zgrade i čitavi gradovi, postaju sastavni deo scene. Mogućnosti su ograničene samo vašom maštom i memorijom i brzinom kompjutera. Teren se isto tako može eksportovati kao scena za *Light Waves*. Kao pozadina se može staviti običan

TIP: Program za generisanje pejzaža

WinStar, program za generisanje pejzaža, uključujući animaciju i spajnovna.

Realna slika, mogućnost animacije.

Intenzivno upor

WinStar

Program koji svakom astrologu može da potpuno zameni papir, olovku i mukotran račun

maju između 25 i 35 megabajta. Pod Windowsom 95 program će raditi i sa 4 MB RAM-a, ali se etiče utisak da su tada olovka i papir efikasnije (i brže) rešenje. Realni minimum je 8 MB, a sve mnogo lepše izgleda na 16 ili više megabajta. Sa najbolje korišćenim opcijama i 386 DX 40 bez matematičkog koprozecora će izaći na kraj,

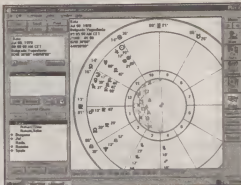
ali egzotičnije naređe kao pa primer izračunavanje svih tranzita, direkcija i progresija jedne osobe u toku godine trajace na tačnoj mašini oko dva sata. Koprozecor će to vreme skratiti 7-8 puta dok će sa brzom 486 ili Pentium mašinom neravnanje biti svedeno na minimum. U *Control panelu* je neophodno instalirati štampač bez obzira da li ga posedujete, inače program neće prikazivati zodijski krug već samo podatke.

Program je modularan tako da se mnoge opcije mogu pokretati samostalno što će vlasnici mašina sa malo memorije znati da cene.

WinStar je, pre svih, namenjen profesionalnim astrologima i ne sadrži obimna tumačenja natalnih i ostalih karata. U okviru *Helpa* kao i nekih drugih opcija postoje objašnjenja planetarnih aspekata, ali su ona prilično štura i mo-

gu, izuzev vrlo korisnog tumačenja tranzita, poslužiti samo kao primični podsjetnik. Ovo ne treba uzimati kao nedostatak jer upotrebljivo tumačenje horoskopa predstavlja pretežak zadatak za današnji softver. Tek sa razvojem ekspertnih sistema i veštačke inteligencije može se očekivati da kompjuter počne da konkurira živom astrologu. Posao kompjutera je da računa, a tu *WinStar* bista. Količina informacija koje *WinStar* pruža je zaista ogromna. Za razliku od drugih programa teško je naći vrstu horoskopa koja nije zastupljena, a posebno impresionira raznovrsnost astroloških tehnika koje se mogu koristiti za svaku pojedinu vrstu horoskopa. Na primer, slaganje sa izabranicom vašeg srca može proveriti na desetak načina. Tačnost poračuna se podrazumeva. Ako uspete da instalirate eksterni atlas koji dolazi na tri diske, ni računanje horoskopa za žitlje Male Krsne ili žitljata neće vam predstavljati nikakav problem.

Stilove zodijskih krugova koje *WinStar* može iscrpiti (i odatampati) teško je i prebrojati. Među stotinak tipova karti sigurno ćete naći neku po vašem ukusu. Mogu se formirati i setovi stilova tako da se za svaki horoskop može upotrebiti najbolja kombinacija. Na primer, za natalni horoskop odgovaraje jedan, a za solarne povratke ili sinastriju sasvim drugi stil zodijskog kruga ili mreže.

Aspekti koje izračunava takođe su podeljeni na setove (standardni, platonijeve, samo konjunkcije i opozicije, itd), koji su, kao većina stvari u *WinStaru*, podložni vašem editovanju pa sami možete odrediti za koje će se planete i asteroide izračunavati pozicija, kao i tip i orbis aspekata.

Karta se, sem iz glavnog menija, može posmatrati i iz *viewser* koji nudi pregršt mogućnosti. Zanimljiva je opcija tumačenja sabitjanskih simbola.

Iz *Search* menija najpraktičnije je raditi sa tranzitima, direkcijama i progresijama. Kad ga bolje upoznate zaboravićete papirne efemeride,

naravno ako na stolu imate Pentium sa povike memorije...

Sve navedeno predstavlja samo delić *WinStar*ovih mogućnosti. Kad zaglavite u istraživanju istih pomoći će zaista obilnan *Help* u čijem se okviru nalazi i *Astro Tutor*, pravi elektronski udžbenik astrologije, iz kog i iskusni astrolozi mogu dosta naučiti. Naravno, samo ako odlično govore engleski.

Program poseduje data bazu u koju je, sem iz *WinStar*, unosi podatak i iz drugih ozbiljnih astroloških programa.

Teško je pronaći šta nedostaje ovako kompleksnoj aplikaciji. Profesionalne cepidlake će ipak primetiti da nije podržano automatsko izračunavanje pozicija fiksnih zvezda i njihovo aspekovanje sa planetama, iako su u *Astro Tutoru* date pozicije svih astrološki značajnih zvezda stajaćica.

Iz svega iznetog sledi neminovno zaključak: ako imate računar, volite astrologiju, a pogled na zvezde želite da bacite kroz prozore na ekranu - morate nabaviti *WinStar*.

Menad RONDVIĆ

TIP: ASTROLOGIJSKI PROGRAM
 IZRAČUNAVA POZICIJE ZVEZDA I ASPEKTOVANJE SA PLANETAMA
 INFO: 9 433 6167

Preporučeno za: Ove osobe.

Zvezde su računane prema Vlastitici Pentiuma.

NetTerm 3.2.3a

Windows komunikacioni program sa Telnet i FTP opcijama

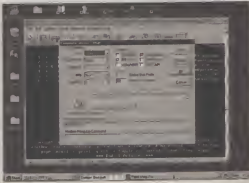
Da bi se ovaj program koristio, na sistemu mora postojati instalirana *Winsock* podrška. Možete je naći unutar saznog Windowsa 95 kao *DialUp Networking* ili *Trumper Winsock* paketa koji se nalazi na većini lokalnih BBS-ova. Postoje verzije za Windows 3.11 i Windows 95. U zavisnosti od instaliranog *Winsocka*, koristite ili 16-bitnu ili 32-bitnu verziju *NetTerm*.

Instaliranje se svodi na kopiranje odgovarajućih EXE fajlova u željeni direktorijum. Program nije zahtevan po pitanju memorije i prostora na disku, na žalost, na uštrb korisničkog interfejsa. U njemu nećete naći opcije specifične za Windows 95, a uz to prvo podešavanje je prilično komplikovano pa je poželjno pročitati *Help* i FAQ fajlove koji dolaze uz paket.

Nakon instaliranja aktivirate preko *toolbars* ili *File* menija *Phone directory* i unesete potrebne izmene. *Host Name* je protivno ime sistema kojem pristupate modemom (*Connection-Modem*) -

unesite željeni broj telefona. Ako čekirate *connector-TCP/IP* umesto broja telefona, unesete ime sistema ili njegov IP.

Na raspolaganje su vam ANSI, ANSI_BBS, BA-80, FITTERM, SCO-ANSI, VT-100, 102, 220, 320 i VT52 terminal emulacije, pa je mala verovatnoća da ćete naći na sistem kome ne možete

te pristupiti. Veliku pomoć predstavlja *login script* koji automatizuje posao oko logovanja. Jugoslovenski korisnici mogu iskoristiti *International Mapping* opciju da podeše kodni i raspored naših slova na tastaturu.

Uz sam *NetTerm* dolazi nekoliko specijalno pravljenih fontova sa svim potrebnim karakteristikama za postojeće terminal emulacije, to znači da je podržan i rad sa 132 karaktera u redu pri 800 x 600 rezoluciji uz zadržavanje čitljivosti. Poželjno je za boju pozadine odabrati crnu, a ne plavu kako je po defaultu, tako ćete izbeći „ružan“ prikaz tekstuinalnih aplikacijama koje budete koristili na sistemima.

Pre korišćenja modema, podešite ga preko *Modem Settings* opcije. Poželjno je koristiti TAPI interfejs, no ukoliko primetite probleme u radu, isključite ga i ručno podešite RTS/CTS, brzina porta i ostale podatke specifične za BBS.

Obratite pažnju da načinjene izmene mogu biti zapamćene na dva načina: dugmetom *Add* za dodavanje novog reda ili sa *Change* čime se trenutno odabrani red zamenjuje upravo utisanimim. Kliknite dva puta na željeni sistem ili na dugme *Connect* i proces povezivanja će početi.

Dialup deo *NetTerm*a nije ugodan za rad. Program će ispitivati redom koje komande šalje modemu i da li su one uspele, ali ne postoji način da

pevećate ili smanjite dužinu čekanja na *Connect*, dodate novi sistem za zvanje i slično. Pretpostavljamo da je autor programa navikao na zapadne standarde i nove telefonske linije koje se dobijaju u roku od 48 časova.

Nakon konektovanja modernom ili starovavnoj zbrnute prikaz je isti kao i u drugim tekstualnim komunikacionim programima. Mišom se označava prikazani tekst radi kopiranja i slanja na sistem. Za korisnike *Chat* zanimljive su opcije *Floating Input* i dodatak iznad statusne linije (podešavaju se unutar *Options*, *Setup*, *Desktop* menija). U njih, ukucani tekst se šalje na sistem tek nakon pritiska na "enter" ili dugme *Send* u *Floating Input* prozoru.

Unutar istog menija (*Options*, *Setup*) nalaze se sve opcije za podešavanje prikaza i rada programa. Opcije su logično opisane i poznate iz drugih programa: 80 ili 132 karaktera u redu, *CR/LF* prikaz, *Local Echo* itd. *FTP Command*

opcijom odaberite FTP kljent aplikaciju, a unutar *Global Settings* istog menija unesite direktorijume za *download* i *upload*, putanju do web browsera (Netscape, MSIE itd.), program za puštanje WAV fajlova, način štampanja (na kljent i server strani), precizirajte ponašanje *ZModem* protokola (*Crash recovery* uključite) i ako je potrebno ukucajte potrebne podatke o *Firewall*.

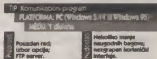
Primitičete da se na mnogim mestima pri konfigurisanju pominje FTP i kao server i kao kljent. Zanimljivost je u tome da uz *NerTerm* dobijate i FTP server, pa nakon podešavanja kontrole pristupa, svoje fajlove možete staviti na raspolaganje svakome ko je TCP/IP-om povezan u mrežu. Kliknite na *Start FTP Server* tuibar dugme i server je na raspolaganju željenoj populaciji.

Od dodataka treba pomenuti *Finger*, *Resolve* i *This Host* opcije koje često dobro dođu pri korišćenju Interneta. Iako mnogi sistemi nemaju do-

bro implementiran *ZModem* protokol, *NerTerm* se dobro slaže sa većinom njih, uz maksimalnu moguću brzinu prenosa podataka.

Za svaki *Tehter* kljent otvara se nova instanca *NerTerm*a, a prekid rada je praćen odgovarajućim upozorenjem da je veza još uvek uključena. Program je na tržištu relativno kratko vreme, pa boluje od nekoliko manje opasnih bugova - rad sa TAPI interfejsom i zaglupljivanje kada se pokuša startovanje *Tehter* bez prethodnog uspostavljanja TCP/IP veze.

Demir ČOLAK
dcokolek@fon.fon.bg.ac.yu

na sniženje). Sama verzija programa doživela je mnoge prepravke tako da se i Amigisti sećaju *Print Master Plus* verzije koja je krasila njihove mezinice sa početka devedesetih godina. Nova verzija, kao što smo već rekli, zahteva Windows radno okruženje (3.11 ili 95), dolazi na jednom CD-u i zahteva minimalno 386 računar i 4 MB RAM-a.

Vizuelni pomak na bolje je lako primetljivo pošto sve radi u "prozorima", tako da nećete imati nikakvih problema sa upoznavanjem komandi, a na prvi pogled sve izgleda lako za rad. Glavni meni nudi četiri bitne opcije koje se tiču kreiranja postera, pozivnica, banera i kalendara. No da podemo redom.

Poster - Možete ubacivati tekstualne poruke, stavljati slike, okretati slike u ogledalu, povećavati ih i smanjivati ih. Rezultat svega toga je remek-delo na papiru formata A4 koje uz to može biti uspravno ili vodoravno (*roll* ili *wide*).

Card - U suštini i ovde možete umetati koje-kakve slike, tekst i slično, s tim što treba voditi računa da pozivnice (ili čestitke ako vam se tako više sviđa) sadrže i unutrašnje stranice, tako da postoji opcija kojom možete to regulisati. Naravno, nakon štampanja hartiju treba pravilno presaviti da bi se efekat zaisita i video.

Banner - Za razliku od starih verzija programa gde se slika mogla umetati samo na početku i kraju teksta ovde je moguće postaviti nekoliko sli-

Print Master Gold for Windows

Legendarna „štampanica“

Stariji vlasnici kompjutera, koji još pamtive vremena 286-ica, Hercules monitora i matičnih štampača, sigurno će već iz samog naziva programa zaključiti da se radi o najnovijoj verziji starog dobrog *Print Mastera*, koji je naravno prilagođen novim operativnim sistemima (čitaj Windowsu) i vremenu u kojem se nalazimo. Naime, za one koji ne znaju, *Print Master* je jedan od legendarnih programa sa 286 računara, a glavna oblast primene bila mu je štampanje kojekakvih pozivnica za rođendane, manjih kataloga, kalendara i naravno nezbežnih banera (koje ste pre par godina mogli da vidite u svakom izlogu, u vidu reklama ili poziva

na sniženje). Sama verzija programa doživela je mnoge prepravke tako da se i Amigisti sećaju *Print Master Plus* verzije koja je krasila njihove mezinice sa početka devedesetih godina. Nova verzija, kao što smo već rekli, zahteva Windows radno okruženje (3.11 ili 95), dolazi na jednom CD-u i zahteva minimalno 386 računar i 4 MB RAM-a.

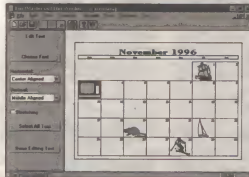
Vizuelni pomak na bolje je lako primetljivo pošto sve radi u "prozorima", tako da nećete imati nikakvih problema sa upoznavanjem komandi, a na prvi pogled sve izgleda lako za rad. Glavni meni nudi četiri bitne opcije koje se tiču kreiranja postera, pozivnica, banera i kalendara. No da podemo redom.

Poster - Možete ubacivati tekstualne poruke, stavljati slike, okretati slike u ogledalu, povećavati ih i smanjivati ih. Rezultat svega toga je remek-delo na papiru formata A4 koje uz to može biti uspravno ili vodoravno (*roll* ili *wide*).

Card - U suštini i ovde možete umetati koje-kakve slike, tekst i slično, s tim što treba voditi računa da pozivnice (ili čestitke ako vam se tako više sviđa) sadrže i unutrašnje stranice, tako da postoji opcija kojom možete to regulisati. Naravno, nakon štampanja hartiju treba pravilno presaviti da bi se efekat zaisita i video.

Banner - Za razliku od starih verzija programa gde se slika mogla umetati samo na početku i kraju teksta ovde je moguće postaviti nekoliko sli-

Zašto
kažeš
internet
kad
misliš
na

ka i to na mesta koja vam najviše odgovaraju, a veličina (dužina) samog banera zavisiće od dužine teksta, veličine slova i broja postavijenih slika.

Kalendar - Kalendaru su sada mnogo flektibilniji tako da se može napraviti nedeljni, mesečni ili već po izboru (što znači da sami određujete veličinu polja i sam izgled kalendara). U svako polje koje predstavlja dan može se postaviti slika koja će označiti neki značajan događaj ili se može upisati i tekst koji će služiti kao neka vrsta podsetnika. Naravno, možete menjati veliči-

nu i oblik fonta tako da su kombinacije zaista neograničene.

E, sad se sigurno pitate šta je sa formatima (bilo slika ili slova) koje program podržava i kako se analiziraju na YU slovnima. Format slika su manje-više standardni (BMP, GCM, GIF, PCX, TIFF, WMF, WPG), dok je stanje sa fontovima još povoljnije, jer koristi TTF format, a upotreba YU slova predstavlja pravu pesmu. Sem glavnog programa i nekoliko primera, na CD-u se nalaze i gomila fontova i tiskanih slika (životinje, igra-

čke, pokloni...) koje slobodno možete koristiti u svojim vevovima tako da za početak ni sa ove strane nećete biti razočarani.

Mladenir PISODOROV

MS Publisher 97

Stono izdavaštvo za „obične smrtnike“

Treba mi hitno!, rekao je nedavno jedan moj drugar. „Možeš li mi brzo napraviti trostranu brošuru za sutrašnji sastanak?“ „Nema problema“, odgovorio sam samouvereno. On je privukao stolicu računaru dok sam ja učitavao Corel Ventura, jedan od najjačih programa za stono izdavaštvo. Posle 45 minuta poravnavanja kolurni i podešavanja četvorbojne separacije, bili smo spremni za unos teksta. „Otvorivši“, rekao je, „Trebalo bi ovo dnevno da odštampan.“ Kad god me zove po prezimenu znači da nešto nije u redu.

Kako se njegov deadline približavao, shvatio sam da moram reagovati brzo - iskopao sam odeljak Microsoft Publisher, DTP program koji inače košta oko 80 USD i koji zbog svojeg kompleksnog ekizitama nisam ni sanjao da ću koristiti.

Zaista, ima li smisla pe-tljati se sa programima koji ne mogu rotirati sliku za deseti deo stepena?

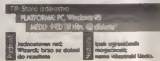
Instalirao sam Publisher, kliknuo na Page Wizard ikonu, izabrao Two-Panel Brochure i odgovorio na niz jednostavnih pitanja. Onda sam gledao kako program sam pravi dokument! Dodali smo grafičku, tekst, malo šaljivog dizajna i sve je bilo tu - za najviše 20 minuta. Drugar je prestao da me zove po prezimenu, a ja sam povratio svoj status dobrog poznavao računara.

Ako niste upoznati sa Microsoft Publisherom, možda bi trebalo da znate da on vrlo brzo i vrlo jednostavno kreira čestitke, pozivnice, pisma, natpise (popularne „banere“), brošure, bilten... - sve vrste dokumenata za kućnu i poslovnu upotrebu. Ono što Publisher najviše čini posebnim, su izvanredni PageWizard - pametne, automatizovane rutine koje postavljaju pitanja i, na

osnovu odgovora, prave stranice profesionalnog izgleda. Nikako ne bi trebalo smetnuti s uma da je Publisher 97 namenjen početnicima u oblasti grafičkog dizajna i preloma; na svakom koraku pojavljuju se „beloni“ sa dodatnim uputstvima. Po svojim mogućnostima Publisher se nikako ne može upoređivati sa programima kakav je, na primer, CorelDRAW - Publisher poseduje vrlo skromni ili nikakav broj kole naprednijih opcija, ali zato dosta korisnih „čarobnjaka“ i jednostavni način rada. U odnosu na prethodnu verziju, značajna novina je Wizard koji može da pravi zaista interesantne Web prezentacije (ili konvertuje postojeće dokumente u HTML format), kao i šaljivi Wizard koji pomaže u praviljenju papirnih aviona! Dobija se i obilna biblioteka primenljivih clip-art slika iz različitih oblasti. Iz svega navedenog, rad sa ovim programom je nesvakidašnje zabavan i zarazan!

Uz Publisher sleduje spell-checker, kontinualno povećanje proreda i kerning, što se obično dobija uz skuplje programe. Razmišljajući da neke od biltena od sada prelamam u Publisheru umesto u Ventura, kako sam to inače radio. Ima i malih stvari koje mi uvek zasmetaju: recimo, nije moguće otvoriti više od jednog dokumenta u jednom trenutku. I još nešto - vi iz „Microsofta“, ako možete da me čujete, ne zanima me kako to radite, ali mi omogućite više od jednog nivoa Undo komande!

Ivan OBROVAČIĆ

Срећан

1997 ОТИСАК

Надамо се да је ова година Вама и Вашем штампачу донела доста лепих послова, добрих припрема за штампу.

Ваш пословни партнер Теркирад-отисексертнр и даље прати сваки Ваш отисек и припрема лепе новосте:

Нове НИЖЕ ЦЕНЕ тонер касета.

Сигуран и професионалан превентивни и корективни СЕРВИС ласерских штампача.

БОГАТИЈИ асортиман паус папира, филма и мемпапа за ласерске штампаче и фотокопир апарате.

Поздравља Вас НАЈБОЉИ ПРИЈАТЕЉ ВАШИХ ШТАМПАЧА

Београд, Улица Милутина Милића 36, 81 0432-80, 82 371, 83-811, факс 82-513
Београд, "Лепи острв", Дрски Санах 18, 82 225-34, радним сатима 8 20, телефон 8 14
Београд, АВАКУС, Београдска Београдска Милутина 25, 81034-801, факс 78-544

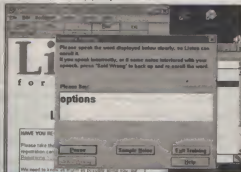
Listen for Windows V2.0v

Prelazno rešenje ka upravljanju kompjuterom posredstvom glasa

U poslednje vreme sve više razmišljamo o tome kako bi bilo lepo da možemo da upravljamo kompjuterom posredstvom glasa, da zavaljeni duboko u fotelji naređujemo kompjuteru, 'ajde uradi ono ili kompjuteru, 'ajde uradi ovo. Međutim, tačno je da su nam mezinici znatno napredovali: imaju više memorije, brži su, hardovi su postali ogromni, tu su i CD-ROM-ovi, ali po rečima ljudi koji se bave ovom problematikom to još nije ni blizina ono što je potrebno da bi se dobio jedan komfor pri glasovnoj kontroli. Kakav recimo postoji u nekim SF filmovima („Star Trek“, na primer). Kada će tako nešto upotrebi i biti moguće? Odgovor se, nažalost, još ne nazire, ali do pojave novih kompjutera i novih rešenja, svi mi entuzijasti, možemo se baviti prelaznim rešenjima kakvo je i ovo.

Po instalaciji, Listen zauzme oko 20 MB i ubaci se u Startup, na taj način obezbeđujući samostalno učitavanje svaki put kada se kompjuter bušuje u Windows modu, pa tako ne morate da se derete u mikrofon dok ne izgubite glasne žice i stvarate da program nije bio aktivan. Druga stvar koja je veoma bitna je da se na početku treba odrediti jačinu ulaznog signala, tako da možete podesiti onu vrednost koja odgovara vašem glasu i koja vam bez napora omogućava da jasno (za kompjuter) izgovarate naredbe. Naravno, neki opšti savet bi glasno da svaku naredbu izgovarate (prilikom njenog pamćenja) mirnim, normalnim glasom kako ne bi došlo do zbrke. Jer moguće je da se jedanput proćerane, a drugi put tiho izgovorite naredbu, što će naravno izazvati zabunu kod programa, a to automatski izaziva kašnjenje i razne druge neugodnosti pri radu. Uopšteno govoreći, proces pamćenja naredbi je sledeći: odaberete sa

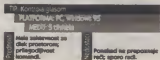
listi tetaak i relativno nepouzdan, pa se često dešava da umesto „JEDAN“ na „ČAJE“, „ČETIRI“, ili nešto slično. Ali to neka vas ne brine, jer ako imate dovoljno osetljiv mikrofon (poslušajte i oni sa pi-jace) nikada nećete čekati duže od pola sekunde da se zadata naredba i izvrši. E, sad najlepša stvar je u tome što sem standardnih naredbi Windowsa možete „otručiti“ i ostale programe koje koristite, jer je program zaista inventivan i predusredljiv, pa zamislite kako to izgleda raditi u „Corelu“, „Wordu“ ili šta već koristite. Međutim, ova opcija je dostupna samo registrovanim korisnicima, a u uputstvu koje dolazi sa ovom shareware verzijom detaljno je objašnjeno kako se registrovati. Nadalje, nije neophodno da naredbe izgovarate na engleskom već to možete činiti na bilo kom jeziku jer, kako smo već rekli, kompjuter upotrebi i ne zna koju naredbu izvršava dok ne uporedi sve snimljene i ne nađe praviu tako da to omogućava multi jezičko korišćenje. Na kraju treba još napomenuti da je proizvođač ovog softverskog paketa najavio da će registrovani korisnici besplatno moći da pokupe uradene kompletne naredbe za gore navedene programe (CorelDRAW, Word...), pa jedini posao koji vama ostaje je da pričate u mikrofon.

spiska klasičnih Windows 95 komandi (Access, Attributes, Properties, Shut Down, Open, Close...) onu za koju ćete pridržati glas i tri puta izgovorite traženu reč (ili reči, što naravno zavisi od naredbe) kako bi kompjuter antimo neku zvučnu vrednost po kojoj će kasnije prepoznavati o kojoj je funkciji reč. Snimljeni podatak ne sadrži stov materijal (semp), kakav je recimo kod WAV ili VOC fajlova, već se samo snimaju kontrolne vrednosti za jačinu, dužinu i naravno oblik samog zvuka, tako da nema bojazni da će iste pedesetak naredbi disk dupke napuniti i tako onemogućiti dalje snimanje. Ovo jednostravno zvuči da pri prepoznavanju kompjuter obavlja teži posao jer napomeno upoređuje stotine različitih „snimljenih“ naredbi sa onom koju ste momentalno izgovorili, a to dalje znači da je posao vra-

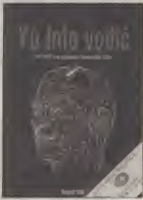
realno gledajući, Listen for Windows je ocvarenje koje će vas zadržati jedno vreme i doprineti da pred drugovima i rodbinom izgledate kao neko ko poseduje svemirski brod. Međutim, jesno je da on ne zadovoljava sve apetite i želje korisnika pa je i neko delo korišćenje istaknuto. Ipak, može se reći da je ovaj program veliki korak ka popularizaciji i sve većoj težnji ka korišćenju glasovne kontrole kompjutera.

Vladimir PSODOROV

YU info vodič

Izdavač: „Poslovni vodič“,
Beograd, obim: 222 stranice,
cena: 90 dinara

Knjiga predstavlja prošireni imenik/adresar firmi koje se bave delatnostima vezanim za jugoslovensko kompjutersko tržište. Ovakvih knjiga kod nas je bilo, ali ova je specifična, i to ne samo po tematici.

Data su zapravo tri adresa. Prvi i najbitniji sadrži alfabetski slobodne podatke o firmama. Svaki slog sastoji se od imena, adrese, telefona, broja žiro računa; slede godina osnivanja, broj zaposlenih, imena vlasnika, direktora i osobe zadužene za kontakt; na kraju je opis delatnosti firme. Svaki slog je na srpskom i engleskom jeziku.

Drugi deo knjige nastao je iz iste baze podataka kao prvi, ali je drukčije uređen. Sadržaj samo imena firmi, sortirana prema delatnosti kojima se bave, recimo Accessories (prateći proizvodi), Bar-Cafe Equipment (uređaji za bar-koč), Cables & Connectors (kablovi i konektori). Uz ime svake firme stoji broj stranice iz prvog dela knjige na kojoj su detaljnije informacije o toj firmi.

U trećem delu knjige dat je spisak inostranih firmi, sa spiskom jugoslovenskih ovlašćenih zastupnika i dilera svake od njih. Kao i u drugom delu, i ovde su dati brojni stranica na kojima čitalac može naći detaljnije informacije o svakoj od ovih firmi.

Ako se ne varamo, ovo je prva detaljna knjiga tog tipa kod nas. Uzevši u obzir koliko je trud morao biti uložen u izradu ovakvog adresa, cena od 90 dinara čini se sasvim solidnom.

Najavljena je i verzija na CD-u. Planira se i postavljanje odgovarajuće baze podataka i programa za pretraživanje na neki od Internet WWW servera, čime bi podaci postali dostupni celom svetu.

V. MIHALJKOVIĆ

Televizija, radio, novine - bilo koji medij ima svog vlasnika, novinare i publiku.

I svaki od ovih medija se kontroliše. Internet pak nema prvog vlasnika, to može pisati svako i čitaju ga svi. Što je najlepše, ne može se cenzurisati. Da li je stvarno tako?

Do pre nekoliko godina na računskim mrežama nije bilo toliko mnogo ljudi i organizacija kao danas, pa se nije marilo za njihovu aktivnost. Sada se itekako zainteresisano posmatra. Od Amerike, preko Evrope, pa do Azije, države se svuda trude da razumeju novi medij i - regulišu ga. Neke imaju nameru da ljudima ograniče pristup Mreži, videvši je kao pretnju kulturnoj i nacionalnoj bezbednosti. Druge prihvataju novu tehnologiju, ali brinu zbog loših pojava koje dolaze sa njom: pornografije, kriminala, političkih sloboda, čak i kulturnog imperijalizma. Stvoreni je Cyber-space, elektronski prostor bez granica, bez zgrada, bez opipljivih ljudi, naizgled bez pravila i sa apsolutnom slobodom delovanja za svako pojedina. Elektronski raj? Počela je da vladaju sve veća groznica u cilju kontrole i upravljanja Mrežom: nužbe pojednaka protiv države, lokalnih vlasti protiv nacionalne uprave, zemalja protiv drugih zemalja.

Ko poseduje Internet?

Svako i niže konkretno, ali je borba za dominaciju njime počela. Internet niko ne može da kontroliše, jer je on izorevina nastala dogovorom. Nije definisano niti kako upravljati čelo - postoji grupa stručnjaka koja donosi preporuke, a svi ostali te preporuke prihvataju ili odbijaju. Internet niko ne poseduje jer ga poseduju svi oni koji su na njega priključeni. U jednom od sledećih brojeva pokušaćemo da odgovorimo na pitanje ko zaista kontroliše Internet, a sada se ovrnimo na nekoliko "vrućih" delovanja u poslednjih nekoliko meseci.

Pokušaji kontrole

Kina pokušava da iznađe način iskoristjenja ekonomskog potencijala Interneta, ali bez žrtvovanja kontrole nad informacijama. Njihovo "rešenje" je postalo jasno: kineske vlasti su počele da sprovode akciju prema kojoj oko 50 000 korisnika Mreže mora da premseri komunikaciju kroz posebne "filtre" formirane i nadgledane od Ministarstva komunikacija. Svim tamošnjim korisnicima naredeno je da se moraju registrovati kod policije! Kompanijama i pojedincima koji koriste ili pružaju usluge na Mreži zabranjuje se dalji prenos informacija do kojih su došli putem Mreže. Kinezi nastoje da uvedu nacionalni "Internet" (i sve su bliži tome), koji bi bio po-

vezan sa Internetom, ali i cenzurisani i kontrolisani. Prava zaštita nacionalnog identiteta!

Nemački sudski izvršitelj otkrio je da više od 200 konferencija (Newsgroups) sadrži materijal sa seksualnim temama, što je u suprotnosti sa nemačkim zakonom. Žalili su se „CompuServe-u“, najvećem američkom on-line servisu u Nemačkoj, koji je, izasavši im u susret, za 100 000 Nemaca „iskao“ veze sa svetom. Nemačka pošta je blokirala izlaz na Web server u Kanadi zbog elektronskih publikacija koje pročiž Holokaust, što je takođe prekršaj nemačkog zakona. Ovaj server držala je firma „Webcom“ koja je odbila da ukloni inkriminisani materijal pozivajući se na slobodu govora, te su Nemci, zbog strancne nedopustivog teksta, ovim blokirali izlaz i na i 500 drugih „Webcomovih“ servera. Na jednom nemačkom univerzitetu kreiran je poseban elektronski bilten za homoseksualce, koji je ubrzo uklonjen kao „pornografski“.

Japanska policija nedavno je uhapsila dvadeset šestogodišnjaka koji je na sopstven Home Page postavio slike s „provokativnom golotinjom“. Ako bude bio osuđen, odučeće dve godine u zatvoru i platići oko 250 000 USD. Singapur je prošlog meseca naložio svim Internet provajderima da se registruju kod nacionalne pošte sa naponom šta je od sadržaja poželjno a šta ne; slično nama, gde se ovakve aktivnosti moraju prijaviti i odobriti od strane PTT-a (nadležno je Savetno ministarstvo za snabavljanje i veze, koje je obavezno traži i tehničko mišljenje PTT-a pre davanja dozvole, prim. uz). Komunistički Vijećem dozvolio je korišćenje Interneta samo akademikima i vrhunskim naučnicima. Saudijska Arabija, Iran i neke druge zemlje razvili su poseban sistem filtriranja kojim se proverava svaka e-mail poruka i uklanja svaki pornografski, religiozni i politički nepodoban materijal.

Delotvornost kontrole

Prikazane mere represije i kontrole od strane ne malog broja država na prvom mestu su administrativne (dalje zakonske) a daleko manje praktične delotvorne. Svima je poznato da je Internet tako izrađen da korisnici, koje provajder zabranjuje pristup određenim adresama, uvek može otići na neku od podobnih lokacija, odakle će mu verovatno biti dopušteno potpuno slobodno korišćenje.

Veći problem su korisničke konferencije (Usenet). Možda se neke neke od njih ne dopadaju, možda ih neko sanara uvredljivim i grubim, ali napad na pravo postovanja pojedinih alternativnih (alt) grupa je napad na upravu onu slobodu govora koja je omogućila Internetu da bude ovakav kakvog ga poznajemo i volimo. U mnogim zemljama postoji sprega između policije i Internet provajdera, gde je rezultat jasan: zabrana „likaljih“ konferencija. Ali i pored svega, zabranjene konferencije se pojavljuju na drugom mestu pod novim imenom. Mreža, uostalom, ne bi bila ono što je danas, da je bila uspred planirana kao „sigurno“ mesto za korisni-

ka, na kojem ne bi moglo da se nađe nastiže, preko tra reč ili provokativan sadržaj.

Nije tajna da postoji dosta „moralno neispravnog“ materijala na Mreži. Usenet konferencije sadrže i „nesvakidašnji“ tekst i „slobodne“ slike. Isto tako je poznato da se „pikantnije“ te vrste mogu naći u mnogo priljubljenijem obliku, šarenitu WWW-a, što omogućava da se prevaziđe složena procedura skidanja Usenet poruka i dekodovanja binarnih datoteka iz više domena. Zbilja, mnogo je lađe otići na www.pornaram.com nego slične sadržaje tražiti po Usnetu.

U razvijenom svetu vode se ozbiljne rasprave između države, policije i provajdera, kako bi se pojedine konferencije i Web lokacije učinite nedostupne korisnicima, a sve u cilju očuvanja njihovog „dubavnog zdravlja“. Mnogi predlažaju ove prakse, međutim, slučajno ili namerno zaboravljaju sledeće: niko nikada neće dobiti na ekranu sadržaj koji nije eksplicitno tražio, te ga Mreža ni na koji način neće primorati da takav materijal čita ili posmatra. Ovakve nedoumice zabrinule su brojne buduće korisnike Interneta, kojima su Mrežu usapred opisivali kao „mesto

razvrata kojem se obični poštteni građanin ne može odupreti"; valjda zbog silka obnaštenih letopica koje se same od sebe pojavljuju na monitoru... Šalu na stranu, da li su to pokušaji raznih vlada da nas zaštite od nas samih?

U Britaniji je „The Observer“ objavio tekst koji podržava cenzuru, u kojem se navodi: „Mi znamo ko su oni (judi koji pišu i čitaju „nabavljene“ konferencije, prim. aut). Niko ih u tome ne sprečava“, dok se na istoj stranici nalazi slika direktora jednog britanskog provajdera koji je opisan kao „direktor škole koji okolo prodaje slike silovanja dece“.

Ako bi od strane provajdera i vlasti došlo do masovnog ograničavanja samo na „ispravne“ sadržaje, vrlo brzo bi se pokazale posledice. Prvo, manji provajderi bi iskoristili situaciju i ponudili nezecenzurisani pristup Mreži. Trebalo bi uvek imati u vidu da je cena i za korisnika i za provajdera ista, bez obzira da li pristupa serveru sa konferencijama koji se nalazi u Timbuktu ili Beogradu. Drugo, desilo se da oni koji su popularizovali zabranjene konferencije jednostavno osnuju nove konferencije nevinih i neprovokativnih naziva ili, ako su već na to primuđeni, pređu u neke druge. Treba znati da svako može da osnuje konferenciju unutar alt hijerarhije.

Navedeni pokušaj cenzure jednostavno ne može biti delovoran: Usener će već naći način kako da se izbori a tim. Ne postoji način da zakon uspe da cenzurise News, Web i FTP servere ili da ima uvida u privatne distribucije liste elektronske pošte. Povrh svega, ne može se primenjavati i nameštati lokalni zakon na globalna izdanja. Postoji tzv. „škaljivih“ tema u politici, religiji, seksualnosti i drugim oblastima da bi se mogla povući linija koja bi razdvojila dopušteno od progonojnog. A rezultat je poznat - ono što je zabranjeno, mnogo je slade!

Kod nas i u svetu postoje zakoni koji tretiraju posedovanje i distribuciju kažnjivog materijala, bez obzira na to da li on stize avionom iz Amsterdama, u poštanskoj kovčetu, optičkim kablom ili bakarnim vodov. Ljudima nisu potrebni novi zakoni i čini se da nam ne bi bili po volji nikakvi „džendemske sporazumi“ vlade, pošt i provajdera. Sreća je da se mi nalazimo relativno daleko od pokretanja takvog pitanja koje je trenutno vrlo živo u razvijenim zemljama Zapada. Ipak, nijedan od domaćih provajdera ne prenositi, niti je to ikada činilo, bilo koju od „nepodobnih“ konferencija (šal, naravno, ne sprečava kortsniker da ih čitaju direktno sa inostranih News servera, prim. ur).

Nije zgoreg prisjetiti se šta se desilo kada su Francuzi početkom godine kod velikog broja provajdera širom zemlje isključili Usener: organizovan je „Štraf“ korisnika. Internet je u Francuskoj bio nekoliko sati van pogona, se je vlada odustala od svoje namere, shvativši da se Mreža, bar na taj način, ne može cenzurisati.

Cela ideja oko cenzurisanja je zbrunjavajuća jer uopšte nije i neće biti efikasna - svako sa punim Internet pristupom može se prijaviti na drugi (strani) News server i pročitati ono što zaista želi i u tome ga neće sprečiti bilo kakva zabrana niti zakon.

van OBROVAČIĆ
lobri@beotel.yu

Telefoniranje preko Mreže

Verovatno niste baš zadovoljni kvalitetom telefonskih veza koje vam PTT obezbeđuje. Uz to vam verovatno smeta visoka cena međunarodnih razgovora. Na Internetu i za to postoji rešenje

Kompanija „IDT“ nudi uslugu telefoniranja preko Mreže. Moguće je osvariti telefonski razgovor sa uz pomoć telefonskog aparata, ali i uz pomoć komputera. Za ovo drugu mogućnost potreban vam je specijalan softver za Windows koji možete skinuti sa

<http://www.net2phone.com>, zvučna

kartica (poželjno duplex, tj. sa mogućnošću istovremenog snimanja i reprodukcije zvuka) sa mikrofonom, 28800 (može i 14400) bps modem i makar 486 računar. Kako cela stvar funkcioniše?

Korisnik uspostavlja vezu sa serverom putem lokalnog telefonskog poziva (ako u njegovom gradu postoji pristupni „IDT“ server) ili besplatnog pristupnog broja. Server je zadužen za konverziju poziva u oblik pogodan za prenos kroz Internet, a korisnik mu šalje broj svog računara kod „IDT-a“ i telefonski broj koji zo-

ve. Server kroz mrežu prenosi pozivku do servera koji je geografski najbliži traženom broju. Taj udaljeni server ponovo pretvara poziv u zvučni signal i ostavlja telefonsku vezu sa željenim brojem. Čeo ovaj proces je za korisnika nevidljiv; on se oseća kao da koristi običan telefon, samo što sve ide preko interneta.

Dađe, moguće je osvariti telefonski poziv čak i ako ne posedujete računar ili pristup Internetu. Da biste ovu uslugu, koju „IDT“ najavljuje za januar 1997, koristili i uz njenu pomoć zaista jeftino razgovarali, potrebno je da postoji server za konverziju poziva u vašem gradu. Pošto je to za sada malo verovatno, ostaje mogućnost da uz pomoć računara i Internet pristupa sami konvertujete svoj poziv, a da se za drugu stranu pobrine neki „IDT-ov“ server. Bez preplate kod „IDT-a“ moguće je zvati sve besplatne telefone u Sjedinjenim Državama, a sa pretplatom - bilo koji broj u svetu. Sve što plaćate jeste lokalni telefonski poziv i račun sopstvenom Internet provajderu, što na kraju izlaže daleko jeftinije nego cena međunarodnog telefonskog poziva. Samo zapamtite: govorite razgovetno i polako.

D. DINGARAC

Objašnjenje

1. Broju 1196 „Sveta kompjutera“ (novembar 1996 godine) objavljeni su netički podaci o servisu sigurne za prethodnije podatke o igrama objavljenim u našem časopisu.

1. Pogledno pite da je taj servis otvoren na SETHtu. U stvari, otvoren je na „Orešje“ 885-u, koj jeste član SETHta, ali to u ovom slučaju nije bitno.

2. Na isti način, vest je objavljena u okviru teksta „Novosti na SETHtu“, iako servis nije realizovan kao usluga ove (niti bilo koje druge) mreže.

2. Nije objavljeno ime autora programa za podršku ovog servisa. Autor celokupne programske podrške za obrativanje baze je Predrag Saporović, čiji se sam servis realizuje uz pomoć SSP protokola za mrežne servise. Čj su autori Predrag Saporović i Ivan Stanković.

3. Izjavljamo se autorima programa i autorima protokola zbog ovih grešaka, kao i zbog činjenice što ove sprečava, iz tehničkih razloga, nje objavljenje u prvom sileclem broju časopisa (1996).

V. M.

Uređuje EMIN SMAJK

Konstruktivni predlozi

 Koristim ovu priliku da se javim u vašu rubriku „VO port“ koja je po meni najinteresantnija, jer može doista toga da se sazna, što je eventualno propušteno da se pročita ili čuje, a što nije tema broja vašeg lista.

Takođe, tu mogu da se nađu i korisni saveti za osnu grupu čitalaca koji nisu baš „informatički potkovani“ i koji ne mogu da prate složene i pomalo nerazumljive promocije novih uređaja i softverskih paketa.

Bez namere da menjam uređivačku politiku vašeg (i našeg) lista, imam neke predloge koji možda mogu da pomognu bolji čitaoštin:

1. „VO port“ proširiti na više stranica ili otvoriti novu rubriku poput one koju ima emisija Trećeg kanala „Poslator“ (koju takođe redovno posmatra) koja je se zvala „Mala škola...“.

2. Potpuno razumem razloge za rubrike kao što su „Opisi igara“ i „Šta dalje“, ali da li bi moglo da umesto 10-15 stranica tih takođe korisnih saveta ovdje bude zaimenovano na primer informacijama o domaćim proizvođačima softverskih paketa i njihovom asortimanu.

3. Da se napiše i po koji red o našim školama koje stvaraju kadrove, koji će danas-sutra biti predavači, rukovodioci rač. centara svojih preduzeća, administratori mreža, projekatanti ili što da ne, dileri poznatih proizvođača računarske opreme i softvera.

4. Podržavam ideju (kao u broju SK(X)96) da se obrati pažnja i na literaturu tj. knjige koje nam svima pomažu da bolje razumemo i u praksi primenimo kompjutere i prateći softver?

5. Ne bi bilo loše ograničiti i nagradnu igru (pa to danas rađe sikoro svi časopisi?)

6. Pošto radim u administraciji, malo više o programskim paketima koji se tiču te tematike, ne bi bilo na odmet.

Kako nameravam da u skorijoj budućnosti kuptim kompjuter. šta je sve potrebno (i po kojim cenama) nabaviti (konfiguracij) i instalirati (softver) da bi imao mogućnosti priključenja na Internet vođenje poslovnih knjiga dr, a da odnos cena/kvalitet bude najidealniji?

Kako studiram na višoj školi u kojoj je na smeru Informatike osnovni predmet „Projekovanje i izrada softverskih paketa“ i „Informacioni sistemi organizacije“ (preduzeća), to za mene i sve moje kolege (i sa FON-u) možda bi bilo interesantno čuti, šta je novo na tom polju.

Unapred zahvalan!

Zoran Ribić

Nikinci

Zorane, nema primedbe ni na jedan od svojih predloga, ali (uvek ima neko ali) mesas u broju nema dovoljno, a eventualno odobrenje za povećanje broja stranica, mora da stigme „odogovor“ Mnogi čitaoci su tražili da se naše mesas i za njihova pisma sa predlozima i kritikama i za to nema dodatnog mesas, ali moramo se snaci sa onim što imamo tako da će sledeći deo I/O porta biti posvećen vašim pismima a drugi deo tehničkim problemima. Ovo nije rešenje, međutim to je najbolje što se može uraditi.

Riknula boranija

 Već mesec dana se spremam da vam napišem pismo, ali mi je štampač „riknuo“, pa sam pismo do sada odošlo. Ali pošto sam kupio Blizzard 1260 osiao sam bez para za novi štampač. Međutim, materijala je sve više, pa sam odošlo da pismo napišem ručno, pa vas molim da izvinite za „rukopis“.

Kao prvo predložio bih vam da povećate broj stranica u časopisu. Kada biste ubacili makar još dva lista, to se na troškovima štampanja ne bi primetilo, a za nas „željne“ informacija mnogo bi značilo. Te četiri novodobijene stranice bi bile dovoljne (nisam nesikroman) da se opišu još neki Amigini programi, dodatni uređaji, pa i igre. Primetio sam da ste u septembarskom i oktobarskom broju testirali malo više Amiginih periferija nego ranije (za pohvalu), ali treba još više.

Dugogodišnji čitalac.

Miroslav Marković

Nikola, kada bismo od svakog predloga o povećanju stranica dobili jedan posto, do sada bismo imali barem dvesta stranica. Za sada imamo samo vašu i našu želju. Što se Amige tiče, svaki se kreću blagom uzlaznom linijom, ali da ne baksuziramo.

Zvuk

 Redovno čitam „Svet kompjutera“ i nemam neke veće primedbe na časopis, sem preserano puno oglasa (1/3 S.K.). Ujedno, delim mišljenje M. Aleksandra (S.K. 1/96: I/O Port - „No Comment“).

Pre nekoliko meseci sam nabavio četvorobinski CDROM, sa Play dugmetom firme Aztech. Pošto se bavim muzikom, interesuje me za šta služi digitalni izlaz zvuka, kako i čime mogu da ga povežem. Mtuči me još jedno pitanje. Imam 5816 kompatibilnu zvučnu karticu i midi Key-

board. Koji kablovi i koji softver su mi potrebni da pomoću Keyboarda koristim zvukove i zvučne kartice (ako je to moguće).

S poštovanjem,

Š. Zoltan iz Bečeja

Digitalni izlaz ima svoju upotrebnost vrednost ako posedujete neku ozbiljnu ju (npr. AWE 32) zvučnu karticu sa digitalnim ulazom, a ono što dobijete je kvalitet. Kablove možete kupiti u prodavnicama, prodaju se kao PC midi Kit, za softver ćete morati da se odlučite sam jer ima ga dosta, a pitarije je šta tebi najbolje odgovara (Creative, Creative ...).

Prvi kompjuter

 Hoću da kupim svoj prvi kompjuter i treba mi savet koji da odaberem. Obračun se vama zato što mi silim da ste najbolje obavestili i što sam ubeđen da ćete mi sigurno pomoći. Prvo sam hteo da uzmem PC pošto se o njemu trenutno kod nas najviše piše. Međutim, videloh koliko brzo zastarevaju, plašim se da će mi investicija brzo propasti i da će mi za godinu dana trebati 32 Mb da instaliram operativni sistem. Zbog toga sam odošlo da uzmem Amigu. Da li mi savetujete da uzmem Amigu 1200 sa turbo karticom (kojom?), hard diskom i CD-ROM-om ili da sačekam da izade neki novi model? Kompjuter nameravam da koristim i za igranje i za neke „ozbiljnije“ poslove. Redovno č-

DEŽURNI TELEFON

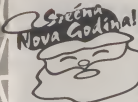
SREDOM
od 11 do 15 sati.

Kraj telefona
011/322 05 52 (direktan) i
011/322 41 91 (lokal 369)

dežuraju naši stručni saradnici.

Pitanja možete ostaviti
i na BBS-u Politika.

Svet kompjutera
(VO PORT)
Makedonska 31
11000 Beograd

tam „Svet kompjutera“ i „Svet igara“ i nadam se da ću ubuduće čitati sve više tekstova o Amigi.

Nikola Ristić
Ukoliko ti računar treba odmah, onda ne oklevaj. Svida nam se navedena konfiguracija, a preporučili bismo turbo harticu Blizzard 1240-40MHz. Uz sve ovo ne maj štedeti na memoriji. Kao se odlučiš za čekanje, pitanje je koliko će to trajati.

Komponente

Javljam se prvi put i nadam se da će čete objaviti ovo pismo. Naime, uskoro ću kupiti PC486-133MHz, pa imam neka pitanja:

1. Da li da kupim 6xCD-ROM, pošto sam pročitao tekst u Hard/Soft sceni da je prebrz za 486 računare. Ili da se zadovoljim 6x7
 2. Koji monitor od 14" da izaberem („Samsung“, „Daewoo“, „Philips“)?
 3. Za koju grafičku karticu da se odlučim: S3 TRIO 64, ili S3 TRIO V64+?
- Toliko za sada.

Sala

Beograd

1. Slobodno uzmi osmoberinski CD.
 2. Od navedenih monitora to bi svakako bio „Samsung“.
 3. Preporučila je čip Trio 64V+, a odlučio bi bilo da ga uzmeš u Diamond pakovanju (Diamond Stealth 2001).
- P.S. Štampač nije uračunat u cenu od 1600-1700 DEM.

Bojli a sporiji

Ovo mi je prvo pismo koje pišem I/O Port-u i, s ožrebom da vas čitam već jako dugo, mislim

da bi bilo fer da ga i objavite (mislim, pismo). Mene bi za ovaj put zanimalo nekoliko stvari u vezi sa famcnim Windowsom 95. Uzgred rečeno, ne svitavam što ga ljudi toliko mrze, meni do sada nije pravio probleme (verovatno je cool bio protiv Billija Gejtsa). Pa, da počnem:

- 1) Na svoj kompjuter sam instalirao Windows 95 Pan European Edition. Kakva je razlika između ovog i „normalno“ WIN-a 95?
 - 2) Imam Pentium/100 MHz, 16 MB RAM-a sa hardom od 1.26 GB, ali mi WIN 95 i pored toga radi sporije nego kod drugog koji ima 486/8 MB RAM/100 MHz. U čemu je štos?
 - 3) Pokao bih da se povežem sa Internetom, koji mi modem predlažete? A koji program za „surfovanje“: Internet Explorer ili Netscape?
 - 4) Želeo bih i da kupim neki dobar laserski štampač. Koji mi preporučujete?
 - 5) Koja je vaša preporuka za neki monitor do 15 inča sa etiketom „Low Radiation“ i finom rezolucijom?
- Unapred sam vam zahvalan zbog odgovora. Srećno, i neka svi dočekamo još mnogo, mnogo godina sa „Svetom kompjutera“.

Labi

1. Razlika je u brgu podržanih jezika i lokalnih karakteristika. Naime „običan“ Windows 95 namenjen je američkom a Pan European evropskom tržištu.

2. Štos je u tome da tvoj računar nije dobro podešen na nivou BIOS-a, a može biti da postojie i neki propustel na nivou operativnog sistema i drugvera. Sve u svemu treba mu jedan Fine Tuning.

3. Model US Robotic Sportser 33600, a što se softvera tiče tu su mišljenja podeležna, neki vole Netscape a neki Explorer. Meni bišo Explorer više odgovara a od najnovije vrsnje Windowsa 95 on je integrisan u osnovni paket, pa se nameće kao najjednostavnije rešenje.

4. Iskustvo je pokazalo da ne treba kći mnogo mimo standarda ako baš nisi načisto sa šta ti treba štampač (ili bar nama nisi precizirao), dable neki HP koji se uklapa u tvoj budžet.
5. Mislim da bi u ovom momentu to bio DTK 15" monitor.

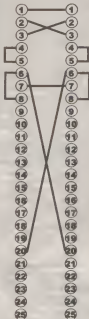
Veza kablom

Biću kratak (ajde da se lažemo). Imam Pentium i DX4. Napravio sam serijski kabl sa 25-pinskiim džekovima i spojio pino-ve na sledeći način:
 2-3, 3-2, 4-4, 5-5, 4-6, 20, 7-7, 20-6, Masa-Masa.

Kako radi besprekorno u Norton Linku, LapLinku, INterLinku na oba PC-a. Međutim, kada sam pokušao da povežem dve iste igre koje podržavaju serijski link (Duke Nukem 3D, Commander & Conquer...) dva PC-a, jednostavno kompjuteri ne mogu da „nađu“ jedan drugoga preko kabla. Pokušao sam da portove menjam u SFP, EFP, ECF, probao sve mogućie kombinacije COM portova i podešavanja u igrama, ali „nema leba“. Sve veze na kabl su proverio barem 150 puta (+/- 3%). Da li je ova veza usopće moguća u igrama i u kojim igrama, ili je to, u stvari, direktna veza dva modema. Na jednom PC-u imam i modem pa ako je neka kombinacija modem-serijski port moguća, objavite šemu da se ne patim više. Možda sam i u gore navedenoj šemi prevideo neku vezu.

Igor Precap
 Indija

Igranje igara na dva računara povezana serijskim kablom je moguće. U tu svrhu korist se kabl koji možete napraviti prema priloženoj šemi. Stvar provereno funkcioniše na svim popularnim platformama (PC, Amiga, Atari), a i među njima.

radio emisija

svakog utorka
 od 21 do 24 časa

Rom & Ram

Sve o Svcenu!
 (bar kada se radi o kompjuterima)

u svakoj emisiji
 nagrade za slušaoce!!!

glavna nagrada
CD

telefon: 346-084
JU RADIO
 100.4 MHz FM STEREO

3229-148

non-stop

Web Image

Prezimanje velike količine grafičkih fajlova sa mreže postalo je popularan sport Web serfera širom sveta. Među programima za pregledanje ovakvih sadržaja koji su u javnom vlasništvu, mogu se naći ambiciozni projekti malih softverskih radionica. Takav je *Web Image* izdava "Group 42", koji se slobodno distribuira na Mreži. Program se šire bavi problemom pregledanja i editovanja slika u popularnim formatima.

Pored lepog i funkcionalnog interfejsa sa toolbarom sa najvažnijim opcijama, u menijima se krije kompletna skup opcija. Tu su opcije za pregledanje slika preko kataloga (thumbnaill) i stvaranje sopstvenih kataloga, prikazivanje i pripremanje slika koje Mrežom putuju u obliku pošte (UUEncoded). Eleganтно je rešeno prikazivanje slika koje su veće od vidljivog dela desktopa, opcijama za prikazivanje usmanjese verzije slike.

Od ostalih opcija vezanih direktno za Internet, značajna je opcija namenjena Web izdavaštva, a služi za kreiranje imidž mapa (NCSA, CERN i Client Side format). Kada se pokrene opcija za mapiranje, na učitanoj slici se mišom definišu polja (kružnog, pravougaonog, nepravilnog i u obliku tačke). Svako polje ima podatke o adresi na koju treba skočiti kada se klikne unutar polja, kao i podatak o komentaru koji se pojavi u statusnoj liniji pretraživača kada se miš dovede unutar polja. Snimljena mapa se lako integriše unutar HTML izvornog koda i tako čini jednu celinu sa telom slike. Ostale opcije se tiču obrade slike i efekata koji se mogu izvesti nad celim slikama, te nema govora o ozbiljnom image processingu.

Program se može registrovat da prikazuje željene formate slika, što je daleko pristojnije ponašanje, od recimo „ULeadovog“ *Media Studio Image Editor*, koji se nasilno proglašava nadležnim za sve moguće formate. Bez registracije odlično će poslužiti za gledanje slika, ali će opcija za snimanje bit dostupna tek po registraciji.

TIP: Manipulacija slikama

VER: 1.0.0 | WINDOVI: 3.1x, MS-DOS: 3.11, WINDOWS: 3.11, 95
VER: 1.0 | REGISTRACIJA: 40 USD

FilePack Informer

Pod ovim nazivom postoji program čija je osnovna namena skeniranje direktorijuma u pozadini za nekompresovanim fajlovima. Program generiše izveštaj koji se može

preusmeriti na štampač u Amiga Guide dokument ili običan ASCII. Prepoznaju se gotovo svi formati kompresije (uključujući i XPK kompresiju). Program je izuzetno koristan kada želite da prijateljsima pošaljete spisak svih fajlova u nekom direktorijumu ili direktoru, koji nije samo puki listing, već Amiga Guide dokument sa linkovima za laku navigaciju kroz direktorijume. Zgodan je i za različite katalogizacije prilikom kreiranja sopstvenih CD-ROM-ova, te za pronalaženje novih fajlova u mnogobrojnim direktorijumima koji se često ažuriraju.

TIP: File viewer sa detaljnim izveštavanjem

INFO: WINDOVI: 3.1x, MS-DOS: 3.11, WINDOWS: 3.11, 95
VER: 1.0 | REGISTRACIJA: 10 USD

GIF Toolkit

Najnoviji program za manipulaciju sa GIF grafičkim fajlovima (slikama i animacijama) poznaje standarde v87a i v89a. Program može da promeni gotovo svaki parametar GIF fajla i odradi optimizaciju istog. Ako je za vas GIF format samo mižno to koje ima podršku na Mreži, slike i animacije u IFF formatu je moguće konvertovati u GIF format. Ni vlasnici CybergraphX kompatibilnih kartica nisu uskraćeni za podršku specijalizovanim 8-bitnim ekranima. Koristi MUI okruženje, ali komandna verzija programa ne poseduje grafički interfejs te radi na svim Amiga platformama.

Kada se otvori GIF animacija u prozoru se testiraju svi frejmovi, a svi relevantni podaci o svakom frejmu se nalaze u odgovarajućim kolonama. Dostupne su standardne manipulacije frejmovima (kopiranje, dodavanje, brisanje, premeštanje i editovanje). Animacija se pušta u posebnom prozoru, sa dodatnim dugmičima za kontrolu reprodukcije. Istini za volju, program ne generiše kod za kreiranje image mapa za prezentacije, ali je po opcijama blizak programu *GIF Construction Set*. Ne-registrovana verzija ne poseduje opciju za animiranje, te se može koristiti samo za pregledanje GIF fajlova.

TIP: Obrada GIF slika i animacija

INFO: WINDOVI: 3.1x, MS-DOS: 3.11, WINDOWS: 3.11, 95
VER: 1.3.2 | REGISTRACIJA: 20 USD

FetchIt

Reč je o izuzetno jednostavnom programu koji je uz to kraćak i funkcionalan, a radi u atraktivnom MUI okruženju. Služi kao pristupačnije za ikonice (image dock), ali je daleko jednostavniji od popularnog Tool-Managera ali ništa manje atraktivan.

Instalacija ne postoji jer je program od 8,7 KB jedini izvršni fajl koji se koristi MUI bibliotekama. Kada se pokrene, korisniku ostaje da u otvoreni MUI prozor spusti ikonice koje želi da ugneždi u zajednički prozor za pokretanje aplikacija. Ikonice se slažu onim redosledom kojim se spuštaju u prozor, te nije potrebno posebno aktivirati opciju za dodavanje novih ikonica. Sličice se slažu u jedan red, a za navigaciju unutar prozora zadužen je jedan horizontalni klizač. Ispod svake ikonice nalazi se lime preuzeto od aplikacije i sve to na kontrolnoj podlozi koja se određuje unutar MUI Referencas programa.

TIP: ImageDock za pokretanje aplikacija

INFO: WINDOVI: 3.1x, MS-DOS: 3.11, WINDOWS: 3.11, 95
VER: 0.7 | REGISTRACIJA: 10 USD

Amiga

AMIGA 800, Commodore 64 - monitori, diskovi, štampači i oprava prodaje - serviranje - otkup. Tel: 011/88-22-27.

SUPERPOVOLJNO prodajem Amigu 800 (2Mb ram) i HD 820Mb; monitor 10648; spoljni floppy sampler; VTS, sa preko 300 igara! Tel: 011/820-414; 886-887.

PRODAJEM Amigu 500 (1Mb) sa dodatnim diskom, programima i literaturem. Tel: 021/741-886.

ARISE soft. igre i programi. Disketa + igra = 3 din. Tel: 013/817-648.

AMIGA Power - diletne igre i programi. Smisljena disketa 4 din. Bilo, livalšno, povojno. Balzskove 38. Novi Sad, tel: 021/371-888.

ASTROSOFT - snimanje igre i programa na disketu, hard disk, CD. Najpovoljnija. Tel: 021/314-884.

PRODAJEM Amigu 500 i Amigu 1200 sa pratećom opremom. Tel: 392-888.

AGNUS SOFTI igre i programi za Amigu 500. Snimanje 1 din. Katalog besplatan! Tel: 026/314-081 i 026/318-636.

AMIGA 800/800/1200/CD 32, monitor... Prodaja. Otkup. Snimanje igara. Tel: 011/513-388.

N&S i Surfplus hard, CD 32, A 500, VBS. Video komponenti, jašina. Tel: 018/23-261, 017/84-280.

AMIGA PANSER
 salisanje programa i igara sa

 suručite detaljan katalog
 ☎ (011) 17 60 180 ☎

**AMIGA 500 1200 CD32
 MALTER**
 Snimanje na disketama,
 hard disku i CD-ovima.
SALJEMO POUZEĆEM!!!
 igre **0.80 din**
 programi **1.50 din**
 CD kompleti za A1200 - 75 DEM
CD32 - veliki izbor igara,
 otkup i prodaja konzola
 ☎ 011/577-991

copy club amiga
 kopiranje putem
 10 disketa + 1 besplatna
SNIMANJE 1 DIN.
 CD 11 - 18 CAS
011/32 47 288

CENE OGLASA

Tekst malog oglasa koji nam šaljete treba da bude čitko otkucan, sa prebrojanim rečima (računaju se i adresa i telefon) i razmakom rubrike (Amiga, PC i Razno). Uz tekst treba priložiti jedan primerak uplatnice (original, ne kopiju) uplaćene na odgovarajući iznos.

Adresa: **Svet kompjutera (malih oglasa),
 Makodonska 31, 11000 Beograd**

Novac treba uplatiti na **NOVI ŽIRO RAČUN:
 40801-603-2-47280**

sa naznakom: Kompanija Politika, mali oglas za „Svet kompjutera“
 Cena običnog malog oglasa do 10 reči - 15,0 DIN., svaka sledeća reč - 1,5 DIN. Na ukupnu sumu dodati 10% poreza + 3% taksa.

Za informacije o oglasima većim od navedenih, obratite se redakciji na tel/fax: 011/322-8562.

Oglase za 02/97 primamo do 22.01.1997.

VEĆI OGLASI			
1/2 (M) (95x275mm) 1100 N.DIN	1/4 (65x135mm) 700 N.DIN	1/2 (D) (195x135mm) 1100 N.DIN	
	1/8 (65x65mm) 350 N.DIN	1/16 (D) (65x65mm) 175 N.DIN	1/16 (M) (95x65mm) 175 N.DIN
			1/32 (M) (65x65mm) 87 N.DIN

Izračun oglasna i troškovi naplaćuju se posebno!

TRIM COMPUTERS

AMIGA &

1. AMIGA (500/600/1200)
 2. COMMODORE 64/128
 3. DISK 1541/1541 II/1571
 4. DISK ZA AMIGU
 5. MONITORI COLOR/MONO
 6. STAMPACI
 7. KASETOFONI
- DODATNA OPREMA**
1. FILTERI STAKLENI I MREZASTI
 2. DISKETE 3,5" 5,25" HD I DD
 3. KUTIJE ZA DISKETE 3,5" I 5,25"
 4. PODLOGE ZA MISA
 5. RF MODULATORI
 6. PROSIRENJA 512KB
 7. JOYSTIK (VELIKI IZBOR)
 8. MODULI (1,2,3 I 4)

KABLOVI
 IZRADA I PRODAJA
 ZA
 COMMODORE I AMIGU

SVU ROBU SALJEMO POSTOM

BOGRAD
 Kajmakalanska 42
 ☎ 421-203
 ☎ 155-294

COMMODORE

SOFTWARE

- VELIKI IZBOR
 KASETNIH I DISKETNIH IGARA
C64/128 AMIGA
1. BORILAČKI
 2. SIMULACIJE
 3. SPORTSKI
 4. PLATFORME
 5. STRATEŠKI

SVI HITOVI

SERVIS & OTKUP
 AMIGA 500,500+,600 I 1200
 COMMODORE 64/128
 MONITORA ZA AMIGU I C64
 ŠTAMPACA I DODATNE OPREME

NOVE KNJIGE DVA KRUGA NOVE KNJIGE DVA KRUGA NOVE KNJIGE

Word 7 a sliki i reči, autor Duško Šević - iz štampe izdat 15.01.1997
 Kompletno novo priručno, jedina knjiga uz koju računari nisu neophodni
Windows 95 a sliki i reči, autor Bala Šević - iz štampe izdat 25.01.1997
 Najveći i najbriži način da naučite Windows 95!
Flight Simulator 97, autor Petja Jović - iz štampe izdat 05.02.1997
 Naučite da letite! Teorija i praksa, let od Beograda do Thra.
BESTSELLER! BERTRELERI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 136, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 213, 214, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 238, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 245, 246, 247, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 257, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 266, 267, 268, 269, 270, 271, 272, 273, 274, 275, 276, 277, 278, 279, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 290, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 326, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 333, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 343, 344, 345, 346, 347, 348, 349, 350, 351, 352, 353, 354, 355, 356, 357, 358, 359, 360, 361, 362, 363, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 391, 392, 393, 394, 395, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 404, 405, 406, 407, 408, 409, 410, 411, 412, 413, 414, 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421, 422, 423, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 431, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452, 453, 454, 455, 456, 457, 458, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 495, 496, 497, 498, 499, 500, 501, 502, 503, 504, 505, 506, 507, 508, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 519, 520, 521, 522, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 529, 530, 531, 532, 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 541, 542, 543, 544, 545, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 559, 560, 561, 562, 563, 564, 565, 566, 567, 568, 569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 581, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 589, 590, 591, 592, 593, 594, 595, 596, 597, 598, 599, 600, 601, 602, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610, 611, 612, 613, 614, 615, 616, 617, 618, 619, 620, 621, 622, 623, 624, 625, 626, 627, 628, 629, 630, 631, 632, 633, 634, 635, 636, 637, 638, 639, 640, 641, 642, 643, 644, 645, 646, 647, 648, 649, 650, 651, 652, 653, 654, 655, 656, 657, 658, 659, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 666, 667, 668, 669, 670, 671, 672, 673, 674, 675, 676, 677, 678, 679, 680, 681, 682, 683, 684, 685, 686, 687, 688, 689, 690, 691, 692, 693, 694, 695, 696, 697, 698, 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 714, 715, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728, 729, 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755, 756, 757, 758, 759, 760, 761, 762, 763, 764, 765, 766, 767, 768, 769, 770, 771, 772, 773, 774, 775, 776, 777, 778, 779, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 791, 792, 793, 794, 795, 796, 797, 798, 799, 800, 801, 802, 803, 804, 805, 806, 807, 808, 809, 810, 811, 812, 813, 814, 815, 816, 817, 818, 819, 820, 821, 822, 823, 824, 825, 826, 827, 828, 829, 830, 831, 832, 833, 834, 835, 836, 837, 838, 839, 840, 841, 842, 843, 844, 845, 846, 847, 848, 849, 850, 851, 852, 853, 854, 855, 856, 857, 858, 859, 860, 861, 862, 863, 864, 865, 866, 867, 868, 869, 870, 871, 872, 873, 874, 875, 876, 877, 878, 879, 880, 881, 882, 883, 884, 885, 886, 887, 888, 889, 890, 891, 892, 893, 894, 895, 896, 897, 898, 899, 900, 901, 902, 903, 904, 905, 906, 907, 908, 909, 910, 911, 912, 913, 914, 915, 916, 917, 918, 919, 920, 921, 922, 923, 924, 925, 926, 927, 928, 929, 930, 931, 932, 933, 934, 935, 936, 937, 938, 939, 940, 941, 942, 943, 944, 945, 946, 947, 948, 949, 950, 951, 952, 953, 954, 955, 956, 957, 958, 959, 960, 961, 962, 963, 964, 965, 966, 967, 968, 969, 970, 971, 972, 973, 974, 975, 976, 977, 978, 979, 980, 981, 982, 983, 984, 985, 986, 987, 988, 989, 990, 991, 992, 993, 994, 995, 996, 997, 998, 999, 1000.

104 strana, format A5
40 DINARA POUZEĆEM
IZDAVAČ: PC PROGRAM TEL. 011/463-296

KAKO DOBITI VIŠE ORIGINALA NA JEDNOM PC CD ROM DISKU?
 Rešenje su naši **PLUG & PLAY** kompleti sa snimanjem pozicije i selapa sa odrom!

MEGA HIT 15: Quake, Normality, Worms, Duke Nukem, Conquest of the new world, Settlers 2, Rayman, Warcraft 2, F1 GP2...

MEGA HIT 16: NFL Club 97, Age of Rifles, Bubble Bobble, NBA Airborne, S.T.O.R.M., Batman Forever, Atlanta, Alien Incident...

MEGA HIT 17: Tomb Raider, Speed Racer, GBC Red Alert, Madden 97, Azrael's Tear, NHL Hockey 97, Daggerfall, No remorse...

MEGA HIT 18: NBA Jam 97, FIFA 97, S2...

WIN HIT 2: Daytona USA, Fire Fight, MK3, Arcade America, Bug, Chessmaster 5000, Earthworm Jim, S.E., Pillars of Eternity, Fury 3...

WIN HIT 3: Sonic, DragonHeart, Quazar, Super Eurofighter, Toy Story, Virt Fighter, Virtua Squad, Destruction Derby 2, Gex...

C64 AMIGA PC
TRANSKOM
 024/21557

ASTRO SOFT
PC i Amiga
Snimanje na CD:
 -Po Vašem izboru -Back Up Hard Diska
 -Originali -Iznajmljivanje CD-a
021/314-994

Razno

BEŽIČNI mikrofon (špijun bubac) sa baterijom i mikrofonom malo veći od šibice. Idealan za priključivanje bebe u drugoj sobi. Signal "twice" običan radio prijemnik na daljinu do nekoliko stotina metara. Cena 92,00 din. Tel: 016/23-387.

AMSTRAD CPC 464 programi izgov. katalog besplatno. Tel: 016/23-287.

C64, 128, CP/M
 Uskidi programi i igre na disku i licenc (pojedinačno i u kompletu).
 Uputstva, Katalog.
 Isporuka posredim istog dana.
 tel: 021/611-903

PC

OTKUP polovnog hardvera, prodaja komponenta. Konfiguracija. Nadogradnja sistema. Održavanje računara. Speleovanje podataka. Tel: 011/778-078.

NE games. Najveće izdavanje na FD, HD i CD. Cedejska. Tel: 021/365-713.

INTERFEJS za povezivanje CASIO adresa sa PC-jem. Vrlo povoljno. Tel: 021/982-994.

SONY
PlayStation
konzole igre oprema
UGRADNJA CIPOVA
011/1776-129

NAJNIZIJE CENE !!!

KNJIGA "PC za početnike" sa preko 50 ilustracija i puno razumljivog teksta, opisuje sav postojeći hardver, cenove DOS-a, obradu i štampanje teksta i upotrebu nekoliko najpopularnijih programa za PC. Priručnik je namenjen ljudima koji nikada nisu radili sa računarima i apsolutnim početnicima, bez obzira na uzrast i stepen obrazovanja. Knjiga sadrži i poglavlje o kompjuterskim virusima i ope radi sa DOS-ovim antivirusnim programima. Priručnik je formata B5 sa kolor, plastičnim koricom, a cena 34,00 din. Tel: 016/23-287.

art outer space
 Emisija o multimedijalnoj zabavi
Najnovije CD igre
EDUKATIVNA multimedija
CD berza
Novosti
ART TV
TERMINI
 repriza
SUBOTA 16:30
NEDELJA 14:30

& M&S Soft PC i AMIGA

tion... Snimanje softvera na diskete, HDD...
zovite ODMAH! Šaljemo poštom istog dana!

ACTUA SOCCER, ADIDAS POWER SOCCER, AIR COMBAT, AGILE WARRIOR, ALONE IN THE DARK 1 & 2, ALIEN
TRIOLOGY, ANIBALD RINGS, BURNING ROAD, COOL BORDER, CRASH BANDICOT, CRITICOM, CYBER SLED,
CYBER SHOOTING D, DISCWORLD, DESTRUCTION DRIVE, FORMULA 1 GP, INTERNATIONAL TRACK & FIELD,
IMPACT RACING DOOM, EXTREME GAMES, FIFA 96, GEX, GOAL STORM, HORNE! OWL, HI OCTANE, JONNY
BAZOOKA!, THE JUMPING FLASH, KILL-SIK the BLOOD, KRAZY IVAN, LOADED, LONE SOLDIER, OTOR TOON GP,
MIRAGE, CARPET, MICKEY'S WILD ADVENTURE, MORAL KOMBAT 3, NBA In the ZONE, NBA JAM, NEED FOR SPEED,
NOVUM, ORM, OFF - WORLD INTERCEPTOR, EXTREME, POWER SERVE, PHILOSOMA, PUZZLE BOUBBLE 2,
RAIDEN PROJE, RETURN FIRE, RESIDENT EVIL, RIDGE RACER, REVOLUTION, RAYMAN, ROAD RUSH,
STAR BLADE, SKELETON WARRIORS, STREET FIGHTER ALPHA, STREET FIGHTER MOVIE, TEKKEN, TEKKEN 2,
THUNDER HAWK 2, TOBAL NO. 1, TOP GUN, TOSHINDEN, TOSHINDEN 2, TOTAL ECLIPSE, TOTAL NBA, TRUE
PINBALL, TUNNEL B1, TWISTED METAL, WARHAWK, WING COMMANDER 3, WIPEOUT, WORMS, X - COM,
ENEMY UNKNOWN, ZERO DEVI...

WIN 3.11 & DOS 5.20

WINDOZE 3.11 WINDOZE 3.11 CAL. MB OFFICE ENIGEL, WORD POWER POWER
ACCESS, 3. NORTON UTILITIES, NORTON COMMANDER, DOS NAVIGATOR,
MS CODE 4.20 CODE, DRAW 5.4 ACROSS PHOTOGRAPH QUARRY SPRESS,
VISUAL, BARICA 4.5 VISUAL FOR 3.5 WINPA PRO 4.8 3D STUDIO AUTO-CAD 13,
RAZOR PRO ACROSS PREMIERE ANIMATOR PRO YU TIF FONTS,
POSTGONMAPER.

Kompleti igara:

Sve igre su raspakovane na CD-u
tako da se mogu startovati direktno
sa CD-a, ili su podešene tako da se
komandom INSTALL lako instaliraju
na hard disk.

Kompleti programa:

Svi programi se mogu instalirati
direktno sa CD-a, što omogućuje
laku i brzu instalaciju.

ANIMACIJA KOMPLET

3.08.97ON 2.8.30 STUDIO 4 XC 308 2.0.3083 3.8.97 3083 000004 ACROSS
PREMIERE 4.2 ANIMATOR ANIMATOR 2.0 ANIMATOR STUDIO ANIMATOR
* MOPUS, RETURN FIRE 3D RETURN FIRE BY CALAD, TRAIL CLIPS, CALAD, TRAIL
SPINCE, CAL GEAR 1.8, CAL GEAR 2.8, DOP MORPH DIRECTOR 4.8 ELASTIC
REALITY EQUAL MINS SET 4.8 YESA PRO LIGHT HOME 4.8 LIQUID SPEED
1.8E META, MORPH, MORPH 2.8, MORPH FOR VISTA PRO, MS VIDEO 1.1

AUTO CAD

3D CONCEPT ACAD 12 008
ACAD 12 UTE, ACAD 13 008 ACAD
13 NEW ACAD AME 2.1 ACAD
ARCHITECT ACAD BOOKS ACAD
5.0 D3D ACAD ORGAMIZER
ACCURENDER AUTO MANDR
CLASSIC 4.6 AUTO PLOT 1.81,
AUTO SHADES AUTO SWETCH
AUTO SWETCH SPINBALL, AUTO STARD
AUTO SURF 2.1, AUTO VISOR 2.8,
CAD KEY 2.8 DC SWETCHER
MECHBLADES PRO 801.2 MASTER
RENDER STAR 4.8 VECTORY 3.1
SWLAWTON LITE, SOFT DEVM 1.8E,
SOFT DEVM CORE, SOFT ENGINE 388
TC FONTS 2.8 VISUAL LINK 1.6.

Sve najbolje u novoj
1997. godini!

M&S Soft PC i AMIGA

Software Banovo Brdo Beam

011/146-744

011/559-839

Miša Nikolajević
III Bulevar 130/193
11070 N. Beograd

Dostojevskog 13, 11030 Beograd
Diskove možete preuzeti i u:

Novom Sadu 021/610-830
Pančevu 013/522-024

Amiga: 105-138 (Zemun)

PC FORT

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

CD NASLOVI - IGRE

ALIEN TRILOGY
PHANTASMACORIA 2 5CD
NASOR RACING 2
NBA LIVE 97
SPACE JAM
LORDS OF THE REALM 2
BLOOD & MAGIC
MASTER OF ORION 2
ARCHAIDEAN DYNASTY
WAGES OF WAR
CRYSTAL SKULL
HARPOON 97 CLASSIC
HEROES OF M&M 2
RULL TILT PINBALL 2
DRAGON HEART
LEISURE SUIT LARRY 7
TOMB RAIDER
C&C: RED ALERT 2CD
STEEL PANTHERS 2
US NAVY FIGHTERS 97
SCREENTER 2
FIFA 97
MIS FLIGHT SIMULATOR 6
MIS GOLF V3.0
MIS BEYOND THE LIMIT
DEATH DRONE

FRAGILE ALLEGIANCE
HYPER BLADE
SURFACE TENSION
AREA 51
ERADICATOR
BROKEN SWORD 2CD
MIS SOCCER
LIGHTHOUSE 2CD
NECRODOME
RYNAGE 2CD
WAR WIND
ASSASIN 2015
THE NEVERHOOD
POWER CHESS 2CD
NETTIES 5CD
TIME LAPSE 4CD
FABLE
ORION BURGER
TROPHY BASS 2
AZAPELS TEAR
SYNDICATE WARS
FIGHTER DUEL SPECIAL EDITION
STRY TOONED!
BLATTI MACHINEHEAD

I I MNOGO, I MNOGO DRUGIH

CD NASLOVI - PROGRAMI

COREL DRAW 20
WEB EXPLOSION 2CD
3D WORLD ATLAS
AFTER DARK DELUXE S.S.
MIS CREATIVE WRITER 2
AN EXPERT COLLECTION
WINPROBE 95
COREL CLICK & CREATE 2CD
2D 3D SCREEN SAVER COLL.
MIS GREETING WORKSHOP
SOUND ENGINE
FISH & SEAFOOD
MIS WINDOWS NT 4.0 WS
RAY DREAM STUDIO
BRYCE 2
COMPTON 97
COMPTON ATLAS 97
MIS ENCARTA DELUXE 97 2CD
MIS ENCARTA 97
MIS WORLD ATLAS 97
GROUER 97
WEB PAGE CONSTR. KIT
MULTIMEDIA GUNS
A HISTORY OF MEDICINE 2CD
MICROGRAFX DRAW 5.0 2CD
DK CRISTLE EXPLORER

1000 TRUE TYPE FONTS
FRACTAL IMAGE WORLD
MIS MUSIC CENTRAL 97
MIS PUBLISHER 97
FISH & SEAFOOD
MINDSCAPE WORLD ATLAS
PIZZAS
BARBEQUES
HOW TO DRAW CARTOONS
COREL DRAW 6 (MINDTOSH)
PERSONAL FITNESS
MYTHS & LEGENDS 2CD
PHOTO FINISH 4
MIS 3D MOVIE MAKER
LAND & AIR
MIS BACKOFFICE DELUXE
65.000 IMAGE PACK
BODY WORKS 5
RELIGIONS OF THE WORLD
COINS & BANKNOTES
MMI AUTHORWARE 3.5
MIS GREETINGS WORKSHOP
ADAPTIL 97
MIS BOOKSHELF 97

I I MNOGO, I MNOGO DRUGIH

ORIGINALI 20/25 - KOMPILACIJE: 30/35

MS OFFICE '97 64HD+58HD, LIGHTWAVE V5.0M 44HD, MATHEMATICA 3.0 19HD, COOL EDIT '96 3HD, COREL XARA V1.2 13HD, SPEED RAZOR MACH V3.5 5HD, MACROMEDIA XRES V3.0 9HD, COREL VENTURA 7 28HD, ORACLE SERVER & CLIENTS V7.3 63HD, PERSONAL ORACLE V7.3.2.1 53HD, MUSICATOR AUDIO 2HD, DISKEEPER V2.0 FOR WINDOWS NT V4.0 5HD, NORTON UTILITIES FOR WINDOWS NT V4.0 5HD, WINFAX PRO V7.5 17HD, QUARTERDECK PARTITION-IT V1.0 3HD, PHOTOFINISH V4.0 50HD, VIDEO ACTION FOR WINDOWS NT 6HD, COREL OFFICE PRO V7.0 28HD, QFX GFX/LE V6.05 FOR WIN95 2HD, VIDEO DIRECTOR V2.5 FOR WIN95 37HD, FIRST AID DELUXE 97 V4.0 13HD, DEC ALTAVISTA FORUM 4HD, NOVELL INTERNET ACCESS SERVER V4.0 40HD, COREL PRINT & PHOTO HOUSE 2 40HD, PICTURE IT! V1.0 24HD, ADOBE PHOTOSHOP 4 22HD, I MNOGO DRUGIH...

DISCWORLD 2 /PSYGNOSIS/ 25HD, GP MANAGER 2 /MICROPROSE/ 10HD, LORDS OF THE REALM 2 /SIERRA/ 36HD, TOM CLANCY'S SSN /SIMON&S./ 19HD, DESTRUCTION DERBY 2 /PSYGNOSIS/ 6HD, JET FIGHTER 3 /INTERPLAY/ 48HD, MASTER OF ORION 2 /MICROPROSE/ 58HD, HEROES OF MIGHT & MAGIC 2 /NWS/ 16HD, BLOOD & MAGIC /INTERPLAY/ 25HD, DAYTONA USA /SEGA/ 19HD, SWIV 3D /SCI/ 18HD, ALIEN TRILOGY /ACCLAIM/ 13HD, FX FIGHTER TURBO /GTE/ 42HD, PRIVATEER 2 /ORIGIN/ 46HD, A-10 CUBA /ACTIVISION/ 32HD, SKYNET /BETHESDA/ 11HD, FIFA 97 /EA/ 49HD, DEATH RALLY /APOGEE/ 9HD, DRAGON HEART /ACCLAIM/ 18HD, STEEL PANTHERS 2 /SSI/ 38HD, OVER THE REICH /AVALON HILL/ 23HD, CAVE WARS /AVALON HILL/ 8HD, KRAZY IVAN /PSYGNOSIS/ 4HD, BLUE ICE /PSYGNOSIS/ 29HD, BALDIES /PANASONIC/ 12HD, AGE OF SAIL /TALONSOFT/ 19HD, HYPERBLADE /ACTIVISION/ 50HD, ARCHEMIDEAN DYNASTY /BLUE BYTE/ 22HD, TEAM F1 /EA/ 39HD, COLD SHADOW /DISNEY/ 7HD, WAR WIND /SSI/ 31HD, BATMAN: THE ARCADE /ACCLAIM/ 9HD, NECRODOME /SSI/ 6HD, I MNOGO DRUGIH...

Nismo najveći... jedini... ekskluzivni... Ne pričamo mnogo... Mi RADIMO!

AMIGA FORT i dalje radi za VAS

Capital Punishment 7D, Jet Pilot 4D, F1 Masters 1D, SWOS
96/97 update 2D, Tommy Gun 1D, White Rabbit 1D, ...

021/614-909

ΔIbIΣOM

Grčkoškolska 3
21000 Novi Sad

Porodica dobrih kompjutera

K5

Pentium 133/166/200

Računar bez softvera je digitron.
Nemojte kupovati skupe digitrone.
Kupite jeftine RAČUNARE!

Želite računar? Koji radi 'iz čuga'? Nema problema, mi ćemo se pobrinuti da dobijete kompletno pripremljen (softverski i hardverski) računar. Sa softverom po Vašem izboru, naravno!

Garancija na svaki računar!
12+12 meseci!

021 614-909

MEMODATA

Computers

IBM PC/XT/AT
IBM PS/2
IBM compatible
IBM compatible
IBM compatible

Konfiguracije
od 1.6

Color Monitor 14"
16 Mb RAM
1.3 Gb Hard Disk
S3 Trio 1Mb VGA

Printers

IBM compatible
IBM compatible
IBM compatible
IBM compatible

Multimedia

Sound Cards
CD-ROM Drives
FAX/Modem/Voice
TV & FM Tuners

Extra

IBM compatible
IBM compatible
IBM compatible
IBM compatible

Internet

Izrada, postavljanje i
održavanje
Web prezentacija
Članka za korišćenje Interneta

www.memodata.co.yu

Bulevar JNA 140 | Telefon: (011) 661-360
11000 Beograd | (011) 663-484

INTERNET
SERVICE

we accept

MATRIX

- ◆ ZAMENA traka za sve tipove štampača i pisanih mašina
- ◆ PUNJENJE tonera za laserske štampače i fotokopir aparate
- ◆ PUNJENJE kartridža za INK jet i bubble jet štampače
- ◆ SERVISIRANJE laserskih štampača i fotokopir aparata

011/436-094, 444-1867, 435-915

AMD PENTIUM 100 MHz	QUEEN computers	PENTIUM-133+
LOW COLOR MONITOR HARD DISK 1.1 8MB 33 TROV+ KUPIN 17"	tel: 811/645-770 Balkanska 46	INTEL Vx LOW COLOR HARD DISK 1 8MB 33 TROV COMPLET
1240		1290
MONITORI	PROCESORI	VIDEO KARTRICE
PHILIPS 17" CB, 15" A 17" GAMMA 17" 55, 15" 17" PHILIPS 17" 17" SAMSUNG 17" 17" SFC 17" 17"	386-AM42 486-120 586-160-200 133-166 166-200	DAEWOO 166 ATI BRUSH TRUSTEK CYPRES LOGIC 33
HARD DISKOVI	MATICE PLOČE	MEMORIJA
1.1, 1.3 7.2, 2.5 GB	PL 16 Vx INTEL SPRICE 486-409 OH HARGANE	4.8 16.30 MB DRAM 4.8 16.30 MB DRAM 486 33 486 33 33
FAX I MODEM	KOMPLETE	CD-ROM
14 A, 28A, 35A LINC, SMC, CISUS LOGIC, U.S. ROBOY/CLACKHELL	888, 888, 888 TONER	EX 10E SONY TEAC GOLD STAR

☆ OGNJASOFT ☆ & Diger Soft

011 / 141-752

Radno vreme: 13 - 19h
Nedeljom na radni!
Kontakt: ognjasoft@EUnet.yu

Vrsimo snimanje CD-ova po vašoj želji!!! Najkompletniji izbor softvera u YU (raspisljate ga)!!! U našem katalogu (OgnjaKart ar.je u DikerKart ar.je) obuhvata 65000 programa!!! Vaš izbor Windows programa možemo snimiti i u raspakovanom obliku tako da se mogu instalirati direktno sa CD-a (uključuje verzijanta)!!! Nabavite naš katalog (OgnjaKart ar.je na 011-141-752, prvo gledajte u DikerKart ar.je na 231-214, prvo glasom ili na "BBS Politika" 211 0223-142 (0-24h) pristupite besplatno i zapisljate bogatu kompletnu ponudu!!!

011 / 323-18-14

Radno vreme: 10-20h
Nedeljom na radni!
Kontakt: gosha@EUnet.yu

NOVIŠTI I PROMENE!!! - Light Wave 4.8, 3D Studio 4.8 sa svim dodacima, Real 3D, Calligary True Space (sve verzije), sve verzije Animator-a, Vista Pro CD sa dodacima, osam Morph programa (Blastic Relief, Morph Win, Morph Wizard...), DIV (Dust/Ty Video) program (Flavor Pro, Adobe Premier 4.8, Ulead Movie Studio, Director 4.8...).

NOVIŠTI I PROMENE!!! - Windows 3.1, 3.11 GME Europe, 3.11, 3.11 GME Europa, 3D Studio 4.8C1T, Adobe Photoshop 3.04, AutoCAD 13, Citrica TVT, Uly Laitnica TTY, Clipper 6.1, CoreDRAW 8.0E2, Borland Delphi, DOS Navigator 1.36, Finala 3.0, Fontographer 3.6, MS Visual Pro Pro 3.0, Fractal Design Publisher 3.6, 6.6, Designer 4.1, Morph 3.0, MS DOS 3.2, MS Office 4.3c Pro, (Word, Excel, PowerPoint, Access), MS Project 4.0, MS Publisher 2.0a, MS Video 1.1, MS Works 4.0, NC 6.6, M3 6.6, PowerMax 3.1, Tella 1.1, QDM 7.0, QuarkXpress 3.51, StarMaker 4.8, MS Visual Basic 4.0 Pro, Visto 4.0, Win Fax Pro 4.8, Word Perfect 6.1, Windows Commander 1.9T... (sve sa Win 3.0 sa jedinom instalacijom)

NOVIŠTI I PROMENE!!! - Windows 95, Windows 95 Pro European, Pro Pro 3.0, Harvard Graphics 4.8, Mathematic 4.8, Micrograph ABC Suite, MS Money 96, MS Plus 96, MS Project 96, MS Works 4.0, Norton Navigator 96, Norton Utilities 96, MS Office 96 Standard (Word, Excel, PowerPoint), Tella Win 1.0, PC Fax 96, Visual Basic 4.8 (VB), Vista 4.8, Word Pro 96...

NOVIŠTI I PROMENE!!! - CoreDRAW 8.0E 179 81, Adobe PageMaker 6.0, 3D Home Architect 1.4, Fractal Design Painter 4.8, MicroStation 96, MS Access 7.0 Final Release, MS Publisher 3.0 CD, Delta Win Fax Pro 7.0, Corel Xara 1.1, FrameMaker 6.0, Norton Anthology 4.01, 3DR, QDM 6.0, Telefonta For Win, Freshbeat 6.8, Cubase 1.11, Cubase Solo...

NOVIŠTI I PROMENE!!! - WINDOWS 95 4.0b, Callman 96, Adobe Acrobat Exchange 3.1, Adobe Acrobat Reader 3.1, Adobe Type Manager 3.0a, DeltaWin Cosmos Suite 96, Freshbeat 6.8, Mapper 6.1 6, Corel Photo Paint 6.8, Adobe PhotoShop 3.06, Procam 3.0, RayDraw Studio 4.8, Lotus SmartSuite 96, StarMaker 4.1, Win Commander 2.9T...

NOVIŠTI I PROMENE!!! - AutoCAD 13 CD For Windows 96, Delphi 2.0 Desktop, Delphi 2.0 Developer, Borland Paradox 7.1, Lotus Notes 4.8, Lotus Freelance Graphics 96, Fontographer 3.62, ABC Flashwriter 4.8, MS Exchange 4.0, Orcad Capture 6.1, Hight Suite 96, Web 3D, Web Scan, Web Star 5.0, Quark Xpress 3.52 Uyg, F-Post 1.7a Win95...

NOVIŠTI I PROMENE!!! - 3D Studio MAX (Pro) Windows NT 3.01 1997 / Service Pack 2, MS Windows 96 Resources Kit, MS Windows Service Pack 1, MS Windows 96 Update, MS Office 96 Pro (Word, Excel, PowerPoint, Access)... Perfect Works 3.1, Adobe Premiere 4.2, Origin 4.0, Corel Fax, CallMaker Pro 4.8, Chamelion 96, Windows Checkit 4.8...

NOVIŠTI I PROMENE!!! - MS Windows NT 4.0 Advanced Server & Workstation, Borland C++ 6.0, MS Visual C++ 4.1, Cubase 2.01, Borland Delphi Client/Server, Netscape 4.0, Internet Office, Internet Explorer 3, The Web Studio Publisher 8.8, Web Thing 1.2, Precision 3.01, File Mator Pro 3.0c, Terminate 4, Mechanical Engineering Desktop/Version 7.8...

NOVO!!! NOVO!!! NOVO!!! NOVO!!! Vrsimo snimanje softvera na ZIP DRIVE diskete!!! **NOVO!!! NOVO!!! NOVO!!! NOVO!!!** ZIP DRIVE preferencije da zamenjujemo prevazidni FLOPPY disk. Kapaciteta jednog ZIP DRIVE disketa je 100 MB (jako znači oko 70 FLOPPY disketa), a brzina je sa novom brzinom 1x CD-ROM uređaja. Za razliku od CD-ROM ploče, ZIP DRIVE disketa moze biti brisati i na nju ponovo animirati softver. Cena animiranih ZIP DRIVE softvera sa ZIP DRIVE diskete je 2 DEM (100 MB) 100MB softvera na našoj ZIP DRIVE disketi je 30DEM (100 MB) i više protivmoćnosti.

Najprodavanije: CoreDraw 7.0, MS Entart 97, Britannica 2.0, FIFA 97, NBA Live 97, NHL Hockey 97, NASCAR Racing 2 III

NOVA!!! NOVA!!! NOVA!!!
4 x CD-ROM

Example 1:
Alan Bevan, Battle Isle 2, Delta Windows, MS Excel, Duglight, Day Of The Tentacle, Golden 2, Lord Of Fain, Wingung Lion, Indiana Jones 4, Learning, Personal, Power Of Panda 1 & 2, Sun, Windows, X-Wing...
Ukupno 120.000

Example 2:
Herald Kambel 2, Magic Carpet 2, Visions, FX Fighter CD, Learning 95, Pencil Paper, NBA Live, Shock Warrior, Perfect Blaster, Windows, Isle In Core, Windows, Tom & Jerry, Windows 95.000

Example 3:
The Dig, Team & Pander's Jungle Game, The Storm Pin, Shock Warrior 2, Shock Warrior, Legend, Grand Prix Manager, Post Champ, Success Of The Times Kingdom IV...
Ukupno 50.000

Example 4:
Cartoonists In 2, Quake (1-3), Before 2, World Only Fever, Total Commander, Delta Area Violation, Disk Of 66, The War College, Summoning, Operation Damage, Win Power, Scavilla World Of Soccer (V9) Igr...
Ukupno 30.000

Example 5:
F-16 Pilot Simulator, Perfect Fantasy, Fug Of The Parth, South, Indiana Jones 3, Legend Of Kyrandia, Lords Of Lem, Phantom Of The Working Island 2, Shadow Sapper, Star & Star MS The Road, The City 2000, UFO, Wing Commander 2...
Ukupno 90.000

Example 6:
Mega Collection, Conan Publisher 3, Clans Engins, Cybermania, Desert Storm, Double Disk, 194 Success, Jungle Strike, Wolf Of 2, Little Big Adventure, UNICOR Biting...
Ukupno 80.000

Example 7:
Darin Zehn, Desination Darty, VFA Success 95, Heroes Of Might & Magic, PsychoWarrior, Scavilla World Of Soccer, Warcraft 3, Success Point, The Incredible Machine 2, Intergalactic (Hardy Phagelion)...
Ukupno 57.000

Example 8:
Duke Nukem 3D, NBA Live 96, The Web, Fighting Beyond, Heroic Earth, Nostalgia X, Challenge Storm, Samurai Squadron, Higer 3D Edition, The City 2000 Softdisk...
Ukupno 85.000

Example 9:
Blue of Robots 2, Quake, Cyberia 2, Warcraft 2, Beyond The Dark Portal, PsychoWarrior 2, Shogun, Scavilla Golf, Visual Reality Super, Grand Command, Island Path, Power Storm 2, Politics, Callman...
Ukupno 30.000

Example 10:
F-16 Pilot Simulator, Perfect Fantasy, Fug Of The Parth, South, Indiana Jones 3, Legend Of Kyrandia, Lords Of Lem, Phantom Of The Working Island 2, Shadow Sapper, Star & Star MS The Road, The City 2000, UFO, Wing Commander 2...
Ukupno 90.000

Example 11:
Mega Collection, Conan Publisher 3, Clans Engins, Cybermania, Desert Storm, Double Disk, 194 Success, Jungle Strike, Wolf Of 2, Little Big Adventure, UNICOR Biting...
Ukupno 80.000

Example 12:
Darin Zehn, Desination Darty, VFA Success 95, Heroes Of Might & Magic, PsychoWarrior, Scavilla World Of Soccer, Warcraft 3, Success Point, The Incredible Machine 2, Intergalactic (Hardy Phagelion)...
Ukupno 57.000

Example 13:
Duke Nukem 3D, NBA Live 96, The Web, Fighting Beyond, Heroic Earth, Nostalgia X, Challenge Storm, Samurai Squadron, Higer 3D Edition, The City 2000 Softdisk...
Ukupno 85.000

Example 14:
Blue of Robots 2, Quake, Cyberia 2, Warcraft 2, Beyond The Dark Portal, PsychoWarrior 2, Shogun, Scavilla Golf, Visual Reality Super, Grand Command, Island Path, Power Storm 2, Politics, Callman...
Ukupno 30.000

Kolor skaniranje (24bit/2400 DPI), usluga štampanja (laser 600x600 & COLOR Epson 9tplus), prodaja multi-medijalnih konfiguracija i komponenta: CD-ROM-ova (8x, 10x), Bound Blaster-a, zvučnika, modema, ekeners...

Example 15:
Fidel Reading, WWF Woodsmen's Assault, Mega's Grandest Hoop, Grand Prix Manager, Grand Road Sports 4, Game Day Encoder (140 games), Success Office (Using Phagelion), Scavilla the Spotted Edition...
Ukupno 85.000

Softver snimamo na CD kao i na našim i vašim diskovima. Zakazivanje snimanja (za one koji daju 100k) je besplatno. Katalog programa i igre moze biti dodatno modifikovan i tako da mozete naruciti bilo koje 144000, a snimanje ga na disketu ankonom pravo neuzdizimo i ucitimo nam poljupiste diskete i 5 dinara za polaganje i troškove posredovace. Polaganje prilikom snimanja ponudimo (deljeno) uključujući prepunavanje sa odgovarajućim ključevima poljupiste. Sve snimanje obavljamo u roku dana, a radimo na zaštitu (100k) kod nas ili u drugoj zemlji, je stvarno dan.

tel.
156-674
tel / fax.
1778-570

11070 N. Beograd
Def. brigada 65-B
(blok 7B A)

DOSTAVA NA KUĆNU ADRESU

INFOPROJEKT

KONFIGURACIJE:

386 DX-40
486 DX-133

Pentium
75, 133,
150, 166

KOMPONENTE:

Modem 2400
Fax/modem 14400, 28800
Streamer 250, 420, 850 Mb
CD-ROM 8x
Data switch 1x2
Sound card 16-bit
Stereo speakers 25 50 120 W

**NADOGRADNJA
RAČUNARA**

**SERVIS
RAČUNARA**

**PREVENTIVNO I
INTERVENTNO
ODRŽAVANJE**

KOMUNIKACIJE

MULTIMEDIJA

**BESPLATNA
DIJAGNOSTIKA
KVAROVA**

POTROŠNI MATERIJAL:

Prekriivači za kompjutere i štampače
Toneri za laserske printere HEWLETT PACKARD
Cartridge za inkjet printere EPSON stylus
Printer ribbon za printere EPSON i PANASONIC

Diskete
Kablovi
Konektori

GARANCIJA 2 GODINE

PC

PRODAJEM računere 486/100 MHz,
8MB RAM, 850 MB HDD, mono,
štampač LD 100. Tel: 021/362-998.

PRODAJA PC konfiguracije i kom-
ponenti, nadogradnja, otkup od 286
do Pentiuma. Tel: 021/744-147.

Astrosoft - snimanje igara i progra-
ma na diskete, hard disk, CD. Cade-
taka. Tel: 021/314-994.

JEL Profesionalni
MIDI
interfejs za PC
011/512-622

**Uplate oglasa
za februarski broj
primamo do 22.01.1997.
isključivo na
novi broj žiro-računa:
40801-603-2-47280**

DINA

Snimanje na diskete ili hard
PROGRAMI 0,8 din
KIGRE 0,6 din
po disketu

342-723
3242-723

Dodite za sve što Vam treba!
DOLAZIMO I KOD VAS!

omnia CD kopije 20-
10-20h kompilacije 25-
CD izbor 30-

naručite katalog na disketu!
(024) 42-520

DIELEKTRA

Prodaja-nadogradnja-servis
KONFIGURACIJE:
-Pentium 100/133/150/166 MHz
-486DX4-X5/133 MHz

ŠTAMPAČI:
EPSON: HP:
-LX-300/LQ-100 -5L/6P/6MP
-Stylus 200/1000 CMC:

-Stylus color 200/500 -4w/600
KOMPONENTE:
SMDK memorije 4/8/16/32 Mb
Fax modeme 14400/33600 (int/ext)
Sound blaster 16/32 bita
Aktivni zvučnici 60/150 W
Monitori, video kartice i dr.
Hotel "Srbija" 10-18 h
489-04-04 lok 215

MIDI

adapter za PC
021/39-29-98

EXTRA CD 15!
635-065

URUČITE SVOJE PRIJATELJE!

DEKAT ID, C.L.C. WARERAFT 2
MILZA ZA 4 IGRAČA
VE ČLEB TV ENER-45 ICHAL 26
INFOBANK I REZERVATI NA
164-930

A.R. Soft PC

Montaža CD i po želji 28
Štampanje svih CD 4 25
i n. i. po para, POK. KAMU i dr.
Rasinska 2, Petlovo brdo
011/633-66-61

samardžić & son SAMPRO

samprom@eunet.yu

11080 ZEMUN, Njogojeva 19

CD CENTAR Novi Beograd

Snimanje na CD-ROM-u za PC brzo i kvalitetno
Na svakih pet diskova snimanje šestog besplatno!!!

ORIGINALI (IGRE, ENCIKLOPEDIJE) .. 25.
GOTOV MIX (IGRE, PROGRAMI) 25.
MIX PO IZBORU 30.
BACKUP HARD DISKA NA CD 30.
SNIMANJE NA VAŠEM CD-U od 10.

The Ultimate
najprodavaniji PC do sada

PCI Pentium 133 MHz

- Intel Pentium 133 MHz
- VX MotherBoard max. 200 MHz
- 16 MB RAM + 256 OnBoard Cache
- PCI SVGA S3Trio64V+ * 2 Mb RAM *
- 1.3 Gb Quantum Hard Disk
- Sony CD-ROM 8x
- MediaMagic SB18pro
- GVC FaxModem 14.400 bps
- 14" ili 15" LR Color Monitor
- Daewoo ili Philips
- Tastatura, miš, 1.44 Mb Floppy

... pozovite za najbolju cenu
konfiguracije koju elite ...

→ **HP5L 8XX,00**

- SCSI Upgrade:

- SCSI Hard Disk 3.0 Gb + Adaptec 1515 SCSI controller
cena: 1295,00

- MultiMedia Upgrade:

- MIRO DC 30 preli video blaster
cena: pozovite !!!
- Sound Blaster Vibra + FM
cena: 130,00
- Sony CD-ROM 8x
cena: 210,00

- Internet Upgrade:

- US Robotics Sportster 14.400
- Uplatna za 20 sati sa EUnet-om
instalacija software-a
- demonstracija software-a
cena: 225,00

- Internet Delux Upgrade:

- US Robotics 28.800
- Uplatna za 40 sati sa EUnet-om
instalacija software-a
- demonstracija software-a
cena: 395,00

Telefoni za hardware su:

(011) 101-203
... i u Vršcu: 013-813-388
... i u Podgorici: 081-36-432
... i u Leskovcu: 016-51-157

193-066

PROGRAMSKI PAKETI

MS Windows v.3.11 57 Programa
MS Windows '95 v.4.0 .. 33 Programa
MS Windows '95 v.4.1 .. 33 Programa

Obnovite svoju sportsku kolekciju
CD-ova, naslovima iz '97.

FIFA 97

TOP 5 PC GAMES		BRZ OC-2
1.	NBA Live '97	1
2.	FIFA Soccer '97	1
3.	Red Alert	2
4.	Leisure Suit Larry VII	1
5.	Toonstruck	2

Human Anatomy

Najkompletnija medicinska enciklopedija
iz oblasti anatomije. Bogato ilustrovana,
idealna za buduće i sadašnje lekare.

CDC MIX 11/96

CRUSADER NO REGRET Z
CHESSMASTER 5000 QUAKE
F1 GRAND PRIX II AFTERLIFE
TIME COMMANDO SETTLERS II
THIS MEANS WAR TIME GATE
VIRTUAL FIGHTER GEARHEADS
SENSIBLE GOLF GENE WARS

CDC MIX 12/96

ALBION LINKS LS 1987 EDITION
DEADLINE STARFIGHTER 3000
FIRE FIGHT PRAY FOR DEATH
CIVIL WAR EARTHWORM JIM
TITICAN IN PURSUIT FOR GREED
SPUD RISE 2 RESSURECTION
FULL TILT BERMUDA SYNDROME

CDC Windows '95 MIX

SIM CITY 2000 COLLECTION PITFALL
LODE RUNNER '96 NETWORK RISE & FUL
BEAVIS & BUTT-HEAD 3D VIRTUAL PINBALL
SHOCKWAVE ASSAULT SU-27 FLANKER
PRIVATE INVESTIGATOR NEW ORDER
SHADOW OF THE HORNED RAT FURY 3
SK-111 STAR KILLER CYBER SPEED

Igre na Mizevima
instaliraju se
jednostavnom
komandom
INSTALL
Uz MIX dobijete
kolor omot,
spisak i
uputstvo.

Srećnu Novu Godinu! Božić želi Vam CD Centar!!!

Telefon za Software:

(011) 671-156

Radno vreme od 10 - 21h | NEDELJOMI

IMTEL
computers

NOVI BEOGRAD, B. LENJINA 188

TEL: 011/ 2222-480
011/135-420 lok.129

KOMPJUTERSKI KURSEVI

ZA SAMO 6 DANA
sami za računarom
u prijatnom ambijentu
u maloj grupi od 5-10 polaznika
stičete SIGURNOST I ZNANJE!

* preko 30 kurseva u ponudi *
* 6 godina iskustva - 2500 diploma *

NOVO I
WINDOWS 95

DOŠ, WINDOWS,
COREL DRAW,
WORD,
EXCEL.

ACAP, TURBO C, MS ACCESS, ...

POPUST 25%
za škole, studente
i nezaposlene

PREKO 150
NAJNOVIJIH
FILMOVA
NA CD-ROM-ovima!

Znanje i zabava za svakoga!
650 MB teksta, slike i zvuka!

PRODAJA
ORIGINALNIH
CD-ROM-ova!

ENCIKLOPEDE, ATLASI, GEOGRAFIJA, ISTORIJA,
ASTRONOMIJA, MATEMATIKA, NAUKA I TEHNIKA,
JEZIK, MEMORIJA, RECENICI, STRANI JEZICI, MUZIKA,
MEDICINA, FLORA I FAUNA, UMETNOST, RECIPI,
VIDEO IZABOR, SIMULACIJE, SPORT, CLIP ARTOVA, ...

POSEBNE POVOLJNOSTI ZA CD KLUBOVE!

PROJEKTOVANJE I INSTALACIJA
RAČUNARSKIH MREŽA (LAN, WAN)
MULTIMEDIJA NA PC RAČUNARIMA

PC-NIŠ

CD KLUB No.1 u Nišu

Daleko najveći broj PC CD programa i igara

Najniže cene snimanja u Nišu!

Kompletna ponuda PC
multimedia hardvera!

Sony PlayStation konzole i igre

Trg UN 31b, Niš

018/ 339-574, 710-419
Skoplje: 091/125-160

MoNolit

computers

Radmile Jovanović - Šnajder 10/8
tel: 011/ 40-50-33

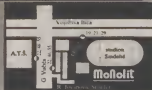
Radno vreme: 10h - 19h osim nedelje
Moguć ulaz i iz Vojislava Pića

Snimanje programa i igara na diskete (svaka deseta je besplatna)
Snimanje na CD (igre, enciklopedije, backup, muzika, snimanje po izboru)
CD i AUDIO KLUB (najveći hitovi iz sveta igara i muzike)
Popusti na snimanje CD-a za sve članove kluba

PRODAJA PC RAČUNARA SA 24 MESECA GARANCIJE!
UZ SVAKI RAČUNAR DOBIJATE I POSEBAN POKLON!
Takođe vršimo prodaju komponenti kao i servis i konfigurisanje računara
najkvalitetnije i u najbržem mogućem roku.

Priprema i prelom teksta, usluga štampe na laserskom štampaču.
Izrada maturskih, diplomskih i svih ostalih vrsta radova.

IZRADA 3D ANIMACIJA

Call (011) 185.747 **Belgrade**
(011) 187.834

miro

SMART MULTIMEDIA SOLUTIONS

**MiroVideo
DC30**

Kartica sa digitalnu video montažu na Vašem računaru. Integrisana 16bit stereo zvučna karta. Super-VHS kvaliteta i MJPEG kompresija do 1:3.5. U jeftinijoj varijanti, sa multimedijalnu produkciju, nudimo modele DC20 & DC10

**MiroCrystal
VR2000 &
VR4000 PCI**

Grafički akcelerator sa 83-VIRGE/VX 3D grafičkim čipom. Koristi Edo VRam velike brzine. U varijanti 2000 dolazi sa 2Mb VRam-a, a u varijanti 4000 sa 4Mb VRam-a. Ima TV izlaz za prikazivanje slike sa računara na Vašem televizoru pod DOS i WINDOWS sistemom.

**MiroOnline 33.6
Fax-modem
33600 & Zvučna
karta 16bit stereo**

Internal Fax-modem brzine 33.6Kbps sa IBM čipom. U njemu je integrisana zvučna karta sa WaveTable sintesom, kvaliteta poznatog Sound Blastera AWE-32

**MiroMedia
View TV set**

Televizijaki i Videotext prijemnik sajedno sa grafičkom karticom. Moćne su varijante sa Trio64V+ ili 83-VIRGE čipom sa brsom EDO memorijom. Kartice poseduju i TV izlaz kao i kompostitni i S-video ulaz. Uz PCTV uprade, moguće grebovanje žive slike u manjim resolucijama

Uskoro u ponudi ..

VRHUNSKI miroMONITORI

021\395-877

PC IGRE:

Genewars
Syndicate Wars
Chronides of the sword
Ultimate DOOM
Deadly games
Return fire
Age of rifles
After life
Battle beast
Virtual fighter

PC PROGRAMI:

Adobe Photoshop 4.0
Borland C++ 5.0
Delphi 2.0
Corel draw 7.0 cd rip
Cubase score 3.0
Symantec cafe 1.2
MS Visual C++ 4.2
Image pro plus 1.3
Macromedia xRes 2.0
Lightwave 5.0

Automatsko instaliranje igara i programa sa CD-a na HARD DISK !!!

Garantujemo ispravnost igara i programa !!!

SNIMANJE NA CD ZA PC

SONY PLAYSTATION

*Konzole sa direktnim učitavanjem kopija
Ogroman broj NTSC/PAL igara
Memorijske kartice, antenski kabl*

Ukoliko želite da se uverite u kvalitet i veličinu naše ponude dođite u salon zabave u ulici Todora Jovanovića Toze 2

021\395-877

http://www.MatGNet.com

INTERNET CYBERCLUB

Kursevi i obuka - Pristup Internetu sa naših računara
Izrada Web prezentacija - Dial-in pristup - Internet i
Intranet inženjering - WWW Server - Mail - FTP

KURSEVI

WIN 95 DOS MS Word Excel Power Point ...

INTERNET KURSEVI

Osnovni kurs Izrada WWW-a TCP/IP

SPECIALNI KURSEVI

Administriranje svih Internet servisa

S-SOFT

SVE DVD I JOS NIŠKO TOGA MOŽETE OBITVARTI KOD NAS
INTERNET CYBER CLUB
ulica Zetska br. 5 informacije tel. (011) 33 15 60

Recording.

Posle svakog petog CD-a
jedno snimanje besplatno

650 MB po
izboru + CD: **25,-**

Snimanje originala: **20,-**

BR Soft 10-22^h
tel: 021/54-676

Kraljevića Marka 11/1

TRIM COMPUTERS

SNIMITE CD PO NAJNIZOJ CENI !!!

**CD KLUB
BEOGRAD**
Kajmakalanska 42

☎ 421-203
155-294

ORIGINALNI
NASLOVI 76

PO IZBORU
AUDIO 99
BACKUP HD-a

CD IGRE

- RED ALERT (COMMAND & CONQUER II)
- NBA 97
- FIFA 97
- DAYTONA USA
- TOTAL WAR
- (1000 NOVIH NIVOVA ZA W.CRAFT II)
- BLOOD & MAGIC
- DRAGON HEART
- NHL '97
- TIME COMMANDO
- CRUSADER NO REGRET
- BERMUDA SYNDROM
- GRAND PRIX 2

CD PROGRAMI

- MS ENCARTA '97
- MS ENCARTA ATLAS '97
- MS CINEMANIA '97
- MS OFFICE PRO '95
- BRITANICA 2.0
- NT WINDOWS 4.0
- INT. MEDICINE HARRISON
- MUSICA CENTRAL
- CASTALE EXPLORER
- MS WINDOWS '95
- LEARN TO SPEAK ENG.
- MS ANCIENT LANDS
- RED SHIFT 2

SRACMU
NOVU GODINU
ZELIMO SVIM
KUPCIMA I
REDAKCIJU
SVETA ROM

HARDWARE

- 486 DX 133MHz.....CALL
PENTIUM.....CALL
- KOMPONENTE**
- SOUNDBLASTER
 - FAX/MODEM/VOIS
 - 38MM 488
 - 38MM 6MS EDO
 - FLOPI 3,5"
 - 33 TRIO 64 V+
 - TRIDENT 9440
 - STAKLENI FILTER
 - 1 MB ZA GLJAVICU
 - TASTATURA BTC
 - MOUSE POWER
 - MOUSE GENUS
 - MOUSE PAD
 - PAD ZA SLIKOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

SVE ŠALJEMO POŠTOM

► Najnovija multimedijalna izdanja ◀

SNIMANJE NAJNOVIJIH DISKETNIH NASLOVA

Preko 1.300 zadovoljnih ljudi već zna zašto smo najbolji.

PC CD ROM

WIN 3.11 PAK

NAJBOLJI PROGRAMI IZ
SVIH OBLASTI:

- ANIMACIJE
- CAD-a
- BAZE PODATAKA
- DTP-a
- GRAPHIC-a
- PROGRAMSKIH JEZIKA
- UTILS-a

+ mnogo toga

WIN '95 PAK

- MS WINDOWS '95
- MS PLUS FOR WIN '95
- MS PUBLISHER '95
- MS WORKS 4.0
- MS OFFICE '95
- PHOTO SHOP 3.04
- MS INTERNET EXP. 3
- NORTON ANTI VIRUS 4.0
- NORTON NAVIGATOR '95

+ oko 20 programe

WIN '95 2

- PAGE MAKER 6.0 CD
- NETSCAPE NAVIGATOR
- MS OFFICE PRO
- MICROSTATION '95
- MS WINDOWS '95 NT 4.0
- COREL DRAW 6.0
- COREL XARA 1.1
- WIN FAX PRO 7.0
- ACAD 4 FOR WIN 95

+ oko 20 programe

WIN '95 3

- MS PUBLISHER '97
- MS FRONT PAGE 1.1
- PHOTO SHOP 4.0
- COREL 7.0
- ACAD LITE 3.0 WIN 95
- LOTOS ORGANIZER '97
- 3D STUDIO MAX
- INTERNET ORGANIZER
- TBAW 7.06

+ oko 20 programe

CAD

- A CAD C4
- MICROSTATION 5.0
- AUTO CAD 13
- AUTO CAD 13 dodaci
- AUTO CAD 13 upgrade
- AUTO CAD 12
- AUTO CAD 12 upgrade
- AUTO CAD 12 dodaci
- VISUAL CAD

+ oko 35 programa

ULTRA NEW

- NT 4.0 SERVER
- NT 4.0 WORKSTATION
- COREL OFFICE
- COREL CAD 2.01
- 3 DS 4.0 N.T. UPDATE
- 3 DS MAX 1.1. UPDATE
- POWER BUILDER 4.0 NT

+ oko 30 najnovijih
programa za lagodan rad
na Internetu

GRAFIKA

- ADOBE ACROBAT
- ADOBE ACROBAT dodaci
- QUARK XPRESS 3.31
- QUARK XRESS dodaci
- MICRO. DESIGNER 4.1
- ALDUS FREEHAND 4.0
- COREL DRAW 6.0
- DESIGN PAINTER
- RIO 6.31

+ oko 45 programa

ANIMACIJA

- LIGHT WAVE 4.0
- 3D STUDIO MAX
- 3D STUDIO 4.0
- 3D STUDIO efekti
- 3D STUDIO dodaci
- ADOBE PREMIER 4.0
- ANIM. STUDIO 1.1
- TOPRAZ 4.2
- REAL 3D

+ oko 35 programa

DECIJI

- EDUKATIVNE IGRE
- LOGIČKE IGRE
- NAPRAVITE CRTANI FILM
- DESIJE ANIMURE
- BUKVAR ZA DECU
- MS CREATIVE WRITER
- CAD ZA DECU
- EDUKATIVNI PROGRAMI
- UKUŠNE ENGLSKOS

+ oko 20 programa

RACING MIX

- FORMULA 1 GP 2
- NEED FOR SPEED
- INDI CAR 2
- SCREAMER
- DISTRUCTION DERBY
- WIPE OUT
- EXTREME GAMES
- MONSTER TRACK MADNESS

+ oko 20 hit vozilj

DOOM MIX

- QUAKE
- DUKE NUKEM 3D
- DOOM
- DOOM 2
- DARK FORCES
- HEXEN
- HERETIC
- WITCHAVEN
- TERMINATOR F. SHOCK

+ oko 20 „Doom“ igri i zvica

SPORT

- NBA LIVE '96
- FIFA '96
- DEATHLION
- LINKS '97 GOLF
- NBA FULL COURT
- 'ON'SIDE SOCCER
- ACTUA SOCCER
- STRIKER
- EURO '97

+ oko 20 hit igara

STRATEGIJE 1

- STEEL PANTHERS 20
- CONQUEST OF NEW WORLD
- WARCRAFT 2
- CIVILIZATION 2
- THIS MEANS WAR
- LOST ADMIRAL
- KNIGHTS OF ROUND TABLE
- SETTLERS 2
- FIELDS OF BATTLE

+ oko 20 programa

STRATEGIJE 2

- RED ALERT
- GENE WARS
- DEADLOCK
- DEADLINE
- RANGER GENERAL '95
- TOTAL MAYHEM
- BEDLAM
- CIVIL WAR 2.0
- WARCRAFT 2 EXPANSION

+ oko 20 hit igara

EROS MIX 1

- PLAY BOY '96
- GIRLS COLLECTION 8
- GIRLS COLLECTION 9
- GIRLS COLLECTION 10
- GIRLS COLLECTION 11
- MORE WOMAN
- NAOMY CAMPBELL
- SEXY GOLF
- MORBID PORNO PICTURES

+ oko 35 programa

EROS MIX 2

- PLAYBOY BEAUTYS
- PENTHOUSE HOT
- PERVERY COLLECTION
- BIZZAR PICTURES
- GIRLS COLLECTION 12
- DOGS XXX
- MADONA
- TEREZA ORLOWSKI
- EROTSKE AVANTURE

+ oko 25 novih programa

PLAY MIX 20

- TIME COMMANDO
- CYBERIA 2
- FORMULA 1 GP 2
- CRUSADER NO REGRET
- DEATHLION
- STIMCATE WARS
- MONSTER TRACK MAD.
- BERMUDA SINDROME
- VIRTUAL FIGHTER

+ oko 20 hit igara

EXIT PRODUCTION

11000 Beograd

Naručite pouzećem ili preuzmite

- Snimamo profesionalnim uređajima na najkvalitetnijim diskovima.
- Iznajmite ili snimite jedan od preko 400 naslova iz našeg CD kluba.
- Sastavite disk po vašem izboru iz našeg kataloga.
- Diskove možete naručiti pouzećem ili preuzeti lično bez čekanja.
- Naručite još danas katalog CD i disketnih izdanja.
- Prodajemo kvalitetne prazne CD diskove.

EXIT PRODUCTION

HIT IGRE '96

Napredovanje igre u 1996.

- FIFA '96, NBA '96
- RAY MAN
- FORMULA 1 GP 2
- NEED FOR SPEED
- MORTAL KOMBAT 1, 2 i 3.
- C. & CONQUER
- WAR CRAFT II
- LION KING, ALLADIN
- DUKE 3D, QUAKE
- CIVILIZACIJA 2

+ oko 10 hitova

ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI • ORIGINALI

OPSTE ENCIKLOPEDIJE

- BRITANIKA
- ENCARTA '97 ENC
- WEBSTER BUD.
- COMPTONOVA ENC '97
- BROUJER '97

TEMATISKE ENCIKLO.

- FILM: ONEMANJA '97
- MUKIKA
- MUSIC CENTRAL '97
- ASTRONOMIJA
- RED SHIRT 2
- GEOGRAFIJA
- ENCARTA '97 ATLAS

RECICI

- ENGLSKOG
- OXFORD

WEBSTER

- AMER. HERIT DECT.
- LEARN TO SPEAK ENG.
- (neprevaziđen kurs engleskog na CD)
- KINEZO
- UČENJE ŠPANSKOG
- UČENJE FRANCUSKOG
- ITALIJANSKONEMAČKI
- LENG. OF THE WORLD (17 mističkih reči)

ISTORIJA

- ISTORIJA SVETA
- MITOVA I LEGENDE
- RELGIJA SVETA
- CASTLE EXPLORER
- ANCIENT LANDS
- BIBLIJA
- LOST TREASURES

MED. ENCIKLOPEDIJE

- ANATOMIJA
- IMUNOLOGIJA
- HISTOLOGIJA
- INFERNIA
- FARMAKOLOGIJA
- PSIHIJATRIJA
- DIAGNOSTIKA

UMETNOST

- LE LIVR
- ART-BALERY
- THE HERITAGE
- MOCART
- VIVALDI
- LEONARDO-DIVE
- INVENTURE
- ART AND MUSIC
- MUSIC. INSTRUMENTS

IGRE

- NBA '97
- FIFA '97
- NHL '97
- RED ALERT
- TOMB RAIDER
- ALIEN TRILOGY
- DAYTONA USA
- LARRY 7
- JET FIGHTER 3
- SCREAMERS 2
- HARD LINE
- TIME LAPS
- WAR WIND
- TILT 2
- NASCAR RACING 2
- DEATH RALLY
- STEEL PANTHERS

i još mnogo toga.

PlayStation

- Najmoćnija 32-bitna konzola za igranje.
- Fenomenalan stereo zvuk.
- Ugrađen CD ROM na kome možete slušati i audio diskove.
- Preko 16 miliona boja istovremeno na ekranu.
- Neverovatna 3D grafika u realnom vremenu.
- Prava animacija sa 30 slika u sekundi (TV kvalitet).

SONY PlayStation

KONZOLU MOŽETE KUPITI ILI SAMO IZNAJMITI U STROGOM CENTRU GRADA.

Nudimo Vam najpovoljnije uslove prodaje kao i specijalne popuste za SEGA klubove. Najveći izbor hit igara (preko 150 naslova).

Cika Ljubina 1/IV ☎ 011 / 627-827

lično u centru grada bez čekanja. Radno vreme od 11 do 19 časova, sem nedelje.

SVETIKOMPARBA 57 JULIJA '97.

Design & work by D. Wolf e-mail: dwo@ff.com.rs

... BRZI OD komšijinog TxE BOLID

Intel Pentium 754 MHz
Intel Viron II NX PCI 512 KB
32 MB EDO RAM
1,44 MB floppy, 2, 7 GB hard
CD player 3x, SoundBlaster 16-bit
Diamond Stealth 3D 2000
33,6 K data/fax/voice modem
color monitor 15" LR ni digital
miš i tastera, miš
software 95

**Multimedija &
Internet READY**

2.790,00

Diamond Stealth 64 Video 2001
021 304114 - 7 88 101 0113
Diamond Stealth Video 2500
021 304114 - 7 88 101 0113
Diamond Stealth 28 Video 2000
021 304114 - 0114 - 0114 - K. Kraljevo, Drenik

USR Sportster 33.6 ed 250,00
Mikrotela ModemSurfr 28.8 ed 260,00
SB AWE 32 PoP (max 28 MB!) 260,00
MS Natural Keyboard 170,00
UPS 400 VA 200,00
VideoMonitori TV karte 260,00

mašina ZWER

NEW! AMD Pentium KS-133
Intel Viron II VIX PCI 256 KB
16 MB EDO RAM
1,44 MB floppy, 1,7 GB hard
CD player 3x, SoundBlaster 16-bit
SVGA 2 MB S3 Trio64V +
14,4 K data/fax/voice modem
color monitor 14" LR ni
miš i tastera, miš
software 95

**Multimedija &
Internet READY**

1.730,00

Intel Pentium 133 MHz +140,00
15" monitor digital +200,00

NEI

Zalude NEMAMO ni
kome NAMA imati
elektronike, mašine,
i.e. Čekaj, polako
dizajn svih vrsta, itd.

tyrbo GTL

AMD Pentium KS-100
Intel Viron II VIX PCI 256 KB
16 MB RAM
1,44 MB floppy, 1,2 GB hard
SVGA 1 MB
color monitor 14" LR ni
miš i tastera, miš
software 95

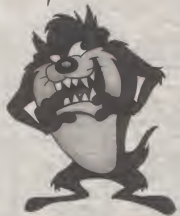
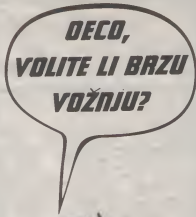
1.300,00

**Servis
Računari
Multimedija
Održavanje
Komponente
Nadogradnja**

12 meseci garancije

011.412.790

monitor
Buduće Domanovica 18 (10-17h) e-mail: monitor@ho.com

**PENTIUM PRO
PENTIUM 166
PENTIUM 133
486DX4 133**

STIL computers

Dobračina 4, 11000 Beograd
tel: 328 24 64 fax 62 62 32

ACZ 011/628-648

Radno vreme: Svakim radnim danom od 11-19 časova

LO

-386 DX 25,33MHz 64KB cache ISA	420
-386 DX 40MHz 128KB cache ISA	450
-486 DX2 50MHz 256KB cache VLB & PC	550
-486 DX2 66MHz 256KB cache VLB & PC	600
-486 DX2 80MHz 256KB cache VLB & PC	650
-486 DX4 100MHz 256KB cache VLB & PC	750
-486 DX4 120MHz 256KB cache VLB & PC	820
-AM586 133MHz 256KB cache, PCI	880

Konfiguracija sadrži: 4MB rama, SVGA video kartu 512KB, HDD 105MB, flopi 3.5, mini tower, mono monitor.

HI

-AM586 100MHz 256KB cache, PCI	1280
-AM586 133MHz 256KB cache, PCI	1360
-Pentium Intel 120MHz 256KB cache, PCI	1420
-Pentium Intel 133MHz 256KB cache, PCI	1520
-Pentium Intel 150MHz 256KB cache, PCI	1680
-Pentium Intel 166MHz 256KB cache, PCI	1820
-Pentium Intel 200MHz 256KB cache, PCI	2240

Konfiguracija sadrži: 8MB rama SVGA PCI video kartu 1MB, HDD 1,3GB, flopi 3.5, mini tower, color monitor.

Povoljne Cene!

-4MB mem, 72 pina	35
-SB 16 comp. ad	60
-CD Br ad	180
-Fax-Modem-Voice 14400 od	80
-Fax-Modem-Voice 33600 od	190
-Aktivni zvučnici 2x120W	90
-Mustec-CoScan ručni skener,	
16mil. boja, iskor 8000PI	260
-Medi Kit, adapter i software	60
-CD Writer 2X	1100
-CD Writer 4x	1400

Monitori!

-Daewoo 14x
-Daewoo 14x
-Philips mono
-Philips 14C
-Philips 14B
-Philips 105
-Philips 107

JoyStick!

-JoyPad Agilar	40
-JoyPad Gravis	60
-JoyStick Competition Pro	60
-JoyStick Gravis Pro	80

Video!

-TV tuner	220
-Porto Show	450
-Miro Video DC 20, DC 30	

CD ROM!

-Worms BX
-Worms 10X
-TEAC 12X

Video Karte!

-S3 Trio 32
-S3 Trio 64V+
-S3 Trio 64V+ edo
-S3 Virge 3D edo
-Stealth 3D 2000
-Stealth 2001
-At Mach 64

Konfiguracija!

-AMD 5086 133MHz
-8MB RAM-e
-PCI SVGA 1MB
-HDD 1.3GB
-3.5 flopi
-Color Monitor
-Mini tower
-YU tastatura
-Mouse

1160

Konfiguracija!

-AMD 5186 100MHz
-AMD-ov Pentium iden
-8MB RAM-e
-PCI SVGA 2MB
-HDD 1.3GB
-3.5 flopi
-Color Monitor
-Mini tower
-YU tastatura
-Mouse
-CD ROM EX
-SB 16 comp.

1520

Konfiguracija!

-Intel Pentium 133MHz
-Intel Triton II
-PCI Magistrate
-16MB RAM-e
-PCI S3 V64 + 2MB
-HDD 1.3GB
-3.5 flopi
-Color Monitor
-Mini tower
-YU tastatura
-Mouse
-CD ROM EX
-SB 16 comp.

1810

Konfiguracija!

-Intel Pentium 166MHz
-Intel Triton II
-PCI Magistrate
-32MB RAM-e
-PCI S3 V64 + 2MB
-HDD 1.7GB
-3.5 flopi
-Color Monitor
-Mini tower
-YU tastatura
-Mouse
-CD ROM EX
-SB 16 comp.

2280

Konfiguracija!

-Intel Pentium 200MHz
-Intel Triton II
-PCI Magistrate
-32MB RAM-e
-PCI S3 V64 + 2MB
-HDD 1.7GB
-3.5 flopi
-Color Monitor
-Mini tower
-YU tastatura
-Mouse
-CD ROM EX
-SB 16 comp.

2700

Specijalna ponuda svim vlasnicima AMIGA (A500, A600, A1200, A4000) računara ako žele da svoj kompjuter zamene za PC (386, 486, Pentium), to mogu da urade kod nas po veoma povoljnim uslovima.

Pored usluge servisiranja računara, i ponude standardne opreme, imamo velik izbor štampača, metričkih, laserskih i ink-jet, stonih i ručnih skenera, fax-modema, kao i razne potrošne robe. Mogućnost nadogradnje vašeg sistema, tj. osnovne ploče, video karte, hard diska itd. sistemom starijeg od vas.

Garancija 12 meseci, Servis u Beogradu obezbeđen.

If & DIV

KOMPLET-1:

Formula 1 GP 2
 Fade to black
 SF 2, New Challengers
 Seek & Destroy
 A.T.F.
 Humans 1 - Evolution
 Fantasy General
 Battle Arena Toshinden
 Kick Off '96
 Settlers 2
 Quake
 Railroad Tycoon Deluxe
 Crusader: No remorse
 Warcraft 2 Dark Portal
 Worms Plus
 Whiplash
 Conquest of new world
 Duke Mihem 3D
 The Web
 Normality
 Rayman
 V8 Soccer

KOMPLET-2:

Network Q Rally
 In Pursuit of Greed
 Civil War 2
 Star Fighter 3000
 Albion
 DeadLock
 Crusader: No Regret
 Triple Play Baseball '97
 Cyberia 2
 Arcade Racing
 Stone Park
 Twin Block
 Gene Wars
 Z

I još mnogo dobrih kompleta
 punih igara i programa.
 Sve igrate direktno sa CD-ai!

CD ORIGINALI
20.-
CD PO IZBORU
30.-
BACKUP HDD
25.-
**Snimanje na CD-ROM
 CD Klub**
**Snimanje na diskete
 Snimanje na hard disk
 Šaljemo poštom
 Isporuka istog dana**
Najbolji CD-ovi u '96.:
NBA LIVE '97.
FIFA '97.
SCREAMER 2
RED ALERT
NHL HOCKEY '97.
HEROES OF M&M 2
MASTER OF ORION 2
TOMB RAIDER
ACE VENTURA
SYNDICATE WARS
TIME COMMANDO
F22 LIGHTNING 2
LIGHTHOUSE
CRUSADER: NO REGRET
MEGARACE 2
QUAKE
FORMULA 1 GP-2
SECRETS OF THE LUXOR
GENE WARS
ENCARTA '97
ENCARTA '97 ATLAS
CINEMANIA '97
BRITANNICA
LEARN TO SPEAK ENGLISH
MS WINDOWS NT 4.0
MUSIC CENTRAL '97
RED SHIFT 2
DIV SOFT
Jurija Gagarina 71/46
Tel: 011/155-154
Svaki dan od 10-21h
ELF CD Recording
Jurija Gagarina 273/30
Tel: 011/1766-762
Od 10-20h sem nedelje
HUMAN

SOFTWARE
HARDWARE

PreCiz & 3S computers

12⁰⁰ - 20⁰⁰h

011

11⁰⁰ - 20⁰⁰h

422-545

64 88 13

**Majke Kujundžića 23
11127-BEOGRAD
CVETKOVA PIJACA**

**Zvečanska br. 6
11000-BEOGRAD
AUTOKOMANDA**

**NAJVEĆI IZBOR PROGRAMA
U BEOGRADU**

**RAČUNARI, KOMPONENTE
NAJPOVOLJNIJE, SA GARANCIJOM
PROVERITE I VI, ZAŠTO SE MNOGI,
SNABDEVAJU BAŠ KOD NAS**

NAJPOVOLJNIJE UČLANJENJE

U CD KLUB SAMO 20 dinara.

DNEVNI NAJAM JE 3 dinara

SERVIS I OTKUP PC RAČUNARA I DELOVA

CD-MIX

AUDIO

SNIMANJE NA SVE VRSTE MEDIJA:

CD, Hard Disk, Diskete (3,5" i 5,25") ...

CD KOMPILACIJE

CD PROGRAMI

CD PO IZBORU

CD IGRE

BACKUP

CD Production - PC & Sony Playstation

PIZZA

C D - C L U B

SAMO U PIZZA CD CLUB-4 POSTOJE
OVAKI USLOVI ISPORUKE:

- ☛ ENUTRAŠNOST: POŠILJKA ISTOG DANA, TAKO DA JE CD U VAŠIM RUKAMA ZA TRI DANA!
- ☛ PODRUČJE BEOGRADA: SVAKA NARUDŽBINA DO 2+ CD-A (PC) ILI 1+ CD-A (SONY) BIĆE ISPORUČENA NA KUĆNU ADRESU BEZ DODATNE NADOKNADE!
- ☛ CENTAR BEOGRADA: SVAKA NARUDŽBINA BIĆE ISPORUČENA NA KUĆNU ADRESU BEZ DODATNE NADOKNADE!
- ☛ DISKOVE PODIGNITE U CENTRU GRADA!

- ☒ PAKETI IGARA @PLAY MIX 1-21 @FRP @SPORT @DOOM @GRIČUN
- ☒ @FRONT @EROS 1&2 @MET 1&2 @STRATEGUE 1&2
- ☒ SVI CD NASLOVI @ENCIKLOPEDE @EDUKATIVNI @DEČJI @IGRE
- ☒ PAKETI PROGRAMA @ULTRA NEW @CAD @ANIMACIJA @GRAFIKA @WIN PACK 1,2,3
- ☒ 100% ZA VAŠ DISK PO IZBORU

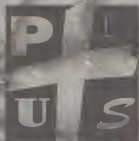

- ☒ UVEK NAJNOVIJE IGRE, KAO I KOMPLETAN IZBOR DO SADA IZASLIH IGARA
- ☒ NOVO OVOG MESECA: PANDEMONIUM, EXTREME GAMES 2, TWISTED METAL 2, DESTRUCTION DERBY 2
- ☒ NAŠA PREPORUKA: TEKKEN 2, WIPE OUT 3997, CRASH BANDICOOT, RESIDENT EVIL

PIZZA RADNO VREME: PONEDELJAK, UTORAK, SREDA, ČETVRTAK, PETAK, SUBOTA, NEDELJA
NE POSTOJI NUŠDAN RAZLOG DA NE OKRENETE

☎ 011 725 758

C © M

PlusCom

EXCOM

021/398-444

021/321-211

KVALITET u Novom Sadu

Hardware

AMD k5

Cyrix 6x86

Intel

Otkup i prodaja polovnih PC-ja

CD-teka

Snimanje

Software

Hardware

**Najkvalitetniji izbor naslova
za iznajmljivanje**

.....Budite u PLUSU vas digitalni svet

Svet IGARA

68 ŠTA DALJE?

Nastavljamo spisak komandi za Rise 2: Resurrection, a tu su i važni podaci za igranje Formule 1 Grand Prix 2

72 TOP LISTE

Finalno izdanje Game Top liste donelo je neka iznenađenja pri dnu liste

86 BONUS LEVEL

Popularnost glavnog junaka jedne kompjuterske igre može dovesti i do njegove nominacije za predsednika Amerike

OPISI

Battleground: Shloh	74.
Bograts	79.
Command & Conquer: Red Alert	73.
FIFA 97	82.
Flight Simulator for Windows 95	84.
Grand Prix Manager 2	77.
Muppet Treasure Island	85.
Resident Evil	78.
ToonStruck	75.
Touché	83.
Trapped	78.
Ultimate Soccer Manager 2	76.
Worms: Director's Cut	79.

REŠENJA

Mission Critical	70.
Police Quest 3 (2)	70.
Ripper (3)	70.

NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE NAJAVE

Actua Golf	87.	Pyst	89.
Area 51	88.	Quake 2	86.
Battlecraft	86.	Realms Of The Haunting	87.
Candestiny	88.	Reloaded	87.
Cosmic Osmo	90.	Sandwarriors	87.
Dark Earth	89.	Sonic PC	89.
Dark Universe	86.	Space Fighter	89.
Fragile Alliance	87.	SPQR	86.
Gladiator	87.	Starfleet Academy	88.
Hardwar	87.	Swiv 3D	89.
Have a N.I.C.E. Day	88.	The Neverhood	90.
Hell Pigs	88.	Whales Voyage 2	88.
Holiday Island	88.	Wipeout 2	89.
Lost Viking 2	90.	Zone 99	86.

ŠTA DALJE?

Priprema SLOBODAN MACEDONIC

☒ **Slw City * PC** * Šifre za igru su sledeće: TORG (prihod od 1.000.000 \$ godišnje), VERS (verzija programa), CASS (svakog meseca dobijaš po 250 \$), PORN (jako imaš zvučnu karticu čučet razne zvukove), FUND (jako upišeš šifru dva puta, zajam će opasti za 25%. (Napomena: neke šifre ne rade na verziji 1.1). Da bi uvećao količinu novca uradi sledeće: u bilo kom HEX editoru otvori bilo koji fajl sa ekstenzijom *.SCL. Idi do sektora 0 offset 39 do 41 i promeni sve u 20.

☒ **Little Big Adventure** * Cheat je sledeći: pritisni istovremeno 'Ctrl'+ 'Alt'+ desni 'Shift'+ 'F12' i pojavice se koordinate gde se nalaziš. Da bi obnovio energiju i punjenje džepka malim slovima upiši šifru BIG.

☒ **Slm Tower** * Za dobijanje statusa od „pet zvezdica“ i mnogo novca napravi sledeći „batch“ fajl (*.bat):
C:\slmtower>debug anytower.tdl

< 102 5

< 106 ff

-w

-q

☒ **Superhertz** * Tokom igre upiši sledeće: MANICMARTIN (neograničen turbo), BRASENOSE (dobijaš 10.000 \$). U glavnom meniju upiši ORI-EL i opciju „Exit“ će se promeniti u opciju „Track Select“.

Dario Valović

☒ **Resident Evil** * **Sory** * Šta radiš kada se ubije zmija na tavani i kada se postavje slestogovoj (sunce, mesec i vetar) na ploči koja otvara vrata u hodniku u kome je pas? Gde se nalazi crveni džipant za drugo tigrovo oklo i da li je on u vezi sa četvrtim slestogovom? Da li postoji neka posebna kombinacija sa slikama kod vrata? Kako pronaći šifru za vrata na spratu?

Asterix

☒ **US Navy Fighters** * **PC** * U „Svetu igara 14“ su objavljene komande sa tastature za ovu igru. Međutim, nisu date komande za komunikaciju sa „wingmanom“. Kako glase te naredbe?

Lazarus pilot

☒ **Elite** * **PC** * Pre sletanja na orbitalnu stanicu moraš da znaš da je ulaz u stanicu uvek okrenut ka planeti. Najsigurnije je da letiš između stanice i planete. Kada se približiš stanicu maksimalno uspori i prebaci pogled na krilne trapove (levi ili desni), i to tako da se preko trapa vidi sama stanica i njen ulaz. Sada namesti brod tako da sve strane stanice budu simetrične, predi na prednji (front) trap, okreni se prema ulazu u

Formula One Grand Prix 2 * PC * Evo tabela koje sadrže idealne podatke o stepenu zakrivljenosti prednjih i zadnjih krilaca, balansu točkova i podešavanju stepena prenosa. Na taj način se postize najbolja kontrola vozila na pisti, odnosno maksimalna brzina.

Wings and Brakes table

Circuit	Front Wing	Rear Wing	Brake Balance (F/R)
Brazil	14	4	34.250/65.750
Pacific	15	8	36.500/63.500
San Marino	15	8	40.000/60.000
Monaco	20	15	46.125/53.875
Barcelona	15	10	39.750/60.250
Canada	14	9	40.500/59.500
Magny Cours	17	11	40.000/60.000
Silverstone	20	13	40.000/60.000
Hockenheim	13	1	37.500/62.500
Hungaroring	20	14	40.000/60.000
Ipsa	11	9	42.500/57.500
Monza	15	2	40.250/59.750
Estoril	17	12	41.500/58.500
Jerez	20	13	40.250/59.750
Suzuka	18	12	40.625/59.375
Achelde	20	13	40.250/59.750

*GAC Polaris table

Circuit	1st	2nd	3rd	4th	5th	6th
Brazil	33.64	39.64	45.64	51.64	58.64	64.64
Pacific	29.64	27.64	35.64	45.64	53.64	60.64
San Marino	24.64	30.64	39.64	47.64	55.64	62.64
Monaco	19.64	25.64	33.64	40.64	47.64	55.64
Barcelona	27.64	34.64	41.64	49.64	55.64	61.64
Canada	25.64	33.64	40.64	49.64	54.64	60.64
Magny Cours	24.64	30.64	38.64	42.64	51.64	59.64
Silverstone	24.64	30.64	37.64	43.64	51.64	59.64
Hockenheim	35.64	39.64	46.64	53.64	60.64	67.64
Hungaroring	29.64	34.64	41.64	46.64	51.64	55.64
Ipsa	25.64	33.64	41.64	49.64	56.64	63.64
Monza	29.64	36.64	45.64	52.64	59.64	66.64
Estoril	24.64	31.64	39.64	46.64	53.64	60.64
Jerez	23.64	29.64	36.64	41.64	50.64	58.64
Suzuka	22.64	30.64	39.64	45.64	52.64	59.64
Achelde	31.64	35.64	39.64	45.64	53.64	59.64

Dami i Nitro

stanciu, centrijaz laserski nišan prema njeemu i samo malo ubrzaj brod. Tako ćeš uspešno sleteti. Što se tiče projektila (Missile) oni ne promataju, ali se mogu izbeći ukoliko imaš „E. C. M.“ sistem ili dovoljno goriva da pobegneš u neki drugi planetarni sistem. Energy Bomb nije preporučljiv za uništavanje projektila. Docking (ili ID) Computer je naprava koja ispeš stanicu mođe da preuzme kontrolu nad brodom i da ga uvede u nju. Fuel Scoops služi za popunjavanje rezervi goriva tako što se približiš nekoj zvezdi, ali je mnogo korisniji za sakupljanje kanistera (tovara) koji ostaju pitate uništenja nekog broda te (njih) na-pao. Pitanje: Na kojim planetama se dobijaju tra-ča, četvrti i peta mislija?

Mario Kadić

☒ **F-17 Challenge** * **A** * Čaka za varanje statusa. U trenutku kada je potrebno promeniti disketu kompjuter će stati, a poruka u kojoj se traži izmena će se pojaviti tek kroz desetak sekundi. Za to vreme uvedi promenu diskete i uključi automatsko pucaње na džojstiku. U tom slučaju na ekranu se neće pojaviti pomenuta poruka. Prilikom učitavanja prve trke avetskog šampionata promena diskete se vrši dva puta i oba puta uradi isto. Potom je potrebno da u trci

osvojiš neko od prva tri mesta i da odmah zatim snimiš poziciju. Posle toga ćeš moći da biraš staze sa najvećim brojem bodova.

☒ **Goblins 2** * Kako preći četvrti deo igre koji se odvija pored prestola i u kuhinji?

Oficir iz umetničkog

☒ **Alyor** * **PC** * Šta treba raditi kada se uzme knjiga iz zupčaniča? Kako pokrenuti Fortress Rotation Simulator? Šta radiš kada se uzme knjiga iz potopjenog broda? Da li se mogu i kako ovetiti prororije u potpalubju (pošto se ispumpa voda)?

Luka Bratović

☒ **Command & Conquer: Covert Operations** * **PC** * Šifre za varanja: BLASTUM (beskonačan broj jedinica), ZESIR (neranjivost jedinica) i BI-GREEN (beskonačno kredita).

☒ **Demolock** * Najpre pritisni zajedno 'Ctrl'+ 'F1', a zatim ukaži sledeće šifre za varanja: MAKE IT 50 (5000 novčanih jedinica), FRODO (trenutni završetak izgradnje), VHOTI (dodatno ljudstvo) i TOUCHE (gledanje video animacija).

☒ **Fire Flight** * Zajedno pritisni tastere 'C', 'W' i '+' na numeričkoj tastaturi, a zatim pritisni 'F12'. Tako ćeš aktivirati „Cheat“ meni.

Soja

ŠTA DALJE?

Amorvat * PC * Šifre za nivoe:
2. cddff1000670, 3. f47e2f1000e10,
4. b6ff31001e0, 5. 563743000e0,
6. c8dc53010a41, 7. c25063010act1
8. e011f730178c1.

Meganeer 2 * Šifre za varanja: SPEED (ubr-
zava trku), MONEY (daje 99999 kredita za kupov-
inu poboljšanja), MAP (mapa sveta) i TESTPRU-
ZE (provera nagrade posle prve runde trke).

Alte 2: Resurrection * PC * Specijalni i za-
svični izdaci za narednih osam likova:
Savo.

Kite Throw: napred, napred-dole, dole, P
Flame Thrower: dole, dole-napred, napred, P
Slide: nazad, nazad-dole, dole, K

Generics: 1 dole, dole-napred, nazad, P 2; dole, dole-
nazad, nazad, K 3; nazad, nazad-dole, dole, P 4 2 x
napred, P 5 2 x nazad, K

Multiple Freshrow (SSM): dole, dole-napred, napred, K
Burn to Ashes (DM): polukrug od napred do nazad, K
Chromax:

Low Finball: dole, dole-napred, napred, P
Head Throw: 3 x nazad, P 8 drb nazad, 3 x P
Dash Attack: 3 x napred, K 8 drb napred, 3 x K

Slide: nazad, dole-nazad, dole, K
Generics: 1 dole, dole-napred, napred, K 2; polukrug
od nazad do napred, K 3; dole, dole-nazad, nazad, P
4 2 x nazad, K 5 2 x napred, P

Death Drop (SSM): 3 x dole, K 8 drb dole, 3 x K
Magna Explode (DM): 2 x nazad, napred, P
An-8

Freeball: polukrug od napred do nazad, P
Jet Kick: 2 x napred, K

Sweeper: nazad, nazad-dole, dole, K
Generics: 1 dole, dole-napred, napred, K 2; dole, dole-
nazad, nazad, P 3; dole, dole-nazad, nazad, K 4
2 x nazad, P

Lighting Strike (SSM): polukrug od napred do nazad, P
Delam (DM): 2 x dole, nazad, P

Oyborg:
Shoulder Charge: 2 x nazad, napred, K
Flying Punch: dole, dole-napred, napred, P

Air Freeball: u vazduhu 2 x napred, P
Sweep Kick: nazad, nazad-dole, dole, K

Generics: 1 2 x nazad, P 2; dole, dole-nazad, nazad
K 3; nazad, nazad-dole, dole, P 4; polukrug od napred
do nazad, K 5; dole, dole-napred, napred, K

Oyborg Chase (SSM): polukrug od nazad do
napred, P
Delam (DM): polukrug od napred do nazad, P

Deedlit:

Teleport: 2 x napred, K
Freeball: dole, dole-napred, napred, P
Low Freeball: nazad, nazad-dole, dole, P

High Freeball: dole, dole nazad, nazad, P
Sweep Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Swept Attack: 2 x nazad, napred, P

Generics: 1 dole, dole-napred, napred, K 2; dole, dole-
nazad, nazad, K 3; 2 x nazad, P 4; polukrug od nazad
do napred, K 5; 2 x napred, P

Super Paddle (SSM): polukrug od nazad do napred,
polukrug od napred do nazad, P
Explosive to Gas (DM): 3 x nazad, K

Deton:
3-Fit Chaos: 2 x napred, P
Run: 3 x napred

Headcut: dole, gore P
Sweep Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Generics: 1 dole, dole-nazad, nazad, P 2 2 x nazad,
K 3; nazad, nazad-dole, dole, P 4; dole, dole-napred,
napred, K 5; dole, dole-napred, napred, P

Laser Beam (SSM): polukrug od napred do nazad, P
Electrocute and Fry (DM): polukrug od nazad do napred,
K

Sulivan:
Freeball: dole, dole-nazad, nazad, P
Sword Dash: 2 x napred, P

Air Dash: 2 x napred, K
Slide Kick: nazad, nazad-dole, dole, K
Samura Spin (SSM): drb napred, 3, P

Supervisor:
Dash Attack: dole, dole-napred, napred, P
Springing Slow Jump: dole, dole-nazad, nazad, P 8; dole,
dole-napred, napred, K

Dash: u vazduhu, 1 x napred, P
Generics: 1 2 x napred, K 2 2 x nazad, P 3 2 x nazad,
K 4; dole, dole-nazad, nazad, K 5 2 x dole, K

Power Move (SSM): 3 x dole, K
Disembowelment (DM): (kada protivnik ima ošetrinu
energije) 2 x nazad, 2 x napred, P

lobby

Pray for Death * U okviru „Credits“ ekrana upali sledeće šifre za
starijanje skrivenih igrica: MEET-
THEGUYS, SENDMEFASTER, BLOO-
BABBLOOBA, YENDLEGAME, I TOON-
SOUND.

Space Hulk 2 * Da bi se pojavio
„Cheat“ meni, u okviru „Options“
ekrana ukucaj šifru INDEEHLP.

Kremeno

Super Star Wars: New Hope * PC * Opciju
„Cheat“ ćeš aktivirati tako što ćeš odnucati BRA-
INDEAD u glavnom meniju. Sada ćeš u toku igre
moći da koristiš dve vrste šifri (pritskom na slede-
će tastere):

Platformisti: nivoe: 'D' (ekstra Smart Bomb), 'H'
(maksimalna energija), 'T' (štit), '1' - '5' (menja-
nje oružja), '+' na numeričkoj tastaturi (dodatni
život) i 'F1' (skok na sledeći nivel).
3D nivoe: '+' na numeričkoj tastaturi (dodatni
život) i 'F1' (skok na sledeći nivel)

AI-Gunsar

Police Quest: SWAT * PC * Da li u skladi-
štu (druga misija) treba ubiti tipa koji drži ta-
oca? Da li je to pravo rešenje? Na koji način u
trećoj misiji treba ući u poslovnu zgradu („ste-
alish“ ili „dynamik“) i na koji ulaz. Šta treba da
daje radiću?

Koda the kidboy

*Da, treba, u jednoj od verzija scenarija. Med-
lartin, ne mora uvek da bude tako. Dakle,
pravo rešenje nije jednodimenzionalno i zavisi od toga
koje varijante misije igraš. U trećoj mi-
siji koristiš „stealth entry“ na ulazu jedan.
Tim za zločina postavi na ugao jedin - čest-
ri. Opisivanje cele misije bi odnelo mnogo
prostora i zato ovo samo rješenje početka
doh ne ušetis u zgradu. Napred zgrade napu-
ni oružje i preko radija zahtevaj otvaranje
vrata (DOOR OPEN). Unetliče da su za-
ljučana i zato zahtevaj naredni upad (BRE-
ACH DOOR). Kada jedini od policajaca dobi-
je oruđe ruci mu da ga upotrebi (INITIATE).
Zatim isom polukrug recit da pregleda oho-
ltru ogledalom. Kada dobije znak da je sve
OK, ušetis oba tima u zgradu: ENTRY TEAM
A RIGHT, ENTRY TEAM B LEFT, ENTRY TE-
AM A MOVE, ENTRY TEAM B MOVE. Za dalje
se morat smatiš sam. <3*

Konferencija „Šta dalje?“ na BBS Poštala svesni se na sledeći
način: u glavnom meniju izaberi 'K' (konferencija), a zatim
'P' (prijet). „Šta dalje?“ je konferencija broj 4. Sa 'C' čitaš
ponude, sa 'S' šalješ svoja bila kome. Na pitanja koja BBS posta-
va, odgovorai po sledećoj levi:

Od: Ine Prezine
Za: Slobodan Mucedonic
Tema: Pomoc oko igre
(obratiti paznju da nesme nashiti slova)

Prijava na ovaj konferenciji automatski odobravai obja-
nje svoje ponuke u rednom broju „Sveta kompjutera“. Ponuke
ne treba stiti kao komentari SysOpu. Konferencija, naravno,
možai prišiti pomodu off-line readers.

Svet kompjutera (Šta dalje?)
Makedonska 31, 11000 Beograd

Molimo saradnike rubrike da u
svojim pismima obavezno
naznače imena Otkalca na o-
je pitanje odgovoravai, iz kog broja
je pitanje i za koji kompjuter je
igra. Takođe neka provere Kom-
plikacije u „Svetu igara“ 7, 8, 10, 13 i
14, kako se ne bi ponavljala jednaka
ista pitanja i odgovorai za pojedine
igre. Poželjno je da saradnici na
poteđini koverte napisu svoje ime.
Neprikladnivanje pravila povlači ne-
objavlivanje pisma. Hvala.

Priloge i pitanja možete slati elektronskom poštom na adresu sta.dalje@ask.co.yu

NOVO!

računarski časopis

U IZDANJU MIKRO KNJIGE

Poštovani čitaoci,

Obaveštavamo vas da je *Mikro knjiga* pokrenula nov računarski časopis. Pažljivom analizom tržišta i potreba za aktuelnim, kvalitetnim, objektivnim i široko prihvaćenim mikroračunarskim časopisom, zaključili smo da su sazreli svi uslovi i da je došlo vreme da vam ponudimo jedan takav časopis.

Redakcija Mikro knjige

Deset razloga za Mikroracunari

1. Nova koncepcija. Na osnovu sugestija čitalaca došli smo do časopisa u kome ljudi mogu naći brojne teme koje ih zanimaju. Teme su obrađene tako da su i „običnim“ ljudima interesantne. S druge strane, u časopisu se nalaze brojni stručni saveti iz svakodnevne prakse rada na računaru.

U svakom broju ćete naći najnovije vesti iz sveta računara, mišljenja autoriteta, deo o novim tehnologijama, prikaze novih proizvoda, poseban deo o Internetu, deo o programiranju, stalne rubrike i male oglase. Uz svaki broj se dobija i specijalan dodatak – uputstvo za korišćenje programa. U prvom broju, dodatak obrađuje napredne tehnike Excela 97.

2. Priznati autori. Časopis može biti dobar samo ako ima dobre saradnike. Za prvi broj *Mikro knjiga* je okupila veliki broj priznatih autora. Svakom našem saradniku moći ćete da se obratite i lično.

3. Izgled časopisa. Nudimo časopis novog grafičkog lika, novog formata i tehničkog uređenja. Časopis koji je prijatan za oko i prijatan u ruci. Časopis koji će služiti kao uzor.

4. Internet svet. Posebna pažnja je posvećena Internetu. Brojne rubrike o Internetu, domaćoj i stranoj sceni, načinima kako da se povežete, kako da imate svoje stranice na Internetu, najnovije vesti, brojne zanimljive lokacije i mnoge druge stvari čine poseban deo časopisa, deo koji smo nazvali *Internet svet*. Verujemo da ćete u *Internet svetu* naći mnogo toga što ste tražili.

5. Dvaneestogodišnja iskustvo. Iza časopisa *Mikroracunari* leži 12 godina rada u oblasti publikovanja računarskih informacija, prenošenju proverenih iskustava i pružanju potrebnih znanja.

platom: od 10 do 30%, što znači da vas pojedinačni primerak košta 18, 16 ili čak 14 dinara, i to sa poštarinom!

7. Mikroracunari na Internetu. Časopis ima podršku na Internetu. Sve ono što nije stalo u časopis naći ćete na adresi <http://www.mikroracunari.co.yu>. Plus diskusione grupe, vesti i kontakt sa autorima. Postojanje časopisa *Mikroracunari* na Webu logičan je nastavak postojanja savremenog računarskog časopisa.

8. Objavljivanje vaših priloga.

Mikroracunari će objavljivati i honorarisati sve zanimljive priloge čitalaca. Ako ste pronašli način kako nešto može biti urađeno brže i efikasnije, rado ćemo objaviti vaš prilog u posebnoj rubrici namenjenoj baš za takva iskustva iz prakse. To mogu biti i sasvim mali saveti, a ne samo neka „velika“ saznanja.

9. Besplatni mali oglasi.

U svakom broju će se nalaziti kupon koji će vam omogućiti da u sledećem broju objavite besplatan mali oglas. Vaš oglas će stići u veliki broj ruku zainteresovanih za vašu ponudu.

10. Izdanja Mikro knjige.

Poslednji, ali ne i najmanje važan razlog za *Mikroracunari* je to što je izdanje *Mikro knjige*. Želimo da *Mikroracunari* postanu među računarskim časopisima isto ono što su knjige *Mikro knjige* među računarskim knjigama. Uz vašu podršku to ćemo i postići!

Prvi broj u prodaji 25. decembra 1996.

6. Cena. Cena pojedinačnog primerka *Mikroracunari* je 20 dinara. Verujemo da je to korektna cena za časopis od preko 100 strana, sa specijalnim dodatkom i najkvalitetnijom štampom u boji. Posebno ako uzmete u obzir i popust koji dobijate pret-

POZIV NA PRETPLATU

Pozivamo vas da se pretplatite na časopis *Mikroracunari* po povlašćenim cenama, cenama sa popustom:

	6 meseci	12 meseci	
Pravna lica	108 din.	216 din.	POPUST 10%
Fizička lica	96 din.	192 din.	POPUST 20%
Diaci, studenti i penzioneri	84 din.	168 din.	POPUST 30%

U cenu je uračunata poštarina.

Pretplata za inostranstvo: poštom 90 DEM, godišnja 180 DEM
 Mikro knjiga • 11038 Beograd • Petra Martinovića 6 • t/f/ab: 2540-544, 2540-545, 542-516

TOP LISTE

Priprema GORAN KRSMANOVIĆ

Do 17. decembra primili smo 178 kupona. Među njima bilo je 73% vlasnika PC kompatibilaca, 25% vlasnika Amiga i 2% vlasnika ostalih kompjutera.

Dobitnici nagrada u ovom broju:

Kontiki (011/154-836) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Dragan Gajić, Ilije Đurčića 3, Studentski dom Bajk, 21121 Novi Sad
- Mario Ćirić, Save Nemanjika 1/19, 11300 Smederevo,
- Ratko Novaković, Jablanička 27, 11000 Žarkovo,
- Miloš Višnjić, Bulevar JNA 81/9, 11000 Beograd i
- Ištvan Sečenji, Tvornička 30/1, 24131 Kanjiža

Diler Soft (011/323-18-14) vrši uslugu besplatnog snimanja po pet disketa ili jednog kompaktnog diska dobitnicima:

- Stevan Gvozdenović, Svetozara Markovića 1/5, 34227 Batočina,
- Nikola Krmpotić, Kumičićeva 3, 24000 Subotica,
- Milan Kostić, Braće Pančić 1, 11216 Jakovo,
- Miloš Jevtić, Vuka Karadžića 4, 35930 Čuprija i
- Danijela Stojanović, Matice Srpske 38/13, 11160 Beograd

Čestitamo srećnim dobitnicima (za preuzimanje nagrada treba da se jave sponzorima) i pozivamo sve čitaoce da nam i dalje šalju glasove za Game Top 25 na dorđu adresu.

SVET KOMPJUTERA

(Game Top 25)

Makedonska 31
11000 Beograd

Naj ovom kuponu napišite: Ime, štampanim slovima, nazive pet najomiljenijih igara i firmi koje su ih proizvele

br	Naziv igre	Firma
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
Ime i prezime		
Adresa		
Imam _____ godina. Imam kompjuter _____		

TOP 10 AMIGA

1. CAPITAL PUNISHMENT
2. TRAPPED
3. BOGRATS
4. TRACKSUIT MANAGER 2/97
5. TIN TOY
6. WORMS: DIRECTOR'S CUT
7. BLOBZ
8. ALIEN BREED 3D II
9. VENETTA 2/15
10. DNA

TOP 10 PC

1. C6C: RED ALERT
2. FIFA 97
3. FLIGHT SIMULATOR for WIN95
4. TOONSTRUCK
5. MUPPET TREASURE ISLAND
6. STEEL PANTERS 2
7. MASTER OF ORION 2
8. GEX
9. LEISURE SUIT LARRY 7
10. WAR WIND

Top 10 je mesečna lista najtraženijih igara na domaćoj sceni. Formira se na osnovu informacija dobijenih od preprodavaca, informacija iz stranih časopisa i ličnih mišljenja članova redakcije. Igre su rangirane prema popularnosti i poizražaji, a na kvalitetu.

GAME TOP 25

1. FIFA 96 - EA Sports	497	PC
2. NBA LIVE 95 - EA Sports	421	PC
3. COMMAND & CONQUER - Virgin	400	PC
4. MORTAL KOMBAT 2 - Acclaim	390	Amiga PC
5. WARCRAFT 2 - Blizzard Entertainment	370	PC
6. MORTAL KOMBAT 3 - GT Interactive	300	PC
7. DOOM 2 - Id Software	292	PC
8. CIVILIZATION - MicroProse	264	Amiga PC
9. DARK FORCES - Lucas Arts	250	PC
10. MORTAL KOMBAT - Acclaim	232	Amiga PC
11. ALADDIN - Disney Software	225	Amiga PC
12. COLONIZATION - MicroProse	220	Amiga PC
13. THE LION KING - Disney Software	189	Amiga PC
14. WING COMMANDER 3 - Origin	173	PC
15. COMANCHE - Nova Logic	170	PC
16. REBEL ASSAULT 2 - Lucas Arts	176	PC
17. WORMS - Team 17	163	Amiga PC
18. X-WING - Lucas Arts	155	PC
19. TIE FIGHTER - Lucas Arts	144	PC
20. THE SETTLERS - Big Byte	138	Amiga PC
21. STREET FIGHTER 2 - U.S. Gold	135	Amiga PC
22. DUNE 2 - Westwood Studios	128	Amiga PC
23. DUKE NUKEM 3D - Apogee	121	PC
24. QUAKE - Id Software	119	PC
25. CIVILIZATION 2 - MicroProse	115	PC

Za razliku od prošle godine kada je pitanje prvoplasirane igre odlučeno u poslednjem mesecu (nakon neverovatnog finiša u poslednjih nekoliko meseci Mortal Kombat 2 je prestigao Civilization, inače pobednika za 1995. godinu), FIFA 96 nijednog momenta nije dozvolila približavanje drugoplasirane igre NBA Live 95. U odnosu na prošlogodišnju finalnu listu, ove godine trinaest igara nije ponovilo svoj plasman na Game Top 25 (prošle godine tu sudbinu je zadelo samo osam igara).

Sportske simulacije su plasmanom na prve dve pozicije pokazale ogromnu popularnost u 1996. godini, a za njima su sledile standardno popularne borilačke igre (Mortal Kombat 2 i 3) i strategije (Command & Conquer i Warcraft 2). Sredinu liste zauzele su Doomlike (Doom 2 i Dark Forces) i upravljачke simulacije (Civilization i Colonization). Diznjevina čeda Aladdin i Lion King bila su solidno plasirana tokom cele godine, a zapaženu ulogu imale su i letaćko-pucaćke igre Wing Commander 3, Comanche, X-Wing i TIE Fighter. Zbog kasnog starta, ali solidnog finiša, listu dvadeset pet najpopularnijih igara u 1996. godini pridružili su se i Duke Nukem 3D, Quake i Civilization 2. Po ustaljenom običaju listu resetujemo svakog januara i od februarskog broja „Sveta kompjutera“ čitaoci glasači imaju priliku da formiraju novu listu najpopularnijih igara. Iskorišćite svoje pravo glasa, (mi nismo "oni").

Films „Empire“ je do sada izdao četiri igre iz serije *Battleground* od kojih smo mi imali priliku da vidimo dve, a zahvaljujući tome u ranijim brojevima „Sveta kompjutera“ i vas smo upoznali sa: *Antietam* i *Battleground* (našim sudu nije prepušten *Gettysburg*). Kako je baš verzija bitke iz američkog građanskog rata ostavila jako dobar utisak na populaciju igrača širom SAD-a, ljudi iz ove programerske kuće su se odlučili da nastave izradu scenarija koji prate tu tematiku. Dakle, predstavljamo vam drugu *Battleground* iz serije *Civilnog rata* - *Shiloh*. Nakon njega, kako je najavljeno, sledi i bitka kod *Antietama* koja će se u Americi pamtili kao najkrvaviji dan u istoriji njihovog ratovanja...

Battleground: Shiloh je istorijska strateška igra koja za temu ima bitku koja se odigrala 6. i 7. aprila 1862. godine u Shiloh području koje obuhvata južni deo severnog Tenesija uz samu reku Tennessee. Ova bitka se smatra prvom velikom bitkom *Civilnog rata*.

Instalacija programa je prilično jednostavna i zahleba ili Windows 95 ili Windows 3.1x, koje instalirajte sam prepoznaje. Zavisno od brzine vašeg CD-a možete na hard disk prebaciti od minimalnih 20 MB do famoznih 340 MB podataka. Ukoliko posedujete bar šestobitni CD drive slobodno se možete odlučiti za minimalnu instalaciju.

Po staroanju igre potrebno je da se odlučite za jedan od mogućih scenarija igre, pri čemu vam se ispisuju osnovni istorijski podaci vezani za tu bitku. Nakon odabira scenarija opredeljujete se za jednu od strana kojom ćete rukovoditi, i odlučujete ko će biti vaš protivnik (živ igrač ili kompjuter). Ukoliko se odlučite za živog protivnika on sa vama može da razuje na istom kompjuteru na kome i vi igrate ili na nekom udaljenom. Veza između ta dva kompjutera može biti modemska, mrežna ili putem e-mail-a.

Svaki scenario ima limitiran broj turnusa (poteraz), a svaki turnus ima četiri faze: pokretaj armija, definisanje i ofanzivna prijava i borbu prsa u prsa.

Biranje jedinica vrši se klikanjem na željenu jedinicu na mapi, nakon čega se ispod mape prikazuje

status date jedinice. Postoje nekoliko tipova jedinica, od kojih svaka ima određene karakteristike - tip borbe, daljina koja prelazi, formacije koje može da formira, i sl.

Posle izvedenog napada prikazuje se izveštaj koji daje sve potrebne detalje o posledicama njegovog izvršenja.

Borbu prsa u prsa predstavlja ručna borbu između dve jedinice, kada jedna grupa pokušava da zauzme lokaciju koju drži druga. Samo jedinice koje su u „dobrom“ stanju mogu da vrše ovaj tip napada.

Kada završite i sa ovim vidom megdana, kraj je vašeg turnusa i sada protivnički igrač izvršava svoje poteze.

Tokom bitke moguće je da određenim jedinicama napravite pojačanja u vidu ljudstva, opreme ili brane. Svaki scenario ima svoje „ustavne pobjede“ koji se u svakom trenutku mogu videti iz odgovarajućeg menija. Kao i u prethodnim verzijama *Battleground* pobjeda ima pet modaliteta - od velikog poraza, preko malog poraza i nerešenog do male pobjede i velike pobjede.

Cela igra praćena je originalno komponovanim muzikom koja odgovara tematici *Civilnog rata*. Uz

Battleground Shiloh

noju vrlo često bitke pevani delovi i zvučni efekti (pucnjata, eksplozije i sl.) koje sve to sve veće bitke praćene su AVI sekvencama borbe. Ukoliko želite pre početka igranja možete odgledati i kratak igrani film od par minuta koji predstavlja borbu dve strane - severa i juga.

Jedna zamerka koju sam uočio tokom testiranja ovog programa je što prilikom izbora scenarija, opis istorijskih fakata vezanih za njega nije estetski najbolje sreden. Ipak, sve u svemu, originalni *Battleview* interfejs koji se koristi u svim nastavcima ove serije se zaista pokazuje kao vrlo dobar za ovaj tip strateških igara, a celokupan utisak koji igra ostavlja je prilično zarazan. Ukoliko ste fan ovog tipa zabave saigraćete se sa računaru.

Retja JOVIĆ

empire
INTERACTIVE

Originalni softver smo dobili od izdavača „Empire Interactive“

ZANR: strateška igra

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Zaista kvalitetno uređena „šminka“

Ništa novo u odnosu na prošlu verziju.

TOONSTRUCK

Crtani filmovi u kojima se pojavljuju živi glumci postaju već nekoliko decenija. Među-

tim, tek pošto se pojavio film „Ko je smestio Zeke Rodžera?“ postalo je jasno kakve fantastične mogućnosti nudi spoj igranog filma i klasične, odnosno kompjuterske animacije. Popularnost „Zeke Rodžera“ je odmah navela holivudske producente, željne što većeg priliva novca u kase sopstvenih kompanija, da slobodna sredstva u stvaranje filmova istog tipa. Tako je npr nastao „Cool World“ a upravo smo ovih dana svedočili prave histerije koja je zahvatila mlade Amerikance povodom filma „Space Jam“ u kome košarkaški super star Majkl Džordan igrajući i zabavlja „rodžer“ zajedno sa Duškom Dugaškom, Paškom Daškom, Elmerom ostalim popularnim crtanim snagama.

Posao animatora koji zajedno sa svojim kolegama radi na stvaranju crtanih filmova je vrlo lep i zabavan, ali on je ponekad, kada nastane nepravilno i kreativnosti zahteva, može da bude i prilično nezahvalan. Ne verujete? Pa dobro hajde da onda zajednički posmatramo tačkov togove šouka. Evo recimo, o čemu za primer, ovoga odme ma je i Dru Blank, (Drew Blank), vrhunski je animator, omen u svom poslu ali mu u poslednje vreme mnogo teško ne da od... pravo ga vidimo u trenutku kada mu urednik grupišta da una još samo jedan dan da osmisli grupu novih likova koji će osvježiti utraju serija „Fluffy Flax“, „Bun Bun Show“ koja se već deset godina uspešno prikazuje na televiziji. Međutim, to je jako teško, ali je mnogo teže osmisliti. Pogledate ga samo, već nekoliko sati se ispred njega nalaze samo prazni papiri, a on, Hes, Dru! Probad se, čoveče! Eto, Šta sam vam rekao! Verovatno vam je jasno šta će se desiti ujutro, posle deset godina rada dobite otkaz. No, tako je to u životu, zar ne, Dru? Dru?? Gde nestade, čoveče? Šta se ovde događa?? Dru??

Jedna od najboljih i najzanimljivijih ovogodisnjih avantura dolazi nam iz Virginovog ogranka „Bunt“ ToonStruck je igra urađena u stilu „Zeke Rodžera“ u kojoj igrać priznata ulogu jednog živog showa koji se u njoj pojavljuje i u pitanju je animator Dru Blank, tu mači ga glumac Kristofer Loid (Christopher Lloyd) koji se našao u svetvi crtanih filmova podelenom na dva dela i kome vladaju dve krasnosti - čisto dobro i čisto zlo (The Molevolands). Ne znajući kako da se vрати u sopstveni svet, Dru prihvata ponudu kralja Curotope Hna da zajedno sa svojim crtanim drugarom (Flax Wilby) pronađe dvanaest dečeva mašine zvane

„cunifer“ koja će stanovnicima omogućiti borbu protiv log barona Nefanousa.

ToonStruck je jednom rečju fenomenalna igra, koja poseduje sve one karakteristike koje treba da ima odlična avantura, ali i mnogo više od toga. Grafika je zaleta vrhunska, glasovena do nivoa perfekcije tako da se igra simula ne razlikuje od najvlastitijeg crtanog filma. Isto važi i za međuanimacije koje ugledaju kao da su delo nekog ozbiljnog holivudskog produkta namenjenog široj publici. Proseka je neverovatno koliko su autori posvetili pažnje usklađenosti pokreta glavnog junca i ostalih crtanih likova imajući u vidu da se radi o jednoj „obličnoj“ kompjuterskoj igri. Što se liče muzičke podloge primenjen je reperi koji se do sada već mnogo puta pokazao kao pun pogodak, pored nekoliko specijalno komponovanih melodija, korišće

za, uprkos činjenici da zauzima dva kompakta diska. To nije ni prvi ni poslednji put da se s njim takav problem, ali on u ovom slučaju ima jednu specifičnost. Kada se kaže da se neka igra lako završava u kratkom vremenskom periodu, to obično znači da je ona prekratak. Međutim, ova konstatacija u slučaju ToonStrucka ne važi. Avantura ima sasvim solidnu dužinu, ali e problem u tome što igrač posle početnog upoznavanja sa likovima uagred može zaključiti šta je ga potrebno u igri, „zakoneći jednim udarcem“, završiti igru bez ikakvih zagađivanja (sem u slučaju ako prevodi postojanje nekog objekta na ekranu). Da je to tako svedoči i prmer grupe VHS „Mladi avanturisti“ koji su i ToonStruck lako završili, tako su se po prvi put susreli sa igrom tog tipa. Ovo, razume se, ne znači da smo mi za igre u kojima se prijavju neobične začetke, ali smatramo da teži na zatreba da bude tačva da predstavljaju izazov.

U svakom slučaju, ToonStruck je igra koju ne bi trebalo propustiti. Ovo se ne odnosi samo na ljubitelje avantura, već i na one igrače koji smatraju da su takve igre monotone, pa čak i dosadne. Za njih će ToonStruck biti pravo otkrovenje.

Slobodan MACEĐONIC

Originalni softver smo dobili od distributera „Virgin Interactive Entertainment“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 2 kompakta diska

Grafika, fenomenalno admirirani likovi, glasovi glumaca.

Suviše jednostavni problemi i lako predvidiva rešenja.

Ultimate Soccer Manager 2

Za prošlih šestnaest godina, koliko je prisutna na softverskoj sceni, firma "Sierra On-Line" (osnovana 1980. godine u Los Angelesu) popisala je zavidan broj kvalitetnih igara. Od početka, prevashodno orijentacija firme bila je na uzradi avantura, tako da su svojevrstno izbacili prvu avanturu u istoriji računarskih igara koja je došla kombinacijom grafike i teksta. Danas ovaj gigant sa preko četrdeset zaposlenih dizajnera, programera i muzičara uspešno obrađuje i druge žanrove računarskih igara, te pored avantura (*Phantasmagoria*, *Let's Eat Larry Collector* i dr.) u svoje kataloge ubacuju i simulacije (*Age of Civilization*, *EarthSiege 2*), strategije (*Caesar II*, *Space Buckets*) sportske simulacije (*IceHockey '96*, *Football '96*) i arkaadne igre (*Lode Runner*, *3D Ultra Pinball*).

Naslovak pristiže "Sierra" menadžerske simulacije fudbala (sa podacima za sezonu 1996./97.) dolazi sa neskrivenim pretenzijama da postane do sada najisvobudljivija igra u svojoj kategoriji. Sva složena i velika zahtevnost menadžerskog posla izgleda da je neupitan izvor ideja za igre sve boljeg kvaliteta. Jedini pravi problem u izradi ovakvih igara odnosi se na što funkcionalnije povezivanje mnogobrojnih operacija u preglednu, jednostavnu celinu, a da se pritom ne izgubi na realnosti ili preterano zakomplikuje igranje.

Ultimate Soccer Manager 2 bez svake sumnje objedinjuje gore navedene karakteristike. Svi domeni igre su snažnimo i tehnički besprekorno obrađeni. Posebno izrazito istakli obilješte povezanih opcija u okviru menadžerskog dela i iznervno rešen takozvani deo sa mogućnošću brzog testiranja (ne)uspešnosti taktike. Kao tima, ali ne i manje važna komponenta posloj poslovi ("biznismenski") deo vezan za spornostva, reklamiranje i snabdevačke funkcije.

Upoznavanje sa osnovnim opcijama i značenjem ikonica u vrhu ekrana nece zada-

vati nikakve probleme ni apsolutno najpočetnicima (takozvani "Santrači"), pa ćemo se ovde pozabaviti samo nekim konkretnim tehničkim informacijama i važnijim opcijama.

Na početku treba da se odlučite za startnu količinu zelenih novčanica, što se direktno oslikava na težinu igre (sistem: više para, manje nerviranja i razbijenih misleval). Opcija **Commercial game on/off** kada je uključena, na grbuću će vam pored svega staviti i brigu oko gradnje i održavanja sezi, prodavnica i restoma: u supermom time će se baviti kompjuter (to je, za početak manje bolna varijanta). **Rigging on/off** omogućava vašim zlonimogm pulemima da igraju priljavo (pitanje je da li se u današnjem fudbalu uopšte može govoriti o fer-pleju, s obzirom da se sve više igrača sa utakmica vraća kao sa fronta, prebijenih nogu i razbijenih arkaada).

Preko ikonica u vrhu ekrana u svakom trenutku su dostupne sve glavne operacije preko kojih se, u nekim slučajevima, može otvoriti novi ekran sa dodatnim opcijama. Sa glavnog ekrana pruža se pogled na celokupni stadionski kompleks, sa svim pratećim objektima kojima se pristupa pritiskom na dugme miša. Iz kancelarije se vrše poslovi oko transfera igrača, zakazivanja prijateljskih susreta, podmičivanja (najkratkiji put do zavora), pregleda stanisa tima i statističkih podataka i gomile drugih operacija. U slučaju da utakmicne ne idu najbolje, a vama gori pod nogama i pobeđa vam je potrebna više nego "lebuš", iz svoje kancelarije telefonom možete uraditi tri stvari. Prva, poudružite sledećem protivniku neku razumnu sumu, sklopite "posao", ali ne tada ne odlažete sigurnu pobeđu. Ostale mogućnosti se odnose na kupovinu igrača "ispod ruke" i potaganja opklada, da li treba koristiti tek u stanju krajnjeg očajja.

Verovatno će vam ići na živce obaveza stalnog polaganja računa direktoru kluba (čika od kojih vam zavisi koža). On će se na početku sezona jasno i nedvosmisleno uzurati u pogledu mesta na tabeli gde očekuje da vidi ime svog kluba. Svaka neuspela sezona je korak bliže sut-karti.

Posebnu pažnju zaslužuje izbor osoba koje čine trener, fizioterapeut i šividači (ljudi koji traže igrače prema zračnim kriterijumima), pri čemu u istovremeno može biti zaposleno samo pet trenera. Njihov izbor zavisi od vašeg materijalnog stanja, ali bolja referencija je vrednost igrača kojima raspolažete. Ne treba očekivati brzu napredak većine igrača, ali valja imati na umu da mladi igrači znatno brže uče.

Takozvani deo ostavlja veliku slobodu za formiranje sopstvenog stila igre. Određuju se pozicije igrača, bira kapiten, određuje šuter za slobodne udarce, kornera i penala, a sve na osnovu karakteristika samih igrača. Takozvani elemente je moguće promeniti i na svakog igrača pojedinačno. Postoji i mogućnost ograničavanja uvek neskatine ofajad zamke, što treba koristiti u slučajevima kada protivnička ekipa igra napadački.

Praćenje utakmicne se odigrava na 3D izometrijskom polju sa sitnim, animiranim figurama svih dvadesetdvaju igrača. Neuzvesnost oko rezultata prošina svaki minut utakmicne, koja je zahvaljujući jednostavnim animacijama značajno dobila na atraktivnosti. Ostatak mnogobrojnih funkcija prebija sami.

I sa tehničke strane je *Ultimate Soccer Manager 2* izgledno odličnjava. Sem pomenutih animacija, unapređenja su prisutna i na polju zvuka (goboljne melodije, govor i specijalni efekti), grafike (SVGA renderovane slike) i korisničkog interfejsa (organizacija u "icon bar" stilu, slično Windows korisničkim programima).

Hardverska zahtevnost se, za današnje uslove, može smatrati umereno niskom. Potrebna je najmanje 486 DX33 računar, dvovrzinski CD-ROM drap, 8 MB RAM-a, Soundblaster kompatibilna kartica. Radi na DOS i Windows 3.1/95 konfiguracijama.

Gredimir JOKSIMOVIĆ

Originalni softver smo dobili od izdavača "Sierra On-Line"

ZANR: upravljačka simulacija

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

More opcija uz očuvanu jednostavnost igranja.

Arhaično grafičko okruženje.

Grand Prix Manager 2

Najatravnija menadžerska simulacija Formule 1 za proteklih godinu dana, "Microproseov" *Grand Prix Manager* doživljava je, slično mnogim igrama iz svoje branše, zvanični nastavak.

Ljubitelji originala pred susret s novom igrom neće oduševiti, s obzirom na fragmentu vizuelnu sličnost. Identičan raspored ikona, sadržaj pull-down menija (čak je i nerasvjetljena opcija Race Screen), isovršno grafičko i tek nešto poboljšano zvučno okruženje ne mogu se svistati u pohvale.

S druge strane, ostali elementi su doživeli detaljnu reviziju. Programeri su patom Interneta, pisanja i faksova dobijali komentare, savete i želje ljubitelja igre širom sveta i maksimalno se potrudili da sve konstruktivne predloge pretuče u konkretna unapređenja. Ubačena su sva pravila iz sezone 1996., a dobijeno je zvanično odobrenje FIA organizacije za korišćenje imena logosa i imena tima i vozača (jedino su sponzori fiktivni).

S obzirom na celokupnu Windows orijentaciju igre i korisničko interfejs je na point-and-click principu, sa opcijama predstavljenim ikonaša košnja se pristupa mišem ili komandama sa tastature (Tab taster za osnažavanje ikone, Space za selekovanje), izgled i sadržaj ekrana se mogu menjati shodno ukusu igrača. Takav interfejs je sam po sebi dovoljno jasan i gubi se svaaka potreba za detaljnim prevlačenjem svake opcije.

Druga koji nikad ranije nisu videli prvi deo igre savjetujemo da za početak izaberu opciju Quick Start, koja će automatski sastaviti celokupan tim i dati ne-što početnog kapitala. Pre početka moguće je promeniti ime i logo firme, ali ipak preporučujemo da zadr-

že "Benetton" (tu su Žan Alesi, Gerhard Berger, a da ne spominjemo deset miliona dolara za počesto "troškare").

Sa glavnog ekrana se brzo i lako pristupa svim glavnim opcijama koje čine odvojene celine. Tu su mogućnosti za sastanke sa osobljem, pregovore sa sponzorima, finansijanske završnice, dizajn budućih modela bolida, popravke i običavanja, test vožnje, trke u raznim šampionatima, informacije iz sportske štampe, sezonske tabele, a svaka od njih sadrži obilje podopcia. No, budite bez brige, jer su meniji organizovani tako da se ne možete zbuniti ni da dočete.

Glavna cilj igre je dospeti u društvo najbogatijih u svetu Formule 1, a to se postiže kada vam konto u banci dostigne brojku od trinaest četrdeset miliona dolara. Ne ka kraća uputstva kako da to ostvarite sadržaj su pitusa koji slede.

S obzirom na svežinu scenarija, ne bi bilo loše za početi igru kao menadžer nekog trenutno vodećeg tima (Benetton, Williams, Ferrari ili McLaren), što u startu daje značajnu prednost. Treba steći naviku uspostavljanja dobrih odnosa sa sponzorima, jer tu leži najveća lova (želje posećuje Sponzors Time opcije, pucajte na velika imena i cenikajte se). U slučaju da vodite slabiji tim, pozabavite se i sivičim novcem do koga se može doći na više načina (na primer, neki vozači će platiti i ne tako male sume da bi ih pustili da provotaju kopj krug pod vašim klubskim bojanom. Kod kupovine končnih delova može se zaraditi priložna suma, ali takvi poslovi mogu biti mač sa dve oštrice, najviše zbog čestog pada cena delova.

Pripreme za trku i sazna zakumenja pružaju još više prostora za vešto manevarisanje. Uz upotrebu opcije Advice moguće je bolide dozretati do savršenstva, pa

stoga ne prezajte od česje upotrebe isse. U toku samog toka trke najviše pažnje treba posvetiti stanju bolida (prevashodno gumama) i poseti boksa (najbolja je varijanta od tri stanja), uz nepotpuno punjenje goriva i dobitak na brzini je tada očajjedan).

Što se tehničkih karakteraistika tiče, stvari stoje prilično dobro. Uz simpatičnu grafičku i zvuk, komentare popularnog (na Zapadu) Starlinga Mosa (Moss) i animirane sekvence atmosfere upotpunjuje i jednostavna vrnost kontrole, što je, s obzirom na sličnost igre, itekako važno. Postoji i opcija za mrežno igranje, ali svega četiri igrača. Na disku se, pored igre nalaze i neki screen-saveri za Windows 95.

Koliko je složen i multioptan posao menadžera jednog tima Formule 1 biće vam jasno već posle par minuta ozbiljnijeg igranja. Impozantno zvuči činjenica da ova igra simulira rad nekih 200 do 300 ljudi čiji je zadatak da maksimalno pripreme bolid, smese ga na startu, angažuju najbolje (čiji najskuplje) vozače i pribave bogate sponzore. Ako ste spremni da se suočite sa navedenim izazovima, kralj vas izvesno prednjače iz sveta auto-trka, menadžerska veština i smalazeenje pod stalnim priliškom (da ne pomignemo ljubav prema novcu), onda je *Grand Prix Manager 2* odgovor na sve vaše zahteve.

Gradimir JOKSIMOVIC

MICROPROSE

Originalni softver smo dobili od izdavača "Microprose"

ZANR: upravljačka simulacija

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

86

Sva složenost menadžerskog posla na jednom mestu.

Preterana sličnost sa prvim delom.

Trapped

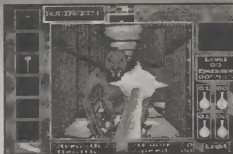
Ostvarena na polju Fantasy Role Play igara za vreme velike Amiga krize prethodnih godina manjkale su na softverskom tržištu. Iz firme „Oxytron Software“ stize *Trapped*, dosta zahtevna avantura čija je sadnja smeštena u magičnim imaginarnim zamkovima. Glavni cilj je pronaći izlaz i osloboditi se zle sudbine koja je zadesila junaka koga vodite. Grafičke karakteristike igre su zapanjujuće, ukoliko imate preko 5 MB memorije i makar 15 na hard disku. Animacija je glatka i brza sa kvalitetnim i realističnim senčenjem. Ako koristite blur mode preko 'F8' meni tastera dobićete veliki render kvalitet i maksimalno korišćenje vaše grafičke memorije kartice. Zvuk je pomalo ispod nivoa dostojnog kvaliteta ostvarenog. Ipak, semptovi su lepo uklopljeni (trupkanje po mraku, pucketanje vatre, zvuk metala pri sudaru dva oružja...)

Kontrola likova se vrši preko kursorskih tastera (kretanje i izbor menija) i numeričke tastature (pogled gore ili dole). Glavni ekran se sastoji iz dela predviđenog za pogled iz prvog lica, donji deo su oružja, lčni profil lika koji se vodi i slični korisni podaci. Sa leve strane se nalaze prozaidni predmeti, dok su na desnoj raspoređeni razni napici za lečenje ili druga upotrebu (npr. trovanje). Preko 'F1' tastera se ispunjavaju sve ostale opcije. 'F2' predstavlja auto-mapu koja je neophodna

u komplikovanim delovima. Preko 'F3' se mogu videti bliže karakteristike likova 'F4' su skrolovi (stare umosane hartije koje ste sakupili usput. 'F5' je meni za snimanje pozicije i izlazak iz igre. 'F6' je inventar lika. 'F7' je meni sa dva podmenija od kojih prvi služi za preklupljanje, dok je drugi za lansiranje magija. Odabir magija se vrši preko kursorskih tastera. 'F8' su opcije broj piksela, muzički efekti, kretanje skakutanim (??), teksure pod/plafova. 'F9' je knjiga sa dvanaest osnovnih magija koje ćete koristiti.

Od oružja imate samo šest alata. Bodež (dagger) ne nanosi teške rane, konstan za lovcu. Dugi mač (Long sword) pogodan je za vitezove i borcu. MorningStar (poklani presuzer iz knjige Davida Gemella istovremenog naziva - prim. aut.), vrlo dobar za vitezove ako naučite da ga koristite. Čekič (Hammer) je najbolje oružje za varvarina i naravno, paljka. Pijuk (Pike) je univerzalno oružje. Rama sečura (War axe) najbolje leži parulcima.

Proriet pri svakom otkužaju sa neprijateljima treba da vam bude preživljavanje, makar to značilo i bežanje pred slabijim protivnikom (uvek iza slabijih dolaze mnogo jači da vas dokračje). Ako ne

nadeš odmah izlaz... ne binite. To predstavlja poenu igre.

B. BABOVIĆ

ZANR: FRP avantura

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 7 flopi diskova

Zebavno ostvarenje dostojno najvećih FRP hitova.

Prevelika hardverska zahtevnost.

Dokaz da Playstation može da posluži kao kvalitetna platforma za avanturu stize preko softverske podrške firme „Capcom“ i „Virgin Interactive Entertainment“. Činjenica da je „survivo naziv“ izmenjen sa Američko tržište (shovazano) nije izbegla cenzuru i etiketu Parental Advisory 15+. Da smo svedoci sve surovijih i realističnih igara pokazuje i *Resident Evil* koji samo nastavlja tradiciju *Mortal Kombat*, *Ripper* i sličnih krvavih osvanjenja.

Posle uzbudljivog uvoda, naspram koga ostvarenja Silvena Kinga liče na Meri Poppins, možete odati dva člana specijalne jedinice Bravo team. Oni su dopremljeni helikopterom u gradić Rakuin (Raccoon), gde su se dogodila misteriozna i bizarna ubistva. Takođe, i prethodni tim koji je postao nestao je bez traga. Uzimanje Krisa predstavlja težu mod, dok je sa ženskim članom tima (Džin) lakše, zbog preživlog člana tima Bertija koji vas jedinstveno navodi na tragove. Cilj igre je preživeti horor

je. Nezgoda osobina prouivnika je da se dižu sa pod prg puta dok se ne pojavi crvena fleka ispod istog, posle nekoliko ponovljenih hitaca.

Zanimljiv efekat su programeri napravili kada je potrebno snimiti poziciju. Potrebno je pronaći tonaer koji ćete iskoristiti na stariim pisacim mašinama koje se nalaze rasute po kući. Jedna od retkih negativnih strana igre je kretanje likova i ovarivanje tika. Likovi se kreću ukrug oko svoje ose posle čega im se daje pravac, što je pomalo robotizovano. Otvaranje vrata je suviše duga i dosadna animaciona sekvencica koju igrati ne može da prekine. Sve

ki objekat sadržan u igri je urađen do poslednjih detalja sa kvalitetnim teksturama i jakim renderovanjem sekvencama. Upravo ta realnost pridodaje uzbudljivosti i uživanje u atmosferu kođmara koji junak preživljava. Muzički deo igre je takođe izuzetan sa realističnim digitalizovanim semptovima. Glavna tema je najbolje uklopljena tema u igri koju je autor ovog teksta čuo. Muzika je naprosto jeziva i vezana sa vizuelnim efektima čini nezamisliv doživljaj realnosti.

B. B.

Softver ustupio „Exit Production“

ZANR: avantura

PLATFORMA: Playstation

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Izuzetna realnost i kvalitetna šrnika.

Sposobnost kod animacionih sekvenci.

WORMS

DIRECTOR'S CUT

Posle nešto više od godinu dana korisnici Amiga mogu da se raduju, jer je nova verzija igre Worms (SK 1295) *Worms: Director's Cut* stigla na domaće tržište. Pošto je ušao u istoriju kompjuterskih igara kreator šahovskih crtica, Endi Dejvidson (Andy Davidson) odlučio se na smeli pokušaj izdavanja originalne verzije (kako to filmažije zovu „Directors Cut“) pod patronatom matične kuće „Team 17. Da je ovo odličan marketinški potez, pokazuje istorija.

Prvo poboljšanje koje je uneo su unapređeni grafički elementi sa preko trista boja na ekranu koje uključuju čak sedamdeset konštenih samo za kreiranje neba ili četrdeset za vodene efekte (talase i razne prelive). Primetne su promene u izradi kopnenih delova što se najbolje očitava na izradi planina u vi-

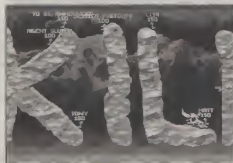
še slojeva. Sem ovih brojčanih podataka, elementi koji pojačavaju igrivost su u neizmernom obliku. Preko grafički moda možete do mite voje dizajnirati sopstvene nivoe po kojima ćete se juriti sa protivničkim glisticama. Pored ovog moda tu su *Cavern levels* (specijalni nivou sa pećinama ili kao vama kada se plafon obrušava), *DIY landscape* (samostalno crtanje ili uz primere grafičkog izgleda nivou), *Editor* za workbench itd. Animacija podrazumeva skrolovanje paralakso u devet nivoa i glatko kretanje likova. Sami crvi skakuću i miraju na sve strane, što je urađeno do najslabijih detalja. Prilikom korišćenja oružja ili stičnih „pomagala“ svaki od njih dobija određenu ulogu. Tu možete videti radnika (kada se postavlja prepreka), fudbalera (kada šutira ili udara glavom bombu), generala sa kapom (prilikom korišćenja konvencionalnog oružja) itd. Nešto što će vas sigurno zabaviti i nasmejati su zvučni elementi igre. Sem solidnih rema tu se nalaze karakteristični slikaški semplovi komentara i po-

vika članova ramih timova. Kada izgubi energiju od stot poena, malita sebe raznosom bombom uz reči Bye-Bye posle čega se pojavljuje grobić. U slučaju da ga promaši protivnički projektil komentar je That's luck! Svako oružje ima karakterističan zvuk, kao npr. bjezanje ovlaka za sheep oblike ili zvuk stampea i mukanje za mad cows oružje. Pridodao je četrdeset vrsta novih oružja od kojih se izdvajaju: old woman, dragon ball (ispaljiva kugle kao u igri *Mortal Kombat*), super bat (bejzbol palica), + rope (kombinacija sa drugim oružjem gde se isto postavlja na uže i šalje blizu protivnika gde ekspodira) i slični oblici masovnog/individualnog istrebljenja protivnika.

Worms: Director's Cut je vituško ostvarenje koje je predodređeno za uspeh na globalnoj softverskoj sceni.

B. BABOVIĆ

Softver za Amigu obezbedio „Amiga Centar“

ZANR: logička igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Simulacija dobre atmosfere i pretepih tehničkih elemenata.

Velika memorijska zahtevnost.

U slučaju da obojite karkaturu monstruma iz filma „Osmi putnik“ u zelenu boju dobićete centralnu ličnost poslednjeg ostvarenja „Vulcan Softwarea“. Bogreti predstavljaju čudna i miroljubiva bića koja svoje vreme provode u još čudnijoj zemlji kojom knuži legenda o velikom Bogu koji je našao neprocenjivo blago. Inspirisan legendom, dva malena Bogreta kreću u potragu za slavom i bogatstvom. Shvatajući kakve im opasnost predstoji, njihov tata hita u pomoć. Ali stide prekasno i maliflane pronalazi zarobljene u velikom zamki iz koga je potrebno pronaći izlaz. To će ostvariti prelaikom šezdeset logičkih nivou uz mnoštvo ubistvenih prepreka.

Bograts

još jedna igra iz edicije „Jovica i Anđelko“, gde je uz pomoć jednog lika potrebno dovesti drugi prigrupiti lik da izlaza. Mali Bogreti imaju kapice crvene i plave boje i poseduju različite sposobnosti koje variraju po nivoima. Sve ostale akcije (otvaranje vrata, povlačenje poluga, sklanjanje ubistvenih prepreka...) radi stariji Bogret. Zagonetke karakteristične za „Vulcan software“ dosta su teške, u nekim trenucima podsećaju na komplikovane nastavke famozne *Mathballer*. Grafički ambijent u kome se odigrava igra (prostone dvorac) takđe je preuzet iz pomenute avasuriz. Animacija je izuzetno dobra sa glatkim skrolovanjem. Poštovanje zakona fizike, naročito gravitacio-

nog zakona se najviše odražava u animaciji skokova čudnih zelenih stvorjenja. Zvuk je uznao preksa, što je i bilo za očekivati od jedne renomirane firme koja je svoja slavu stekla upravo preko zvučnih komponenti zaslužujućih u njihovim prošim ostvarenjima.

Ubacivanje mape preko koje se može videti ceo nivo (veliki ekran sa polugom) vrlo je korisna opcija. Preko nje možete videti praktično sve zamke i logičke probleme čijim rešavanjem ćete obezbediti maliflanama bezbedan izlazak sa nivoa. Poluge su vrlo sime tako da je preporučljivo pažljivo pregledavanje nivou. Dok otečujemo novo drugu iz ove produktivne firme, *Bograts* će nam pružiti dosta neprospavanih noći i problema sa ukućanima.

Branislav BABOVIĆ

ZANR: logička igra

PLATFORMA: Amiga 1200

MEDIJUM: 2 floppy diska

Standardan kvalitet i dobri grafički elementi.

Zagonetke iziskuju dosta slobodnog vremena.

**SNIMANJE NA CD-ROM
PREKO 2000 NASLOVA
PRAZNE CD-ROM PLOČE**

PC TOP 10:

NBA LIVE 97

TOMB RIDER

FIFA 97

PHANTASMAGORIA 2

HEROES OF MIGHT AND MAGIC 2

STEEL PANTHERS 2

MASTER OF ORION 2

LORDS OF THE REALM 2

SPACE JAM

NASCAR RACING 2

Kralja Milutina 19-21

ESPRO
CD KLUB No.1

Tel/Fax: 011/3232-086

686-989

E-Mail: espro@eunet.yu

SONY

TOP 10:

FIFA 97

TOMB RAIDER

NBA 97

RIDGE RACER 3

LOMAX

PANDEMONIUM

AREA 51

JET MOTO

PERFECT WEAPON

BATMAN FOREVER

SONY PLAYSTATION:

NOVI CIPOVI,

NOVI LASERI,

SVA DODATNA OPREMA,

NAJPOVOLJNIJA CENA

SKY SOFT - Representative for Macedonia

Toše Arsovski 1, 91000 Skopje - Tel/Fax: 091/23 11 44, 22 66 33

Prodajno mesto u
Bogradu:

DJ. PUB

Starine Novaka 6

NOVO!

BIBLIOTEKA GRADA BEOGRADA

- CD Klub

- Kompjuterska čitaonica

PlayStation

Sve najlepše u novoj 1997.god.
žele **KOR TIKI** i Sony

Kompletna ponuda za sega klubove

PlayStation sa direktnom učešćem kopirja !!!

*Ugradnja konvertera Sega 3 Tajmer za PlayStation Volan
Adaptor za 4 igračke Memorijalne kuglice Antaški kabl
Score kabl, Puzaljke KENO i stolice naslona PAL i NTSC*

*Swimanje samo na pravim uskovima, koji
čuvažu Sonyja i produžavaju mu vek !!!*

Beograd tel. 011-154-836

Novi Sad tel. 021- 27-683

07191

FIFA 97

Nagopalenija softverska kuća su raznim prostorima u 1995. godini bila je „Electronic Arts“ (sa svojim ogrankom „EA Sports“) da podsetimo, u svojim kategorijama istu „Zlata Sindi ‘95“ osvojile su igre *Little Big Adventure* (arkadne avanture), *The Need For Speed* (auto-moto simulacije), *NBA Live 95* (sportske i društvene igre, uz „Benzana Sindi“ za *NHL Hockey 95*) i *Virtual Stadium Soccer FIFA 96* (fudbalske simulacije). I ove godine u „EA Sportsu“ dokazuje ažurnost pa smo već u prilici da igramo nekoliko sportskih simulacija sa nastavkom '97 u nazivu.

Prva igra u FIFA seriji pojavila se 1995. godine pod nazivom *FIFA International Soccer*. Igra je stigla na tri diske što je u to vreme bilo znatno više od jedne, na koliko su stizali *Kick Off III Golf*. U odnosu na svoje konkurente, FIFA je donela novi ugao gledanja utakmica (sada opšte prihvaćen) i mogućnost držanja prilikom vođenja jednog igrača (do tada se prilikom skretanja igrač koji je vodio loptu „rastajao“ od nje). Ove, i ostali komički zahvati doprineli su da FIFA *International Soccer* u ožujku konvenciji dođe titulu „Zlata Sindi ‘94“.

Godinu dana kasnije pojavljuje se *Virtual Stadium Soccer FIFA 96*. Zahvaljujući novom mediju (CD) i njegovom kapacitetu, mogućnosti poboljšanja pozicije su ogromne. U „EA Sportsu“ su to iskoristili na najbolji mogući način i dobili smo fudbalsku simulaciju koja je „za dve dečine“ bila bolja od svega do tada viđenog. Fantastične uvodne animacije pobornike su se da se popuni gro diska. Bivaj pogleda na teren povećan je mogućnošću uključivanja čak šest kamera, lako je, realno, većina nepregledna za igrača i tu su nam kao „eso fita mi možemo da napravimo“ to isto, sapeće poboljšanje je bilo uvođenje SVGA grafike koja je omogućila da znatno više detalja doprinese odličnoj realnosti igre. Ogroman uspeh nije izostao, a FIFA 96 je na račun kvaliteta i doka zanog imena poticao konkurente kakav je, na primer, bio odlični *Actra Soccer*.

Lagano strelimo i do FIFA 97. Na kompjuterskom polju u prethodnih godinu dana nije zažveo nijedan revolucionarni napredak (iako je bio prelazak sa 48bitnog na CD medij). Činjenica je da je nekada „jaka“ 486-tica sada donji minimum i da se igre „lepo penjalaju“ tek na 95 na 133 MHz. Ipak, to ne napredak samo u brzini nego u zanesmarljivo, dok je kapacitet us nosačeg medija ostao isti. Zato smo se plašili da nova FIFA ne prođe kao *NBA Live 96* koji je imao samo šezdesetseri poboljšanja u odnosu na prethodni-

ku (*NBA Live 95* je i takođe bio sa CD-ijem). Na kraju sreću, igra su se plašili i u „EA Sportsu“ pa su se potrudili da se sve ne završi samo na uzimanju para na račun stare slave.

Uvodne sekvence su veoma efektivne (možda se malo i preteralo, ali to je stvar ukusa). Meni su „već viđeno“ i nema potrebe trošiti prostor za njihovo prepričavanje. Ukoliko se ipak ne smadete, možete iskoristiti odličan opis prethodne verzije igre koji je objavljen u SK 1/96 (ko li ga je pisao?). Prvu pravu razliku začuđeno primokom kretanja kroz meni ka konkretnom početku samog igranja. Naime, na raspolaganju nam je izbor klasičnog stadiona sa travnatim terenom i parketa (druge prave razlike nema).

Od starijih razlika zapazili smo soštam, umesto šest kamera, dvojicu komentatora u pojedintim fazama meča (pre početka i na poluvremenu nešto filosofiraju), mogućnost igranja četiri, umesto do sada dva igrača. Pored običnih prijateljskih utakmica moguće je igrati i jednu od jedanaest ligalikh takmičenja. Zastupljene su sve značajnije evropske zemlje (Engleska, Nemačka, Italija, Španija, Holandija, ... i po jedna sa azijskog (Malezija), Severnoameričkog (SAD) i južnoameričkog (Brazila) kontinenta). Takođe je moguće formirati „FIFA“ ligu od šesnaest zemalja, birajući među ponudjenih šezdesetih nacionalna tima (za razliku od prokle verzije igre, sada je pored Hrvatske, sa prostora bivše Jugoslavije, zastupljena i Slovenija).

Grafika u samoj igri je veoma malo napredovala za razliku od FIFA 96, ovdje se igra samo u visokoj rezoluciji (čak nešto „višoj“ nego u prethodnoj verziji). To znači da ne postoji opcija za VGA SVGA, a to opet znači da će u igranju uživati samo vlasnici brzih kompjutera. Pogledi kamera nisu identični onima iz prethodne verzije i malo ih je „uporebljivo“ u samom igranju (većina dolazi do izražaja kod pregleda snimljenih akcija). Kretanje fudbalera uglavnom je ostalo isto, mada protivlačiv tvrdi da je „inteligencija“ igrača napredovala. Igranjem malog fudbala u dvoranj primetnije da su igrači nešto inerniji, što je verovatno posledica trnjanja bez kopaču sa krasompona po klizavom parketu.

FIFA 97 je inforsirani nastavak i za današnje ustove odličnog FIFA 96. Želja softverske kuće da i u ovoj godini tržištu ponudi nešto novo, bila je veća od mogućnosti da se nešto novo napravi. Ubačavanje malog fudbala, kao pešne suštinske razlike, za svaku je

pojavila, ali nedovoljno. Ipak, kada se uporede *Actra Soccer* i njegov „nastavak“ *UEFA Euro 96 England* (kao sem naziva i tada aktualnog momenta postajivanja nije doneo baš nikta novo), „EA Sports“ je i ovaj put malo lapred svojih konkurenata (i „Gremlin Interactive“).

Goran KRŠMANOVIĆ
Softver ustupili „Ogrnja B Dier Soft“

ZANR: simulacija fudbala

PLATFORMA: PC

MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Mogućnost igranja malog fudbala.

I dobre stvari treba menjati (nabolje).

Touché

W literaturu namenjenu deci i omladini isaknuto mesto zauzima roman francuskog pisca Aleksandra Dime Oca (Alexandre Dumas) „Tri musketara“ iako je Dima bio svestran i veoma književnik epohie romantizma, njegovo delo se danas većinom postovuje za avantsurističkim romanima u kojima prevladaju slobodno obrađeni motivi iz francuske istorije od XV do XIX veka Uz „Tri musketara“ najvažnija Dimina dela sa istorijskom tematikom su „Graf Monte Kristo“, „Dvadeset godina posle“ „Kraljica Margot“ i „Kraljičin derdan“.

Sigurno da nema nikog ko nije barem u najosnovnijim crtama upoznat sa radnjom romana „Tri musketara“ Neko je Alosa, Portosa i Aramisa upoznao čitajući knjigu, neko ih je zavoleo kroz filmove zato što su njihovi doživljaji više puta prenošeni na filmsko platno, a verovatno ima i onih koji ih pamte zahvaljujući besmrtnim skečevima legendarnog Benja Hila. Naravno, ne smemo zaboraviti i da pomenuo čitavom članu družine (mlađanog Dantanjana) koji je možda nepravdom lišen izuzetno naslovna romana, ali čija uloga nije nikta manje značajna. Međutim, šta mislite šta bi se dogodilo da se u čitavu priču samoinicijativno umesao još jedan musketar – peti po redu? O tome i mnogo čemu drugim govori „U S Goldova“ avventura Touché koja je konačno stigla i u naše krajeve.

Sve počme jedne večeri kada nepočeće musketar Zofin Le Brun po prekomandi dolazi u gradić Ruan da bi započeo svoju vostičku karijeru u jedinici koje su u stvarnosti. Ali, ispred ulazne u jednu od gradskih kašala, on zateče teško ranjenog čoveka koga su optikalice lokalne silešije, ispostavlja se da se radi o cenjenom plemiču po imenu Comte De Peuple kome je ukrađen testament po kome sva njegova imovina treba da pripadne katoličkoj crkvi. Nažalost, plemić ubrzo i pascenito umire, a Zofin preuzima obaveznu da krene u potragu za ubica. I tako, ono što je na prvi pogled delovalo kao običan prepad na slučajnog prolaznika, naglo će dobiti na težini kada ka slučaj budu pošli da se interesuju najbliži državni zvaničnici (kardinal i kralj).

Sudeći po punom nazivu igre, Touché: The Adventures of the 5th Musketeer, moglo bi se zaključiti da je njena radnja tesno povezana sa junacima romana „Tri musketara“ Međutim, autori su očigledno želeli da izbegnu eventualne kritike na račun korišćenja originalne priče, pa su sloga Touché osmislili kao avanturu u kojoj se samo na pojedinih mestima pojavljuju poznati likovi. Tako je, naprimera, Dantjan komandir jedinice u koju je Zofin raspoređen, ali je istovremeno i njegov direktini konkurent kada su u pitanju pripadnice lepšeg pola, jer su obojica bacila oko na prelepu Žiljet koja njen otac liubomomo čuva od pogleda potencijalnih udvarača. Inače, Zofina tokom igre neprestano prati njegov sluga Anri koji uvek poseduje inventar i relativno često ima ključnu ulogu u rešavanju problema. Njih dvojica karakterno veoma liče na tenđem Pirs Fensbu i Mosop iz igre The Gene Machine.

Mada je već prošlo puno godina otkako je „Lucas Arts“ objavio The Secret of the Monkey Island, evidentno je da ova legendarna avventura i narotio njen drugi nastavak i dan-danas u velikoj meri utiču na ljude koji se bave dizajniranjem igara avantsurističkog žanra. Touché je pravi dokaz za ovu tvrdnju. Ako izuzmemo one karakteristike koje su kod kompjuterskih igara postale realnost tek pojavom CD-a (digitalizovani govor, grafika visoke rezolucije, velike međuanimacije), suše se utisak da je ova avventura nastala prostim kloniranjem „Majmuskingskog ostrva“. Naravno, to se na prvi pogled ne može primeniti (pogotovo zato što je upravljački interfejs srušen), ali, posle dužeg igranja i učuvavanja nekih naučnog nebuhinih sitnica, sve postaje jasno kao dan. Stil crteža, način dočaravanja perspektive, pokreti likova i vođenje dijaloga su najbitniji elementi kroz koje se ispoljava sličnost između dve igre. Sadržaj, mapa Francuske na kojoj su ucrtane bitne lokacije (gradovi) se koristi na isti način kao i mape u Monkey Islandu, a izgled Save/Load ikona je skoro bukvalno iskopiran. I, što je verovatno najvažnije, Žiljet izgleda kao da je sestra Njuzkina Sofije, glavne junakinje igre Indiana Jones and the Fate of Atlantis.

Možda će vas začuđiti, ali to što je Touché preuzelo mnogo toga od Monkey Islanda nećemo smatrati velikom manom igre. Autori su iskoristili sve ono što je bilo dobro u igri „Lucas Artsa“ i uneli poboljšanja i novine pratećim sadržajem tematici. Grafika je veoma lepa, skrolovanje ekrana je savršeno glatko, veći broj sprajtova u sceni ne dovodi do usporjenja i na relativno slabim mašinama (DX286), a skoro sve ličnosti govore sa izraženim francuskim akcentom (setite se senje „Ao, alo“), što u igru unosi realizam, ali i doza komike, jedina prava zamerka ide na račun ljudi koji su radili zvučnu podlogu igre. Da ne bude zabunne – glumci su odlično obavili svoj zadatak, ali su za njihovi glasovi snimljeni prilično loše i u pojedinih momentima, izvode kao da dolaze u daljine. Dakle, zvuk je ostao nedorađen.

Simpatična avventura kao što je Touché treba da ima i linacije svoje poklonike. Činjenica je da se ona po nekim kriterijumima ne može meriti sa pojedinih naslovima objavljenim u poslednje vreme. Međutim, njena dužina i mala hardverska zahtevnost privlače je one čiji kompjuter još uvek nisu u starosti da podnesu megalomanske igre namenjene Pentiumu (Tata, tata, komeštija je kupio Pentium, 'oću i ja!) i Pentium Pro (Ma, ljubavi Pentium sine Ina da kupim Pentium Pro da se zna ko je glavna, fca u braju!). Velika je sreća što još uvek postoje ljudi koji znaju da prave dobro optimizovane igre.

Slobodan MACEDONIK
Softver ustupio „Espro“

ZANR: avventura

PLATFORMA: PC

MP3/ISA i kompjuter disk

7/6

Lepa sarena grafika, solidan scenario i dužina.

Loša muzika i trajlav zvuk. Igra ne donosi ništa novo.

Flight Simulator

Čeo svet kao na dlanu. Od početka simulacija letenja bio je samo jedan simulator koji je to mogao da vam ponudi. Često su se vazdušne pucačke igre pogrešno nazivale simulacijama letenja. A šta je sa aerodinamikom, sa vetrovima, oblacima, turbulencijom? Šta sa navigacionim sredstvima? Šta ukulbilo felte da letite iz Beograda za Tivat? Šta su skrivilni avioni čiji je jedini „greh“ nemogućnost da nose bilo kakvo naoružanje? Već skoro čitavu deceniju MS Flight Simulator jedini uspešno (i, pozitivno) odgovara na sva ova pitanja, koliko uspešno, da je od američke letачke asocijacije prihvaćen kao zvanično nastavno sredstvo u školama letenja.

Verzija 5 donela je revolucionarni napredak u grafici, kao i nov koordinatni sistem koji je omogućilo da se čitav svet integriše u jedno, globalno leušte. CD izdanje verzije 5.1 donelo je preciznu morfologiju terena za čitavu zemaljsku kuglu (doduše, uglavnom neekstremizirano), kao i nove aerodrome, u skoro svakoj zemlji sveta barem po neki. Ali, priča o istoriji mogla bi da potraje, zato pogledajmo čega ima, odnosno nema na šestici od onoga čemu smo se nadali.

Flight Simulator For Windows 95 je pr svega pokušaj da se odgovori na zahtev vremena time što će posleći 16-bitni DOS softver bio prebačen u modernu 32-bitno okruženje Windowsa 95. Iskusni letaci sigurno znaju kakve je kolizije povrateno multiskalno izazivao kod Flight Simulatoru (kao ga koriste i iz Windowsa), koliko je zvuk bio uzaljan i pun pucačanja zbog sudaranja Windows i DOS drajvera, kao i koliko je sam program u visokoj rezoluciji sa maksimumom detalja bio spor 5/ve su to problemi koje je nova verzija definitivno rešila. Kada ga prvi put startirate, zapanjete se činjenicom da na istoj konfiguraciji ima barem duplo glatkiju animaciju od prethodne verzije. To je jednim delom zasluga „Microsoftove“ Active X tehnologije je koju koristi, ali pr svega 32-bitnog kodu u kome je uzručen. Zvuk je bimo obogaćen, mnogo realističniji, puniji, po prvi put tu su prvi 16-bitni semplovi zvukova aviona i kontrolnog termja. Maksimalna rezolucija od 640x400 porasla je na 640x480, čime je dobijeno nešto prostora u vidnom polju ispred letelice, što bimo poboljšava pregled. Međutim,

nasuprot nekim nadama da bi grafički kvalitet mapiranja terena mogao bio donekle poboljšan, on je ostao ideičan prethodnoj verziji.

Što se novih sadržaja tiče, trebalo bi dovoljno da govori podatak da ovaj CD sadrži oko 350 MB, spram 25 MB koliko je imala CD verzija 5.1. Minimalna instalacija je oko 40 MB, preporučena oko 70 MB, a u maksimalnoj vađ hard disk će se, „smiriti“ za 140 MB. To još uvek ne znači da ćete moći da letite bez CD-a; preko 100 MB boostera za kontinente još uvek ostaje na CD-u. To se, doduše, sve moće načno prebaciti na hard disk, ali je to intervencija koja zahteva dublje poznavanje strukture programa, pa bih je preporučio samo iskusnijim korisnicima.

Ovom ogromnom instalacijom obuhvaćena je i kompletna škola letenja, bogato ilustrovana, koja će biti pravi melem na neznanje onih koji ranije nisu uspešno ni da polete, jer nisu znali elementarne stvari o realnom letenju. Obilna pomoć u klasičnom Windows Help interfejsu generalisa je karakterističnija programa koju je donelo novo okruženje, tako da je odvajanje specifičnaka nekih novih kontrola (npr. navigacioni instrumenti na B737) dečija igra. Mapa sveta preko koje možete doći do spiska svih aerodroma i frekvenca po regionima je nešto što je oduvek nedostajalo, a sada je konačno tu.

Postoje i dva nova aviona - pomenuti Boeing 737-400 i Extra 300 5. elisni akrobatski avion izuzetne pokretljivosti i letnih karakteristika. Oba imaju nove

kontrolne panele, ne baš estetski atraktivno dizajnerske, ali izuzetno pregledne i funkcionalne. Boeing ima unapred sistem VOR indikatora, koji će vas u prvi mah zbuniti, ali ubrzo oduševiti. Ako želite da koristite neku od scena aviona radenih za FS5, dizajneranih u Flight Shopu od strane nezavisnih aviona (sva se to moće naći na internetu na adresi www.rtda/mk/mkmain.htm), možete sklopiti sa „Microsoftovog“ internet sajta (za koji vam FS95 pri instalaciji instalira prečicu besplatan konverter aviona i avianura: Što se alternativnih kontrolnih panela tiče, korisnije starih bez konverzije je pod znakom pitanja, ali je i to samo pitanje dana kada će se na pomenutom sajtu pojaviti neka alačka koja rešava taj problem.

Što se scenarija tiče, u FS95 postoje sve što je postojalo i u preth. izd. datatak par desetina velikih svetstih

gradova i regiona koji su detaljno urađeni, na njihovu pet oblasi u SAD koje su postojale u ranijim verzijama - sa svim znamenitostima, građevinama, mostovima, kao i aerodromskom infrastrukturom. Ta područja su: London, Boston, Rim, Berlin, Adna, PeKung, Tokio, Kairo, Jerusalim, Majami, Atlanta, S. Dneji, Moskva, Meksiko Siti, Panama, Rio De Žaneiro, Uškrine Ostrovo, Sent Luis, Toronto, Vašington, itd. Vidiš li sve ove novitete, za čiji obilazak će vam biti posebno jedno nedelju dana neustajanja od komputera, možda ćete se pitati da li vam uopšte treba neki dodatni scenarij rađen za prethodne verzije. Ovo je vrlo individualno pitanje, na koje ćete morati sami da odgovorite. Mislim da su ipak takvi dragulji kakvi su Karibi ili Evropa i vrlo dobrodošli kao dopuna čak i ovoj verziji, da i ne pominjem Jugooslavija Žarka Goljkovića ili neke takve bitse scenarije dizajna kao što su Balerari ili Maunclus, kao i brojni detaljni regioni kojih na zimec megabajta možete pronaći na internetu. Većina postojećih scenarija radi uz manje bagove, ali svi autori već predano rade na novim verzijama prilagođenim 32-bitnom kodu FS95, koji se svakodnevno pojavljuju na već pomenutom internet sajtu Mike Marranda, potpuno novi ili u vidu patchova.

Ovo je samo vrh ledenog brega, a u naravi je prava eksplozija sešisciranih alata koje će vam obilaziti letaći život u novom, lepom Flight Simulatoru. Želim vam vedro nebo i dobar vetar

Aleksandar VELJKOVIĆ

ŽANR: simulacija vožnje (letenja)

PLATFORMA: PC

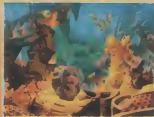
MEDIJUM: 1 kompaktni disk

Brzina, novi tereni i avioni, dodaci, on line uputstva.

Slađa kontrola instalacije i podešavanja dodatnih aviona i panela.

MUPPET TREASURE ISLAND

Kada se jednog dana bude pisala anologija svetske televizijske produkcije dvadesetog veka ime **Džima (Jim) Hensona** biće zapisano zlatnim slovima. Od sredine sedamdesetih pa naovamo, milijoni klijenaca širom sveta odrastali su uz Hensonovu TV seriju „The Muppet Show“ koja ni posle tolikih godina nije izgubila ništa od svog prvobitnog šarma. Ogromna i svakako zaslužena popularnost „Mape-sovaca“ predvođenih neodoljivim žapcem Kermitom i glamurnoznom Miss Piggy, očito je bila veliki podsticaj za njihove tvorce, tako da je paralelno sa senjom snimljeno i nekoliko dugometražnih filmova kroz koje se takođe iskazala sva genialnost tima koji je radio na ovom projektu. Nažalost, Džima Hensona više nema, ali ono što je za sebe ostavio verovatno će još dugo niz godina uveseljavati kako mlade generacije, tako i one stanje željne dobre zabave.

Magični svet „Mapeta“ je konačno oživeo i u kompjuterskom obliku zahvaljujući novoformiranoj firmi „Jim Henson Interactive“ koja je pod okriljem „Activisiona“ objavila igru zasnovanu na dugometražnom filmu „Muppet Treasure Island“. Ova interaktivna avantura verno prati događaje iz pomenutog filma koji je u osnovi slobodna ekranizacija čuvenog romana Roberta Luisa Stivenzona „Ostrvo sa blagom“. Igrač se, prema tome, nalazi u ulozu dečaka Hokinisa kop sa svojim plišanim prijateljima krećući u potragu za tajanstvenim ostrvom na kome je, prema drevnoj legendi, skriveno veliko piratsko blago.

„Muppet Treasure Island“ se sastoji od četiri poglavlja koja zauzimaju čak i kompaktni disk, pri čemu prvo poglavlje (Beowb Inn) ima karakter uvida u igru (klasični intro ne postoji) u kome je potrebno pronaći mapu za zakopanog blaga. Cilj drugog dela igre (Beowb) je iznajmiti jedrenjak sa posadom od brodolovnika u čijoj se ulozji pojavljuje jedan od najpopularnijih „Mapeta“ - medved Fazu. U trećem poglavlju (The Hispaniolat) igrač po prvi put sreće dve bitne ličnosti, kapetana Smolija (žapac Kermit) i komara po imenu Long Džoni Silver (i) (igra ga Tim Kari) (Curry) koji će uz pomoć nezadovoljnih članova posade pokušati da organizuje pobunu i da se sam domogne blaga. Na jedrenjaku je, inače, potrebno naučiti nekoliko pomarskih veština. Konačno, završni deo igre (Treasure Island) se odvija na tajanstvenom ostrvu na kome živi pleme čiji članovi šute veliko blago od nasrtnih izvanzemalja. Predvodnik plemena je niko drugi do Bendžamina Gan (u tumačenju „zanosne“ Miss Piggy) koja će susret sa kapetanom Smo-

jem obeležiti na svojstven način - uz dva, tri po glavu i nekoliko „sočnih“ krošča. Mnogima će verovatno biti interesantno i da na samom kraju igre pogledaju nekoliko karakternih scena iz filma (AVI fajlovi na trećem CD-u zauzimaju preko 200 MB-a).

To što smo ovu igru svrstali među avansurne uglavnom je posledica potrebe za preciznim žanrovskim opredeljenjem koje zahteva igrigromat, a mnogo manje izraz njene svake pripadnosti pomenutom npru igaru. Naime, „Muppet Treasure Island“ spada u grupu igara koje se u poslednje vreme sve više prave (da li to znači da postaju sve popularnije?) a čija je osnovna poenta klikanje mišem po različitim delovima ekrana i izazivanje određenih reakcija koje mogu ili ne moraju biti od značaja za dalje napredovanje. Dakle, ova izuzovi-avantura konceptualno veoma liči na, primera radi, igru „Monkey Python and the Quest for the Holy Grail“, s tim što su za izazove odmah zaduženi uvek simpatični „Mapeti“. Cilj se, prema tome, postiže pronalazanjem pojedinih predmeta koji su skriveni na ekranu (prelino se kasnije automatski koriste) i razgovorima sa prisutnim likovima. Naravno, na taj način igrač dolazi u situaciju da aktivna brojne animacije koje imaju isključivo zabavni karakter. Inače, veliku olakšicu prilikom igranja predstavlja činjenica da svi značajni objekti na ekranu donekle menjaju svoju boju u trenutku kada kurzor preliže preko njih. Na taj način je igrač u stanju da relativno lako razgraniči bitno od nebitnog (što nije bio slučaj kod „Holy Grail“).

Kada se govori o tehničkim dometinima igre, u ožbir dolaze samo superlativi. Grafika je u pravom smislu te reči čudesna, ali ono što ističemo kao posebno vrednost jeste način na koji su likovi „Mapeta“ i živi glumci uključeni u crtanu pozadinu. Strogo se vodilo računa o perspektivi i udaljenosti obe-

kata od zamišljene ravni iz koje igrač posmatra statičnu scenu tako da je na najbolji mogući način simulirana pozemica, odnosno kulise. Pošto su crtan scene (u formi scenografije) potpuno odvojene od likova, animator su mogli sa njima da se potgraju na potpuno isti način kao što su to činili lutkari u samoj seriji. Zahvaljujući tome ova igra obiluje brojnim gegovima koji su postali zaštitni znak „Mapeta“, prolutane likova kroz scenu, njihovo iznenađeno pojavljivanje na neudalim mestima, pojavu marginalnih likova koji su samo u prolazu i kojima nije jasno šta se događa (npr. studeu bračni par medeva) itd.

Ima ljudi koji vole da kažu da sve ono što je lepo kratko traje. Ovo zapravo pravilo sve češće nalazi primenu i u domenu kompjuterskih igara koje tehnički neprestano napreduju, ali vrlo često stao zauzimaju spram onoga koliko aktivne zabave pružaju igraču. Jedna od takvih igara je „Muppet Treasure Island“ koja i pored sve svoje dopadljivosti ne može dobiti prelaznu ocenu kada je u pitanju njena dužina. Kompjuter jednostavno toliko brzo „jede“ kompaktni diskove da nećete stići ni da pošerno zagrejte stolicu, a već ćete biti u prilici da odjedate odjavnu špicu. Iako je potpuno jasno da su „Mapeti“ prevažidno namenjeni mladim uzrastu kompjuterskih poklonika, snče se utisak da su auson pre svega želeli da demonstriraju svoju umelnost u kompjuterskom dizajnu i animaciji, dok su samu igru (zajnu dužinu i probleme) tretirali kao nešto što nije mnogo bitno. Samo... pri tome su zaboravili jednu bitnu stvar - ni desetogodišnjaci nisu isto što su nekada bili.

Slobodan MACEDONIĆ

Softver ustupio „M & S Soft“

ŽANR: avantura

PLATFORMA: PC

INTERAKCIJA: potpuno slobodna

7.5

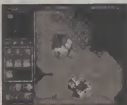
➔ Raskošna grafika, uvek originalni i duhoviti gegovi „Mapeta“.

➔ Gde je granica između igre i atraktivne demonstracije? ➔

Battlecraft

AMIGA

Iz potpuno nepoznate firme „Ravagers Reality“ na Amigom nebu će zasjati jedna nova zvezda. Radi se o klonu famoznog *Warcrafta* sa PC platforme. Očigledno, prava za objavljivanje pod originalnim nazivom programeri pomenute firme nisu dobili. Ovu verziju karakterišu identična radnja i način izvođenja. Dve rase se nalaze u igri: Veliki orkovi i Humanoidi. Mnogošte ratnih sprava (od velikih samostrela do nuklearnih bacača) pružite igračima neviđenu atmosferu realne bitke. Vlasnici siromašnijih platformi neće biti u mogućnosti da uživaju u ovom programerskom ostvarenju. (bb)

Novi Beavis & Butt-head

„Viacom New Media“ izdao je novu igru o dva šašava besposličara koja se sastoji iz tri dela. *Winner Takes All* je kviz u kome možete da odgovarate na pitanja iz ljudih oblasti kao npr. Chicks, music & other cool stuff. *Little Things* sadrži četiri mini igre iz *Virtual Stupidity* i tri nove. *Wrecked'em Ball* je cilj demolirati sve oko sebe. *Change It* je ludacko menjanje TV kanala i

Thank You Drive Thru gde Beavis i Butt-head rade u „Burgerworldu“. *Calling All Dorks* je varijanta igre *Classic Concentration*. (dk)

Dark Universe

AMIGA

Iz produkcije „Neo“ stiče nam najnoviji klon upravljачke simulacije *Reunion*. Igrač preuzima ulogu vojnog komandanta vanzemaljske rase koji se mora suočiti sa korumpiranom vladom stanovništva zemlje. On mora svoj narod voditi u pobedu, ali potrebno je snabediti kompletnu populaciju sa vitalnim sirovim materijalom koji je neophodan za odlučujuć kontra-napad. Zbog toga se grade razne industrijske građevine za vadenje rude, novi tipovi brodova, energetske stanice, specijalna oružja kojim opremate trupe i slično. Igra će biti namenjena platformama sa više od 2 MB memorije. (bb)

Teška kategorija

igrači na kućnim konzolama postaju sve bolje, ali ipak nešto nedostaje da bi se dobio utisak igranja na automatu. Firma „Joysoft“ tvrdi da je to nešto njihov *Horizade džojped* koji ne samo da je iste veličine kao komande na automatu, nego može isto toliko da „otрпи“. *Horizade* ima drveno kućište teško 2,5 kg, četiri tastera sa mikropredviđaćima, čelikom ojačani džojstik i dva metra kabela. Uz džojped se isporučuju dražveri za DOS, Windows 3.x i W95, cena je 120 DM. (dk)

SPQR

PC

Jedna od najpopularnijih Internet igara je avantura pod nazivom *SPQR*. Do sada su u igri mogli da uživaju samo korisnici Interneta širom sveta, a uskoro će zahvaljujući softverskoj kući „GT Interactive“ *SPQR* biti dostupan i za igranje „bez žice“ (mnogo sigurnije jer ne postoji opasnost da vam u kabl ude voda). Na raspolaganju je veliku broj likova, a cilj je da kao jedan od njih nadete pet pergamena koji su raspoređeni negde u Rimu u vreme starog Rimskog carstva. Pergamenti su od presudne važnosti za sudbinu grada i sadrže informacije koje ga jedino mogu spasiti (mi naravno znamo da je Rimsko carstvo propalo, ali nećemo nikom reći). (gk)

Quake 2

PC

Nakon velikog uspeha *Quake* koji je samo u pretplati prodat u 750 hiljada primeraka, momci iz „Id Software“ ne miruju. Iako oslabljeni odlaskom Romera, već rade na nastavku.

Zvanični izvori firme kažu da će *Quake 2* koristiti isti Engine kao i prethodnik, ali da će to ipak biti potpuno nova igra. Nezvanični izvori, pak, najavljuju nove neprijatelje, oružja i sitne dodatke, uključujući povratnik motiva „Space Marines“ koja smo svi voleli u *Doomu* (za razliku od sumorne atmosfere *Quakea*).

Vest je i da će *Quake 2* koristiti nov način za simulaciju kretanja svetlosnih zraka. QRAD. Ona se sastoji u korišćenju tzv. radiosheta umesto tehnike „mapiranja senki“. Programeri obećavaju efekte jarke ambijentalne svetlosti koja se odbija od predmeta, što bi trebalo da bude realističnije od dosadašnjeg korišćenja višestrukih izvora svetlosti.

Ljubitelji *Quake* koji žele „glatko“ igranje u visokim rezolucijama mogu da se odluče na kupovinu 3D Blaster PCI akceleratorске kartice firme „Creative Labs“, uz koju se dobija prilagođena Server verzija *Quakea*. Na kartici koja se prodaje po ceni od 200 dolara nalazi se i redicijon Vertice 3D čip i čak 4 MB EDO RAM-a. „Creative Labs“ obećava igranje u najvišoj mogućoj rezoluciji, a vlasnicima registrovanog *Quakea* igre nudi patch kako bi i oni mogli da uživaju u ubrzivačkim sposobnostima kartice. (as)

Zone 99

AMIGA

Softverska kuća „Aurora Works“ se odlučila na izdavanje većeg broja igara za ovu godinu. Prva iz ponude je igra u kojoj se više igrača bore kroz 99 nivoa (zona) i rešavaju logičke završne rasute po širokim nivoima. Kretajući se u malim tenkoidnim vozilima otkrivaju se tragovi za rešenje komplikovanih zagonetki na kraju igre (Zona 99). Tehnički elementi dosta obećavaju sa 256 boja na ekranu u rezoluciji 640x480. Animacija je dostizala brzinu od zapanjujućih 48 fps uz kvalitetnu grafičku karticu. Igra će biti distribuirana isključivo za AGA mašine sa 4+ MB memorije. (bb)

Actua Golf

Novi naslov u seriji *Actua Sports* igra- ra predstavlja 3D simulaciju golfa za PC, Playstation i Saturn platforme. U pozna- tom maniru *Actua Soccera*, i *Actua Golf* će imati potpuno renderovanu grafiku sa puno sočnih objekata, real-time ani- maciju (svi pokreti su prethodno snimani na živom modelu), tri razli- čita pogleda na teren, više različitih pogleda kamere i živahnog ko- mentatora. Slike koje smo videli obećavaju, a u pripremi je i data disk sa novim terenima. (gf)

Sandwarriors

Oko Božića priprema se in- teresantna arhadska 3D simu- lacija letenja. Dva naroda vo- de genocidan rat za prava na kolonizaciju planete Tawny i spremni su da se meduso- bno totalno unište (pita-

mo se odakle se javila ideja za ovu igru). Jedini spas je u pronalaženju strogo čuvane tehnologije koja bi omogućila zajednički život. *Sandwarriors* bi, po rečima autora, tre- bało da ima dosad nevidenu brzinu animacije u SVGA režimu (koris- ćena je novi True 3D engine). Oko 20 različitih letilica, 30 misija, obi- lje oružja i zaista prelepa grafika trebalo bi da budu dovoljan garant vrhunske zabave. (gf)

Hardwar

Sem po za- plenu, *Hard- war* je po ve- ćini karakter- ristika sličan igri *Sand- warriors* o kojoj takođe pišemo na ovom mestu. Dakle, još je- dna 3D ren- derovana le- tačka pucačina u virtuelnom svetu koga treba istražiti, osvojiti, a na poslerku i pobeći sa njega. Poseban kvalitet igre ogleda se u velikoj slobodi ponašanja igrača, koji je u mogućnosti da oformi sopstveni stil igranja, izabere misije koje mu leže i neprijatelje sa kojima bi po- delio međan. Dakle, reč o nešto komplikovanijoj igri sa nelinearnom radnjom i više mogućih završetaka. Opcija za mrežno igranje do osam igrača je dodatni plus. Sve u svemu, igra obećava. (gf)

Fragile Allegiance

početnim kapitalom koj će se vremenom uvećavati, kao i problemi sa čak šest vanzemaljskih rasa. Igru prati kvalitetna CD muzika. (gf)

Ljubiteljima strate- gija „Gremlin“ je na- menio igru *Fragile Allegiance*. Radi se o kombinaciji menadž- menta i diplomatije, gde treba voditi brigu o nerovnomernim kolonijama na je- dnom asteroidnom poju van Sunčevog sistema. Cilj je osno- vati i voditi svoje na- selje, sa skromnim

Realms of the Haunting

Uvek popularnom žanru 3D avantura pridru- žiće se uskoro i „Gremlinov“ najveći projekat u ovom semestru. *Realms of the Haunting* na vrlo lep način kombinuje izvođenje u prvom licu i umetne animacije u trećem licu (u trajanju od preko 120 minuta), a radnja se bazira na protoč- nstvima o Apokalipsi, crnoj magiji i drugim jezivim stvarima. Fotorealističnost grafike, uz efekte gravi- tacije i inercije, preko dvadeset demona renderovanih i animiranih u *3D Studio* i petnaest različitih oružja čini igru do- voljno stimulatvnom da izvesnim članovima redakcije (S.M.) doda- tno ispuni besane noći. (gf)

Reloaded

Jedna od najuspešnijih igara na PlayStationu protekle godine je *Load- ed*. Za ovu zimu u planu je hit-nastavak ove brutalne pucačine, ali i u PC varijanti. Većina likova iz prvog dela će se naći i u nastavku, a pridružiće im se još Mag- pie, kiber-kaladerica (!) sa strašno jakim pu- com i The Consumer, kanibal sa nezajživim apetitom (nije precizirano koga će dotični po- jesti). Sumativno, to izgleda ovako: šest psi- hotičnih likova, CD muzika za podlogu, una- predena oružja i spe- cijalni pokreti, friendly fire opcija (igrača ne mogu da se povrede meduso- bno) i šest velikih nvoa. Biće to, nesumnjivo, sjajna igra. (gf)

Whales Voyage 2

AMIGA

Renomirana firma „Neo“ koja stoji iza naslova *Black Viper, Flightin' Spirit, Cedric* itd. priprema nastavak poznate 3D avanture sa elementima stratiških i meadžerskih simulacija. Prvi deo nije prošao najslavnije na tržištu, ali nastavak donosi glatko 3D skrolovanje i grafiku radenu na Silicon Graphics stanicama i samim tim priprema veću zainteresovanost korisnika. Radnja će se odigravati na Interplanetarnom brodu „Whale“ (KIT). Vi ćete upravljati sa četvorčlanom posadom. Svaki lik razvija sopstvene sposobnosti kroz igru, posećujući 11 planetarnih sistema sa čudnim stanovnicima i vršeći karakteristične načine trgovine za dato podneblje. (bb)

Starfleet Academy

PC

Dok protagonisti serije „Star Trek: The Next Generation“ pune svetske (najdajmo se uskoro i našet bioskopske osmim filmom u serijalu, boreći se u 24. veku protiv svojih najvećih neprijatelja, rase Borg, vama će se pružiti prilika da završite „Inter-

playevu“ akademiju zvezdane flote u 23. veku, u vremenskom periodu posade prvog Enterprisea. Kao kadet treba da prodete dvadesetsedam mislija, od jednostavnih izviđanja, do legendarnog Kobayashi Maru testa (sa početka filma „Star Trek 2: The Wrath of Khan“) kog je do sada uspešno prošao samo James T. Kirk. Možete upravljati sa čitavim klasom brodova: Overt, Miranda, Constitution (prvi Enterprise) i Excelsior (Enterprise B iz filma „Star Trek: Generations“). Kada problemi postanu preveliki, pomoć dolazi u obliku kapetana Kirka, Chekova i Sulua koji vam se obraćaju kroz videoekran. U multiplayer modu dva igrača mogu ratovati svojim kstaricama preko modema, mreže ili izumeta. U ovom modu je moguće upravljati i Klingonskim i romulanskom brodovima. Do tada „Live long and prosper“. (dk)

Holiday Island

PC

Čli nove igre „Sunflowers“ *Holiday Island* je da se od gole peškane plaže napravi odmaralište i okupe odmarališta suparnika kako biste zaposeli celo ostrvo. Na raspolaganju vam je preko sedamdeset građevina od luksuznih hotela

i terena za minigolf do aerodroma i zoološkog vrta. Naravno, treba povezati ostrva i vodu, nabaviti namernika, ali i organizovati sadržaje u odmaralištu. U svakom poslu, pa i u ugostiteljsvu postoji konkurencija, a vi svojoj možete pomoći da lakše propadate. Postoje razne vrste sabotaze konkurenata, od podmetanja pacova ili lažnih ajkula na plažu do mazanja avionske piste kiltzavim sapunom. Dosta humora je pravo osveženje koje je ovakvim igrama porebno. (dk)

Clandestiny

PC

Clandestiny je avantura koja dolazi iz kuće „Triobyte“, Moša baš zato što su u „Triobyteu“ bili među prvima koji su objavili avanturu sa video sekvencama (*7th Guest*) deluje čudno što su se odlučili da prave animiranu avanturu. U igri ste Andrew MacPhiles koji je nasledio dvorac svojih predaka. Kruže glasine da je dvorac uklet, a na vama je da ispunite vekovima staro proročansvo i skinete kletvu. Igra poseduje mnogo informacija o škotskom folkloru i što je čudno za avanturu, podesiv nivo težine. (dk)

Area 51

PC

Iz softverske kuće „GT Interactive“ stiže nam još jedna igra koja se bavi pitanjem vanzemaljaca. Ovog puta radnja je smeštena na Zemlju, u oblast poznatu pod nazivom Area 51 (negde na zapadnoj obali SAD-a). Neki od vas upoznati su sa vanzemaljcima navodno prizemljenim u Rozveju i smeštenim u tajnu bazu u oblasti 51, a mnogi od vas imali su prilike i da se sa događajem upoznaju gledajući film Dan nezavisnosti. Radnja igre predviđa da je sa vanzemaljcima na Zemlju stigao i smrtonosni virus. Američkoj vladi, koja negira i postojanje vanzemaljaca, svatki mogu izmachi konstolli. Kao član elitnog S.T.A.A.R. tima (ne pitajte me šta skracenica znači) treba da prodrete u bazu i uništite smrtonosni virus. (gk)

Hell Pigs

AMIGA

Jedna od najproduktivnijih i najkvalitetnijih firmi na Amiginom tržištu „Vulcan software“ distribuirace na tržište novu avanturu sa čudnim nazivom. Ono što najviše iznenaduje je odstupanje od grafičkog izgleda koji ova firma koristi pri izradi avanturničkih igara (ovim se misli na *Valthia* nastavke) i koristi standard P&C avanturu. U centru pažnje je kompletna digitalizacija likova uz detaljnu grafičku obradu i kvalitetnu animaciju. Glavnog junaka, bivšeg marinca, čese voditi u istraživanje neobičnog ostrva u Atlantskom okeanu. Njegova istraživanja će prekinuti misteriozne pojave koje izazivaju paniku i užas kod lokalnog stanovništva. Igra će se pojaviti na tržištu sredinom godine. (bb)

Dark Earth

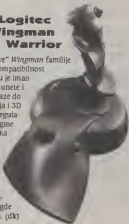

„Mindscapewa“ igra *Dark Earth* biće bajkovita akciona avantura u *Alone In The Dark* stilu i biće prva iz serije igara o svetu koji je nastao nakon

što je u Zemlju udarila velika komete. U „Mindscapewa“ su jako ponosni na scenario ove igre i najvijuju da će se uskoro pojaviti stripovi i filmovi sa istom okvirnom pričom. (dk)

Logitech Wingman Warrior

Najnoviji član „Logitechove“ *Wingman* familije džojstika, *Warrior*, zadržao je kompatibilnost sa *Thrustmaster* džojsticima koju je imao njegov stariji brat *Extreme*, ali su unete i dve promene koje posebno dolaze od izražaja kod simulacija letenja i 3D akcionih igara. Prva je točnik za regulaciju brzine aviona, a druga dugme koje kontroliše pravac gledanja lika u 3D akcionim igrama. Ovo dugme se svideo i Džonu Romeru pa u „Logitechu“ citiraju njegovu pohvalu u svim reklamama. *Warrior* ima i četiri programabilna dugmeta koja svode korišćenje tastature na minimum, a ruku ostavljaju tamo gde treba - na okidaču. (dk)

Wipeout 2

Jedna od prvih igara koje su se najpre pojavile u verziji za Sony PlayStation, a zatim bile preradene za PC bila je „Psygnosisova“ arkadna simulacija vožnje *Wipeout*. Uskoro će se pojaviti i njen nastavak koji će u verziji za američko tržište nositi naziv *Wipeout XL*, dok će za ostatak sveta figurirati pod imenom *Wipeout 2097* (ovakve gluposti su se dešavale i ranije, primer: *Sey City - The Settlers*). U pitanju je prava tridesetdvoibitna igra što znači da će raditi samo sa Windows 95 operativnim sistemom (ali će to raditi brzo jer nije besnaestobitna igra koja može da se startuje i pod devedesetpeticom). Trkaćete se protiv jedanaest protivnika u standardnom arkadnom režimu, „protiv“ štoperice, protiv saigrača sa, i bez prisustva ostalih kompjuterski vođenih vozila. Dodate su i nove staze, nova oružja... Omoćeno je igranje do osam igrača (JX Network Support). Muzika je takođe specijalno najavljena, a obeležje je nekoliko sastava među kojima su i kod nas popularni „The Prodigy“. (gk)

Swiv 3D

U igr *Swiv 3D*, „Sales Curve Interactiveva“ morate da sa zemljom savrnite sve što stignete i tako spasite Zemlju od još jednog napada mrskih nam vanzemaljaca. Kroz osamnaest nivoa vodite helikopter i bojni džip koji se smenjuju iz nivoa u nivo. Velika pažnja je posvećena realističnosti okoline. Tako na Mesecu džip odskaka zbog manje gravitacije, a na ledu se pri skretanju klijže više nago na travi. *Swiv 3D* bi trebalo da radi na DX-4/100, ali za prijatnu igru potreban je Pentium na 90 MHz sa 8 MB. (dk)

Pyst

U „Parotry Interactive“ odlučili su da naprave seriju parodija na popularne igre. *Pyst*, parodija na *Alyse* prva je od ovih igara. Ideja iz ove igre je da je Myst Island postao dubriste nakon što ga je posetilo preko dva miliona kompjuterskih turista. Među otkaćenim likovima nalaze se Kralj Matruus kog igra Džon Gudmen (John Goodman) i njegovi sinovi Princ Synup i Princ Koll Se Pre Zvao Princ (*Prince* formerly known as *Prince*). Delove igre možete već sada videti na www.pyst.com. (dk)

Space Fighter

Kao dokaz da 3D tabačine još dugo neće izzisnuti dobre, stare dvodimenzionalne je najava za igru *Space Fighter*, koja će po rečima autora doneti dosta novina „Katalog“ od 24 borca će zadovoljiti i one najprobitljivije. U nekim borcima prepoznate likove iz poznatih filmova i serija (Predator, Dr. Who, Star Trek, Babylon 5...). Dosta specijalnih udaraca i animacija od 50 fps obezbeđuje dobru akciju. (žm/ap)

Sonic PC

Maskota firme „Sega“, plavi jež *Sonic*, konačno dolazi i na PC platformu. *Sonic PC* je prerada igre *Sonic CD* za Sega Mega Drive. Cilj igre je da ponovo zaustavite Sonicovog najvećeg neprijatelja Dr. Robotnika koji životne prevara u robotu i da oslobodite Amy, ljubav svog života. Igra je podeljena na sedam nivoa sa po tri čina (acts). Tokom činova se krećete kroz prošlost, sadašnjost i budućnost. Na kraju svakog trećeg čina čeka vas strašno robot-čudovište, a na završetku igre i sam Dr. Robotnik. (dk)

Duke Nukem For President

Popularnost pojedinih likova kompjuterskih igara stvarno je fantastična. Najnovija vest vezana je za Mr. Duke Nukema, neustrašivog lika nekada dvodimenzionalnih platformskih pucačina, a sada jedne od najboljih Doomachina *Duke Nukem 3D*. U ovom slučaju radi se o inicijativi da se Mr. Duke Nukem kandiduje za predsednika SAD-a. Iako ustav SAD-a za sada ne dopušta takvu inicijativu (a veruje li ima i zemalja gde se ustav poštuje), uvek postoji mogućnost da se izglasa promena ustava (u jednom futurističkom filmu se tako predviđa da Švarcenerger, iako nije rođen u SAD-u, nakon promene ustava postaje predsednik). Potpisivanjem (preko Interneta) podrške kandidaturi, dobijate pristup „Web sajtu“ posvećenom Dukeu. A tamo možete saznati i o *Duke Nukem 3D Atomic Edition*, novoj epizodi sa jedanaest novih nivoa, novom vrstom oružja, i čitavom novih neprijatelja od kojih je jedan iz kolekcije Glavonja (Queen Alien Blitch, kako su ga nazivali na „sajtu“). (gk)

The Neverhood

„The Neverhood“ je nova kompanija koju su osnovali programeri i dizajneri koji su prvo radili u „Virgin Interactive Entertainmentu“ pa u „Shiny Entertainmentu“, a sada su odlučili da se osamostale. Vođa i osnivač ove grupe, Doug TenNapel je radio na igrama kao što su *Jurassic Park*, *The Jungle Book* i *Earthworm Jim*. Prva igra koju su napravili u firmi „The Neverhood“ je - *The Neverhood*. Ova komična avantura specifična je po tome što su svi likovi i kulise modelirani u plastelinu, snimani stop-motion tehnikom i digitalizovani tako da sve izgleda kao animirani film. Klajmen, lik koji vodite, mora da otme krunu zemlje Neverhood zlom Kloug i svigne ga sa prestola. Igru objavljuje „Dreamworks“, a zahteva Windows 95 i Pentium procesor. (dk)

Lost Vikings 2: Norse By Norsewest

Nakon što su se obračunali sa Tomatorom, Eric, Baleog i Olaf opet putuju kroz vreme u potrazi za svojim domom. Ali pre nego što su krenuli na put, svratali su do Tomatorovog arsenala i nabavili rakete, čizme, lasersku mač i energetski štiti. Pored starih znanaca javljaju se i dva nova lika: zmaj Scorch i vuk Fang. Jedan ili dva igrača će moći da vode 3D renderovane likove kroz trideset jedan novi nivo. *Norse By Norsewest* trebalo bi da odgovori na sva pitanja koja su ostala otvorena na kraju prvog dela, da li Eric još uvek misli da je iguanu? Hoće li Olaf ikada videti svoja porodica? I šta će se desiti između Baleoga i Valkira iz „Resume Game“ ekrana? (dk)

Gladiators

Gladiators je borilačka igra za koju u „Mirageu“ tvrde da će svojom visokom rezolucijom i renderovanim pozadinama ugroziti *Virtua Fighter* i *Battle Arena Toshinden*. U

igri se pojavljuje četrnaest likova. To su rimski gladiatori koji pored klasičnih, raspolazu i sa mnogim specijalnih udaraca. *Gladiators* će se pojaviti tokom proleća. (dk)

Have a N.I.C.E. Day (HAND)

Nova igra iz „Magic Bytesa“ bi se mogla opisati kao mešavina *Screamena*, *Quarantina* i *Street Roda*. U jednoj od trideset šest trika učestvujuete vi i šest od trideset kompjuterski kontrolisanih likova. Vaš automobil, (Chevrolet Impala, Hellcat ili Ford Mustang) između trika možete popravljati i unapređivati, od guma do topa na krovu. *HAND* traži Pentium 120 i radi pod Windows 95. Preko mreže se u trku može uključiti najviše sedam igrača. (dk)

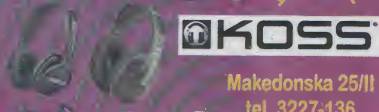

Cosmic Osmo

Nekadašnji dobitnik nagrada na svetskoj softverskoj sceni *Cosmic Osmo* se vraća opremljen u novo ruho i novim zadatkom spajavanja cele vaseljene od zlikovaca. Firma „Cyan“ se odlučila na reizdanje stare avanture iz 1989 godine o malenom zelenom čovečulju koji se kroz čudesan i nazamisliv svet bori za pravdu. Cela igra će posedovati izgled crtanog filma sa izuzetno mnogo kolornih efekata. Takođe, kompletna interakcija sa drugim likovima će biti zvučno praćena. Nadajmo se da mašine na kojima će igra raditi neće biti takode nezamislive. (bb)

<http://www.tmcomp.co.yu>

 KOSS

Makedonska 25/II
tel. 3227-136
centrala: 3221-433
lokali: 277 ili 279

